

**Gmina
Krasnobród**

**Lokalny Program Rewitalizacji Gminy
Krasnobród na lata 2017-2023**

1.	WSTĘP	6
1.1	WPROWADZENIE.....	7
1.2	PODSTAWOWE POJĘCIA ZWIĄZANE Z REWITALIZACJĄ.....	9
1.3	OPIS POWIĄZAŃ PROGRAMU Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI W TYM DOKUMENTAMI GMINY.....	10
1.3.1	POWIĄZANIA Z DOKUMENTAMI KRAJOWYMI.....	10
1.3.2	POWIĄZANIA Z DOKUMENTAMI REGIONALNYMI	13
1.3.3	POWIĄZANIA Z DOKUMENTAMI GMINNYMI.....	14
2.	DIAGNOZA.....	17
2.1	METODYKA	18
2.2	ANALIZA MIASTA I GMINY KRASNOBRÓD W ZAKRESIE REWITALIZACJI	18
2.2.1	OBSZAR SPOŁECZNY	18
2.2.1.1	MIESZKAŃCY GMINY	18
2.2.1.2	BEZROBOCIE	32
2.2.1.3	POMOC SPOŁECZNA.....	38
2.2.1.4	BEZPIECZEŃSTWO I PRZESTĘPCZOŚĆ.....	47
2.2.1.5	AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA.....	47
2.2.2	OBSZAR GOSPODARCZY	51
2.2.3	OBSZAR ŚRODOWISKOWY I PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNY.....	63
2.2.3.1	STRUKTURA PRZESTRZENNA GMINY I ZAGOSPODAROWANIE TERENU.....	63
2.2.3.2	STAN WODY, POWIETRZA I GOSPODARKA ODPADAMI.....	71
2.2.3.3	OPIEKA ZDROWOTNA.....	73
2.2.3.4	INFRASTRUKTURA EDUKACYJNA.....	75
2.2.3.5	KULTURA, SPORT I REKREACJA.....	79
2.2.3.6	INFRASTRUKTURA TURYSTYCZNA	83
2.2.3.7	ZABYTKI I DZIEDZICTWO KULTUROWE.....	85
2.2.3.8	DROGI, KOLEJE, KOMUNIKACJA	86

2.2.4	OBSZAR TECHNICZNY	86
2.2.4.1	INFRASTRUKTURA WODOCIĄGOWA I KANALIZACYJNA	87
2.2.4.2	SYSTEM CIEPŁOWNICZY	88
2.2.4.3	SYSTEM GAZOWNICZY	89
2.2.4.4	SYSTEM ELEKTROENERGETYCZNY	90
2.2.4.5	ZASOBY MIESZKANIOWE	90
3.	WYZNACZENIE OBSZARÓW ZDEGRADOWANEGO I REWITALIZACJI	95
3.1	DIAGNOZA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH I OBSZARU REWITALIZACJI – WYZNACZENIE.....	96
3.1.1	ZAŁOŻENIA WSTĘPNE.....	96
3.1.2	ZAKRES I ŹRÓDŁA DANYCH.....	97
3.1.3	ANALIZA WEDŁUG PRZYJĘTYCH WSKAŹNIKÓW	98
3.1.3.1	OBSZAR SPOŁECZNY	98
3.1.3.2	POZOSTAŁE OBSZARY (GOSPODARCZY, ŚRODOWISKOWY I PRZESTRZENNO- FUNKCJONALNY ORAZ TECHNICZNY	102
3.2	WYNIKI SUMARYCZNE – WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO	105
3.3	WYZNACZENIE OBSZARU REWITALIZACJI	109
3.3.1	WYBÓR OBSZARU REWITALIZACJI – UZASADNIENIE	111
4.	WIZJA I CELE REWITALIZACJI.....	119
4.1	WIZJA STANU DOCELOWEGO OBSZARU PODDANEGO REWITALIZACJI	120
4.2	CELE REWITALIZACJI	120
4.3	CHARAKTERYSTYKA PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH WRAZ Z UZASADNIENIEM KOMPLEMENTARNOŚCI	123
4.3.1	LISTA PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH	125
4.3.2	HARMONOGRAM REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH	129
4.3.3	KOMPLEMENTARNOŚĆ	130
4.3.3.1	KOMPLEMENTARNOŚĆ PRZESTRZENNA	130

4.3.3.2	KOMPLEMENTARNOŚĆ PROBLEMOWA.....	131
4.3.3.3	KOMPLEMENTARNOŚĆ PROCEDURALNO-INSTYTUCJONALNA	131
4.3.3.4	KOMPLEMENTARNOŚĆ MIĘDZYOKRESOWA.....	132
4.3.3.5	KOMPLEMENTARNOŚĆ ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA	133
4.3.3.6	POWIĄZANIA CELÓW I PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH Z UZASADNIENIEM ICH WPŁYWU NA ROZWIĄZANIE PROBLEMÓW ORAZ EFEKTY ICH REALIZACJI..	133
4.3.4	FISZKI PROJEKTOWE	135
5.	RAMY FINANSOWE	154
5.1	ŹRÓDŁA I MODELE FINANSOWANIA PRZEDSIĘWZIĘĆ.....	155
5.2	PLAN FINANSOWY	157
6.	WDRAŻANIE, MONITOROWANIE I AKTUALIZACJA	160
6.1	SYSTEM WDRAŻANIA, MONITOROWANIA I AKTUALIZACJI DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH	161
6.1.1	STRUKTURA ZARZĄDZANIA	161
6.1.2	SPOSÓB KOORDYNACJI DZIAŁAŃ PODMIOTÓW UCZESTNICZĄCYCH W PROGRAMIE REWITALIZACJI	163
6.1.3	SYSTEM INFORMACJI I PROMOCJI	164
6.1.4	RAMOWY HARMONOGRAM PROGRAMU REWITALIZACJI	165
6.1.5	SYSTEM MONITORUNGU I OCENY SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ.....	166
6.1.6	ZASADY, TRYB I METODY PRZEPROWADZENIA EWALUACJI	167
6.1.7	SYSTEM WPROWADZANIA ZMIAN	168
7.	MECHANIZMY WŁĄCZANIA INTERESARIUSZY	170
7.1	PROCES KONSULTACJI SPOŁECZNYCH.....	171
7.1.1	INTERESARIUSZE A REWITALIZACJA.....	171
7.1.2	PARTYCYPACJA SPOŁECZNA NA ETAPIE WDRAŻANIA I MONITOROWANIA PROGRAMU	172
7.1.3	KONSULTACJE SPOŁECZNE W SPRAWIE WYZNACZANIA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI	172

7.1.4	KONSULTACJE SPOŁECZNE DOTYCZĄCE PRZEDSIĘWZIĘĆ	174
7.1.5	KONSULTACJE SPOŁECZNE DOTYCZĄCE LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	175
8.	OKREŚLENIE NIEZBĘDNYCH ZMIAN W UCHWAŁACH	176
8.1	OKREŚLENIE NIEZBĘDNYCH ZMIAN W UCHWAŁACH, O KTÓRYCH MOWA W ART. 21 UST 1 USTAWY Z 21 CZERWCA 2001 ROKU O OCHRONIE PRAW LOKATORÓW, MIESZKANIOWYM ZASOBIE GMINNYM I O ZMIANIE KODEKSU CYWILNEGO	177
8.2	OKREŚLENIE NIEZBĘDNYCH ZMIAN W UCHWAŁACH, O KTÓREJ MOWA W ART. 7 UST. 3 (DOTYCZĄCE KOMITETU REWITALIZACJI)	177
9.	OKREŚLENIE ZMIAN W ZAKRESIE PLANOWANIA I ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	178
9.1	SPECJALNA STREFA REWITALIZACJI	179
9.2	ZMIANY W STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	179
9.3	ZMIANY W MIEJSCOWYCH PLANACH ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	179
10.	OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	180
10.	SPIS TABEL I RYSUNKÓW	182

1. WSTĘP

1.1 WPROWADZENIE

Na mocy ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. z 2015 r. poz.1777) przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do wdrożenia i prowadzenia procesu rewitalizacji stanowią zadania własne gminy. Gmina Krasnobród przystępując do przeprowadzenia rewitalizacji, zgodnie z wytycznymi ustawy, zobowiązana jest do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Proces wskazania tych terytoriów, zgodnie z zapisami w wytycznych, jest obwarowany konkretnymi, opisanymi poniżej wymogami.

Obszar może zostać wskazany, jako obszar zdegradowany, jeśli znajduje się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym oraz gdy występuje na nim, co najmniej jedno z następujących negatywnych zjawisk:

- gospodarczych (w szczególności niski stopień przedsiębiorczości, słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw),
- środowiskowych (w szczególności przekroczenie standardów, jakości środowiska, obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska),
- przestrzenno-funkcjonalnych (w szczególności niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej zły stan techniczny, brak dostępu do podstawowych usług lub ich niska, jakość, niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niski poziom obsługi komunikacyjnej, niedobór lub niska, jakość terenów publicznych),
- technicznych (w szczególności degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz нефункционowanie rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

Obszar cechujący się szczególną koncentracją wyżej wymienionych zjawisk, na którym gmina zamierza prowadzić rewitalizację z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego,

wyznacza się jako obszar rewitalizacji. Może on obejmować całość lub część obszaru zdegradowanego, ale nie może być większy niż 20 % powierzchni gminy ani zamieszkały przez więcej niż 30 % liczby jej mieszkańców. Zarówno obszar zdegradowany, jak i obszar rewitalizacji mogą być podzielone na podobszary, które nie muszą posiadać wspólnych granic, pod warunkiem stwierdzenia na każdym z nich występowania koncentracji opisanych wyżej negatywnych zjawisk. Tak obszar zdegradowany, jak i rewitalizacji mogą stanowić to samo terytorium.

Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych. Z tego też powodu powinna być prowadzona w sposób kompleksowy poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki. Rewitalizacja powinna być prowadzona na rzecz interesariuszy rewitalizacji na podstawie programu rewitalizacji. Są to w szczególności mieszkańcy rewitalizowanych terenów czy też podmioty gospodarcze prowadzące działalność na danych obszarach.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Krasnobród został zainicjowany i uchwalony przez Radę Miasta w Krasnobrodzie i jest wieloletnim programem działań w sferze społecznej i gospodarczej. Jego celem jest wyprowadzenie wyznaczonego obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenie warunków do jego rozwoju. Ponadto Program stanowi narzędzie planowania i koordynowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.

Program rewitalizacji skupia się na zdiagnozowaniu obszarów gminy znajdujących się w sytuacji kryzysowej o najbardziej zdegradowanej strukturze, w tym społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej oraz określeniu działań służących poprawie sytuacji tych obszarów, głównie w sferze społecznej, ale i w pozostałych sferach wyżej wymienionych. Program został opracowany przy współudziale mieszkańców, środowisk społecznych i gospodarczych oraz przy pomocy szeroko prowadzonych konsultacji społecznych. Skuteczność Programu, w dużej mierze zależy od partycypacji społecznej stąd wyżej wymienione działania.

Dokument „Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Krasnobród na lata 2017-2023” został przygotowany zgodnie z najlepszymi praktykami. Przygotowanie dokumentu poprzedzono badaniami dotyczącymi rewitalizacji, w trakcie prac prowadzono moderowane warsztaty dotyczące rewitalizacji, dokonano diagnozy w oparciu o dostępne dane. Ponadto zebrany dokument był poddany procesowi konsultacji społecznych (szczegółowy opis w rozdziale 7).

Dla zwiększenia obiektywności poszczególne działania badawcze wykonywano we współpracy z różnymi specjalistami zewnętrznymi, natomiast nad powstaniem całości dokumentu czuwał zespół pracowników Urzędu Miasta w Krasnobrodzie.

Wszystkie dane, które uzyskano w poniższych analizach, zgodnie z zaleceniami Urzędu Marszałkowskiego, zostały zebrane przy pomocy Urzędu Miasta Krasnobród, Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Szkół z terenu Gminy Krasnobród oraz strony internetowej Głównego Urzędu Statystycznego. Można, zatem uznać, że analizowane dane są mierzalne, wiarygodne i możliwe do pozyskania w przyszłości, podczas monitoringu i oceny Lokalnego Programu Rewitalizacji Obszarów Gminy Krasnobród.

1.2 PODSTAWOWE POJĘCIA ZWIĄZANE Z REWITALIZACJĄ

Interesariusze rewitalizacji – to w szczególności: mieszkańcy obszaru rewitalizacji; właściciele, użytkownicy wieczystości nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze; podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą, społeczną, jednostki samorządu terytorialnego, organy władzy publicznej.

Rewitalizacja – stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie programu rewitalizacji.

Stan kryzysowy – stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami, w co najmniej jednej z następujących sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej.

Obszar zdegradowany – obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia stanu kryzysowego na każdym z podobszarów.

Obszar rewitalizacji – obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w pkt 3, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. Obszar

rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy. W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść obszary występowania problemów przestrzennych, takich jak tereny przemysłowe (w tym poportowe i powydobywcze), powojkowe lub pokolejowe, wyłącznie w przypadku, gdy przewidziane dla nich działania są ściśle powiązane z celami rewitalizacji dla danego obszaru rewitalizacji.

1.3 OPIS POWIĄZAŃ PROGRAMU Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI W TYM DOKUMENTAMI GMINY

1.3.1 POWIĄZANIA Z DOKUMENTAMI KRAJOWYMI

NARODOWY PLAN REWITALIZACJI 2022 – ZAŁOŻENIA

Zapisy zawarte w Narodowym Planie Rewitalizacji definiują rewitalizację, jako wyprowadzanie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez przedsięwzięcia całościowe (integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki), skoncentrowane terytorialnie i prowadzone we współpracy z lokalną społecznością, w sposób zaplanowany oraz zintegrowany przez określenie i realizację programów rewitalizacji.

Głównym celem Narodowego Planu Rewitalizacji jest poprawa warunków rozwoju obszarów zdegradowanych w wymiarze przestrzennym, społecznym, kulturowym i gospodarczym. Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Krasnobród na lata 2017-2023 jest zgodny z powyższym celem.

KRAJOWA POLITYKA MIEJSKA 2023

Polityka miejska jest adresowana do wszystkich polskich miast i ich obszarów funkcjonalnych. Wyznacza ona kierunki działań rewitalizacyjnych i wskazuje, że najbardziej zaawansowanym procesem przemian jest kompleksowa rewitalizacja, realizowana na obszarach zdegradowanych, odnosząca się do konkretnego, wyznaczonego w oparciu o obiektywne kryteria, terytorium i łącząca wysiłki różnych podmiotów, których suma ma spowodować trwałe ożywienie społeczne i gospodarcze obszaru, zwiększenie jego atrakcyjności dla mieszkańców i przedsiębiorców oraz poprawę jakości życia. W ten sposób należy wypracować

przedsięwzięcia całościowe (integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki), skoncentrowane terytorialnie i powstające we współpracy z lokalną społecznością.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Krasnobród na lata 2017-2023 wykazuje spójność z opisanymi wyżej kierunkami działań.

POLSKA 2030 TRZECIA FALA NOWOCZESNOŚCI DŁUGOOKRESOWA STRATEGIA ROZWOJU KRAJU

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju to dokument określający główne trendy, wyzwania oraz koncepcję rozwoju kraju w perspektywie długookresowej. Głównym celem dokumentu jest wytyczenie i charakterystyka działań skierowanych ku poprawie, jakości życia Polaków i rozwoju Polski na tle Unii Europejskiej. Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Krasnobród na lata 2017-2023 jest zgodny z następującymi celami Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju:

- Cel 3 Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki,
- Cel 6 Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”,
- Cel 8 Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych,
- Cel 11 Wzrost społecznego kapitału rozwoju.

STRATEGIA ROZWOJU KRAJU 2020

Dokument wyznacza najważniejsze zadania państwa, których realizacja przyczyni się do szybszego i bardziej zrównoważonego rozwoju kraju i poprawy jakości życia ludności poprzez wzmocnienie potencjałów gospodarczych, instytucjonalnych i społecznych. Główne działania obejmują trzy obszary: sprawne i efektywne państwo, konkurencyjną gospodarkę oraz spójność społeczną i gospodarczą. Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Krasnobród na lata 2017-2023 wpisuje się w następujące obszary i cele:

- Obszar strategiczny: Sprawne i efektywne państwo, Cel 3 Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywateli, kierunek: rozwój kapitału społecznego;

- Obszar strategiczny: Konkurencyjna gospodarka, Cel 4 Rozwój kapitału ludzkiego, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności zawodowej oraz poprawa jakości kapitału ludzkiego;
- Obszar strategiczny: Spójność społeczna i terytorialna, Cel 1 Integracja społeczna, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej zagrożonych.

KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2010-2020, REGIONY, MIASTA, OBSZARY WIEJSKIE

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020 to kompleksowy średniookresowy dokument strategiczny, odnoszący się do prowadzenia polityki rozwoju społeczno-gospodarczego kraju w ujęciu wojewódzkim. Głównym celem dokumentu jest: Efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Krasnobród na lata 2017-2023 jest spójny z Celem 2 Strategii: Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych („spójność”).

KONCEPCJA PRZESTRZENNEGO ZAGOSPODAROWANIA KRAJU 2030

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju jest najważniejszym dokumentem strategicznym w kwestii zagospodarowania przestrzennego kraju. Został on stworzony w celu zapewnienia efektywnego wykorzystania jego przestrzeni. Dokument zawiera cele i kierunki działań służące takiemu planowaniu przestrzennemu, który pozwoli na wzrost społeczno-gospodarczy państwa.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Krasnobród na lata 2017-2023 jest zgodny z następującymi celami określonymi w dokumencie:

- Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającego spójności;

- Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystywanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów;
- Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski
- Przywrócenie i utrwalanie ładu przestrzennego.

1.3.2 POWIĄZANIA Z DOKUMENTAMI REGIONALNYMI

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO DO ROKU 2020 (Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2030)

Tabela 1 Zestawienie powiązań pomiędzy celami Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (z perspektywą do roku 2030) a celami Lokalnego Program Rewitalizacji Gminy Krasnobród na lata 2017-2023

STRATEGICZNE CELE ROZWOJU REGIONU	1 CEL REWITALIZACJI Działania na rzecz włączenia społecznego	2 CEL REWITALIZACJI Rozwój infrastruktury społecznej wspomagającej rynek pracy	3 CEL REWITALIZACJI Ochrona dziedzictwa kulturowego wraz z rewitalizacją infrastruktury miejskiej
Cel strategiczny 1: Wzmacnianie urbanizacji regionu	X		
Cel strategiczny 3: Selektywne zwiększanie potencjałów wiedzy, kwalifikacji, zaawansowania technologicznego, przedsiębiorczości i innowacyjności regionu	X	X	
Cel strategiczny 4: Funkcjonalna, przestrzenna, społeczna i kulturowa integracja regionu	X		X

Źródło: Analiza Remedis SA

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO DO ROKU 2030

Tabela 2 Zestawienie powiązań pomiędzy celami Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego do roku 2030 a celami Lokalnego Program Rewitalizacji Gminy Krasnobród na lata 2017-2023

PRIORYTETY ROZWOJU PRZESTRZENNEGO	1 CEL REWITALIZACJI Działania na	2 CEL REWITALIZACJI Rozwój	3 CEL REWITALIZACJI Ochrona

	rzecz włączenia społecznego	infrastruktury społecznej wspomagającej rynek pracy	dziedzictwa kulturowego wraz z rewitalizacją infrastruktury miejskiej
Priorytet 1: Wzmacnianie zewnętrznych powiązań sieciowych oraz poprawa spójności wewnątrzregionalnej w układzie przestrzennym i społeczno-gospodarczym	X	X	X
Priorytet 2: Wzrost konkurencyjności przestrzeni województwa pod względem atrakcyjności gospodarczej i warunków życia	X	X	X

Źródło: Analiza Remedis SA

STRATEGIA ROZWOJU POWIATU ZAMOJSKIEGO NA LATA 2007-2020

Gmina Krasnobród należy do powiatu zamojskiego, a więc cele rewitalizacji LPR powinny być zgodne z celami strategicznymi wyznaczonymi w Strategii Rozwoju Powiatu Zamojskiego na lata 2014-2020.

Tabela 3 Zestawienie powiązań pomiędzy celami Strategii Rozwoju Powiatu Zamojskiego a celami Lokalnego Program Rewitalizacji Gminy Krasnobród na lata 2017-2023

CELE STRATEGICZNE POWIATU	1 CEL REWITALIZACJI Działania na rzecz włączenia społecznego	2 CEL REWITALIZACJI Rozwój infrastruktury społecznej wspomagającej rynek pracy	3 CEL REWITALIZACJI Ochrona dziedzictwa kulturowego wraz z rewitalizacją infrastruktury miejskiej
Cel strategiczny 2: Rozwój przedsiębiorczości i pozyskiwanie inwestycji	X	X	X
Cel strategiczny 3: Rozwój infrastruktury lokalnej	X	X	X

Źródło: Analiza Remedis SA

1.3.3 POWIĄZANIA Z DOKUMENTAMI GMINNYMI

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I GMINY KRASNOBRÓD DO 2020 ROKU – AKTUALIZACJA

Generalnym celem strategicznym, określonym w Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Krasnobród do 2020 roku, jest:

- Wzrost konkurencyjności miasta i gminy Krasnobród jako ośrodka obsługi ruchu turystyczno-rekreacyjnego.

Wyznacza główny kierunek wspomagania rozwoju miasta i gminy. Ma bezpośrednio i pośrednio wywoływać rozwój wszystkich oczekiwanych funkcji o znaczeniu zewnętrznym i lokalnym. W ramach realizacji celu generalnego określono listę priorytetów rozwojowych.

Tabela 4 Zestawienie powiązań pomiędzy priorytetami rozwojowymi Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Krasnobród do 2020 roku a celami Lokalnego Program Rewitalizacji Gminy Krasnobród na lata 2017-2023

PRIORYTETY ROZWOJOWE	1 CEL REWITALIZACJI Działania na rzecz włączenia społecznego	2 CEL REWITALIZACJI Rozwój infrastruktury społecznej wspomagającej rynek pracy	3 CEL REWITALIZACJI Ochrona dziedzictwa kulturowego wraz z rewitalizacją infrastruktury miejskiej
Priorytet rozwojowy 1: Wspomaganie rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości, w tym firm obsługi turystyki	X	X	X
Priorytet rozwojowy 2: Wzrost atrakcyjności turystycznej i uzdrowiskowej oraz umacnianie walorów środowiska przyrodniczego	X	X	X
Priorytet rozwojowy 3: Rozwój nowoczesnej społeczności lokalnej, opartej na wiedzy	X		
Priorytet rozwojowy 4: Poprawa stanu infrastruktury technicznej	X	X	X
Priorytet rozwojowy 6: Budowanie systemu marketingu gminnego	X	X	X

Źródło: Analiza Remedis SA

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KRASNOBRÓD NA LATA 2013-2020

Tabela 5 Zestawienie powiązań pomiędzy celami Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych a celami Lokalnego Program Rewitalizacji Gminy Krasnobród na lata 2017-2023

CELE OPERACYJNE	1 CEL REWITALIZACJI Działania na rzecz włączenia społecznego	2 CEL REWITALIZACJI Rozwój infrastruktury społecznej wspomagającej rynek pracy	3 CEL REWITALIZACJI Ochrona dziedzictwa kulturowego wraz z rewitalizacją infrastruktury miejskiej
Cel strategiczny 1: Aktywizacja osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym	X	X	
Cel strategiczny 2: Wsparcie rodziny oraz rozwoju dzieci i młodzieży	X		
Cel strategiczny 3: Wspieranie rodzin i osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie	X		

Źródło: Analiza Remedis SA

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY KRASNOBRÓD

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Krasnobród, zostało sporządzone w trybie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*. Określa ono politykę przestrzenną gminy, w tym lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego, stanowi podstawowe narzędzie umożliwiające spełnianie zadań własnych gminy w zakresie ładu przestrzennego, komunikacji i infrastruktury technicznej.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Krasnobród jest zgodny z zapisami Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Krasnobród.

2. DIAGNOZA

2.1 METODYKA

Metodykę diagnozy oparto o Zasady programowania, wsparte przesłankami ogólnymi, kierując się kryterium zobiektywizowania wyników. Istotnym ograniczeniem możliwości diagnostycznych jest ograniczona dostępność do danych na poziomie niższym, niż dla całej gminy. Zasady programowania uwzględniają tę sytuację.

2.2 ANALIZA MIASTA I GMINY KRASNOBRÓD W ZAKRESIE REWITALIZACJI

2.2.1 OBSZAR SPOŁECZNY

2.2.1.1 MIESZKAŃCY GMINY

Według danych GUS zawartych w Banku Danych Lokalnych miasto i gmina Krasnobród miały na koniec 2015 r. 7.207 mieszkańców. Obszary wiejskie zamieszkiwało/było zameldowanych na koniec 2015 r. 56,8% (4.090 osób) populacji gminy, w tym 57,9% (2.110) mężczyzn i 55,6% (1.980) kobiet. Miasto Krasnobród w analogicznym okresie miało 3.117 (43,2%) mieszkańców, w tym 42,1% (1.535) mężczyzn i 44,4% (1.582) kobiet. Widoczna jest niewielka tendencja spadkowa: w latach 2013-2015 ubyło 22 mieszkańców. Liczba zamieszkałych w mieście pozostaje w latach 2013-2015 bez zmian, natomiast liczba osób zamieszkujących obszary wiejskie spadła o 8,7%.¹

Dane Urzędu Miasta i Gminy Krasnobród pokazują strukturę ludności w podziale na sołectwa, a w przypadku miasta Krasnobród w podziale na dzielnice i ulice. Według danych na koniec 2016 r. na badanym obszarze zameldowanych było 7.405 osób, z czego 56,8 % stanowili mieszkańcy obszarów wiejskich. Również tutaj widoczny jest niewielki spadek (o 1,47% w latach 2013-2015). Jest on większy w przypadku obszarów wiejskich, niż w mieście. Biorąc pod uwagę dane za okres przyjęty do analizy porównawczej, tj. lata 2013-2015², odnotowano w gminie spadek osób zameldowanych, zarówno w mieście Krasnobród, jak też w sołectwach.

¹ <https://bdl.stat.gov.pl/BDL> (dostęp: 8.02.2017).

² Wyznaczenie zakresu czasowego analizy uwarunkowane jest dostępnością danych GUS. Przyjmując do analizy pełne lata uwzględnić należy, że GUS podaje dane roczne w połowie każdego roku. Oznacza to, że obecnie opublikowane są dane za rok 2015. Tylko w przypadku liczby ludności uwzględniono dodatkowo dane o zameldowaniu w połowie i na koniec 2016 r.

Należy odnotować, że w mieście Krasnobród po okresie spadku zameldowań w latach 2013-2015 i według danych na 20.06.2016 r. pod koniec 2016 r. nastąpił wzrost z 3.188 do 3.197 osób.

Tabela 6 Liczba osób zameldowanych w gminie Krasnobród w latach 2013-2016. Podsumowanie.

Sołectwo/rok	2013	2014	2015	30.06.2016	31.12.2016	Zmiana
1. Miasto Krasnobród	3218	3200	3195	3188	3197	99,3%
2. Obszar wiejski gminy Krasnobród	4270	4282	4242	4232	4208	98,5%
Razem gmina Krasnobród	7488	7482	7437	7420	7405	-99,01%

Źródło: Dane gminy Krasnobród

Jak wspomniano wcześniej, obszar wiejski gminy podzielony jest na 16 sołectw. Największa liczba osób zameldowana jest na terenie sołectwa Majdan Wielki (na koniec 2016 r. było to 927 osób). W dalszej kolejności wyróżnić należy Zielone (423 osoby), Wólkę Husińską (416 osób) oraz Hutków (402 osób). Najmniejszymi pod tym względem sołectwami są: Szur (22 osoby) oraz Podklasztor (46 osób).

Analizując zmiany osób zameldowanych w poszczególnych sołectwach w badanym okresie można zauważyć, że wzrost odnotowano w sześciu sołectwach: Dominikanówce, Grabnikach, Hutkach, Majdanie Małym, Nowej Wsi i Potoku Senderki. W Kaczórkach liczba zameldowanych na koniec 2016 r. był taka sama, jak w 2013 r. W pozostałych sołectwach ubyło mieszkańców, przy czym największa zmiana wystąpiła w sołectwie Majdan Wielki, w których ubyło po 14 mieszkańców. Procentowo najbardziej straciło najmniej ludne sołectwo – Szur, w którym ubyło 36,4% mieszkańców (spadek liczby zameldowanych z 30 do 22 osób). Osób zameldowanych ubyło również w następujących sołectwach: Podklasztor (-8,7%), Hucisko (-7,9%), Stara Huta (-6,1%), Hutków (-3,5%), Wólka Husińska (-2,9%), Zielone (-1,7%) oraz Majdan Wielki (-1,5%). W Kaczórkach liczba zameldowań pozostała bez zmian.

Tabela 7 Liczba osób zameldowanych w gminie Krasnobród w latach 2013-2016. Obszar wiejski

Sołectwo / rok	2013	2014	2015	30.06.2016	31.12.2016	Zmiana
1. Dominikanówka	307	315	313	315	311	101,3%
2. Grabnik	124	126	123	125	125	100,8%
3. Hucisko	151	145	146	143	140	92,7%
4. Hutki	356	360	354	360	358	100,6%
5. Hutków	416	413	411	406	402	96,6%
6. Kaczórki	197	201	201	201	197	100,0%
7. Majdan Mały	233	237	236	238	242	103,9%
8. Majdan Wielki	941	944	944	934	927	98,5%
9. Małewszczyzna	155	156	152	149	153	98,7%
10. Nowa Wieś	150	149	148	151	152	101,3%
11. Podklasztor	50	49	48	48	46	92,0%

12.	Potok-Senderki	110	110	113	113	113	102,7%
13.	Stara huta	192	193	189	182	181	94,3%
14.	Szur	30	28	25	25	22	73,3%
15.	Wólka Husińska	428	424	420	420	416	97,2%
16.	Zielone	430	432	419	422	423	98,4%
Razem obszar wiejski gminy Krasnobród		4270	4282	4242	4232	4208	98,5%

Źródło: Dane gminy Krasnobród

Największa liczba mieszkańców miasta Krasnobród była zameldowana na koniec 2016 r. przy ul. Lelewela (325 osób), Tomaszowskiej (293 osoby), Alei Najświętszej Marii Panny (222 osoby), 3 Maja (217 osób) oraz Sanatoryjnej (208 osób). Są to jednocześnie najważniejsze ulice w Krasnobrodzie. Z wyjątkiem Alei Najświętszej Marii Panny i Sanatoryjnej są to ulice położone w Centrum. Najmniej osób było zameldowanych przy ulicach: Młyńskiej (1 osoba), Mostowej, Placu Siekluckiego i św. Rocha (po 6 osób) oraz Wczasowej (9 osób). Jeśli chodzi o dynamikę zmian w liczbie zameldowań na poszczególnych ulicach Krasnobrodu w latach 2013-2016, największy wzrost procentowy odnotowały ulice: Łastowieckiego (wzrost z 6 do 10 osób, czyli 40%). Natomiast największy ilościowy wzrost nastąpił na ulicy Lelewela (o 11 osób, czyli 3,4%). Największy procentowy spadek osób zameldowanych odnotowano przy ul. Młyńskiej (spadek o 100% z 2 do 1 osoby), Różanej (-36,8%), Wczasowej (-22,2%), św. Rocha i Mostowej (po -16,7%), Wolności (-12,5%), Dominikańskiej (-12,1%), Zamojskiej (-8,3%), Leśnej i Spokojnej (po -5,7%), 3 Maja (- 5,1%). Siedem z tych ulic leży na terenie dzielnicy Centrum. Dziesięć ulic nie zmieniło liczby mieszkańców.

Tabela 8 Liczba osób zameldowanych w gminie Krasnobród w latach 2013-2016. Miasto.

Ulice/rok	2013	2014	2015	30.06.2016	31.12.2016	Zmiana
1. 3 Maja d i pk	228	223	217	220	217	95,2%
2. Aleja Najświętszej Marii Panny pk	218	220	221	221	222	101,8%
3. Andersa c	40	39	39	39	39	97,5%
4. Cicha c	42	42	42	42	39	92,9%
5. Dominikańska pk	37	33	33	33	33	89,2%
6. Fiołkowa pz	38	36	36	37	37	97,4%
7. Gietki c	44	43	44	43	43	97,7%
8. Jaśminowa pz	18	18	18	21	21	116,7%
9. Kalinowa pz	38	37	37	37	37	97,4%
10. Konopnickiej pk	36	37	36	36	37	102,8%
11. Kościuszki c	159	156	158	159	158	99,4%
12. Królowej Marysieńki pk	23	23	22	23	23	100,0%
13. Kwiatowa pz	22	22	22	22	22	100,0%
14. Lelewela c	314	323	336	326	325	103,5%
15. Leśna c	166	158	158	158	157	94,6%
16. Liliowa pz	42	42	42	43	43	102,4%
17. Łastowieckiego c	6	7	9	9	10	166,7%

18.	Łąkowa pk	53	55	56	57	59	111,3%
19.	Mickiewicza c	26	26	28	28	26	100,0%
20.	Młyńska pz	2	1	1	1	1	50,0%
21.	Modrzewiowa c	52	51	50	50	49	94,2%
22.	Mostowa c	7	7	7	6	6	85,7%
23.	Nadrzeczna c	34	34	34	35	35	102,9%
24.	Partyzantów c	115	115	114	116	115	100,0%
25.	Plac Siekluckiego c	6	6	6	6	6	100,0%
26.	Różana pz	26	21	19	19	19	73,1%
27.	Rynek c	12	13	12	12	12	100,0%
28.	SANATORYJNA pz	208	209	206	204	208	100,0%
29.	Sikorskiego c	90	90	89	90	90	100,0%
30.	Słoneczna pk	56	57	61	62	63	112,5%
31.	Sobieskiego pk	118	120	122	122	122	103,4%
32.	Sosnowa c	94	96	97	100	102	108,5%
33.	Spokojna ci pk	56	57	53	53	53	94,6%
34.	Szkolna c	40	40	44	42	42	105,0%
35.	Sw. Rocha c	7	8	7	6	6	85,7%
36.	Świerkowa c	47	46	47	47	48	102,1%
37.	Targowa c	75	76	78	75	75	100,0%
38.	Tomaszowska pk	301	297	286	284	293	97,3%
39.	Wczasowa c	11	10	9	9	9	81,8%
40.	Wiśniowa pz	104	105	103	103	103	99,0%
41.	Wolności c	27	26	25	24	24	88,9%
42.	Zamojska c	157	151	148	145	145	92,4%
43.	Zapiasek c	23	24	23	23	23	100,0%
Razem miasto Krasnobród		3218	3200	3195	3188	3197	99,3%

Źródło: Dane gminy Krasnobród

Analizując liczbę osób zameldowanych w latach 2013-2015 w poszczególnych dzielnicach Krasnobrodu widać wyraźnie, że najludniejszą z nich jest Centrum. W badanym okresie zameldowanych było tutaj ponad 58% mieszkańców miasta i 25% mieszkańców gminy Krasnobród. Najmniej osób zameldowanych było w dzielnicy Podzamek (16% mieszkańców miasta i 6% gminy). W dzielnicy Podklasztor zameldowanych było 26% mieszkańców miasta i 11% mieszkańców gminy.

Tabela 9 Liczba osób zameldowanych w gminie Krasnobród w latach 2013-2016. Miasto w podziale na dzielnice

Dzielnica / rok		2013	2014	2015	2016	Zmiana
1.	Miasto Krasnobród (Centrum)	1876	1883	1875	1812	96,6%
2.	Miasto Krasnobród (Podklasztor)	844	844	844	893	105,8%
3.	Miasto Krasnobród (Podzamek)	498	473	476	492	98,8%
Razem miasto Krasnobród		3218	3200	3195	3197	99,3%

Źródło: Dane gminy Krasnobród

Gmina Krasnobród charakteryzuje się najniższym poziomem współczynnika feminizacji na tle kraju, województwa lubelskiego i powiatu zamojskiego i wynosił on w 2015 r. (dane na 31.12.2015 r.) 98 kobiet na 100 mężczyzn. Oznacza to, że w gminie jest mniej kobiet, niż mężczyzn. Ich udział procentowy kształtował się w latach 2013 i 2015 na poziomie 49,4%, zaś

w 2014 roku wyniósł 49,6%. Wskaźnik dla obszarów wiejskich jest niższy (94), niż dla miasta (103). Dla porównania, w Polsce wskaźnik ten wynosił w 2015 r. 107, w tym 111 dla miasta i 101 dla wsi. W województwie lubelskim w miastach na 100 mężczyzn przypadało 112 kobiet.

Tabela 10 Współczynnik feminizacji określający liczbę kobiet przypadającą na 100 mężczyzn.

Jednostka terytorialna / Liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn	2013	2014	2015
Polska	107	107	107
*miasto	111	111	111
*wieś	101	101	101
Województwo lubelskie	106	106	106
*miasto	112	112	112
*wieś	102	102	102
Powiat zamojski	103	103	103
*miasto	108	109	108
*wieś	102	103	103
Gmina Krasnobród	98	99	98
*miasto	105	104	103
*wieś	93	94	94

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS/BDL

Najwyższy współczynnik feminizacji odnotowano w 2015 r. w sołectwie Podklasztor (118 kobiet na 100 mężczyzn), następnie w sołectwie Nowa Wieś i Dominikanówka (106). Najniższą wartością współczynnika charakteryzowało się sołectwo Stara Huta (82 kobiety na 100 mężczyzn), Majdan Wielki (84) oraz Malewsczyczna (90). W Krasnobrodzie ewenementem jest Plac Siekluckiego, gdzie wartość wskaźnika osiągnęła 500, co jest jednak spowodowane tym, że na tej ulicy zameldowanych było tylko 6 osób. Wysoki współczynnik feminizacji wystąpił również na następujących ulicach: Różana (171), Kalinowa (164) i Mickiewicza (155). Trzy pierwsze ulice znajdują się na terenie osiedla Podzamek. Najmniej sfeminizowanymi ulicami Krasnobrodu były: Wczasowa (50) i Wiśniowa (63).

Tabela 11 Współczynnik feminizacji określający liczbę kobiet przypadającą na 100 mężczyzn w gminie Krasnobród. Obszar wiejski

Sołectwo / rok		2013	2014	2015
1.	DOMINIKANÓWKA	98	105	106
2.	GRABNIK	91	97	92
3.	HUCISKO	104	101	100
4.	HUTKI	95	98	96
5.	HUTKÓW	105	103	101
6.	KACZORKI	89	91	97
7.	MAJDAN MAŁY	93	99	98
8.	MAJDAN WIELKI	85	84	84
9.	MALEWSZCZYZNA	91	88	90

10.	NOWA WIEŚ	100	96	106
11.	PODKLASZTOR	150	145	118
12.	POTOK-SENDERKI	100	96	98
13.	STARA HUTA	83	84	82
14.	SZUR	100	100	92
15.	WÓLKA HUSINSKA	95	94	94
16.	ZIELONE	89	93	90

Źródło: Dane gminy Krasnobród

Tabela 12 Współczynnik feminizacji określający liczbę kobiet przypadająca na 100 mężczyzn w gminie Krasnobród. Obszar wiejski

Ulice / rok	2013	2014	2015	
1.	3 Maja c i pk	119	121	124
2.	Aleja Najświętszej Marii Panny pk	98	96	96
3.	Andersa c	135	129	129
4.	Cicha c	133	133	133
5.	Dominikańska pk	106	106	106
6.	Fiołkowa pz	171	157	157
7.	Gietki c	91	87	91
8.	Jaśminowa pz	125	125	125
9.	Kalinowa pz	153	164	164
10.	Konopnickiej pk	80	85	89
11.	Kościuszki c	109	114	108
12.	Królowej Marysieńki pk	92	92	100
13.	Kwiatowa pz	100	100	100
14.	Lelewela c	100	98	96
15.	Leśna c	73	74	78
16.	Liliowa pz	100	100	100
17.	Łastowieckiego c	100	75	80
18.	Łąkowa pk	104	112	115
19.	Mickiewicza c	136	136	155
20.	Młyńska pz	100	0	0
21.	Modrzewiowa c	79	76	72
22.	Mostowa c	133	133	133
23.	Nadrzeczna c	89	89	89
24.	Partyzantów c	140	140	143
25.	Plac Siekluckiego c	500	500	500
26.	Różana pz	225	200	171
27.	Rynek c	71	63	71
28.	SANATORYJNA pz	110	113	106
29.	Sikorskiego c	114	114	112
30.	Słoneczna pk	87	90	91
31.	Sobieskiego pk	84	85	82
32.	Sosnowa c	104	100	98
33.	Spokojna c i pk	133	128	112
34.	Szkolna c	90	90	83
35.	Św. Rocha c	133	167	133

36.	Świerkowa c	124	130	135
37.	Targowa c	121	124	117
38.	Tomaszowska pk	120	120	122
39.	Wczasowa c	83	67	50
40.	Wiśniowa pz	63	62	63
41.	Wolności c	125	117	108
42.	Zamojska c	99	96	97
43.	Zapiasek c	156	140	156

Źródło: Dane gminy Krasnobród

W 2015 r. gmina Krasnobród charakteryzuje się korzystnym procentowym wskaźnikiem udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem. W 2015 r. wyniósł on 18,6% (w tym 19% dla miasta i 18,1% dla obszarów wiejskich), podczas gdy wartość wskaźnika dla powiatu zamojskiego wynosiła w analizowanym okresie 17,6%, dla województwa lubelskiego 17,9%, a Polski 18%. W każdym przypadku udział procentowe osób w wieku przedprodukcyjnym na obszarach wiejskich jest większa, niż w mieście, a średnia dla Polski wynosi 19,9%, a więc o 0,9% więcej, niż w gminie Krasnobród. Jednocześnie gmina Krasnobród charakteryzuje się największą dynamiką spadkową ludności w wieku przedprodukcyjnym. W 2015 r. takich osób ubyło 1%, a więc więcej, niż w powiecie zamojskim (-0,9%), województwie lubelskim (-0,4%) i Polsce (-0,2%). Największy spadek odnotowano wśród ludności w wieku przedprodukcyjnym na obszarach wiejskich gminy (-1,2%), podczas gdy spadek ten w przypadku powiatu zamojskiego wyniósł -0,8%, województwa lubelskiego -0,6%, a Polski 0,5%. W mieście Krasnobród ubyło 0,8% ludności w wieku przedprodukcyjnym, a więc tyle samo, co w powiecie zamojskim, ale mniej, niż w województwie lubelskim (-0,3%). Na poziomie kraju wskaźnik ten pozostał bez zmian.

Udział procentowy ludności w wieku produkcyjnym w gminie Krasnobród wyniósł w 2015 r. 61,8%. Jest to mniej, niż w badanym okresie w powiecie zamojskim i województwie lubelskim (po 62,1%) i Polsce (62,4%). Wartość tego wskaźnika na obszarach wiejskich jest również niższa, niż w przypadku porównywanych jednostek administracyjnych (60,6% w porównaniu do 61,9% dla powiatu zamojskiego i województwa lubelskiego oraz 63,2% dla Polski). Korzystne jest to, że udział procentowy tej grupy w mieście Krasnobród jest największy spośród porównywanych jednostek (63,4% w porównaniu do 63,3% dla powiatu zamojskiego, 62,3% dla województwa lubelskiego i 62% dla Polski). W gminie Krasnobród udział ludności w wieku produkcyjnym w % ludności ogółem wzrósł w latach 2013-2015 o 0,5%, podczas gdy w powiecie zamojskim wzrósł o 0,2%, w województwie lubelskim spadł o 0,6%, a w Polsce spadek wyniósł 1%. Wzrost odnotowano na obszarach wiejskich gminy Krasnobród (o 0,9%).

Niewielki wzrost odnotowano również w powiecie zamojskim (0,1%) i województwie lubelskim (0,1%). W skali kraju nastąpił spadek tego wskaźnika o 0,2%. O 0,1% spadła liczba osób w wieku produkcyjnym w Krasnobrodzie. W tym czasie w powiecie zamojskim nastąpił spadek udziału tej grupy o 0,2%. W województwie lubelskim i w Polsce ubyło po 1,5% takich osób w stosunku do liczby ludności ogółem.

Osoby w wieku poprodukcyjnym stanowiły w 2015 r. 19,6% mieszkańców gminy ogółem. W powiecie zamojskim ich odsetek wyniósł w tym roku 20,3%, w województwie lubelskim 20%, zaś w Polsce 19,6%. Na wszystkich poziomach administracyjnych rośnie udział procentowy ludności w wieku poprodukcyjnym. W przypadku gminy jest on zatem równy średniej dla kraju, jednak niższy, niż w powiecie i regionie. Na obszarach wiejskich gminy Krasnobród ludność w wieku poprodukcyjnym stanowiła w 2015 r. 20,4% ludności ogółem. W tym czasie odsetek tej grupy w powiecie zamojskim był również na poziomie 20,4%, w województwie lubelskim wyniósł 19,3%, a w Polsce 17%. Wskaźniki dla gminy i powiatu są bardziej niekorzystne w porównaniu z regionem i krajem. W mieście Krasnobród w analizowanym roku ludność w wieku poprodukcyjnym stanowiła 18,5%, w powiecie zamojskim – 19,6%, w województwie lubelskim – 20,9%, a w Polsce – 21,3%. Widoczna jest niekorzystna tendencja nie tylko w stosunku do kraju i regionu, ale również powiatu. W latach 2013 -2015 udział tej grupy wzrósł w gminie Krasnobród o 0,6%. W powiecie wzrost ten jest na takim samym poziomie. W województwie nastąpił wzrost o 1,1%, a w Polsce – o 1,2%. Należy odnotować, że w gminie Krasnobród ludności w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ogółu ludności przyrasta wolniej, niż w porównywanych jednostkach administracyjnych, przy czym dynamika wzrostu dla miasta jest większa (0,9%), niż dla obszarów wiejskich (0,3%). Wzrost ten dla obszarów wiejskich w powiecie, regionie i kraju jest wyższy. W przypadku miasta Krasnobród udział tej grupy wzrósł o 0,8%, tyle samo, co w powiecie zamojskim, ale mniej, niż w regionie (wzrost o 0,8%) i w Polsce (wzrost o 1,3%).

Tabela 13 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem

Jednostka terytorialna/wartość wskaźnika w latach w %	Ludność w wieku przedprodukcyjnym			Ludność w wieku Produkcyjnym			Ludność w wieku poprodukcyjnym		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Polska	18,2	18,0	18,0	63,4	63,0	62,4	18,4	19,0	19,6
*miasto	16,7	16,7	16,7	63,5	62,8	62,0	19,8	20,6	21,3
*wieś	20,4	20,1	19,9	63,4	63,3	63,2	16,2	16,6	17,0
Województwo lubelskie	18,3	18,1	17,9	62,7	62,4	62,1	18,9	19,5	20,0
*miasto	17,1	16,9	16,8	63,8	63,1	62,3	19,1	20,0	20,9

*wieś	19,4	19,1	18,8	61,8	61,9	61,9	18,8	19,1	19,3
Powiat zamojski	18,5	18,1	17,6	61,9	61,9	62,1	19,7	20,0	20,3
*miasto	17,8	17,4	17,0	63,5	63,5	63,3	18,7	19,0	19,6
*wieś	18,5	18,1	17,7	61,7	61,7	61,9	19,8	20,1	20,4
Gmina Krasnobród	19,6	19,2	18,6	61,3	61,4	61,8	19,0	19,4	19,6
*miasto	18,9	18,3	18,1	63,5	63,6	63,4	17,6	18,1	18,5
*wieś	20,2	19,8	19,0	59,7	59,9	60,6	20,1	20,4	20,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS/BDL

Według danych Urzędu Miasta i Gminy Krasnobród w 2015 r. struktura ludności według ekonomicznych grup wieku kształtowała się następująco: na obszarach wiejskich mieszkańcy według zameldowania w wieku produkcyjnym stanowili 60,8% ludności ogółem, poprodukcyjnym – 20%, zaś przedprodukcyjnym – 19,2% ludności obszarów wiejskich ogółem. Widoczne jest, że osoby w wieku poprodukcyjnym mają większy udział od osób w wieku przedprodukcyjnym jest niższy, niż w wieku poprodukcyjnym. Jeśli chodzi o poszczególne sołectwa najmniejszy odsetek mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym zameldowanych było w 2015 r. w: Szurze (8%), Starej Hucie (15,3%), Malewsczyźnie (15,8%), Hutkach (17,2%), Majdanie Małym (17,4%), Hutkowie (18%) i Majdanie Wielkim (18,4%). Jest to poniżej wartości wskaźnika dla obszarów wiejskich gminy. Najmniejszy udział osób w wieku produkcyjnym odnotowano w sołectwach: Szur (32%), Majdan Mały (50,8%), Hucisko (51,4%), Potok Senderki (58,6%), Kaczórki (58,7%), Grabnik (59,3%) oraz Dominiakówna (59,4%). Jeśli chodzi o osoby w wieku poprodukcyjnym najwięcej jest ich w sołectwach: Szur (60%), Majdan Mały (31,8%), Hucisko (24%) i Kaczórki (21,9%). W sołectwach Hutków, Potok Senderki, Stara Huta i Majdan Wielki udział tej grupy kształtował się na poziomie ok. procenta powyżej średniej wartości dla obszarów wiejskich gminy. Najtrudniejsza sytuacja w badanym obszarze jest w sołectwach Szur i Majdan Mały, w których wszystkie trzy wartości są niekorzystne.

Korzystny jest fakt, że w latach 2013-2015 odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym wzrósł w siedmiu sołectwach, w tym w tych, w których sytuacja pod tym względem była najtrudniejsza (Hutki, Malewsczyzna, Majdan Mały, Szur). Największy spadek nastąpił w sołectwach Wólka Husińska i Potok-Senderki. W analizowanym okresie w ośmiu sołectwach wzrósł udział osób w wieku produkcyjnym. Natomiast spadek odnotowały następujące sołectwa: Hutki, Hucisko, Kaczórki, Nowa Wieś, Potok-Senderki i Szur. Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym wzrósł w: Hucisku, Hutkach, Kaczórkach, Majdanie Wielkim, Malewsczyźnie, Nowej Wsi, Potok-Senderki oraz Szurze. Obecna sytuację w sołectwach pod względem grup ekonomicznych należy uznać za korzystną.

Tabela 14 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem. Obszar wiejski.

Sołectwo/rok/grupa ekonomiczna	2013			2014			2015		
	Przed- produkcyjny	Produkcyjny	Poprodukcyjny	Przed- produkcyjny	Produkcyjny	Poprodukcyjny	Przed- produkcyjny	Produkcyjny	Poprodukcyjny
1. DOMINIKANÓWKA	21,5%	59,3%	19,2%	22,2%	59,0%	18,7%	21,7%	59,4%	18,8%
2. GRABNIK	25,0%	54,8%	20,2%	23,8%	59,5%	16,7%	24,4%	59,3%	16,3%
3. HUCISKO	23,8%	52,3%	23,8%	24,8%	51,7%	23,4%	24,7%	51,4%	24,0%
4. HUTKI	16,0%	67,4%	16,6%	17,2%	63,9%	18,9%	17,2%	63,8%	18,9%
5. HUTKÓW	20,4%	58,9%	20,7%	19,1%	59,8%	21,1%	18,0%	61,3%	20,7%
6. KACZÓRKI	17,8%	59,9%	22,3%	17,9%	59,7%	22,4%	19,4%	58,7%	21,9%
7. MAJDAN MAŁY	15,9%	50,2%	33,9%	16,5%	51,5%	32,1%	17,4%	50,8%	31,8%
8. MAJDAN WIELKI	19,8%	60,5%	19,8%	19,1%	60,8%	20,1%	18,4%	61,1%	20,4%
9. MALEWSZCZYŻNA	16,8%	67,1%	16,1%	16,7%	66,7%	16,7%	15,8%	67,1%	17,1%
10. NOWA WIEŚ	20,0%	64,7%	15,3%	19,5%	63,8%	16,8%	20,9%	61,5%	17,6%
11. PODKLASZTOR	24,0%	66,0%	10,0%	22,4%	67,3%	10,2%	24,0%	66,0%	10,0%
12. POTOK-SENDERKI	23,6%	59,1%	17,3%	21,8%	59,1%	19,1%	20,7%	58,6%	20,7%
13. STARA HUTA	15,6%	63,0%	21,4%	15,5%	62,7%	21,8%	15,3%	64,0%	20,6%
14. SZUR	6,7%	40,0%	53,3%	7,1%	39,3%	53,6%	8,0%	32,0%	60,0%
15. WOLKA HUSINSKA	23,1%	62,9%	14,0%	22,2%	63,9%	13,9%	20,2%	66,2%	13,6%
16. ZIELONE	21,4%	59,5%	19,1%	21,5%	59,5%	19,0%	20,5%	60,9%	18,6%
Razem obszar	19,9%	60,3%	19,8%	19,6%	60,4%	20,0%	19,2%	60,8%	20,0%

Źródło: Dane gminy Krasnobród

W Krasnobrodzkie udział procentowy osób w wieku przedprodukcyjnym do ludności ogółem jest niższy od średniej wartości dla miasta w przypadku 21 ulic. Na trzech ulicach nie mieszkają takie osoby. Najmniejszy udział tej grupy odnotowano osób w wieku przedprodukcyjnym. Najniższą wartość tego wskaźnika odnotowano w 2015 r. na następujących ulicach: **Liliowa** (4,8% w ludności ogółem), **Różana** (5,3%), **Dominikańska** (6,1%), **Sanatoryjna** (6,3%), **Gietki** (11,4%), **Cicha** (11,9%), **Partyzantów** (12,3%), **Świerkowa i Andersa** (po 12,8%), **Królowej Marysienki** (13,6%), **Mostowa, Mickiewicza i 3 Maja** (po 14,3%), **Spokojna** (15,1%), **Leśna** (15,8%), **Wolności** (16%), **Zamojska** (16,2%), **Fiołkowa i Jaśminowa** (po 16,7%). O ile najmniejszy udział osób w wieku przedprodukcyjnym występuje na 3 ulicach dzielnicy Podzamek, o tyle skala problemu jest najmocniej odczuwalna w dzielnicy Centrum.

Dla tej dzielnicy niekorzystny jest również udział ludności w wieku produkcyjnym. Najniższa wartość procentowa wystąpiła w 2015 r. przy ulicach: **Mostowa** (28,6%), **Plac Siekluckiego** (33,3%), **Sanatoryjna** (37,4%), **Zapiasek** (39,1%), **Różana** (47,4%), **Kwiatowa** (50%), **Cicha i Św. Rocha** (po 57,1%), **Świerkowa** (59,6%), **Wolności** (60%), **Mickiewicza** (60,7%), **Szkolna** (61,4%), **Aleja NMP** (62,4%), **Tomaszowska** (62,9%), **Kościuszki** (63,3%), **Sikorskiego i Partyzantów** (po 64%), **Wiśniowa** (64,1%) i **Zamojska** (64,2%).

Duży odsetek osób w wieku poprodukcyjnym wystąpił przy ulicach: **Mostowa** (57,1%), **Sanatoryjna** (56,3%), **Różana** (47,4%), **Plac Siekluckiego** i **Rynek** (po 33,3%), **Cicha** (31%), **Zapiasek** (30,4%), **Świerkowa** (27,7%), **Mickiewicza** (25%), **Wolności** (24%), **Partyzantów** (23,7%), **Szkolna** (20,5%) oraz **Zamojska** (19,6%).

Najtrudniejsza sytuacja pod względem udziału ludności według grup ekonomicznych jest przy ulicach: Mostowa, Plac Siekluckiego, Sanatoryjna, Różana, Cicha, Mickiewicza, Partyzantów, Świerkowa, Wolności i Zamojska. Oprócz ulic Sanatoryjna i Różana wszystkie pozostałe znajdują się w Centrum.

Tabela 15 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem. Miasto.

	Ulica/rok/grupa ekonomiczna	2013			2014			2015		
		Przedprodukcyjny	Produkcyjny	Poprodukcyjny	Przedprodukcyjny	Produkcyjny	Poprodukcyjny	Przedprodukcyjny	Produkcyjny	Poprodukcyjny
1.	3 Maja c i pk	16,7%	68,9%	14,5%	15,7%	70,0%	14,3%	14,3%	70,0%	15,7%
2.	Aleja Najświętszej Marii Panny pk	19,7%	64,7%	15,6%	20,5%	63,6%	15,9%	20,8%	62,4%	16,7%
3.	Andersa c	20,0%	72,5%	7,5%	15,4%	79,5%	5,1%	12,8%	82,1%	5,1%
4.	Cicha c	14,3%	57,1%	28,6%	16,7%	54,8%	28,6%	11,9%	57,1%	31,0%
5.	Dominikańska pk	5,4%	86,5%	8,1%	6,1%	81,8%	12,1%	6,1%	81,8%	12,1%
6.	Fiołkowa pz	18,4%	68,4%	13,2%	16,7%	69,4%	13,9%	16,7%	66,7%	16,7%
7.	Gietki c	15,9%	75,0%	9,1%	9,3%	74,4%	16,3%	11,4%	70,5%	18,2%
8.	Jaśminowa pz	16,7%	72,2%	11,1%	16,7%	66,7%	16,7%	16,7%	66,7%	16,7%
9.	Kalinowa pz	21,1%	76,3%	2,6%	21,6%	73,0%	5,4%	21,6%	67,6%	10,8%
10.	Konopnickiej pk	25,0%	72,2%	2,8%	24,3%	70,3%	5,4%	22,2%	72,2%	5,6%
11.	Kościuszki c	24,5%	62,3%	13,2%	24,4%	62,2%	13,5%	22,8%	63,3%	13,9%
12.	Królowej Marysieńki	21,7%	65,2%	13,0%	17,4%	69,6%	13,0%	13,6%	72,7%	13,6%
13.	Kwiatowa pz	31,8%	50,0%	18,2%	31,8%	50,0%	18,2%	31,8%	50,0%	18,2%
14.	Lelewela c	16,6%	69,7%	13,7%	17,0%	69,3%	13,6%	17,6%	69,0%	13,4%
15.	Leśna c	18,7%	70,5%	10,8%	17,1%	70,3%	12,7%	15,8%	69,6%	14,6%
16.	Liliowa pz	11,9%	78,6%	9,5%	7,1%	78,6%	14,3%	4,8%	81,0%	14,3%
17.	Łastowieckiego c	33,3%	66,7%	0,0%	33,3%	44,4%	22,2%	33,3%	66,7%	0,0%
18.	Łąkowa pk	35,8%	60,4%	3,8%	30,0%	58,3%	11,7%	30,4%	66,1%	3,6%
19.	Mickiewicza c	15,4%	57,7%	26,9%	15,8%	84,2%	0,0%	14,3%	60,7%	25,0%
20.	Młyńska pz	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
21.	Modrzewiowa c	5,8%	80,8%	13,5%	5,9%	76,5%	17,6%	6,0%	76,0%	18,0%
22.	Mostowa c	14,3%	28,6%	57,1%	14,3%	28,6%	57,1%	14,3%	28,6%	57,1%
23.	Nadrzeczna c	17,6%	67,6%	14,7%	17,6%	67,6%	14,7%	17,6%	67,6%	14,7%
24.	Partyzantów c	12,2%	65,2%	22,6%	11,3%	66,1%	22,6%	12,3%	64,0%	23,7%
25.	Plac Siekluckiego c	33,3%	50,0%	16,7%	33,3%	33,3%	33,3%	33,3%	33,3%	33,3%
26.	Różana pz	23,1%	50,0%	26,9%	9,5%	57,1%	33,3%	5,3%	47,4%	47,4%
27.	Rynek c	0,0%	66,7%	33,3%	0,0%	69,2%	30,8%	0,0%	66,7%	33,3%
28.	SANATORYJNA pz	5,3%	35,6%	59,1%	5,7%	37,3%	56,9%	6,3%	37,4%	56,3%
29.	Sikorskiego c	22,2%	61,1%	16,7%	20,0%	63,3%	16,7%	19,1%	64,0%	16,9%
30.	Słoneczna pk	35,7%	62,5%	1,8%	36,8%	59,6%	3,5%	31,1%	65,6%	3,3%
31.	Sobieskiego pk	27,1%	66,1%	6,8%	25,8%	66,7%	7,5%	23,0%	68,9%	8,2%
32.	Sosnowa c	21,3%	67,0%	11,7%	15,6%	72,9%	11,5%	17,5%	71,1%	11,3%

33.	Spokojna c i pk	19,6%	64,3%	16,1%	19,3%	63,2%	17,5%	15,1%	67,9%	17,0%
34.	Szkolna c	12,5%	70,0%	17,5%	17,5%	62,5%	20,0%	18,2%	61,4%	20,5%
35.	Sw. Rocha c	28,6%	57,1%	14,3%	37,5%	50,0%	12,5%	42,9%	57,1%	0,0%
36.	Świerkowa c	10,6%	72,3%	17,0%	13,0%	67,4%	19,6%	12,8%	59,6%	27,7%
37.	Targowa c	16,0%	69,3%	14,7%	17,1%	68,4%	14,5%	19,2%	66,7%	14,1%
38.	Tomaszowska pk	22,6%	64,1%	13,3%	22,6%	63,6%	13,8%	22,4%	62,9%	14,7%
39.	Wczasowa c	9,1%	63,6%	27,3%	10,0%	60,0%	30,0%	0,0%	77,8%	22,2%
40.	Wiśniowa pz	16,3%	66,3%	17,3%	18,1%	64,8%	17,1%	18,4%	64,1%	17,5%
41.	Wolności c	14,8%	55,6%	29,6%	15,4%	57,7%	26,9%	16,0%	60,0%	24,0%
42.	Zamojska c	19,1%	61,8%	19,1%	16,6%	64,9%	18,5%	16,2%	64,2%	19,6%
43.	Zapiasek c	30,4%	47,8%	21,7%	29,2%	45,8%	25,0%	30,4%	39,1%	30,4%
	Razem miasto Krasnobród	18,4%	64,4%	17,2%	17,8%	64,5%	17,7%	17,3%	64,4%	18,3%

Źródło: Dane gminy Krasnobród

Tabela 16 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem. Miasto.

Dzielnica/rok	2013			2014			2015		
	Przedprodukcyjny	Produkcyjny	Poprodukcyjny	Przedprodukcyjny	Produkcyjny	Poprodukcyjny	Przedprodukcyjny	Produkcyjny	Poprodukcyjny
1. Miasto Krasnobród (Centrum)	17,6%	66,7%	15,8%	16,8%	67,1%	16,1%	16,4%	66,6%	16,9%
2. Miasto Krasnobród (Podklasztor)	23,5%	65,6%	10,9%	23,3%	64,6%	12,2%	22,3%	65,5%	12,2%
3. Miasto Krasnobród (Podzamek)	12,9%	54,2%	32,9%	12,2%	54,4%	33,4%	12,2%	53,5%	34,3%
Razem miasto Krasnobród	18,4%	64,4%	17,2%	17,8%	64,5%	17,7%	17,3%	64,4%	18,3%

Źródło: Dane gminy Krasnobród

Wskaźniki obciążenia demograficznego wskazują na niekorzystną sytuację gminy Krasnobród w porównaniu z powiatem zamojskim, województwem lubelskim i Polską. Wskaźnik oznaczający ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym kształtował się w gminie w 2015 r. na poziomie 61,8 (w powiecie i w regionie wyniósł on wówczas 61,1, a w Polsce 60,1). Widać również dysproporcję pomiędzy wysokością tego wskaźnika dla obszarów wiejskich gminy Krasnobród (65), a powiatem zamojskim (61,5), województwem lubelskim (61,6) i Polską (58,3). Bardziej korzystny jest natomiast dla miasta Krasnobród (w analizowanym roku miał on wartość 57,8), a miastami powiatu zamojskiego (57,9), województwa lubelskiego (60,5) i kraju (61,3). Należy zauważyć, że w przeciwieństwie do innych porównywanych jednostek w przypadku gminy Krasnobród wartość wskaźnika w latach 2013-2015 spadła o 1,3.

Wskaźnik określający liczbę ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym jest dla gminy Krasnobród nieco korzystniejszy (wyniósł w 2015 r. 105,4), niż dla porównywanych poziomów administracyjnych (115,4, 112,1 i 109,1). Dotyczy to

zwłaszcza miasta (w 2015 r. na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym przypadają 102,5 osób w wieku poprodukcyjnym). W tym czasie wartość tego wskaźnika w miastach powiatu zamojskiego wyniosła 115,1, województwa lubelskiego – 124, a Polski – 127,6. W przypadku obszarów wiejskich średnia wartość wskaźnika dla kraju wynosiła 85,6, województwa 102,9, powiatu 115,1, a w gminie Krasnobród 107,6.

Ostatni wskaźnik oznacza liczbę ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym. W 2015 r. wyniósł 31,7 on w gminie Krasnobród 31,7, to jest mniej, niż w powiecie zamojskim (32,7) i województwie lubelskim (32,3), ale więcej, niż w Polsce (31,4). Dla miasta Krasnobród wskaźnik ten był najkorzystniejszy spośród porównywanych jednostek i wyniósł 29,3 w stosunku do 31, 33,5 i 34,4. Dla obszarów wiejskich gminy Krasnobród kształtował się on na poziomie 33,7 i jest to najwyższa wartość na tle porównywanych jednostek (31, 33,5 i 34,4).

Omawiane wskaźniki wskazują, że gminę cechuje korzystna relacja ludności w wieku poprodukcyjnym w stosunku do osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym. Jedynie w przypadku drugiego wskaźnika sytuacja w gminie jest niekorzystna na obszarach wiejskich. Jednocześnie w gminie wystąpiła niekorzystna relacja pomiędzy ludnością w wieku nieprodukcyjnym, a osobami w wieku produkcyjnym. Prawie we wszystkich analizowanych jednostkach administracyjnych omawiane wskaźniki pogorszyły się na przestrzeni ostatnich trzech lat. Wyjątkiem jest powiat zamojski i gmina Krasnobród, gdzie wskaźnik oznaczający ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym zmniejszył się. Dotyczy to zwłaszcza obszarów wiejskich gminy Krasnobród, gdzie nastąpił spadek tego wskaźnika o 2,5.

Tabela 17 Wskaźniki obciążenia demograficznego

Jednostka terytorialna	Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym			Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym			Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Polska	57,6	58,8	60,1	101,2	105,2	109,1	29,0	30,2	31,4
*miasto	57,5	59,4	61,3	118,3	123,1	127,6	31,2	32,8	34,4
*wieś	57,8	58,0	58,3	79,7	82,6	85,6	25,6	26,2	26,9
Województwo lubelskie	59,4	60,2	61,1	103,3	107,7	112,1	30,2	31,2	32,3
*miasto	56,6	58,5	60,5	111,7	117,8	124,0	29,9	31,7	33,5
*wieś	61,9	61,7	61,6	97,0	99,9	102,9	30,5	30,8	31,3
Powiat zamojski	61,7	61,5	61,1	106,6	110,7	115,4	31,8	32,3	32,7

*miasto	57,5	57,4	57,9	104,6	109,4	115,1	29,4	30,0	31,0
*wieś	62,2	62,0	61,5	106,8	110,9	115,5	32,1	32,6	32,9
Gmina Krasnobród	63,1	62,7	61,8	96,9	101,1	105,4	31,1	31,5	31,7
*miasto	57,6	57,3	57,8	93,1	98,6	102,5	27,8	28,4	29,3
*wieś	67,5	67,1	65,0	99,6	102,8	107,6	33,7	34,0	33,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS/BDL

Wskaźniki dotyczące ruchu naturalnego uzupełniają informację o potencjale demograficznym gminy Krasnobród. Gmina miała w 2015 r. niższy wskaźnik żywych urodzeń na 1000 ludności (9,0), niż w województwie lubelskim (9,2) i Polsce (9,6), ale wyższy, niż w powiecie zamojskim (7,6). Jeśli chodzi o wskaźnik dla obszarów wiejskich był on najniższy (6,5) spośród wszystkich porównywanych jednostek (7,4, 9,0, 10,0). Odwrotnie było w Krasnobrodzie, gdzie na 1000 ludności urodziło się 12,2 żywych dzieci, najwięcej wśród porównywanych jednostek. Jednocześnie na obszarach wiejskich gminy nastąpił spadek wskaźnika (podobnie, jak w pozostałych jednostkach).

W przypadku zgonów sytuacja dla gminy Krasnobród jest najmniej korzystna spośród porównywanych jednostek. Wskaźnik zgonów na 1000 ludności wyniósł w 2015 r. 14,09 i był wyższy niż w powiecie zamojskim (11,31), województwie lubelskim (10,65) i Polsce (10,27). Jednocześnie odnotowano największy wzrost tego wskaźnika w latach 2013- 2015. Szczególnie niekorzystana sytuacja jest na obszarach wiejskich gminy Krasnobród, gdzie na 1000 ludności nastąpiło 14,29 zgonów. W tym przypadku wskaźnik dla gminy jest najwyższy i najmniej korzystny, niż w innych jednostkach (11,37, 11,95, 10,02). Odnotowano równocześnie największą dynamikę wzrostu zgonów na 1000 ludności (o 1,26). W przypadku miasta Krasnobród wartość wskaźnika była również najwyższa spośród porównywanych jednostek (12,58 do 10,86, 9,13 oraz 10,43).

Ostatni wskaźnik określa przyrost naturalny na 1000 ludności. W 2015 r. był on w gminie Krasnobród ujemny (-5,1), a jednocześnie miał najniższą wartość spośród porównywanych jednostek administracyjnych. Szczególnie niepokojąca jest wartość wskaźnika dla obszarów wiejskich (-7,7). Tutaj również wystąpiła największa dynamika spadku wskaźnika w latach 2013-2015 (z -4,6 do -7,7). Odwrotnie jest w przypadku miasta Krasnobród, gdzie wprawdzie wartość wskaźnika była w 2015 r. najniższa spośród porównywanych jednostek, ale jednocześnie jego wartość wzrosła z -6,1 do -1,6, co oznacza korzystniejszą relację, niż w powiecie zamojskim (wzrost z -4,1 do -1,1), województwie lubelskim, jak również Polsce.

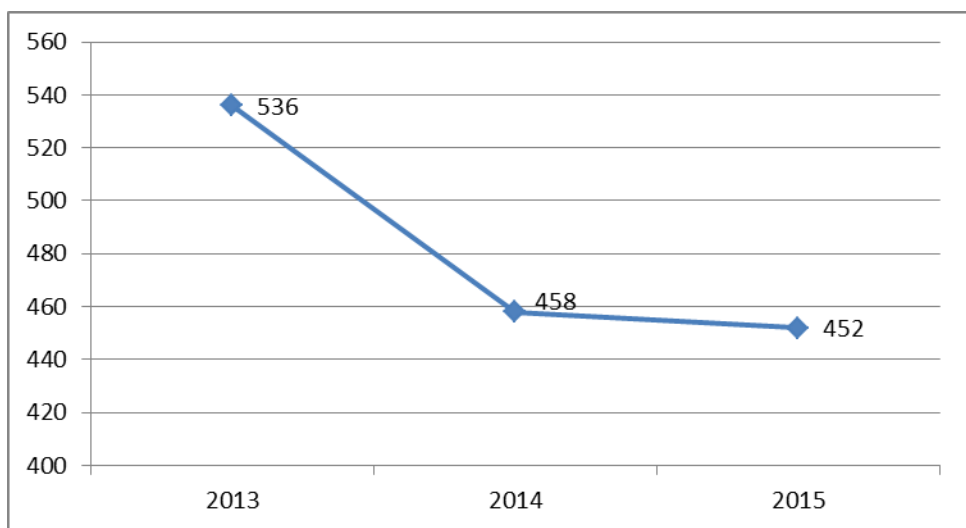
Tabela 18 Urodzenia żywe, zgony i przyrost naturalny na 1000 ludności

Jednostka terytorialna	Urodzenia żywe na 1000 ludności			Zgony na 1000 ludności			Przyrost naturalny na 1000 ludności		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Polska	9,6	9,7	9,6	10,06	9,78	10,27	-0,5	0,0	-0,7
*miasto	9,2	9,4	9,4	10,09	9,88	10,43	-0,9	-0,5	-1,1
*wieś	10,2	10,3	10,0	10,01	9,63	10,02	0,2	0,7	-0,1
Województwo lubelskie	9,1	9,2	9,2	10,58	10,27	10,65	-1,4	-1,1	-1,4
*miasto	8,8	9,1	9,4	8,96	8,81	9,13	-0,2	0,3	0,3
*wieś	9,4	9,3	9,0	11,97	11,54	11,95	-2,6	-2,2	-2,9
Powiat zamojski	8,4	7,8	7,6	12,33	11,38	11,31	-3,9	-3,6	-3,7
*miasto	8,1	7,3	9,7	12,49	12,03	10,86	-4,4	-4,7	-1,1
*wieś	8,4	7,9	7,4	12,31	11,31	11,37	-3,9	-3,4	-4,0
Gmina Krasnobród	7,2	9,1	9,0	12,44	12,30	14,09	-5,3	-3,2	-5,1
*miasto	7,8	7,4	12,2	13,91	12,58	13,82	-6,1	-5,2	-1,6
*wieś	6,8	10,4	6,5	11,34	12,09	14,29	-4,6	-1,7	-7,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS/BDL

2.2.1.2 BEZROBOCIE

Na dzień 31.12.2015 w gminie Krasnobród było 452 zarejestrowanych bezrobotnych, w tym 249 mężczyzn i 203 kobiety (dane Powiatowego Urzędu Pracy zawarte w Banku Danych Lokalnych). Mężczyźni stanowili 55,1% bezrobotnych ogółem. Całkowita liczba bezrobotnych systematycznie spada (w 2013 r. wynosiła 536 osób, w tym 307 mężczyzn i 229 kobiet). Udział procentowy mężczyzn w liczbie bezrobotnych ogółem spadł w latach 2013-2015 z 57,3% do 55,1%. Udział procentowy kobiet natomiast wzrósł z 42,7% do 44,9%.

Rysunek 1 Liczba bezrobotnych w gminie Krasnobród w latach 2013-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS/BDL

Dane uzyskane przez Urząd Miasta i Gminy w Powiatowym Urzędzie Pracy w Zamościu nieznacznie różnią się pod względem liczby bezrobotnych od danych znajdujących się w Banku

Danych Lokalnych GUS. Podają jednak strukturę bezrobocia w gminie w podziale na miasto i wieś. Wspomniana instytucja wyodrębnia 15 sołectw (Podklasztor nie jest uwzględniany jako odrębne sołectwo). Największa liczba zarejestrowanych bezrobotnych znajdowała się w 2015 r. w sołectwach: Majdan Wielki, Zielone, Hutków, Wólka Husińska i Dominiakówna. Sołectwa te miały jednocześnie największy udział w bezrobociu gminy, jak również obszarów wiejskich (w sołectwie Majdan Wielki zamieszkiwało 11,8% zarejestrowanych bezrobotnych ogółem). Jednocześnie sołectwa Hutki, Hutków, Majdan Wielki i Wólka Husińska charakteryzowały się największą dynamiką spadku bezrobotnych. Najmniej bezrobotnych pochodziło z sołectw: Szur Garbnik, Hucisko i Hutki. Największą dynamikę wzrostu liczby bezrobotnych odnotowały natomiast sołectwa: Malewsczyzna, Nowa Wieś i Potok Senderki. W 2015 r. bezrobotni z obszarów wiejskich stanowili 59,3% bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Krasnobród. Ich liczba wzrosła w latach 2013-2015 o 2,1% (dla porównania, w Krasnobrodzie nastąpił spadek o 2,1%). Na obszarach wiejskich gminy Krasnobród liczba bezrobotnych spadła w 2015 r. w stosunku do 2013 r. o 13,1%, zaś w Krasnobrodzie o 23,5%.

Tabela 19 Liczba bezrobotnych w gminie Krasnobród i udział procentowy sołectw oraz miasta w liczbie bezrobotnych ogółem gminie w latach 2013-2015.

Jednostka/rok		2013	2014	2015	Zmiana	2013	2014	2015
1.	DOMINIKANÓWKA	24	23	20	83,3%	4,5%	5,1%	4,4%
2.	GRABNIK	8	9	9	112,5%	1,5%	2,0%	2,0%
3.	HUCISKO	9	13	9	100,0%	1,7%	2,9%	2,0%
4.	HUTKI	18	9	10	55,6%	3,4%	2,0%	2,2%
5.	HUTKÓW	33	21	23	69,7%	6,2%	4,7%	5,1%
6.	KACZÓRKI	12	7	12	100,0%	2,3%	1,6%	2,7%
7.	MAJDAN MAŁY	12	14	10	83,3%	2,3%	3,1%	2,2%
8.	MAJDAN WIELKI	71	58	53	74,6%	13,4%	12,9%	11,8%
9.	MALEWSZCZYŻNA	7	9	14	200,0%	1,3%	2,0%	3,1%
10.	NOWA WIEŚ	14	13	18	128,6%	2,6%	2,9%	4,0%
11.	TURZYNIĘC - PODKLASZTOR	2	2	2	100,0%	0,4%	0,4%	0,4%
12.	POTOK-SENDERKI	8	7	10	125,0%	1,5%	1,6%	2,2%
13.	STARA HUTA	16	16	19	118,8%	3,0%	3,6%	4,2%
14.	SZUR	1	0	1	100,0%	0,2%	0,0%	0,2%
15.	WÓLKA HUSIŃSKA	29	29	22	75,9%	5,5%	6,4%	4,9%
16.	ZIELONE	39	37	36	92,3%	7,4%	8,2%	8,0%
Razem obszar wiejski gminy Krasnobród		303	267	268	88,4%	57,3%	59,3%	59,4%
Razem miasto Krasnobród:		226	183	183	81,0%	43,1%	40,7%	40,6%
Razem gmina Krasnobród		529	450	451	85,3%	100%	100%	100%

Źródło: Dane gminy Krasnobród

Omawiane dane prezentują również w nieco odmiennym układzie strukturę bezrobotnych w Krasnobrodzie według ulic. Niektóre ulice, jak znajdujące się w Centrum Mostowa, Młyńska,

św. Rocha, a także położona na terenie Podklasztoru ulica Królowej Marysieńki, nie są ujmowane w tych statystykach.

Największa liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Krasnobrodzie wykazywana jest na ulicy Lelewela (20 osób, 10,9% bezrobotnych w mieście ogółem), 3 Maja (17 osób, 9,3%), Zamojskiej (16 osób, 8,7%, Tomaszowskiej (13, 7,1%), Leśnej (10 osób, 5,5%), Alei NMP (9 osób, 4,9%), Nadrzecznej i Targowej (po 8 osób, 4,3%). Pierwsze trzy ulice pod względem udziału bezrobotnych znajdują się na terenie dzielnicy Centrum, 2 kolejne – w Podklasztorze. Ulice dzielnicy Podzamek charakteryzują się małą liczbą zarejestrowanych bezrobotnych i ich niskim udziałem w liczbie bezrobotnych w Krasnobrodzie ogółem. Zaobserwować można również w tym przypadku dużą dynamikę spadku liczby takich osób. Bezrobotnych przybyło na ulicach: 3 Maja, Cichej, Wolności i Zamojskiej. W przypadku wymienionych ulic, które są położone w Centrum, można mówić o koncentracji bezrobocia, jako negatywnego zjawiska społecznego.

Tabela 20 Liczba bezrobotnych w mieście Krasnobród i udział procentowy ulic miasta w liczbie bezrobotnych ogółem w Krasnobrodzie latach 2013-2015.

Ulica/rok		2013	2014	2015	Zmiana	2013	2014	2015
1.	3 MAJA c i pk	15	18	17	113,3%	6,6%	9,8%	9,3%
2.	ALEJA NAJŚWIĘTSZEJ MARIII PANNY pk	13	13	9	69,2%	5,8%	7,1%	4,9%
3.	ANDERSA c	2	2	0	0,0%	0,9%	1,1%	0,0%
4.	CICHA c	4	3	5	125,0%	1,8%	1,6%	2,7%
5.	DOMINIKAŃSKA pk	2	2	1	50,0%	0,9%	1,1%	0,5%
6.	FIOŁKOWA pz	1	0	1	100,0%	0,4%	0,0%	0,5%
7.	GIETKI c	4	3	3	75,0%	1,8%	1,6%	1,6%
8.	JAŚMINOWA pz	2	3	1	50,0%	0,9%	1,6%	0,5%
9.	KALINOWA pz	3	0	0	0,0%	1,3%	0,0%	0,0%
10.	KONOPNICKIEJ pk	5	4	4	80,0%	2,2%	2,2%	2,2%
11.	KOŚCIUSZKI c	8	6	6	75,0%	3,5%	3,3%	3,3%
12.	KWIATOWA pz	1	1	1	100,0%	0,4%	0,5%	0,5%
13.	LELEWELA c	22	21	20	90,9%	9,7%	11,5%	10,9%
14.	LEŚNA c	15	8	10	66,7%	6,6%	4,4%	5,5%
15.	LILIOWA pz	4	3	3	75,0%	1,8%	1,6%	1,6%
16.	ŁASTOWIECKIEGO c	1	1	1	100,0%	0,4%	0,5%	0,5%
17.	ŁĄKOWA pk	6	5	4	66,7%	2,7%	2,7%	2,2%
18.	MICKIEWICZA	1	0	3	300,0%	0,4%	0,0%	1,6%
19.	MODRZEWIOWA c	4	2	1	25,0%	1,8%	1,1%	0,5%
20.	NADRZECZNA c	7	8	8	114,3%	3,1%	4,4%	4,4%
21.	PARTYZANTÓW c	5	3	4	80,0%	2,2%	1,6%	2,2%
22.	PLAC SIEKLUCKIEGO c	0	1	1	100,0%	0,0%	0,5%	0,5%
23.	ROZANA pz	1	1	1	100,0%	0,4%	0,5%	0,5%
24.	RYNEK c	2	1	0	0,0%	0,9%	0,5%	0,0%

25.	SANATORYJNA pz	4	1	3	75,0%	1,8%	0,5%	1,6%
26.	SIKORSKIEGO c	1	2	2	200,0%	0,4%	1,1%	1,1%
27.	SŁONECZNA pk	4	3	3	75,0%	1,8%	1,6%	1,6%
28.	SOBIESKIEGO pk	11	9	7	63,6%	4,9%	4,9%	3,8%
29.	SOSNOWA c	6	5	5	83,3%	2,7%	2,7%	2,7%
30.	SPOKOJNA c i pk	2	2	2	100,0%	0,9%	1,1%	1,1%
31.	SZKOLNA c	2	0	4	200,0%	0,9%	0,0%	2,2%
32.	ŚWIERKOWA c	7	5	5	71,4%	3,1%	2,7%	2,7%
33.	TARGOWA c	11	8	8	72,7%	4,9%	4,4%	4,4%
34.	TOMASZOWSKA pk	17	15	13	76,5%	7,5%	8,2%	7,1%
35.	WCZASOWA c	2	1	1	50,0%	0,9%	0,5%	0,5%
36.	WIŚNIOWA pz	16	6	7	43,8%	7,1%	3,3%	3,8%
37.	WOLNOŚCI c	1	3	3	300,0%	0,4%	1,6%	1,6%
38.	ZAMOJSKA c	12	13	16	133,3%	5,3%	7,1%	8,7%
39.	ZAPIASEK c	1	1	0	0,0%	0,4%	0,5%	0,0%
40.	Brak danych	1	0	0	0,0%	0,4%	0,0%	0,0%
Razem miasto Krasnobród:		226	183	183	81,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Źródło: Dane gminy Krasnobród

Największa liczba zarejestrowanych bezrobotnych zamieszkiwała w 2015 r. w dzielnicy Centrum (47% bezrobotnych w Krasnobrodzie i 27,7% bezrobotnych w gminie ogółem). Udział bezrobotnych z tej dzielnicy spadł w latach 2013-2015 o 8%. Jednocześnie wzrost udział procentowy bezrobotnych z Centrum w liczbie bezrobotnych w mieście (do 68,3%). Najmniej problemem bezrobocia wyrażonego całkowitą liczbą bezrobotnych obciążona jest dzielnica Podzamek.

Tabela 21 Liczba bezrobotnych w mieście Krasnobród i udział procentowy dzielnic miasta w liczbie bezrobotnych ogółem w Krasnobrodzie latach 2013-2015.

Dzielnica / rok		2013	2014	2015	Zmiana	2013	2014	2015
1.	Miasto Krasnobród (centrum)	135	117	125	92,6%	59,7%	63,9%	68,3%
2.	Miasto Krasnobród (Podklasztor)	59	51	41	69,5%	26,1%	27,9%	22,4%
3.	Miasto Krasnobród (Podzamek)	32	15	17	53,1%	14,2%	8,2%	9,3%
Razem miasto Krasnobród		226	183	183	81,0%	70,8%	64,9%	68,8%

Źródło: Dane gminy Krasnobród

Według danych uzyskanych z Powiatowego Urzędu w gminie Krasnobród w 2015 r. zarejestrowanych było 266 długotrwale bezrobotnych, w tym 163 na obszarach wiejskich i 103 w Krasnobrodzie. Długotrwale bezrobotni stanowili 59% bezrobotnych ogółem. Na obszarach wiejskich ich odsetek wyniósł 60,8%, a w Krasnobrodzie – 56,3%. Liczba długotrwale bezrobotnych spadła w latach 2013-2015. W skali gminy spadek ten wyniósł 19,9%, na obszarach wiejskich 19,9%, a w Krasnobrodzie 30,1%.

Jeśli chodzi o rozkład długotrwałego bezrobocia na obszarach wiejskich, najczęściej takich osób odnotowano w 2015 r. w sołectwach: Majdan Wielki (35 osób, 13,2% długotrwanie bezrobotnych w gminie ogółem), Zielone (24 osoby, 9%), Hutków (17 osób, 6,4%), Dominikanówce (15 osób, 5,%) oraz Starej Hucie (12 osób, 4,5%). Procentowy wzrost liczby długotrwanie bezrobotnych odnotowano w sołectwach: Malewyszczyna (75%), Nowa Wieś (40%), Stara Huta (33,3%) oraz Dominiakówna (6,7%).

Tabela 22 Liczba długotrwanie bezrobotnych w gminie Krasnobród i udział procentowy sołectw oraz miasta w liczbie bezrobotnych ogółem gminie w latach 2013-2015.

Jednostka/rok		2013	2014	2015	Zmiana	2013	2014	2015
1.	DOMINIKANÓWKA	14	12	15	107,1%	4,4%	4,3%	5,6%
2.	GRABNIK	7	6	6	85,7%	2,2%	2,1%	2,3%
3.	HUCISKO	5	6	5	100,0%	1,6%	2,1%	1,9%
4.	HUTKI	8	6	4	50,0%	2,5%	2,1%	1,5%
5.	HUTKÓW	23	15	17	73,9%	7,2%	5,3%	6,4%
6.	KACZÓRKI	10	6	6	60,0%	3,1%	2,1%	2,3%
7.	MAJDAN MAŁY	8	9	7	87,5%	2,5%	3,2%	2,6%
8.	MAJDAN WIELKI	45	36	35	77,8%	14,1%	12,8%	13,2%
9.	MALEWSZCZYŻNA	1	3	4	400,0%	0,3%	1,1%	1,5%
10.	NOWA WIEŚ	6	7	10	166,7%	1,9%	2,5%	3,8%
11.	TURZYNIC - PODKLASZTOR	0	1	2	200,0%	0,0%	0,7%	1,5%
12.	POTOK-SENDERKI	6	2	5	83,3%	1,9%	0,7%	1,9%
13.	STARA HUTA	8	12	12	150,0%	2,5%	4,3%	4,5%
14.	SZUR	0	0	0	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
15.	WÓLKA HUSIŃSKA	13	18	11	84,6%	4,1%	6,4%	4,1%
16.	ZIELONE	31	25	24	77,4%	9,7%	8,9%	9,0%
Razem obszar wiejski gminy Krasnobród		185	164	163	88,1%	58,0%	58,2%	61,3%
Miasto Krasnobród		134	118	103	76,9%	42,0%	41,8%	38,7%
Razem gmina Krasnobród		319	282	266	83,4%	100,0%	100,0%	100,0%

Źródło: Dane gminy Krasnobród

W Krasnobrodzie najczęściej długotrwanie bezrobotnych odnotowano w 2015 r. przy ulicach: Lelewela (13 osób, 12,6% mieszkańców miasta), Tomaszowskiej (10 osób, 9,7%), Zamojskiej (9 osób, 8,7%) oraz Nadrzeczna (6 osób, 5,8%). Oprócz ulicy Tomaszowskiej wszystkie pozostałe znajdują się w Centrum. W przeważającej większości nastąpił w latach 2013-2015 spadek osób długotrwanie bezrobotnych na poszczególnych ulicach miasta. Wyjątkiem są ulice: Nadrzeczna (wzrost o 66,7%), Liliowa (wzrost o 50%) oraz Zamojska (wzrost o 33,3%). Widoczne jest, że również problem długotrwałego bezrobocia najmocniej odczuwalny jest w dzielnicy Centrum.

Tabela 23 Liczba długotrwale bezrobotnych w mieście Krasnobród i udział procentowy ulic miasta w liczbie bezrobotnych ogółem w Krasnobrodzie latach 2013-2015.

Ulica/rok		2013	2014	2015	Zmiana	2013	2014	2015
1.	3 MAJA c i pk	9	9	8	88,9%	6,7%	7,6%	7,8%
2.	ALEJA NAJŚWIĘTSZEJ MARIII PANNY pk	11	7	5	45,5%	8,2%	5,9%	4,9%
3.	ANDERSA c	0	1	0	0,0%	0,0%	0,8%	0,0%
4.	CICHA c	3	3	2	66,7%	2,2%	2,5%	1,9%
5.	DOMINIKAŃSKA pk	1	1	1	100,0%	0,7%	0,8%	1,0%
6.	FIOŁKOWA pz	1	0	0	0,0%	0,7%	0,0%	0,0%
7.	GIETKI c	3	3	1	33,3%	2,2%	2,5%	1,0%
8.	JASMINOWA pz	1	1	1	100,0%	0,7%	0,8%	1,0%
9.	KALINOWA pz	3	0	0	0,0%	2,2%	0,0%	0,0%
10.	KONOPNICKIEJ pk	5	4	2	40,0%	3,7%	3,4%	1,9%
11.	KOŚCIUSZKI c	3	5	3	100,0%	2,2%	4,2%	2,9%
12.	KWIATOWA pz	1	1	1	100,0%	0,7%	0,8%	1,0%
13.	LELEWELA c	14	17	13	92,9%	10,4%	14,4%	12,6%
14.	LEŚNA c	7	4	5	71,4%	5,2%	3,4%	4,9%
15.	LILIOWA pz	1	1	2	200,0%	0,7%	0,8%	1,9%
16.	ŁASTOWIECKIEGO c	1	1	1	100,0%	0,7%	0,8%	1,0%
17.	ŁĄKOWA pk	5	2	3	60,0%	3,7%	1,7%	2,9%
18.	MICKIEWICZA	0	0	0	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
19.	MODRZEWIOWA c	3	2	1	33,3%	2,2%	1,7%	1,0%
20.	NADRZECZNA c	2	4	6	300,0%	1,5%	3,4%	5,8%
21.	PARTYZANTÓW c	1	1	1	100,0%	0,7%	0,8%	1,0%
22.	PLAC SIEKLUCKIEGO c	0	0	1	100,0%	0,0%	0,0%	1,0%
23.	ROZANA pz	1	1	1	100,0%	0,7%	0,8%	1,0%
24.	RYNEK c	2	1	0	0,0%	1,5%	0,8%	0,0%
25.	SANATORYJNA pz	2	1	1	50,0%	1,5%	0,8%	1,0%
26.	SIKORSKIEGO c	0	1	1	100,0%	0,0%	0,8%	1,0%
27.	SŁONECZNA pk	2	3	1	50,0%	1,5%	2,5%	1,0%
28.	SOBIESKIEGO pk	9	5	5	55,6%	6,7%	4,2%	4,9%
29.	SOSNOWA c	3	4	3	100,0%	2,2%	3,4%	2,9%
30.	SPOKOJNA c i pk	2	1	2	100,0%	1,5%	0,8%	1,9%
31.	SZKOLNA c	2	0	1	50,0%	1,5%	0,0%	1,0%
32.	ŚWIERKOWA c	3	2	2	66,7%	2,2%	1,7%	1,9%
33.	TARGOWA c	6	4	4	66,7%	4,5%	3,4%	3,9%
34.	TOMASZOWSKA pk	11	12	10	90,9%	8,2%	10,2%	9,7%
35.	WCZASOWA c	0	1	0	0,0%	0,0%	0,8%	0,0%
36.	WIŚNIOWA pz	8	5	4	50,0%	6,0%	4,2%	3,9%
37.	WOLNOŚCI c	0	0	2	200,0%	0,0%	0,0%	1,9%
38.	ZAMOJSKA c	6	9	9	150,0%	4,5%	7,6%	8,7%
39.	ZAPIASEK c	1	1	0	0,0%	0,7%	0,8%	0,0%
40.	Brak danych	1	0	0	0,0%	0,7%	0,0%	0,0%
Razem miasto Krasnobród:		134	118	103	76,9%	100,0%	100,0%	100,0%

Źródło: Dane gminy Krasnobród

Dzielnica Centrum dotknięta jest również w największym stopniu problemem długotrwałego bezrobocia spośród trzech dzielnic znajdujących się w Krasnobrodzie. W 2015 r. wykazano 66 takich osób, co stanowi 64,1% długotrwałe bezrobotnych miasta i 24,8% długotrwałe bezrobotnych w gminie Krasnobród. Liczba długotrwałe bezrobotnych w Centrum spada wolniej, niż w innych dzielnicach.

Tabela 24 Liczba długotrwałe bezrobotnych w mieście Krasnobród i udział procentowy dzielnic miasta w liczbie bezrobotnych ogółem w Krasnobrodzie latach 2013-2015.

Dzielnica / rok	2013	2014	2015	Zmiana	2013	2014	2015
1. Miasto Krasnobród (Centrum)	71	74	66	93,0%	53,0%	62,7%	64,1%
2. Miasto Krasnobród (Podklasztor)	45	34	27	60,0%	33,6%	28,8%	26,2%
3. Miasto Krasnobród (Podzamek)	18	10	10	55,6%	13,4%	8,5%	9,7%
Razem miasto Krasnobród	134	118	103	76,9%	100,0%	100,8%	100,7%

Źródło: Dane gminy Krasnobród

Analizując dane z lata 2013-2015 o udziale bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym zauważyć można tendencję spadkową na wszystkich poziomach administracyjnych. W gminie Krasnobród udział tej grupy wyniósł jednak w 2015 r. 10,1%, a więc więcej, niż w powiecie zamojskim (9,2%), województwie lubelskim (8,1%) i Polsce (6,5%). Jednocześnie gminę charakteryzuje dynamika spadku udziału tej grupy większa, niż w powiecie i regionie, ale mniejsza, niż w kraju.

Tabela 25 Udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym w latach 2013-2015

Jednostka terytorialna	2013	2014	2015
Polska	8,8%	7,5%	6,5%
Województwo lubelskie	9,9%	8,7%	8,1%
Powiat zamojski	10,7%	9,6%	9,2%
Gmina Krasnobród	12,1%	10,3%	10,1%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS/BDL

2.2.1.3 POMOC SPOŁECZNA

Według danych GUS w gminie Krasnobród znajdowało się ma dzień 31.12.2015 r. 235 gospodarstw korzystających z pomocy społecznej według kryterium dochodowego. W latach 2013-2015 nastąpił spadek takich gospodarstw o 18,4% i spadek ten jest wyższy, niż w powiecie zamojskim (-11,1%), województwie lubelskim (-8,6%), jak również kraju (-10,3%).

Tabela 26 Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej według kryterium dochodowego

Jednostka terytorialna	2013	2014	2015	Zmiana
Polska	1 211 290,0	1 145 794,0	1 086 936,0	89,7%
Województwo lubelskie	70 452,0	67 414,0	64 415,0	91,4%
Powiat zamojski	4 045,0	3 868,0	3 597,0	88,9%
Gmina Krasnobród	288,0	276,0	235,0	81,6%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS/BDL

W 2015 r. w gminie Krasnobród z pomocy społecznej skorzystało łącznie 917 osób, którym przyznano łącznie świadczenia na kwotę 51189,0 złotych. Z wsparcia skorzystało 686 mieszkańców obszarów wiejskich, co stanowi 74,8% korzystających ogółem, a kwota wsparcia wyniosła 37535,0 złotych. Jest to 73,3% kwoty świadczeń ogółem. Dla mieszkańców Krasnobrodu udzielono natomiast 231 świadczeń na kwotę 13 654,0 złotych. Osoby na obszarach. W latach 2013-2015 spadła zarówno liczba osób korzystających (dla gminy spadek ten był na poziomie 18,1%, na obszarach wiejskich – 21,4%, a w Krasnobrodzie – 6,4%). Świadczenia udzielane są według miejsca zamieszkania.

Największa liczba osób objętych wsparciem zamieszkiwała w sołectwach: Majdan Wielki (139 osób, 20,3% korzystających z pomocy społecznej na obszarach wiejskich ogółem), Wólka Husińska (111 osób, 16,2%) oraz Zielone (109 osób, 16,2%). Jednocześnie w tych sołectwach nastąpił spadek liczby korzystających. Wzrost odnotowano natomiast w sołectwach: Potok-Senderki (23,5%) oraz Zielone (2,8%).

Tabela 27 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej i suma świadczeń w gminie Krasnobród w latach 2013-2015. Obszar wiejski.

Rok/ jednostka	Liczba świadczeń			Zmiana	Suma świadczeń w zł		
	2013	2014	2015		2013	2014	2015
1. DOMINIKANÓWKA	77	71	50	64,9%			
2. GRABNIK	26	22	11	42,3%			
3. HUCISKO	47	53	39	83,0%			
4. HUTKI	39	38	21	53,8%			
5. HUTKÓW	59	52	41	69,5%			
6. KACZÓRKI	42	32	19	45,2%			
7. MAJDAN MAŁY	48	49	40	83,3%			
8. MAJDAN WIELKI	193	182	139	72,0%			
9. MALEWSZCZYŻNA	13	17	9	69,2%			
10. NOWA WIEŚ	18	9	9	50,0%			
11. PODKLASZTOR	0	0	0	0,0%			
12. POTOK-SENDERKI	34	35	42	123,5%			
13. STARA HUTA	48	49	43	89,6%			

14.	SZUR	0	0	3	0,0%			
15.	WOLKA HUSINSKA	115	113	111	96,5%			
16.	ZIELONE	106	98	109	102,8%			
17.	Z innych gmin	8	0	0	0,0%			
Razem obszary wiejski		873	820	686	78,6%	5 747,0	47 854,0	37 535,0
Miasto Krasnobród		250	242	231	93,5%	14 360,0	14 360,0	13 654,0
Razem gmina Krasnobród		1123	1062	917	81,9%	24 339,0	62 214,0	51 189,0

Źródło: Dane gminy Krasnobród

W Krasnobrodzie największa liczba korzystających z pomocy społecznej zamieszkiwała w 2015 r. przy ulicach: Tomaszowskiej (30 osób, 13,0%), Lelewela (22 osoby, 9,5% korzystających w Krasnobrodzie ogółem), Kościuszki (20 osób, 8,7%), Sanatoryjna (17 osób, 7,4%), 3 Maja (15 osób, 6,5%), Leśnej (14 osób, 6,1%) i Sikorskiego (11 osób, 4,8%). W latach 2013-2015 największy wzrost korzystających odnotowano przy ulicach: 3 Maja (o 15 osób, 114,3%), Kościuszki (12 osób, 150%), Sanatoryjnej (8 osób, 88,9%).

Tabela 28 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Krasnobród w latach 2013-2015. Miasto.

Jednostka/rok		2013	2014	2015	Zmiana
1.	3 MAJA d i pk	7	4	15	214,3%
2.	ALEJA NAJŚWIĘTSZEJ MARIII PANNY pk	6	6	8	133,3%
3.	ANDERSA d	12	7	4	33,3%
4.	CICHA d	10	12	9	90,0%
5.	DOMINIKAŃSKA pk	0	0	0	0,0%
6.	FIOŁKOWA pz	0	0	0	0,0%
7.	GIETKI d	0	0	0	0,0%
8.	JASMINOWA pz	0	0	0	0,0%
9.	KALINOWA pz	4	0	0	-400,0%
10.	KONOPNICKIEJ pk	3	3	3	100,0%
11.	KOŚCIUSZKI d	8	12	20	250,0%
12.	KRÓLOWEJ MARYSIEŃKI pk	0	0	0	0,0%
13.	KWIATOWA pz	0	5	0	0,0%
14.	LELEWELA d	31	15	22	71,0%
15.	LEŚNA d	20	22	14	70,0%
16.	LILIOWA pz	0	0	0	0,0%
17.	ŁASTOWIECKIEGO d	0	0	0	0,0%
18.	ŁĄKOWA pk	13	13	5	38,5%
19.	MICKIEWICZA	0	4	4	400,0%
20.	MŁYŃSKA pz	0	0	0	0,0%
21.	MODRZEWIOWA d	0	3	3	300,0%
22.	MOSTOWA c	0	2	0	0,0%
23.	NADRZECZNA c	10	10	11	110,0%
24.	PARTYZANTÓW d	0	0	0	0,0%
25.	PLAC SIEKLUCKIEGO c	5	5	5	0,0%
26.	ROZANA pz	3	3	0	0,0%

27.	RYNEK c	0	0	0	0,0%
28.	SANATORYJNA pz	9	9	17	188,9%
29.	SIKORSKIEGO c	15	12	11	73,3%
30.	SŁONECZNA pk	0	0	4	400,0%
31.	SOBIESKIEGO pk	18	13	9	50,0%
32.	SOSNOWA c	1	5	5	0,0%
33.	SPOKOJNA c i pk	7	12	6	85,7%
34.	SZKOLNA c	0	0	0	0,0%
35.	SW. ROCHA c	0	0	0	0,0%
36.	ŚWIERKOWA c	1	1	1	100,0%
37.	TARGOWA c	4	4	4	100,0%
38.	TOMASZOWSKA pk	46	36	30	65,2%
39.	WCZASOWA c	0	0	0	0,0%
40.	WIŚNIOWA pz	7	10	12	171,4%
41.	WOLNOŚCI c	0	0	0	0,0%
42.	ZAMOJSKA c	6	7	5	83,3%
43.	ZAPIASEK c	4	4	4	100,0%
Miasto Krasnobród		250	242	231	93,5%

Źródło: Dane gminy Krasnobród

Największa liczba udzielonych świadczeń dotyczyła dzielnicy Centrum (wsparcie objęto 143 osoby, co stanowi 61,9% korzystających w Krasnobrodzie). Z Podklasztoru pochodziło 59 korzystających (25,5% korzystających w Krasnobrodzie), a z Podzamku 29 osób (29% korzystających w Krasnobrodzie). Największą dynamikę wzrostu w latach 2013-2015 odnotowano w dzielnicy Podzamek (procentowy wzrost korzystających wyniósł 26,1%). W Centrum liczba korzystających wzrosła o 3,6%, a w Podklasztorze spadła o 31,4%.

Tabela 29 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Krasnobród w latach 2013-2015. Dzielnice Krasnobrodu

	Jednostka/ rok	2013	2014	2015	Zmiana
1.	Miasto Krasnobród (Centrum)	138	141	143	103,6%
2.	Miasto Krasnobród (Podklasztor)	86	71	59	68,6%
3.	Miasto Krasnobród (Podzamek)	23	27	29	126,1%
Razem miasto Krasnobród		247	239	231	93,5%

Źródło: Dane gminy Krasnobród

Najczęstszym powodem przyznawania świadczeń w gminie Krasnobród jest ubóstwo. W 2015 r. z tego powodu wsparciem objęto 223 rodzin, w tym 169 z terenów wiejskich oraz 21 rodzin z miasta. Łącznie dotyczyło osób 872 osób, z czego 686 osób (78,8% korzystających w gminie ogółem było mieszkańcami obszarów wiejskich). W mieście z tego powodu przyznano świadczenia 186 osobom (21,3% korzystających). W latach 2013-2015 nastąpił w gminie

spadek takich osób o 16,8%. Większy spadek dotyczył miasta (o 23,8%), niż obszarów wiejskich (o 14,7%).

Drugim najczęstszym powodem przyznawania świadczeń jest bezrobocie. W 2015 r. z tego powodu wsparcia udzielono łącznie 99 rodzinom, w tym 69 z obszarów wiejskich i 30 z miasta. łącznie dotyczyło ono 401 osób, z czego 295 osób (69,6% korzystających w gminie ogółem było mieszkańcami obszarów wiejskich). W mieście z tego powodu przyznano świadczenia 127 osobom (30,4% korzystających). W latach 2013-2015 nastąpił w gminie Krasnobród wzrost osób pobierających świadczenia z tego powodu o 2%, w tym o 10,3% na obszarach wiejskich. Natomiast w Krasnobrodzie nastąpił spadek o 12,9%.

Na kolejnym miejscu znalazł się zasiłek przyznawany z powodu niepełnosprawności. W 2015 r. z tego powodu wsparcia udzielono łącznie 45 rodzinom, w tym 31 z obszarów wiejskich i 14 z miasta. łącznie dotyczyło ono 122 osób, z czego 87 osób (71,3% korzystających w gminie ogółem było mieszkańcami obszarów wiejskich). W mieście z tego powodu przyznano świadczenia 35 osobom (28,7% korzystających). W latach 2013-2015 nastąpił w gminie Krasnobród wzrost osób pobierających świadczenia z tego powodu o 62,7%, w tym o 84,2% w Krasnobrodzie i 55,4% na obszarach wiejskich.

Ostatnim z przyznawanych zasiłków jest świadczenie udzielane osobom dotkniętym długotrwałą lub ciężką chorobą. W 2015 r. z tego powodu wsparcia udzielono łącznie 21 rodzinom, w tym 12 z obszarów wiejskich i 9 z miasta. łącznie dotyczyło ono 54 osób, z czego po równo stanowili w mieszkańcy obszarów wiejskich i Krasnobrodu. W latach 2013-2015 nastąpił w gminie Krasnobród spadek osobom objętym tym świadczeniem. W skali gminy spadek ten wyniósł 43,2%, na obszarach wiejskich – 50,9%, a w Krasnobrodzie – 32,2%.

Jeśli chodzi o strukturę przyznawanych świadczeń na obszarach wiejskich, w najtrudniejszej sytuacji są sołectwa: Majdan Wielki, Zielone i Wólka Husińska. W sołectwie Majdan Wielki przyznano w 2015 r. świadczenia z powodu ubóstwa 157 osobom (22,9% osób korzystających z tego świadczenia na obszarach wiejskich) oraz z powodu bezrobocia 72 osobom (25,8% osób korzystających z tego świadczenia na obszarach wiejskich). W sołectwie Zielone duży udział mają świadczenia przyznawane z powodu ubóstwa (przyznano je 108 osobom, co stanowi 15,7% osób korzystających z tego świadczenia na obszarach wiejskich), bezrobocia (33 osoby, 11,8% osób korzystających z tego świadczenia na obszarach wiejskich) oraz niepełnosprawności (22 osoby, 25,2% osób korzystających z tego świadczenia na obszarach wiejskich). W sołectwie tym wzrosła również w latach 2013-2015 liczba osób korzystających

z wymienionych świadczeń. Ubóstwo jest również problemem w sołectwie Wólka Husińska. Z tego powodu wsparcie otrzymały w 2015 r. 99 osoby (14,4%).

Tabela 30 Powody przyznania świadczeń w gminie Krasnobród w latach 2013-2015. Obszar wiejski.

Kategoria zasiłku/rok/liczba osób jednostka	Bezrobocie			Ubóstwo			Niepełnosprawność			Długa lub ciężka choroba		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015
1. DOMINIKANÓWKA	21	29	22	71	68	37	9	9	8	4	4	3
2. GRABNIK	8	14	11	23	22	11	0	7	0	11	4	0
3. HUCISKO	9	17	15	47	50	45	5	1	1	0	1	0
4. HUTKI	4	5	0	33	36	24	5	6	1	1	1	0
5. HUTKÓW	23	32	15	50	46	39	5	5	11	4	8	0
6. KACZÓRKI	18	18	16	37	32	21	7	0	0	0	0	0
7. MAJDAN MAŁY	8	17	9	44	47	42	0	1	5	0	1	1
8. MAJDAN WIELKI	65	70	72	184	178	157	0	10	9	7	1	2
9. MALEWSZCZYŻNA	13	17	8	13	17	8	0	0	0	0	0	3
10. NOWA WIEŚ	4	4	4	18	13	5	0	0	0	0	0	0
11. PODKLASZTOR	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12. POTOK-SENDERKI	21	9	19	30	30	37	0	4	7	5	6	9
13. STARA HUTA	15	16	20	41	49	43	9	8	8	0	2	1
14. SZUR	0	0	0	0	2	3	0	0	0	0	2	2
15. WOLKA HUSINSKA	17	20	0	111	109	99	7	11	11	17	16	0
16. ZIELONE	27	27	33	102	118	108	9	9	22	6	7	6
17. Z innych gmin	0	0	35	0	0	7	0	0	0	0	0	0
Razem obszary wiejski	253	295	279	804	817	686	56	71	87	55	53	27
Miasto Krasnobród	140	127	122	244	222	186	19	52	35	40	34	27
Razem gmina Krasnobród	393	422	401	1048	1039	872	75	123	122	95	87	54

Źródło: Dane gminy Krasnobród

W przypadku Krasnobrodu trudniej jest precyzyjnie wskazać problematyczne ulice, ponieważ liczba osób korzystających z poszczególnych kategorii zasiłków zmieniała się dynamicznie w ciągu ostatnich trzech lat. Najwięcej osób korzystających z świadczeń ogółem zamieszkiwało w 2015 r. przy ulicach: Lelewela, Sanatoryjnej i Tomaszowskiej (każda z tych ulic leży w innej dzielnicy Krasnobrodu).

Tabela 31 Powody przyznania świadczeń w gminie Krasnobród w latach 2013-2015. Miasto.

Kategoria zasiłku/rok/jednostka	Bezrobocie			Ubóstwo			Niepełnosprawność			Długa lub ciężka choroba		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015
1. 3 MAJA c i pk	7	3	6	7	7	10	0	0	0	0	0	0
2. ALEJA NAJŚWIĘTSZEJ MARII PANNY pk	6	6	4	6	6	6	0	0	0	0	0	0
3. ANDERSA c	4	4		12	7	4	0	3	6	3	3	
4. CICHA c	3	3		9	12	4	0	5	0	6	6	6

5.	DOMINIKAŃSKA pk	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.	FIOŁKOWA pz	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7.	GIETKI c	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8.	JAŚMINOWA pz	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9.	KALINOWA pz	0	0	3	4	0	0	0	0	0	0	0	0
10.	KONOPNICKIEJ pk	3	3	3	3	3	3	3	3	3	0	0	0
11.	KOŚCIUSZKI c	0	0	0	3	12	7	0	5	0	5	0	0
12.	KRÓLOWEJ MARYSIENKI pk	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13.	KWIATOWA pz	0	0	14	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14.	LELEWELA c	18	11	11	31	15	18	1	6	6	4	0	3
15.	LEŚNA c	4	9	0	20	22	14	8	8	3	0	3	0
16.	LILIOWA pz	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
17.	ŁASTOWIECKIEGO c	0	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18.	ŁĄKOWA pk	4	4	4	13	13	5	0	5	5	5	5	0
19.	MICKIEWICZA	0	4	0	0	4	4	0	0	0	0	0	0
20.	MŁYŃSKA pz	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
21.	MODRZEWIOWA c	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22.	MOSTOWA c	0	2	11	0	2	0	0	0	0	0	0	0
23.	NADRZECZNA c	10	10	0	10	10	8	0	0	0	0	0	0
24.	PARTYZANTÓW c	0	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0
25.	PLAC SIEKLUCKIEGO c	5	5	0	5	5	5	0	0	0	0	0	0
26.	ROZANA pz	3	3	0	3	3	0	0	0	0	3	3	0
27.	RYNEK c	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
28.	SANATORYJNA pz	1	1	5	9	11	15	2	4	7	2	3	5
29.	SIKORSKIEGO c	12	12	4	15	12	11	3	0	0	0	0	0
30.	SŁONECZNA pk	0	0	9	0	0	4	0	0	0	0	0	0
31.	SOBIESKIEGO pk	18	13	4	18	13	9	0	0	0	0	0	0
32.	SOSNOWA c	1	5	3	1	1	0	0	1	1	0	0	0
33.	SPOKOJNA c i pk	4	3	0	7	5	7	0	0	0	0	0	0
34.	SZKOLNA c	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
35.	SW. ROCHA c	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
36.	ŚWIERKOWA c	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1
37.	TARGOWA c	0	0	21	4	4	0	0	0	0	0	0	0
38.	TOMASZOWSKA pk	27	17	1	46	36	30	2	12	3	6	6	7
39.	WCZASOWA c	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0
40.	WIŚNIOWA pz	0	0	0	7	10	12	0	0	0	0	0	0
41.	WOLNOŚCI c	0	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0
42.	ZAMOJSKA c	6	5	4	6	5	5	0	0	0	5	5	5
43.	ZAPIASEK c	4	4	0	4	4	4	0	0	0	0	0	0
Miasto Krasnobród		140	127	122	244	222	186	19	52	35	40	34	27

Źródło: Dane gminy Krasnobród

Jeśli chodzi o charakterystykę poszczególnych dzielnic pod względem powodów przyznawania świadczeń, największa liczba korzystających z każdej kategorii zasiłków była mieszkańcami dzielnicy Centrum, a najmniejsza – dzielnicy Podzamek. W 2015 r. świadczenia przyznano 102

osobom (54,8% świadczeń przyznanych z tego powodu w Krasnobrodzie) osobom zamieszkałym w Centrum, 57 osobom (30,6%) w Podklasztorze i 27 osobom (14,5%) w Podzamku. Największą dynamiką spadku osób objętych wsparciem odnotowano w Centrum (-24,5%). Natomiast w dzielnicy Podzamek przybyło 17,3% takich osób. Z powodu bezrobocia udzielono świadczeń 75 mieszkańcom Centrum (61,4% świadczeń przyznanych z tego powodu w Krasnobrodzie), 25 mieszkańcom Podklasztoru (20,4%) i 22 mieszkańcom (18%) Podzamku. Najwięcej ubyło korzystających z tego zasiłku w dzielnicy Podklasztor (-56,9%). Natomiast w dzielnicy Podzamek liczba korzystających wzrosła o 550%. Z powodu niepełnosprawności udzielono świadczeń 17 mieszkańcom Centrum (48,8% świadczeń przyznanych z tego z powodu w Krasnobrodzie), 11 mieszkańcom Podklasztoru (31,4%) i 7 mieszkańcom (20%) Podzamku. We wszystkich trzech dzielnicach wzrosła liczba korzystających z tego świadczenia (największy wzrost odnotowano w dzielnicy Podklasztor: 220%). Z powodu długiej i ciężkiej choroby udzielono świadczeń 15 mieszkańcom Centrum (55,5% świadczeń przyznanych z tego powodu w Krasnobrodzie), 7 mieszkańcom Podklasztoru (25,9%) i 5 mieszkańcom (18,5%) Podzamku. W centrum ubyło 37,5% korzystających z takiego wsparcia, w Podklasztorze nastąpił spadek o 36,3%, a w Podzamku liczba takich osób pozostała w latach 2013-2015 bez zmian.

Tabela 32 Powody przyznania świadczeń w gminie Krasnobród w latach 2013-2015. Dzielnice Krasnobrodu.

Kategoria zasiłku/rok/ jednostka	Bezrobocie			Ubóstwo			Niepełnosprawność			Długa lub ciężka choroba		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015
1. Miasto Krasnobród (Centrum)	78	80	75	135	127	102	12	28	17	24	17	15
2. Miasto Krasnobród (Podklasztor)	58	43	25	86	71	57	5	20	11	11	11	7
3. Miasto Krasnobród (Podzamek)	4	4	22	23	24	27	2	4	7	5	6	5
Razem miasto Krasnobród	140	127	122	244	222	186	19	52	35	40	34	27

Źródło: Dane gminy Krasnobród

W latach 2013-2015 w gminie Krasnobród nie było osób, którym przyznano świadczenia z powodu przemocy w rodzinie, ani z powodu alkoholizmu.

W gminie Krasnobród w 2015 r. 17 rodzin miało założone tzw. „Niebieskie Karty”, w tym 8 rodzin z obszarów wiejskich i 9 z Krasnobrodu. Liczba takich kart wzrosła w gminie w latach 2013-2015 ponad trzykrotnie. Na obszarach wiejskich i w mieście przybyło po 6 rodzin objętych takim wsparciem. Najwięcej „Niebieskich Kart” założono dla rodzin z sołectwa

Majdan Wielki (5 kart, 29,4% kart założonych łącznie w gminie Krasnobród. W tym sołectwie nastąpił również największy wzrost rodzin objętych wsparciem.

Tabela 33 „Niebieskie Karty” w gminie Krasnobród w latach 2013-2015. Obszar wiejski

Jednostka/ rok		2013	2014	2015
1.	DOMINIKANÓWKA	0	1	0
2.	HUCISKO	0	1	0
3.	HUTKI	1	0	0
4.	MAJDAN WIELKI	1	2	5
5.	MALEWSZCZYŻNA	0	0	1
6.	STARA HUTA	0	1	0
7.	WOLKA HUSINSKA	0	1	1
8.	ZIELONE	0	1	1
Razem obszary wiejski		2	7	8
Miasto Krasnobród		3	6	9
Razem gmina Krasnobród		5	13	17

Źródło: Dane gminy Krasnobród

W Krasnobrodzie problem „Niebieskich Kart” dotyczy w największym stopniu rodzin zamieszkałych w Centrum (na 11 ulic, z których pochodzą rodziny objęte wsparciem 9 znajduje się w tej dzielnicy). Tutaj założono w 2015 r. 7 na 9 kart (77,7% kart założonych w Krasnobrodzie), w tym 3 dla mieszkańców ulicy 3 Maja, po 2 dla mieszkańców Alei NMP i ulicy Lelewela.

Tabela 34 „Niebieskie Karty” w gminie Krasnobród w latach 2013-2015. Miasto.

Jednostka/ rok		2013	2014	2015
1.	3 MAJA c i pk	0	0	3
2.	ALEJA NAJŚWIĘTSZEJ MARIII PANNY pk	0	0	2
3.	ANDERSA c	1	0	0
4.	GIETKI c	0	1	0
5.	KOŚCIUSZKI c	0	0	1
6.	LELEWELA c	1	0	2
7.	MODRZEWIOWA c	0	1	0
8.	SIKORSKIEGO c	0	3	0
9.	SOBIESKIEGO pk	1	0	0
10.	ŚWIERKOWA c	0	0	1
11.	ZAMOJSKA c	0	1	0
Razem miasto Krasnobród		3	6	9

Źródło: Dane gminy Krasnobród

2.2.1.4 BEZPIECZEŃSTWO I PRZESTĘPCZOŚĆ

W gminie Krasnobród znajduje się Posterunek Policji w Krasnobrodzie. Posterunek okresowy Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Zamościu, a także trzy jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej włączone do krajowego systemu ratownictwa.

W 2015 r. popełniono w gminie Krasnobród 56 zdarzeń przestępczych, w tym 35 (62,5% zdarzeń kryminalnych w gminie ogółem) na obszarach wiejskich oraz 21 (37,5%) w Krasnobrodzie. Liczba zdarzeń zmniejszyła się łącznie w latach 2013-2015 o 43,4% (na obszarach wiejskich spadek ten wyniósł 36,4%, a w mieście – 52,3%. Wykrywalność zdarzeń na obszarach wiejskich w 2015 r. była na poziomie 82,7% i spadła w stosunku 2013 r. Spadek nastąpił również w Krasnobrodzie (w 2014 r. wykrywalność wzrosła do 87,5%, by w 2015 r. spaść do 57,4%.

Tabela 35 Zaistniałe zdarzenia przestępcze w gminie Krasnobród i ich wykrywalność w latach 2013-2015.

Przestępstwa i ich wykrywalność/rok	2013		2014		2015	
	Ilość zdarzeń	Wykrywalność	Ilość zdarzeń	Wykrywalność	Ilość zdarzeń	Wykrywalność
Obszar wiejski	55	85,5%	37	83,8%	35	82,7%
Miasto Krasnobród	44	66,7%	32	87,5%	21	57,4%
Razem gmina Krasnobród	99	x	69	x	56	x

Źródło: Dane Komendy Miejskiej Policji w Zamościu

2.2.1.5 AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA

Frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych w Polsce w 2014 r. wyniosła 47,34% w pierwszej turze i 39,97% w drugiej turze wyborów. W województwie lubelskim udział w wyborach samorządowych był na poziomie 49,9% w pierwszej i 44,67% w drugiej turze, natomiast w powiecie zamojskim wyniósł on 53,1% w pierwszej i 47,33% w drugiej turze wyborów. W gminie Krasnobród w pierwszej turze frekwencja była najwyższą wśród porównywanych jednostek w pierwszej turze wyborów (56,96). W drugiej natomiast była niższą, niż w powiecie i regionie. W 2014 r. wzrosła frekwencja wyborcza w obu turach wyborów w kraju i regionie, a spadła w powiecie zamojskim. W gminie Krasnobród frekwencja w 2014 r. spadła w porównaniu do 2006 r. w oby turach wyborów.

Tabela 36 Frekwencja w wyborach samorządowych w latach 2006,2010 i 2014.

Jednostka terytorialna	I tura			II tura		
	Frekwencja wyborcza			Frekwencja wyborcza		
	2006	2010	2014	2006	2010	2014
	[%]					
Polska	45,99	47,32	47,34	39,56	35,31	39,97

Województwo lubelskie	48,56	49,95	49,90	43,12	39,64	44,67
Powiat zamojski	52,14	52,60	53,10	55,26	50,49	47,33
Gmina Krasnobród	61,14	61,69	56,96	56,79	54,91	39,97

Źródło: PKW (wójtowie, burmistrzowie i prezydenci miast)

W 2015 r. frekwencja w wyborach do sejmu i senatu w Polsce wyniosła odpowiednio 50,92% i 50,91%. W województwie lubelskim i powiecie zamojskim była ona dużo niższa i wyniosła 49,02% w wyborach do sejmu i 49,01% w wyborach do senatu w regionie oraz 44,37% w wyborach do sejmu i 44,36% w wyborach do senatu w powiecie. Odmienna sytuacja miała miejsce w gminie Krasnobród, gdzie frekwencja była najwyższa wśród porównywanych jednostek i wyniosła 51,11% w obu wyborach.

Tabela 37 Frekwencja w wyborach do sejmu i senatu w 2015 r.

Jednostka terytorialna	Sejm	Senat
	[%]	
Polska	50,92	50,91
Województwo lubelskie	49,02	49,01
Powiat zamojski	44,37	44,36
Gmina Krasnobród	51,11	51,11

Źródło: PKW

Frekwencja w wyborach do sejmu i senatu w 2015 r. na obszarach wiejskich gminy Krasnobród była niższa (46,62%) niż w mieście (55,82%). Najniższą frekwencję, poniżej średniej dla gminy, odnotowano w sołectwach: Stara Huta (38,41%), Hutków (45,45%), Majdan Wielkim (46,69%), Zielone (48,01%) i Wólce Hasińskiej (50,15%). We wszystkich dzielnicach Krasnobrodu frekwencja była wysoka (najwyższą odnotowano w dzielnicy Podzamek (59,2%).

Tabela 38 Frekwencja w wyborach do Sejmu i Senatu RP w 2015 r w gminie Krasnobród

Jednostka terytorialna	Liczba uprawnionych	Liczba wydanych kart	Frekwencja (%)
Dominiakówna Warsztat Terapii Zajęciowej w Dominikanówce	240	123	51.25%
Hutków Budynek po byłej Szkole Podstawowej w Hutkowie	330	150	45.45%
Kaczórki Szkoła Podstawowa w Kaczórkach	439	225	51.25%
Stara Huta Remiza OSP w Starej Hucie	474	165	34.81%
Wólka Husińska Remiza OSP w Wólce Husińskiej	323	162	50.15%
Majdan Wielki Szkoła Podstawowa w Majdanie Wielkim	816	381	46.69%
Podklasztor Dom Pomocy Społecznej	43	32	74.42%

Zielone Szkoła w Zielonem	327	157	48.01%
Krasnobród Centrum Krasnobrodzki Dom Kultury, Krasnobród ul. 3 Maja 26	1690	939	55.56%
Krasnobród Podzamek Dom Pomocy Społecznej w Krasnobrodzie, Krasnobród ul. Sanatoryjna 34	402	238	59.20%
Krasnobród Podklasztor Informacja Turystyczna w Krasnobrodzie, Krasnobród ul. Tomaszowska 25	753	411	54.58%
Razem obszar wiejski	2992	1395	46,62%
Razem miasto Krasnobród	2845	1588	55,82%
Razem gmina Krasnobród	5837	2983	51,11%

Źródło: PKW

W gminie Krasnobród funkcjonuje obecnie 32 stowarzyszeń i organizacji społecznych, z czego 15 (46,8% organizacji pozarządowych łącznie) jest zarejestrowanych w Krasnobrodzie. W Dominikanówce, Majdanie Małym, Majdanie Wielkim, Starej Hucie i Zielonem znajdują się po 2 tego typu podmioty, w Grabniku, Hucisku, Hutkach, Hutkowie, Malewsczyźnie, Potoku-Senderkach i Wólce Husińskiej po jednym. W sołectwach Kaczórki, Nowa Wieś, Podklasztor i Szur nie figuruje w statystykach żadna fundacja, stowarzyszenie, ani organizacja społeczna. Na 15 znajdujących się w Krasnobrodzie podmiotów 12 zarejestrowanych było w Centrum, 2 w dzielnicy Podzamek i 1 w dzielnicy Podklasztor.

Tabela 39 Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne w gminie Krasnobród

	Nazwa	Miejscowość
1.	Ochotnicza Straż Pożarna w Dominikanówce	Dominikanówka
2.	Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych "Radość i Nadzieja"	Dominikanówka
3.	Ochotnicza Straż Pożarna w Grabniku	Grabnik
4.	Ochotnicza Straż Pożarna w Hucisku	Hucisko
5.	Ochotnicza Straż Pożarna w Hutkach	Hutki
6.	Ochotnicza Straż Pożarna w Hutkowie	Hutków
7.	Samodzielne Publiczne Sanatorium Rehabilitacyjne im. Janusza Korczaka w Krasnobrodzie (Podzamek)	Krasnobród
8.	Krasnobrodzkie Towarzystwo Regionalne z siedzibą w Krasnobrodzie (Centrum)	Krasnobród
9.	Miejsko-Gminny Klub Sportowy „Ilgros” w Krasnobrodzie (Centrum)	Krasnobród
10.	Ochotnicza Straż Pożarna w Krasnobrodzie (Centrum)	Krasnobród
11.	Kółko Rolnicze w Krasnobrodzie (Centrum)	Krasnobród
12.	Krasnobrodzkie Towarzystwo Wędkarskie (Centrum)	Krasnobród
13.	Towarzystwo Regionalne Miasta i Gminy Krasnobród (Centrum)	Krasnobród
14.	"Krasnobrodzkie Stowarzyszenie Korczakowskie" (Podzamek)	Krasnobród
15.	Stowarzyszenie Kulturalno-Naukowe "Do Źródeł" (Centrum)	Krasnobród
16.	Krasnobrodzkie Stowarzyszenie Turystyczne (Centrum)	Krasnobród
17.	Stowarzyszenie Absolwentów i Sympatyków Zespołu Szkół Ogólnokształcących im. Jana Pawła II w Krasnobrodzie (Centrum)	Krasnobród
18.	Stowarzyszenie "Klub 50 Plus" (Centrum)	Krasnobród

19.	Stowarzyszenie "Akademia Piłkarska Arena" (Centrum)	Krasnobród
20.	Spółdzielnia Mieszkaniowa w Krasnobrodzie (Podklasztór)	Krasnobród
21.	Krasnobrodzkie Stowarzyszenie Artystyczne (Centrum)	Krasnobród
22.	Ochotnicza Straż Pożarna w Majdanie Małym	Majdan Mały
23.	"Uroczy Zakątek" Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Miejscowości Majdan Mały I Okolic Majdan Mały	Majdan Mały
24.	Ochotnicza Straż Pożarna w Majdanie Wielkim	Majdan Wielki
25.	Stowarzyszenie Wsparcia Społecznego "Przyjaźń" działającego przy Domu Pomocy Społecznej dla Osób Psychiczenie Przewlekłe Chorych w Majdanie Wielkim	Majdan Wielki
26.	Ochotnicza Straż Pożarna w Malewsczyźnie	Malewsczyzna
27.	Stowarzyszenie "Zacisze Senderki"	Potok Senderki
28.	Ochotnicza Straż Pożarna w Starej Hucie	Stara Huta
29.	"Zielona Knieja" Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Miejscowości Stara Huta I Okolic	Stara Huta
30.	Ochotnicza Straż Pożarna w Wólce Husińskiej	Wólka Husińska
31.	Ochotnicza Straż Pożarna w Zielonem	Zielone
32.	"Ach Zielone" Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Miejscowości Zielone i okolic	Zielone

Źródło: www.bazy.ngo.pl oraz Krajowy Rejestr Sądowy

W 2015 r. w gminie Krasnobród funkcjonowało według danych GUS 32 organizacje pozarządowe, w tym 5 spółdzielni oraz 27 stowarzyszeń i organizacji społecznych. Nie zarejestrowano natomiast żadnej fundacji. Na obszarze wiejskim znajdowała się jedna spółdzielnia i 15 stowarzyszeń i organizacji społecznych, a w Krasnobrodzie 4 spółdzielnie i 12 stowarzyszeń i organizacji społecznych. Liczba podmiotów w latach 2013-2015 pozostawała na niezmiennym poziomie.

Tabela 40 Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne w gminie Krasnobród w latach 2013-2015 według formy prawnej.

Jednostka terytorialna	Spółdzielnie			Fundacje			Stowarzyszenia i organizacje społeczne		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Krasnobród - obszar wiejski	1	1	1	0	0	0	15	15	15
Krasnobród - miasto	4	4	4	0	0	0	12	12	12
Krasnobród	5	5	5	0	0	0	27	27	27

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS/BDL

W gminie Krasnobród w 2015 r. na 1000 mieszkańców funkcjonowało 3,7 fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych. Wskaźnik ten dla obszarów wiejskich wyniósł również 3,7, a dla Krasnobrodu był nieco wyższy (3,8). Wartość wskaźnika dla gminy jest wyższa, niż w powiecie zamojskim (3,4), województwie lubelskim (3,5) i kraju (3,4). Obszary wiejskie gminy Krasnobród mają również najwyższą wartość wskaźnika wśród porównywanych jednostek. Jego wartość dla Krasnobrodu jest jednak najniższa, niż wartość dla miast powiatu (4,2), województwa lubelskiego (4,0) i Polski (3,9).

Tabela 41 Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców w latach 2013-2015

JEDNOSTKA TERYTORIALNA	FUNDACJE, STOWARZYSZENIA I ORGANIZACJE SPOŁECZNE NA 1000 MIESZKAŃCÓW		
	2013	2014	2015
Polska	3,2	3,3	3,5
*miasto	3,5	3,7	3,9
*wieś	2,7	2,7	2,9
Województwo lubelskie	3,2	3,3	3,5
*miasto	3,6	3,8	4,0
*wieś	2,9	3,0	3,1
Powiat zamojski	3,3	3,4	3,4
*miasto	3,8	4,0	4,2
*wieś	3,2	3,3	3,4
Gmina Krasnobród	3,7	3,7	3,7
*miasto	3,8	3,9	3,8
*wieś	3,6	3,6	3,7

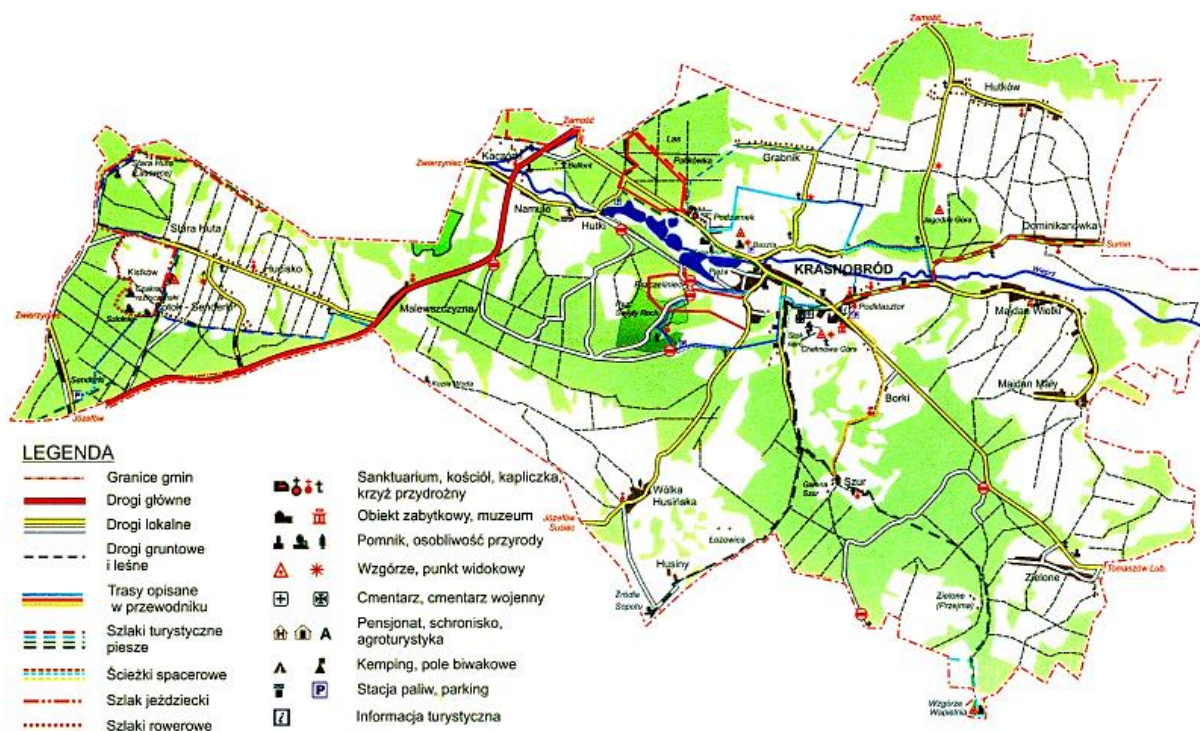
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS/BDL

2.2.2 OBSZAR GOSPODARCZY

Wyznacznikiem sytuacji w gospodarczym jest liczba podmiotów gospodarczych funkcjonująca na obszarze gminy, ich struktura, w tym udział osób prowadzących działalność gospodarczą w liczbie przedsiębiorstw. Według danych GUS w 2015 r. w gminie Krasnobród funkcjonowało łącznie 497 przedsiębiorstw i po spadku w 2014 r. do 494 podmiotów, ich liczba była taka sama, jak w 2013 r. W strukturze przedsiębiorstw znalazły się 24 podmioty sektora publicznego i 473 sektora prywatnego, z czego 395 podmiotów (84% podmiotów sektora prywatnego i 79,9% przedsiębiorstw ogółem) stanowiły osoby prowadzące działalność gospodarczą. Oprócz tego w gminie działalność prowadziło 6 spółek handlowych (w tym 2 z udziałem kapitału zagranicznego), 5 spółdzielni i 27 stowarzyszeń i organizacji społecznych, 23 spółki cywilne.

Jeśli chodzi o liczbę osób prowadzących działalność gospodarczą w gminie, w Krasnobrodzie znajdowało się na dzień 31.12.2015 r. 220 osób (60,8%) takich podmiotów, a na obszarach wiejskich – 155 (39,2%). Najwięcej osób prowadzi działalność w sołectwie Majdan Wielki (33 osób, 21,3% podmiotów na obszarach wiejskich) oraz Wólce Husińskiej (21 osób, 13,5% podmiotów na obszarach wiejskich). Najmniej osób prowadzi działalność gospodarczą w sołectwach: Majdan Mały (1), Hucisko, Podklasztor i Szur (po 2) i Grabnik, oraz Potok-

Senderki (po 3). W latach 2013-2015 najwięcej tego typu podmiotów ubyło w sołectwach: Majdan Mały (66,7%), Grabnik (40%) i Malewsczyzna (33,3%). Łącznie na obszarach wiejskich ubyło 4,3% podmiotów.

Rysunek 2 Poglądowy plan Gminy Krasnobród

Tabela 42 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w miejscowościach gminy Krasnobród w latach 2013-2015.

Jednostka terytorialna	Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą			
	2013	2014	2015	Zmiana 2015/2013
Dominikanówka	5	8	9	80,0%
Grabnik	5	4	3	-40,0%
Hucisko	2	3	2	0,0%
Hutki	16	16	14	-12,5%
Hutków	11	14	14	27,3%
Kaczórki	16	15	13	-18,8%
Majdan Mały	3	1	1	-66,7%
Majdan Wielki	33	32	33	0,0%
Malewsczyzna	9	8	6	-33,3%
Nowa Wieś	9	9	8	-11,1%
Podklasztor	2	1	2	0,0%
Potok-Senderki	3	3	3	0,0%
Stara Huta	11	12	13	18,2%
Szur	2	2	2	0,0%
Wólka Husińska	21	19	21	0,0%
Zielone	14	13	11	-21,4%
Razem obszar wiejski	162	160	155	-4,3%

Krasnobród	233	231	240	3,0%
Razem gmina Krasnobród	395	391	395	0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS/BDL

W Krasnobrodzie w latach 2013-2015 przybyło 3% osób prowadzących działalność gospodarczą (jednak dane z lutego 2017 mówią o zmniejszeniu liczby osób prowadzących działalność gospodarczą z 240 do 221 osób). Najwięcej zarejestrowanych działalności gospodarczych zidentyfikowano w dzielnicy Centrum (179 podmiotów, 36,1% osób prowadzących działalność gospodarczą w Krasnobrodzie i 38,1% podmiotów w gminie ogółem). W dzielnicy Podklasztor działalność gospodarczą prowadziło 37 osób (9,4% podmiotów w Krasnobrodzie i 7,4% w gminie ogółem), a w dzielnicy Podzamek – 24 osoby (6,1% podmiotów w Krasnobrodzie i 4,8% w gminie ogółem). Najwięcej podmiotów zarejestrowanych było przy ulicach: 3 Maja (wraz z ul. Handlową - 38), Lelewela (18), Partyzantów (17), Sikorskiego (16), Kościuszki (12) oraz Targowej i Zamojskiej (po 10). Działalności gospodarczej nie prowadziły osoby przy następujących ulicach: Królowej Marysieńki, Łastowieckiego, Różanej i Zapiasek.

Tabela 43 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w dzielnicach Krasnobrodu w 2015 r.

Jednostka/ rok		2015
1.	Miasto Krasnobród (Centrum)	179
2.	Miasto Krasnobród (Podklasztor)	37
3.	Miasto Krasnobród (Podzamek)	24
Razem miasto Krasnobród		240

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS/BDL oraz CEIDG

Najwięcej osób prowadziło działalność gospodarczą w sekcji G (Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle) – 95 podmioty (24,1% osób prowadzących działalność gospodarczą), sekcji F (budownictwo) – 73 podmioty (18,5%), sekcji I (Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi) – 58 podmiotów (14,7%) oraz sekcji C (przetwórstwo przemysłowe) – 48 (12,1%). W trzech sekcjach (B – górnictwo i wydobywanie, D - wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych oraz O - administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne) nie było zarejestrowanych podmiotów. Najmniej podmiotów zarejestrowanych było w sekcjach: E (dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją) i L (działalność związana z obsługą rynku nieruchomości) – po 2 podmioty, K (działalność finansowa i ubezpieczeniowa) – 4 podmioty oraz R (Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją) – 6 podmiotów.

W latach 2013-2015 najwięcej podmiotów ubyło w sekcjach: Q (Opieka zdrowotna i pomoc społeczna) – 47,7%, N (Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca) – 15,4%, H (Transport i gospodarka magazynowa) – 8,7% oraz G (Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle) – 5,9% (najwięcej osób prowadziło działalność gospodarczą w tej sekcji). Przybyło natomiast osób prowadzących działalność gospodarczą w następujących sekcjach: E (Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją) – wzrost o 100%, R (Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją) – wzrost o 50% oraz M (Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna) – 30,8%.

Do kluczowych przedsiębiorstw działających na terenie gminy Krasnobród należą:³

- Europarquet Sp. z o.o. w Hutkach - zakład produkujący klepkę parkietową,
- PROFAL Zbigniew Buczak w Majdanie Wielkim – produkcja stolarki aluminiowej, fasad, zabudowy z aluminium,
- Centrum Kostki Brukowej Novum Carrer w Krasnobrodzie - dystrybucja kostki brukowej,
- Firma Krasbud Henryk Gielmuda w Krasnobrodzie – usługi budowlane i montażowe,
- Zakład Tartaczny Bogdan Maruszak w Majdanie Wielkim - producent tarcicy iglastej i liściastej mokrej.

Tabela 44 Osoby prowadzące działalność gospodarczą wg sekcji PKD w gminie Krasnobród w latach 2013-2015.

Sekcje wg PKD 2007		2012	2013	2014	Zmiana
Sekcja A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	19	16	16	-15,8%
Sekcja B	Górnictwo i wydobywanie	0	0	0	
Sekcja C	Przetwórstwo przemysłowe	48	48	48	0,0%
Sekcja D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0	0	0	
Sekcja E	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	1	2	2	100,0%
Sekcja F	Budownictwo	67	71	73	9,0%
Sekcja G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	101	96	95	-5,9%
Sekcja H	Transport i gospodarka magazynowa	23	21	21	-8,7%
Sekcja I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	51	54	58	13,7%
Sekcja J	Informacja i komunikacja	9	9	9	0,0%

³ *Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Krasnobród do 2020 roku. Aktualizacja*, opracowanie własne Miasta i Gminy Krasnobród, Krasnobród, 2008., s. 24.

Sekcja K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	4	4	4	0,0%
Sekcja L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	2	2	2	0,0%
Sekcja M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	13	14	17	30,8%
Sekcja N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	13	13	11	-15,4%
Sekcja O	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	0	0	0	0%
Sekcja P	Edukacja	6	5	7	16,7%
Sekcja Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	19	16	10	-47,4%
Sekcja R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	4	4	6	50,0%
Sekcja S, T	Pozostała działalność usługowa, gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	15	16	16	6,7%
Razem gmina Krasnobród		395	391	395	0,0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS/BDL

W sekcji A (Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo) działalność gospodarczą prowadziło 16 osób (4,1% takich podmiotów w gminie łącznie). W tej sekcji w gminie funkcjonowało w 2015 r. 24 podmioty łącznie (4,8% podmiotów gospodarki narodowej w gminie Krasnobród ogółem), w tym 5 w Krasnobrodzie i 19 na obszarach wiejskich (6 w sołectwie Wólka Husińska, po 2 w sołectwie Kaczórki, Majdan Wielki i Malewsczyzna oraz po 1 w sołectwach Majdan Mały, Hucisko, Potok-Senderki, Stara Huta i Zielone). Przemysł w budownictwo reprezentowało łącznie 136 (27,4% podmiotów gospodarki narodowej w gminie Krasnobród ogółem), z czego 61 takie podmioty zarejestrowane były w Krasnobrodzie, a 75 podmiotów na obszarach wiejskich. Pozostałą działalność prowadziło 337 podmiotów. Na obszarach wiejskich do rejestru REGON wpisanych było łącznie 188 podmiotów, a w Krasnobrodzie – 309. Osoby prowadzące działalność gospodarczą stanowiły 79,5% podmiotów gospodarczych w gminie ogółem, 82,4% na obszarach wiejskich i 77,7% w Krasnobrodzie. Świadczy to o większej przedsiębiorczości mieszkańców obszarów wiejskich gminy.

Tabela 45 Podmioty gospodarcze wpisane do rejestru REGON w gminie Krasnobród w latach 2013-2015

Nazwa jednostki	Ogółem			Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo			Przemysł i budownictwo			Pozostała działalność		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Dominikanówka	8	11	12	1	2	2	0	1	2	7	8	8
Grabnik	6	5	4	0	0	0	1	1	0	5	4	4
Hucisko	3	4	3	0	1	1	1	1	1	2	2	1
Hutki	20	19	17	0	0	0	7	7	7	13	12	10
Hutków	12	15	15	0	0	0	4	6	5	8	9	10
Kaczórki	18	17	15	2	2	2	7	6	4	9	9	9
Majdan Mały	4	2	2	0	0	1	1	0	0	3	2	1

Majdan Wielki	45	44	45	4	3	2	22	23	26	19	18	17
Malewsczyzna	10	9	7	2	2	2	1	1	1	7	6	4
Nowa Wieś	9	9	8	0	0	0	5	5	4	4	4	4
Podklasztor	2	1	2	0	0	0	0	0	1	2	1	1
Potok-Senderki	5	5	5	1	1	1	2	2	2	2	2	2
Stara Huta	12	13	14	1	1	1	6	7	8	5	5	5
Szur	2	2	2	0	0	0	0	0	0	2	2	2
Wólka Husińska	23	21	23	8	6	6	8	11	12	7	4	5
Zielone	17	16	14	1	1	1	3	3	2	13	12	11
Razem obszar wiejski	196	193	188	20	19	19	68	74	75	108	100	94
Miasto Krasnobród (Centrum)	156	154	154	0	0	0	28	27	28	103	108	113
Miasto Krasnobród (Podklasztor)	84	85	85	1	1	1	19	19	20	81	81	83
Miasto Krasnobród (Podzamek)	61	63	62	6	4	4	15	14	13	48	47	47
Miasto Krasnobród	301	301	309	7	5	5	62	60	61	232	236	243
Razem gmina Krasnobród	497	494	497	27	24	24	130	134	136	340	336	337

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS/BDL

Jednym z wskaźników określających kondycję gospodarczą gminy są podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności. Dla gminy Krasnobród wskaźnik ten wyniósł w 2015 r. 1 743,3, tyle samo, co w kraju oraz znacznie więcej, niż w województwie lubelskim (949,6) i powiecie zamojskim (1 115,9). Podobnie jest z wartością wskaźnika dla Krasnobrodu: wyniósł on 2 126 (tyle samo, co w kraju), ale więcej, niż w województwie lubelskim (1 461,6) i powiecie zamojskim (1 564,6). Podobnie jest z wskaźnikiem dla obszarów wiejskich (1 172,4 w gminie Krasnobród i kraju, 758,4 w powiecie zamojskim i 892,7 w województwie lubelskim). Wskaźnik ten jest korzystny dla gminy, a w szczególności dla miasta Krasnobród.

Tabela 46 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w latach 2013-2015

Jednostka terytorialna	Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności		
	2013	2014	2015
Polska	1 666,6	1 700,2	1 743,3
*miasto	2 024,5	2 067,6	2 126,4
*wieś	1 119,6	1 146,3	1 172,4
Województwo lubelskie	919,9	940,7	949,6
*miasto	1 391,9	1 394,9	1 416,1
*wieś	861,5	884,7	892,7
Powiat zamojski	1 119,1	1 108,1	1 115,9
*miasto	1 521,7	1 523,3	1 564,6
*wieś	795,8	777,6	758,4
Gmina Krasnobród	1 666,6	1 700,2	1 743,3
*miasto	2 024,5	2 067,6	2 126,4
*wieś	1 119,6	1 146,3	1 172,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS/BDL

Kolejny wskaźnik oznacza nowo zarejestrowane podmioty w rejestrze REGON na 10 tys. ludności. Wskaźnik ten dla gminy Krasnobród wyniósł w 2015 r. 65 i był wyższy, niż w powiecie zamojskim (49), ale niższy, niż w województwie lubelskim (69) i Polsce (94). W Krasnobrodzie miał on wartość 100 (więcej, niż w powiecie zamojskim – 69 i województwie lubelskim – 89, ale mniej, niż w kraju – 108). Na obszarach wiejskich gminy był on natomiast najniższy wśród porównywanych jednostek (39). Wartość wskaźnika zmniejszyła się w 2015 r. w stosunku do 2013 r., szczególnie w Krasnobrodzie (z 110 do 100). Większy spadek wskaźnika odnotowano tylko dla miast powiatu zamojskiego łącznie (z 86 do 69). Na obszarach wiejskich wskaźnik zmaleł z 46 do 39, podczas gdy w powiecie zamojskim wzrósł, a w województwie lubelskim i kraju pozostał bez zmian. Maleje zatem liczba osób rejestrujących nową działalność gospodarczą w Krasnobrodzie (od 2015 r. liczba takich podmiotów spadła o 20).

Tabela 47 Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w latach 2013-2015

Jednostka terytorialna	Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności		
	2013	2014	2015
Polska	95	93	94
*miasto	110	106	108
*wieś	71	73	71
Województwo lubelskie	72	71	69
*miasto	95	89	89
*wieś	52	56	52
Powiat zamojski	51	54	49
*miasto	86	71	69
*wieś	46	52	47
Gmina Krasnobród	73	55	65
*miasto	110	81	100
*wieś	46	36	39

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS/BDL

Wskaźnik jednostek wykreślonych z rejestru REGON na 10 tys. ludności wyniósł w 2015 r. 55 i był wyższy, niż w powiecie zamojskim (42), ale niższy, niż w regionie (58) i kraju (76). W Krasnobrodzie wskaźnik osiągnął wartość 84 i był wyższy, niż w powiecie zamojskim (64) i województwie lubelskim (79), ale niższy, niż w Polsce (88). Natomiast na obszarach wiejskich gminy wyniósł 34 i był najniższy wśród porównywanych jednostek. Na wszystkich analizowanych poziomach administracyjnych wartość wskaźnika wzrosła w latach 2013-2015 (wyjątkiem są miasta powiatu zamojskiego). Natomiast w gminie Krasnobród jedynie na obszarach wiejskich jego wartość pozostała bez zmian, podczas gdy w Krasnobrodzie

zmniejszył się z 97 do 84. W skali gminy wskaźnik zmaleł z 61 do 55 podmiotów na 10 tys. ludności. Wskaźnik ten jest korzystny dla gminy Krasnobród, w szczególności dla miasta.

Tabela 48. Jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności w latach 2013-2015

Jednostka terytorialna	Jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności		
	2013	2014	2015
Polska	70	79	76
*miasto	83	94	88
*wieś	50	57	57
Województwo lubelskie	53	59	58
*miasto	74	83	79
*wieś	34	39	40
Powiat zamojski	36	41	42
*miasto	66	77	64
*wieś	32	37	39
Gmina Krasnobród	61	58	55
*miasto	97	74	84
*wieś	34	46	34

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS/BDL

Wskaźnik osób prowadzących działalność gospodarczą na 1000 osób wyniósł w gminie Krasnobród 55 i był wyższy, niż w powiecie zamojskim (48), ale niższy, niż w województwie lubelskim (61) i kraju (77). Podobnie jest w przypadku wartości wskaźnika w Krasnobrodzie (77 w porównaniu do 69, 80 i 89). Dla obszarów wiejskich gminy Krasnobród wskaźnik wyniósł 38 podmiotów na 1000 mieszkańców, najmniej wśród porównywanych jednostek. Wartość wskaźnika pozostała w latach 2013-2015 w gminie Krasnobród na niezmiennym poziomie (podobnie, jak w kraju). W powiecie i regionie uległ on nieznacznemu wzrostowi. Wzrosła wartość wskaźnika dla Krasnobrodu (z 75 do 77 osób prowadzących działalność gospodarczą na 1000 osób), podobnie, jak w powiecie zamojskim (wzrost z 68 do 69), w województwie lubelskim pozostała bez zmian, a w kraju zmaleła. Zmniejszyła się natomiast wartość wskaźnika dla obszarów wiejskich gminy, przeciwnie, niż w pozostałych jednostkach.

Tabela 49 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w latach 2013-2015

Jednostka terytorialna	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 osób		
	2013	2014	2015
Polska	77	77	77
*miasto	90	89	89
*wieś	57	58	59
Województwo lubelskie	60	60	61
*miasto	80	80	80
*wieś	42	43	44
Powiat zamojski	46	47	48

*miasto	68	68	69
*wieś	43	44	45
Gmina Krasnobród	55	54	55
*miasto	75	74	77
*wieś	39	39	38

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS/BDL

Wskaźnik obrazujący osoby fizyczne prowadzące działalność na 1000 osób w wieku produkcyjnym wyniósł w 2015 r. w gminie Krasnobród 8,9, mniej, niż w powiecie zamojskim (7,7), ale więcej, niż w województwie lubelskim (9,8) i Polsce (12,4). Podobnie było w przypadku wartości wskaźnika dla Krasnobrodu (12,2 w stosunku do 10,8, 12,8 i 14,4) oraz obszarów wiejskich gminy (6,3 w stosunku do 7,3, 7,1 i 9,4). Wartość wskaźnika wzrosła we wszystkich porównywanych jednostkach w latach 2013-2015, natomiast w gminie Krasnobród pozostała na niezmiennym poziomie, jednak wzrosła jednocześnie w Krasnobrodzie z 11,8 do 12,2, a spadła na obszarach wiejskich gminy z 6,6 do 6,3.

Tabela 50 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 osób w wieku produkcyjnym w latach 2013-2015

Jednostka terytorialna	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 osób w wieku produkcyjnym		
	2013	2014	2015
Polska	12,1	12,2	12,4
*miasto	14,1	14,2	14,4
*wieś	9,1	9,2	9,4
Województwo lubelskie	9,5	9,6	9,8
*miasto	12,6	12,7	12,8
*wieś	6,8	7,0	7,1
Powiat zamojski	7,4	7,6	7,7
*miasto	10,8	10,7	10,8
*wieś	7,0	7,2	7,3
Gmina Krasnobród	8,9	8,8	8,9
*miasto	11,8	11,7	12,2
*wieś	6,6	6,4	6,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS/BDL

Wskaźnik nowo rejestrowanych podmiotów gospodarczych na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym w gminie Krasnobród w 2015 r. (106) jest podobnie jak poprzednie wskaźniki wyższy, niż w powiecie zamojskim (80), ale niższy, niż w regionie (111) i kraju (150). Dla Krasnobrodu wyniósł on 157 i miał najwyższą wartość wśród porównywanych jednostek, zaś dla obszarów wiejskich miał najniższą wartość (65). Jednocześnie odnotowano w latach 2013-2015 znaczny spadek tego wskaźnika w Krasnobrodzie (z 172 do 157). W większym stopniu spadł on tylko w miastach powiatu zamojskiego (z 136 do 109). W regionie nastąpił spadek

z 149 do 143 nowo rejestrowanych podmiotów na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym, a w kraju wzrost z 174 do 176. Wartość wskaźnika zmniejszyła się również na obszarach wiejskich gminy uległa zmniejszeniu z 77 do 65 nowo rejestrowanych podmiotów na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym, natomiast zmiany na pozostałych poziomach administracyjnych były nieznaczne.

Tabela 51 Podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym w latach 2013-2015

Jednostka terytorialna	Podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym		
	2013	2014	2015
Polska	150	147	150
*miasto	174	169	175
*wieś	112	114	112
Województwo lubelskie	115	114	111
*miasto	149	142	143
*wieś	84	90	83
Powiat zamojski	82	87	80
*miasto	136	112	109
*wieś	75	84	76
Gmina Krasnobród	119	90	106
*miasto	172	127	157
*wieś	77	60	65

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS/BDL

Gminę Krasnobród, w szczególności miasto Krasnobród, cechuje duży udział podmiotów wyrejestrowywanych w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON. W 2015 r. wskaźnik ten wyniósł 8,0%, w tym 8,4% dla Krasnobrodu (jest to najwyższa wartość w wśród porównywanych jednostek administracyjnych, a jego wartości dla kraju wyniosły odpowiednio 7,0% i 7,6%). Jednocześnie udział takich podmiotów zmalał w gminie z 8,9% do 8%, a w Krasnobrodzie – z 10,0% do 8,4%, natomiast na obszarach wiejskich gminy wartość wskaźnika wyniosła 7,4%, tj. więcej, niż w powiecie zamojskim (7,0%) i województwie lubelskim (7,2%), ale mniej, niż w kraju (7,7%). W tym przypadku nastąpił wzrost wskaźnika, podobnie, jak w innych porównywanych jednostkach.

Tabela 52 Udział podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON w latach 2013-2015

Jednostka terytorialna	Udział podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON w %		
	2013	2014	2015
Polska	6,6	7,4	7,0
*miasto	6,5	7,2	6,7
*wieś	7,0	7,8	7,7
Województwo lubelskie	6,7	7,4	7,2

*miasto	6,9	7,6	7,2
*wieś	6,4	7,2	7,2
Powiat zamojski	6,3	7,1	7,1
*miasto	7,4	8,7	7,1
*wieś	6,0	6,8	7,0
Gmina Krasnobród	8,9	8,5	8,0
*miasto	10,0	7,6	8,4
*wieś	7,1	9,8	7,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS/BDL

W gminie Krasnobród w strukturze podmiotów przeważają osoby prowadzące działalność gospodarczą, a jednocześnie mikro i małe przedsiębiorstwa. Wskaźnik podmiotów gospodarczych zatrudniających 0 - 9 pracowników na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym wyniósł w 2015 r. 1 055,2 jest dla gminy Krasnobród niekorzystny w porównaniu z innymi jednostkami i niższy, niż w kraju (1 668) i województwie lubelskim (1 250,8). Niższą wartość osiągnął on tylko w powiecie zamojskim (911,8). Podobne proporcje cechują wartość wskaźnika w Krasnobrodzie (1 458,2 w stosunku do 1 334,1, 1 693,8 i 2 031,6). W przypadku obszarów wiejskich gminy miał on najniższą wartość (734,2) wśród porównywanych jednostek administracyjnych. Tylko w tym przypadku również wskaźnik zmniejszył się w latach 2013-2015.

Tabela 53 Podmioty gospodarcze zatrudniające 0-9 pracowników na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym w latach 2013-2015

Jednostka terytorialna	Podmioty gospodarcze zatrudniające 0 - 9 pracowników na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym		
	2013	2014	2015
Polska	1 593,1	1 625,5	1 668,0
*miasto	1 932,8	1 973,8	2 031,6
*wieś	1 073,9	1 100,3	1 126,1
Województwo lubelskie	1 202,8	1 227,1	1 250,8
*miasto	1 626,8	1 657,3	1 693,8
*wieś	825,6	850,1	868,1
Powiat zamojski	881,9	903,4	911,8
*miasto	1 308,5	1 315,1	1 334,1
*wieś	829,1	852,7	860,2
Gmina Krasnobród	1 060,6	1 049,8	1 055,2
*miasto	1 420,6	1 422,1	1 458,2
*wieś	771,4	753,4	734,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS/BDL

W 2015 r. liczba osób pracujących w gminie Krasnobród wyniosła 857, w tym 309 mężczyzn i 548 kobiet. Kobiety stanowiły 63,9% pracujących ogółem. Ponad połowa pracujących (54,5%) to osoby z Krasnobrodu. W przypadku mężczyzn mają oni większy udział w liczbie pracujących

na obszarach wiejskich (54,6% pracujących mężczyzn ogółem), niż w mieście. Odwrotnie jest w przypadku kobiet – mają one 59,7% w pracujących w mieście.

W 2015 r. w gminie Krasnobród pracowało zatem 11,5% mieszkańców, w tym 14,6% w Krasnobrodzie i 9,2% na obszarach wiejskich. Udział pracujących w gminie w stosunku do liczby mieszkańców w latach 2013-2015 wzrósł z 11,2%, w Krasnobrodzie spadł z 16,9%, a na obszarach wiejskich wzrósł z 6,9%. Jednocześnie w Krasnobrodzie dynamika spadku pracujących wyniosła w latach 2013-2015 -14,3% (w tym czasie na obszarach wiejskich przybyło 32,2% pracujących). Analizując dane o liczbie pracujących na przestrzeni dłuższego okresu czasu można zauważyć, że po systematycznym wzroście od 2006 r. w 2011 r. zaczął następować spadek, który postępował w latach 2013-2015.

Tabela 54 Liczba pracujących w gminie Krasnobród w latach 2013-2015

Jednostka terytorialna	2013	2014	2015
	Ogółem		
Krasnobród	840	871	857
Krasnobród - miasto	545	476	467
Krasnobród - obszar wiejski	295	395	390
	Mężczyźni		
Krasnobród	309	312	309
Krasnobród - miasto	166	140	140
Krasnobród - obszar wiejski	143	172	169
	Kobiety		
Krasnobród	531	559	548
Krasnobród - miasto	379	336	327
Krasnobród - obszar wiejski	152	223	221

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS/BDL

Analogicznie do poprzedniego wskaźnika niekorzystne wartości przyjmuje wskaźnik pracujących na 1000 mieszkańców. Podobnie, jak w poprzednich przypadkach jest on dla gminy Krasnobród (119) wyższy, niż w powiecie zamojskim (88), ale niższy, niż w województwie lubelskim (175) i kraju (232). Szczególnie niekorzystną wartość przyjmuje w mieście Krasnobród (150), gdzie jest ponad 2-krotnie niższy, niż w kraju, a blisko 2-krotnie niższy, niż w regionie i powiecie. Niekorzystna jest również dynamika spadku wskaźnika w latach 2013-2015) z 175 do 150 pracujących na 1000 mieszkańców. We wszystkich pozostałych jednostkach (za wyjątkiem powiatu zamojskiego, gdzie również nastąpił spadek wartości wskaźnika w miastach z 286 do 279, do czego mógł przyczynić się jego spadek w Krasnobrodzie) wskaźnik ten wzrósł.

Tabela 55 Pracujący na 1000 ludności w latach 2013-2015

Jednostka terytorialna	Pracujący ogółem na 1000 mieszkańców		
	2013	2014	2015
Polska	226	230	232
*miasto	304	310	313
*wieś	105	109	111
Województwo lubelskie	172	174	175
*miasto	284	286	288
*wieś	76	78	78
Powiat zamojski	84	89	88
*miasto	286	300	279
*wieś	60	64	65
Gmina Krasnobród	116	120	119
*miasto	175	153	150
*wieś	71	95	95

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS/BDL

2.2.3 OBSZAR ŚRODOWISKOWY I PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNY

Analiza obszaru środowiskowego obejmuje przede wszystkim następujące obszary: warunki naturalne i środowiskowe, budowa geologiczna i surowce mineralne, rzeźba terenu, gleby, wody podziemne i powierzchniowe, klimat, powietrze, hałas, promieniowanie elektromagnetyczne, odpady, zasoby przyrodnicze. Obszary te zostały szczegółowo scharakteryzowane w następujących dokumentach: *Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Krasnobród do 2020 roku*, *Plan gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Krasnobród* oraz *Strategia rozwoju kompetencji uzdrowiskowych i turystycznych regionów Polski Wschodniej*. W tym rozdziale zaprezentowano dane niezbędne do określenia obszarów zdegradowanych i obszaru do rewitalizacji w gminie Krasnobród.

2.2.3.1 STRUKTURA PRZESTRZENNA GMINY I ZAGOSPODAROWANIE TERENU

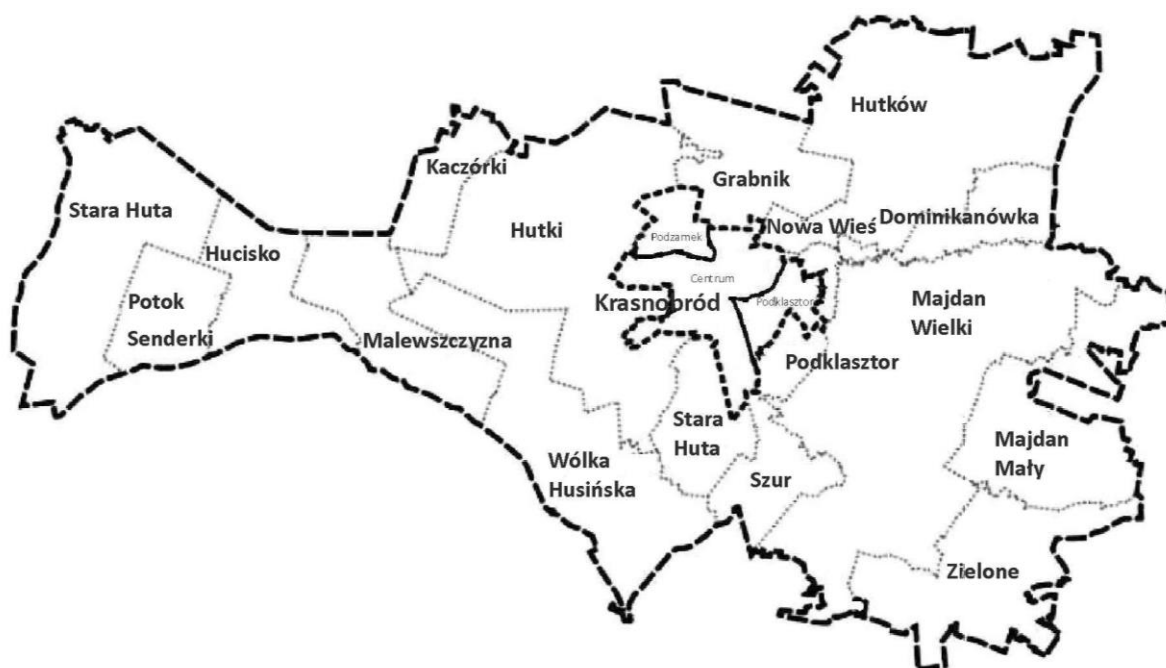
Gmina Krasnobród jest położona w województwie lubelskim, w powiecie zamojskim. Jest to gmina miejsko-wiejska, w skład której wchodzi miasto Krasnobród, 17 miejscowości podstawowych (łącznie z miastami), 16 wsi i 16 sołectw. Według danych GUS gmina zajmowała w 2015 r. powierzchnię 127 km² (12 689 ha). Powierzchnia miasta Krasnobród wynosiła 7 km² (698,5 ha).⁴

Miasto Krasnobród stanowi 5,5% powierzchni gminy. Zgodnie z Uchwałą Nr XXXV/267/06 Rady Miejskiej z dnia 18 lipca 2006 roku miasto Krasnobród podzielone zostało na 3 osiedla:

⁴ <https://bdl.stat.gov.pl/BDL> (dostęp: 7.02.2017).

Krasnobród Centrum, Podklasztor i Podzamek. Podział między dzielnicami Podzamek i Centrum przebiega wzdłuż rzeki Wieprz następnie w miejscu połączenia ul. 3 Maja i ul. Sanatoryjnej i do granic miasta. Podział między dzielnicami Centrum i Podklasztor przebiega wzdłuż cieków wodnych od strony rzeki Wieprz do cmentarza i wzdłuż jego dwóch boków a następnie równoległe do ul. Joachima Lelewela aż do granic miasta.⁵ Największą osiedlem jest Centrum, które stanowi 3,3% powierzchni gminy oraz 59,9% powierzchni miasta Krasnobród.

Obszar wiejski podzielono na następujące sołectwa: Dominikanówka, Grabnik, Hucisko, Hutki, Hutków, Kaczórki, Majdan Mały, Majdan Wielki z wsią Borki, Malewsczyzna, Nowa Wieś, Potok Senderki, Stara Huta z przysiółkiem Lasówce, Szur, Wólka Husińska z przysiółkiem Husiny, Zielone z przysiółkiem Przejma oraz Podklasztor.⁶ Sołectwa o największej powierzchni to: Majdan Wielki (15,1% powierzchni gminy), Hutki (12,2%), Hutków (10,8%), Wólka Husińska (8,6%) i Stara Huta (7,9%). Z poniższej tabeli wynika, że obszar wiejski zajmuje 94,5% powierzchni gminy Krasnobród.

Rysunek 3 Podział terytorialny gminy Krasnobród

Źródło: Urząd Gminy Krasnobród

Tabela 56 Struktura powierzchni gminy Krasnobród w 2015 r.

Jednostka terytorialna	Powierzchnia w ha	Udział w powierzchni gminy	Gęstość zaludnienia na km ²
Dominikanówka	280,4	2,2%	109
Grabnik	542,1	4,3%	23
Hucisko	394,5	3,1%	35
Hutki	1 550,2	12,2%	22

⁵ Informacje uzyskane z Urzędu Miasta i Gminy w Krasnobrodzie na potrzeby niniejszego opracowania.

⁶ *Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Krasnobród do 2020 roku. Aktualizacja*, opracowanie własne Miasta i Gminy Krasnobród, Krasnobród, 2008., s. 32-33.

Hutków	1 370,4	10,8%	29
Kaczórki	248,8	2,0%	78
Majdan Mały	751,6	5,9%	31
Majdan Wielki	2117,5	16,7%	43
Malewsczyzna	532,6	4,2%	29
Nowa Wieś	81,7	0,6%	185
Obręb geodezyjny Podklasztor ⁷	518,9	4,1%	9
Potok Senderki	337,8	2,7%	33
Stara Huta	998,4	7,9%	18
Szur	296,5	2,3%	7
Wólka Husińska	1 094,8	8,6%	38
Zielone	879,3	6,9%	47
Razem obszar wiejski	11 990,5	94,5%	35
Miasto Krasnobród, w tym:			
Miasto Krasnobród (Centrum)	462,5	3,6%	382
Miasto Krasnobród (Podklasztor)	137,0	1,1%	652
Miasto Krasnobród (Podzamek)	99,0	0,8%	497
Razem powierzchnia Krasnobrodu	698,5	5,5%	451
Razem powierzchnia gminy Krasnobród	12 689,0		342

Źródło: Dane gminy Krasnobród (dane dot. meldunków)

Gęstość zaludnienia w gminie Krasnobród jest zbliżona do podawanej dla powiatu zamojskiego. Nie dotyczy to jednak miasta Krasnobród, w którym jest ona blisko dwukrotnie wyższa. Porównując jednak ten wskaźnik z otrzymanym dla województwa lubelskiego i kraju można zaobserwować, że gęstość zaludnienia w mieście Krasnobród zdecydowanie odbiega od miast regionu i Polski, mianowicie jest blisko dwu i pół krotnie mniejsze (446 osób na 1 km² w stosunku do 1110 i 1062 osób na 1 km²). W przypadku obszarów wiejskich dysproporcja pomiędzy gminą a województwem lubelskim jest mniejsza (34 do 48 osób na 1 km²). Jednak gmina w ujęciu całościowym charakteryzuje się niską gęstością zaludnienia.

Na podstawie informacji o zameldowaniach można wywnioskować natomiast, że Podklasztor jest dzielnicą Krasnobrodu o największej gęstości zaludnienia (652 osoby na 1 km²). Dla porównania, w dzielnicy Podzamek gęstość zaludnienia to 492 osoby na 1 km². Najmniejszą gęstością zaludnienia charakteryzuje się osiedle Centrum (382 osoby na 1 km²). Analizując dane dla obszaru wiejskiego należy wskazać, że najgęściej zaludnionym sołectwem jest Nowa

⁷ Zgodnie z informacją uzyskaną z Urzędu Miasta i Gminy w Krasnobrodzie obszar geodezyjny Podklasztor nie jest tożsamy z osiedlem Podklasztor, będącym jedną z dzielnic miasta Krasnobród. Nie jest to też sołectwo. Wchodzi jednak w skład obszarów wiejskich gminy.

Wieś (185 osób na 1 km²), następnie Dominiakówna (109 osób na 1 km²), zaś najmniejszą gęstością zaludnienia charakteryzuje się Szur (7 osób na 1 km²) oraz obszar geodezyjny Podklasztor (9 osób na 1 km²). Według cytowanych danych Urzędu Miasta i Gminy Krasnobród średnia gęstość zaludnienia w analizowanym okresie dla gminy wynosiła 58 osób na 1 km², w tym 342 osoby na 1 km² w Krasnobrodzie i 35 osób na 1 km² na obszarach wiejskich.⁸

Tabela 57 Gęstość zaludnienia w km2 w latach 2013-2015

Jednostka terytorialna/ Ludność na 1 km ²	2013	2014	2015
Polska	123	123	123
*miasto	1078	1074	1062
*wieś	52	52	53
Województwo lubelskie	86	85	85
*miasto	1027	1 015	1110
*wieś	48	48	48
Powiat zamojski	58	58	58
*miasto	277	275	273
*wieś	53	53	53
Gmina Krasnobród	57	57	57
*miasto	446	445	446
*wieś	34	35	34

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS/BDL

Gmina Krasnobród położona jest w obszarze odznaczającym się wybitnymi walorami przyrodniczymi, krajobrazowymi i kulturowymi – Transgranicznym Obszarze Chronionym „Roztocze”. Preferuje się w nim ochronę unikatowych wartości środowiska przyrodniczego i wykorzystanie do funkcji rekreacyjno-turystycznych. Ponadto Plan Zagospodarowania Województwa Lubelskiego (przyjęty Uchwałą Nr XLV/597/02 Sejmiku Woj. Lubelskiego z dnia 29 lipca 2002 r.) wskazuje obszar gminy Krasnobród jako obszar przyrodniczy o najwyższych walorach przyrodniczych oraz najwyższej atrakcyjności turystycznej.⁹

Według stanu na koniec 2012 r. w gminie Krasnobród istniało 8 planów zagospodarowania przestrzennego, które obejmowały łączną powierzchnię 12600 ha, jest to niemal 99% powierzchni gminy.¹⁰

⁸ Dane Urzędu Miasta i Gminy Krasnobród o gęstości zaludnienia w gminie w podziale na miasto i wieś na koniec 2016 r.

⁹ *Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Krasnobród do 2020 roku. Aktualizacja*, opracowanie własne Miasta i Gminy Krasnobród, Krasnobród, 2008., s. 21.

¹⁰ *Strategia rozwoju kompetencji uzdrowiskowych i turystycznych regionów Polski Wschodniej*, opracowanie własne Miasta i Gminy Krasnobród, Krasnobród, 2014., s. 5.

W strukturze powierzchni gminy przeważają grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione (według danych GUS zajmowały one w 2014 r. powierzchnię 6 926 ha, z czego 6 867 ha stanowiły lasy), użytki rolne razem (5 211 ha), z czego grunty orne 4 006 ha oraz grunty zurbanizowane razem (466 ha). W tej ostatniej kategorii znajdują się: tereny komunikacyjne – drogi (239 ha), tereny mieszkaniowe (111 ha), nieużytki (46 ha), inne tereny zabudowane (43 ha), miejsca do rekreacji i wypoczynku (39 ha), tereny zurbanizowane niezabudowane (18 ha), tereny przemysłowe (12 ha), użytki ekologiczne (6 ha), tereny komunikacyjne – kolejowe (4 ha).¹¹ Dane te świadczą o tym, że gmina Krasnobród ma w przeważającej części charakter leśno-rolniczy oraz charakteryzuje się niskim stopniem zurbanizowania.

Grunty zabudowane i zurbanizowane stanowiły w 2014 r. 3,67% powierzchni gminy Krasnobród, w tym 2,08% obszarów wiejskich i 31,04% powierzchni miasta. W powiecie zamojskim udział takich gruntów jest na poziomie 3,38% (3,10% na obszarach wiejskich i 15,3% w miastach), w województwie lubelskim na poziomie 3,76% (2,83% na obszarach wiejskich i 26,66% w miastach), a w Polsce na poziomie 5,23% (3,55% na obszarach wiejskich i 27,81% w miastach). Gmina Krasnobród charakteryzuje się udziałem takich terenów w całkowitej powierzchni gminy na poziomie zbliżonych do regionu, wyższym niż w powiecie, ale niższym niż w kraju. Udział terenów zurbanizowanych w Krasnobrodzie jest najwyższy wśród porównywanych jednostek, w wiejskich – najniższy.

Tabela 58 Grunty zabudowane i zurbanizowane ogółem - udział w powierzchni ogółem w latach 2013-2014

Jednostka terytorialna	Grunty zabudowane i zurbanizowane ogółem - udział w powierzchni ogółem	
	2013	2014
Polska	5,16%	5,23%
*miasto		27,81%
*wieś		3,55%
Województwo lubelskie	3,73%	3,76%
*miasto		26,66%
*wieś		2,83%
Powiat zamojski	3,38%	3,38%
*miasto	15,27%	15,30%
*wieś	3,10%	3,10%
Gmina Krasnobród	3,66%	3,67%
*miasto	30,90%	31,04%
*wieś	2,08%	2,08%

¹¹ <https://bdl.stat.gov.pl/BDL> (dostęp: 7.02.2017).

Udział procentowy terenów mieszkaniowych w gruntach zabudowanych i zurbanizowanych była w 2014 r. w gminie Krasnobród na poziomie wyższym, niż w Polsce, województwie lubelskim i powiecie zamojskim (wynosi 23,82%). Szczególnie wysoki jest w Krasnobrodzie (41,01%). Natomiast na obszarach wiejskich gminy osiągnął najniższą wartość spośród porównywanych jednostek (8,84%).

Podobnie jest w przypadku terenów rekreacji i wypoczynku. Ich udział w powierzchni gruntów zabudowanych i zurbanizowanych ogółem jest na poziomie 8,37%, w tym 17,51% w Krasnobrodzie i jest najwyższa wśród porównywanych jednostek. Natomiast na obszarach wiejskich gminy osiągnął najniższą wartość spośród porównywanych jednostek (0,40%).

W gminie Krasnobród niską wartość osiągnął udział terenów przemysłowych w gruntach zabudowanych i zurbanizowanych ogółem (2,58%, w tym 1,38% w Krasnobrodzie), co koresponduje z charakterem rolniczo-turystycznych gminy. Natomiast udział terenów przemysłowych na obszarach wiejskich jest nieco wyższy (3,61%), niż porównywanych jednostkach administracyjnych. Wartości omawianych wskaźników pozostawały w latach 2013-2014 na niezmiennym poziomie. Na chwilę obecną brak jest danych dotyczących 2015 r.

Tabela 59 Odsetek terenów mieszkaniowych, przemysłowych oraz rekreacji i wypoczynku w gruntach zabudowanych i zurbanizowanych ogółem w latach 2013-2014

Jednostka terytorialna	Odsetek terenów mieszkaniowych – udział w gruntach zabudowanych i zurbanizowanych ogółem		Odsetek terenów przemysłowych – udział w gruntach zabudowanych i zurbanizowanych ogółem		Odsetek terenów rekreacji i wypoczynku – udział w gruntach zabudowanych i zurbanizowanych ogółem	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Polska	19,00%	19,30%	7,17%	7,13%	4,02%	3,97%
*miasto		30,67%		13,48%		6,09%
*wieś		12,70%		3,44%		2,74%
Województwo lubelskie	10,74%	10,88%	4,28%	4,28%	2,62%	2,61%
*miasto		29,51%		10,50%		5,53%
*wieś		3,76%		1,91%		1,50%
Powiat zamojski	8,82%	8,72%	3,34%	3,31%	1,84%	1,84%
*miasto	32,35%	32,46%	12,07%	12,06%	8,98%	8,96%
*wieś	6,14%	6,02%	2,35%	2,31%	1,02%	1,02%
Gmina Krasnobród	23,66%	23,82%	2,58%	2,58%	8,39%	8,37%
*miasto	40,74%	41,01%	1,39%	1,38%	17,59%	17,51%
*wieś	8,84%	8,84%	3,61%	3,61%	0,40%	0,40%

Wartość wyższą, niż w porównywanych jednostkach, miał w 2014 r. w gminie Krasnobród odsetek terenów zurbanizowanych niezabudowanych w gruntach zabudowanych i zurbanizowanych. Wyniósł on 3,86%, w tym 6,45% w Krasnobrodzie. W przypadku obszarów wiejskich udział takich terenów był wyższy, niż w powiecie zamojskim i województwie lubelskim, ale nieco niższy, niż w kraju.

Odsetek terenów komunikacyjnych (drogi) był w gminie Krasnobród dużo niższy (51,29%), niż w powiecie zamojskim i województwie lubelskim, ale nieco wyższy, niż w kraju. Udział dróg w terenach zabudowanych i zurbanizowanych w Krasnobrodzie był najniższy (18,43%), niż w miastach porównywanych jednostek, w przeciwieństwie do obszarów wiejskich, które charakteryzowały się najwyższą wartością tego wskaźnika.

Na niskim poziomie był również udział terenów klejowych w gruntach zabudowanych i zurbanizowanych. Był on również najniższy wśród porównywanych jednostek (0,86%). Miasto Krasnobród nie ma połączenia kolejowego. Infrastruktura kolejowa występuje na obszarach wiejskich gminy, jednak jej udział jest marginalny, w porównaniu z powiatem zamojskim i województwem lubelskim.

Tabela 60 Odsetek terenów zurbanizowanych niezabudowanych oraz komunikacyjnych (drogi i tereny kolejowe) w gruntach zabudowanych i zurbanizowanych ogółem w latach 2013-2014

Jednostka terytorialna	Odsetek terenów zurbanizowanych niezabudowanych – udział w gruntach zabudowanych i zurbanizowanych ogółem		Odsetek terenów komunikacyjnych (drogi) – udział w gruntach zabudowanych i zurbanizowanych ogółem		Odsetek terenów komunikacyjnych (tereny kolejowe) – udział w gruntach zabudowanych i zurbanizowanych ogółem	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Polska	3,33%	3,28%	49,00%	48,87%	6,32%	6,21%
*miasto	0,00%	5,59%		22,00%		5,41%
*wieś		1,94%		64,49%		6,67%
Województwo lubelskie	1,78%	1,72%	64,46%	64,28%	6,40%	6,40%
*miasto		4,92%		23,89%		5,45%
*wieś		0,50%		79,71%		6,76%
Powiat zamojski	0,81%	0,79%	69,94%	70,03%	7,84%	8,26%
*miasto	4,33%	4,33%	26,63%	26,43%	1,39%	4,33%
*wieś	0,41%	0,39%	74,87%	75,00%	8,57%	8,71%
Gmina Krasnobród	3,87%	3,86%	51,40%	51,29%	0,86%	0,86%
*miasto	6,48%	6,45%	18,52%	18,43%	0,00%	0,00%
*wieś	1,61%	1,61%	79,92%	79,92%	1,61%	1,61%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS/BDL

Według strategii rozwoju gminy jej wiejskie obszary mają charakter wybitnie rolniczy. Użytki rolne stanowiły w 2014 r. 41,07% powierzchni gminy ogółem, tj. znacznie mniej, niż w powiecie zamojskim, województwie lubelskim i Polsce. Najniższy w porównaniu do innych jednostek jest również udział użytków również odsetek użytków rolnych na obszarach wiejskich (40,68%). Natomiast 77,9% tych użytków stanowią grunty rolne. Jest to więcej, niż w kraju i regionie, ale nieco mniej, niż w powiecie zamojskim. Udział gruntów rolnych w Krasnobrodzie jest najniższy wśród porównywanych jednostek.

Tabela 61 Odsetek użytków rolnych i gruntów rolnych w latach 2013-2014

Jednostka terytorialna	Odsetek użytków rolnych – udział w powierzchni gminy ogółem		Odsetek gruntów rolnych – udział w użytkach rolnych ogółem	
	2013	2014	2013	2014
Polska	60,03%	59,86%	73,79%	73,83%
*miasto		42,66%		69,83%
*wieś		61,14%		74,04%
Województwo lubelskie	70,18%	70,08%	74,88%	74,90%
*miasto		54,79%		71,49%
*wieś		70,70%		75,01%
Powiat zamojski	72,26%	72,24%	78,69%	78,67%
*miasto	64,59%	64,56%	77,34%	77,37%
*wieś	72,43%	72,42%	78,72%	78,70%
Gmina Krasnobród	41,08%	41,07%	76,87%	76,88%
*miasto	47,93%	47,78%	61,79%	61,98%
*wieś	40,68%	40,68%	77,90%	77,90%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS/BDL

Pomimo posiadania dużego udziału terenów rekreacyjnych gminę Krasnobród cechuje niski udział parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej w powierzchni ogółem (0,1%, w tym 2,0% w Krasnobrodzie i zerowy wskaźnik na obszarach wiejskich). Jest on niższy, niż w porównywanych jednostkach administracyjnych szczególnie w mieście Krasnobród. Lesistość w gminie Krasnobród jest na poziomie 53,6%, tj., więcej, niż w powiecie zamojskim, województwie lubelskim i Polsce. Niższa lesistość występuje natomiast w Krasnobrodzie (18,8%) i jest ona niższa, niż w miastach Polski i powiatu zamojskiego, ale wyższa, niż w województwie lubelskim.

Tabela 62 Udział parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej w powierzchni ogółem

Jednostka terytorialna	Udział parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej w powierzchni ogółem			Lesistość		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
	[%]					
Polska	0,2	0,2	0,2	29,4	29,4	29,5
*miasto	2,2	2,2	2,2	20,8	20,8	21,1
*wieś	0,0	0,0	0,0	30,0	30,1	30,1
Województwo lubelskie	0,1	0,1	0,1	23,1	23,2	23,2
*miasto	2,3	2,3	2,3	12,4	12,4	12,4
*wieś	0,0	0,0	0,0	23,5	23,6	23,7
Powiat zamojski	0,0	0,0	0,0	22,7	23,2	23,2
*miasto	0,7	0,7	0,7	19,4	19,6	19,5
*wieś	0,0	0,0	0,0	22,8	23,3	23,3
Gmina Krasnobród	0,1	0,1	0,1	53,0	53,7	53,6
*miasto	2,0	2,0	2,0	18,6	18,8	18,8
*wieś	0,0	0,0	0,0	55,0	55,7	55,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS/BDL

2.2.3.2 STAN WODY, POWIETRZA I GOSPODARKA ODPADAMI

„Powietrze atmosferyczne w gminie Krasnobród spełnia wszystkie normy dopuszczalnego poziomu zanieczyszczenia. Średnioroczne stężenia dwutlenku siarki oraz dwutlenku azotu kształtują się znacznie poniżej dopuszczalnych norm. Wg klasyfikacji łącznej wszystkich zanieczyszczeń powietrza gmina Krasnobród znajduje się w strefie A, w której poziom stężeń zanieczyszczeń w powietrzu zarówno z punktu widzenia ochrony zdrowia jak i ochrony roślin nie przekracza wartości dopuszczalnych”.¹²

W 2015 r. gospodarstwa domowe w gminie Krasnobród wyprodukowały łącznie 483,28 ton odpadów zmieszanych, w tym 320,74 ton w Krasnobrodzie i 162,54 ton na obszarach wiejskich. Liczb odpadów wzrosła w latach 2013-2015 r. o 6,3%, tj. bardziej, niż w Polsce i województwie lubelskim, ale mniej, niż w powiecie zamojskim. W Krasnobrodzie produkcja odpadów przez gospodarstwa domowe spadła o 1,7%. Wskaźnik odpadów przypadających w gospodarstwach domowych na jednego mieszkańca wyniósł w 2015 r. w gminie 45,6 kilogramów, w tym 57,8 kilogramów w Krasnobrodzie i 36,4 kilogramy na obszarach wiejskich. Wartość wskaźnika jest najniższa wśród porównywanych jednostek. Wskaźnik ten wzrósł w gminie Krasnobród bardziej, niż w porównywanych jednostkach.

¹² *Plan gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Krasnobród*, opracowanie własne Miasta i Gminy Krasnobród, Krasnobród, 2015., s. 39.

Tabela 63 Odpady zmieszane w gospodarstwach domowych ogółem i odpady przypadające na 1 mieszkańca w latach 2013-2015

Jednostka terytorialna	Ogółem zmieszane			Odpady z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
	[t]			[kg]		
Polska	8 198 782,18	8 281 206,05	8 326 069,70	158,7	168,8	173,1
*miasto	6 356 136,83	6 188 932,71	6 153 535,81	199,0	205,6	209,7
*wieś	1 842 645,35	2 092 273,34	2 172 533,89	97,0	112,6	117,6
Województwo lubelskie	303 097,88	305 279,06	297 554,39	104,4	106,7	105,1
*miasto	234 522,90	221 520,08	212 602,77	169,4	160,3	155,1
*wieś	68 574,98	83 758,98	84 951,62	48,3	60,5	62,2
Powiat zamojski	7 473,00	8 729,96	8 488,73	58,3	67,2	66,7
*miasto	1 392,63	1 505,92	1 430,49	83,6	99,7	92,1
*wieś	6 080,37	7 224,04	7 058,24	55,3	63,4	63,7
Gmina Krasnobród	454,72	483,34	483,28	39,6	46,3	45,6
*miasto	326,16	309,20	320,74	54,1	58,9	57,8
*wieś	128,56	174,14	162,54	28,7	36,8	36,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS/BDL

Jeśli chodzi o powierzchnię materiałów zawierających azbest na terenie gminy zinwentaryzowano łącznie 3 320 972 kg materiałów zawierających azbest, z czego 718 758 kg (21,6% materiałów zawierających azbest w gminie Krasnobród), w tym 2 272 707 kg azbestu. Brak szczegółowych danych dot. poszczególnych dzielnic Krasnobrodu. Jako współczynnik dla gminy przyjmuje się 11kg wyroby z azbestu (W01 - płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie, W02 - płyty azbestowo-cementowe faliste dla budownictwa) to 1m², a W02.2 - rury i złącza azbestowo-cementowe do pozostawienia w ziemi to 40 kg.

Przeliczając kilogram materiałów z azbestem na 1 km² powierzchni średnia dla gminy Krasnobród wynosi 2 347 kg. Najtrudniejsza sytuacja pod względem obecności materiałów z azbestem jest w Krasnobrodzie, gdzie wskaźnik dla miasta wynosi 9 232 kg/1km². Na podstawie analizy zabudowy poszczególnych dzielnic można przypuszczać, że nasilenie rozmieszczenia azbestu występuje na terenie dzielnicy Centrum. Średni wskaźnik materiałów z azbestem dla obszarów wiejskich gminy wynosi 1 946 kg/1 km². Najwięcej azbestu w stosunku do powierzchni znajduje się w sołectwach: Dominikanówka (6 838 kg na 1 km²) i Nowa Wieś (6 735 kg na 1 km²). Najmniej materiałów z azbestem w stosunku do powierzchni znajduje się w sołectwie Podklasztor (185 kg na 1 km²).

Tabela 64 Materiały zawierające azbest w gminie Krasnobród (stan obecny, luty 2017)

Jednostka terytorialna	Materiały z azbestem (W01, W02 i W03.2) w m ²	Udział w gminie	1 kg materiałów z azbestem na 1km ² powierzchni jednostki
Dominikanówka	213 713	6,4%	6 838
Grabnik	68 767	2,1%	1 138
Hucisko	120 417	3,6%	2 739
Hutki	143 120	4,3%	828
Hutków	289 329	8,7%	1 894
Kaczórki	53 180	1,6%	1 918
Majdan Mały	216 208	6,5%	2 581
Majdan Wielki	632 881	19,1%	2 682
Malewsczyzna	74 679	2,2%	1 258
Nowa Wieś	61 335	1,8%	6 735
Podklasztor	10 681	0,3%	185
Potok-Senderki	81 410	2,5%	2 162
Stara Huta	117 219	3,5%	1 053
Szur	35 288	1,1%	1 068
Wólka Husińska	225 154	6,8%	1 845
Zielone	258 833	7,8%	2 641
Krasnobród - obszar wiejski	2 602 214	78,4%	1 946
Miasto Krasnobród (Centrum)	421 873	12,7%	7 294
Miasto Krasnobród (Podklasztor)	221 198	6,7%	4 291
Miasto Krasnobród (Podzamek)	75 687	2,3%	4 957
Miasto Krasnobród	718 758	21,6%	9 232
Razem gmina Krasnobród	3 320 972	100,0%	2 347

Źródło: Dane gminy Krasnobród

2.2.3.3 OPIEKA ZDROWOTNA

"Usługi publiczne koncentrują się w mieście Krasnobród i są reprezentowane przez zespół szkół podstawowych i ogólnokształcących, sanatorium ze szkołą, dwie przechodnie, ośrodek sportu, urząd miejski, komisariat policji, strażnicę OSP, pocztę, banki, kościoły, instytucje kultury. Usługi komercyjne to głównie placówki handlu. Zdecydowanie ubogi jest wachlarz usług nastawionych na obsługę turystów: gastronomii, rozrywki, handlu, kultury, obsługi

turystyki kwalifikowanej itd. (...) Brak w Krasnobrodzie budynku, który mógłby być wykorzystywany na cele społeczne (...).¹³

W gminie Krasnobród znajdowały się w 2015 r. 3 przychodnie (ich liczba nie zmieniła się w ciągu ostatnich 3 lat) oraz 2 praktyki lekarskie w Krasnobrodzie (brak na obszarach wiejskich). Na 10 tys. ludności przypadało w gminie 4 przychodnie i jest to najwyższy wskaźnik wśród porównywanych jednostek (powiat zamojski miał 3 apteki na 10 tys. ludności, województwo lubelskie 6, a w kraju było 5 aptek na 10 tys. ludności). Jedną z placówek jest „Terapia” Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej, a drugą - Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej PRZYCHODNIA (obie znajdują się przy ul. Lelewela w Krasnobrodzie, w dzielnicy Centrum). W gminie Krasnobród swoją siedzibę ma Samodzielne Publiczne Sanatorium Rehabilitacyjne im. Janusza Korczaka w Krasnobrodzie. Przy ulicy Sanatoryjnej (dzielnica Podzamek). W Dominikanówce (gm. Krasnobród) znajduje się Warsztat Terapii Zajęciowej. Głównym celem Warsztatu Terapii Zajęciowej jest rehabilitacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych. W gminie Krasnobród udzielono w 2015 r. 36 764 porad lekarskich, o 0,7% mniej, niż w 2013 r.

Tabela 65 Przychodnie na 10 tys. ludności w latach 2013-2015

Jednostka terytorialna	Przychodnie na 10 tys. ludności		
	2013	2014	2015
	[ob.]		
Polska	5	5	5
*miasto	6	7	7
*wieś	3	3	3
Województwo lubelskie	5	5	6
*miasto	8	8	8
*wieś	3	3	3
Powiat zamojski	3	3	3
*miasto	8	8	7
*wieś	2	3	3
Gmina Krasnobród	4	4	4
*miasto	10	10	10
*wieś	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS/BDL

W Krasnobrodzie w dzielnicy Centrum znajdują się 3 apteki: Remedium Apteka Małgorzata Sawulska (u. Mostowa), Mielnicka Krystyna Apteka Programu Max Medicum i Apteka Dla Zdrowia (ul. 3 Maja). W 2015 r. na jedną aptekę w gminie Krasnobród przypadało 1 802

¹³ *Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Krasnobród do 2020 roku. Aktualizacja*, opracowanie własne Miasta i Gminy Krasnobród, Krasnobród, 2008., s. 35-37.

mieszkańców i wartość tego wskaźnika była niższa, niż w porównywanych jednostkach, podobnie, jak w przypadku miasta Krasnobród (779 osób na 1 aptekę). Na obszarach wiejskich gminy Krasnobród nie ma aptek. Można powiedzieć, że mieszkańcy gminy mają utrudniony dostęp do aptek.

Tabela 66: Ludność na aptekę ogólnodostępną w latach 2013-2015

Jednostka terytorialna	Ludność na aptekę ogólnodostępną		
	2013	2014	2015
	[osoba]		
Polska	3 150	3 094	3 017
*miasto	2 270	2 230	2 171
*wieś	7 715	7 522	7 388
Województwo lubelskie	2 662	2 642	2 613
*miasto	1 746	1 733	1 718
*wieś	4 849	4 812	4 720
Powiat zamojski	3 765	3 751	3 871
*miasto	1 171	1 163	1 050
*wieś	5 131	5 113	5 697
Gmina Krasnobród	1 811	1 814	1 802
*miasto	779	777	779
*wieś	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS/BDL

W gminie Krasnobród znajdowało się w 2015 r. 2 placówki stacjonarnej opieki społecznej, po jednej w Krasnobrodzie i na obszarach wiejskich. Dysponowały one łącznie 194 miejscami, w tym 130 w mieście i 60 na obszarach wiejskich, a mieszkańcami tych placówek było 191 osób.

Instytucją zajmującą się realizacją świadczeń pomocy społecznej na terenie gminy Krasnobród jest Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krasnobrodzie. W 2015 r. zasiłki rodzinne na dzieci w gminie Krasnobród otrzymało 320 rodzin, o 13,5% mniej, niż w 2013 r.

2.2.3.4 INFRASTRUKTURA EDUKACYJNA

W gminie Krasnobród znajdują się 4 przedszkola, 5 szkół podstawowych i 2 gimnazja. Są to następujące szkoły:

- Zespół Szkół Podstawowych im. 25 Pułku Ułanów Wielkopolskich w Krasnobrodzie (Szkoła Podstawowa w Krasnobrodzie i Przedszkole Samorządowe w Krasnobrodzie),
- Szkoła Podstawowa im Armii Krajowej w Kaczórkach,
- Szkoła Podstawowa im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego w Majdanie Wielkim,

- Zespół Szkół Ogólnokształcących im. Jana Pawła II w Krasnobrodzie wraz z Gimnazjum,
- Zespół Szkół Ogólnokształcących im. Jana Pawła II w Krasnobrodzie - Liceum Ogólnokształcące,
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Zielonem,
- Zespół Szkół przy Sanatorium Rehabilitacyjnym dla Dzieci im. Janusza Korczaka w Krasnobrodzie (Szkoła podstawowa, Gimnazjum i Grupy wychowawcze).

W gminie Krasnobród znajduje się jedno przedszkole, do którego w 2015 r. uczęszczało 112 dzieci, o 21,1% mniej, niż w 2013 r. Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym wyniósł w 2014 r. w gminie Krasnobród 72,8%, więcej, niż w powiecie zamojskim (63,2%), ale mniej, niż w województwie lubelskim (80,3%) i kraju (82,3%). Dla Krasnobrodu wskaźnik ten jest najwyższy wśród porównywanych jednostek (124,8%), a dla obszarów wiejskich najniższy (35,5%).

Tabela 67 Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym (dzieci w wieku 3 – 6 lat) w latach 2013-2015

Jednostka terytorialna	Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym		
	2013	2014	2015
	[%]		
Polska	75,3	82,3	-
*miasto	87,6	95,7	-
*wieś	58,6	64,0	-
Województwo lubelskie	74,1	80,3	-
*miasto	91,7	99,8	-
*wieś	59,8	64,3	-
Powiat zamojski	59,3	63,2	-
*miasto	97,1	106,1	-
*wieś	54,9	58,3	-
Gmina Krasnobród	64,7	72,8	-
*miasto	104,4	124,8	-
*wieś	33,5	35,5	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS/BDL

W 2015 r. w gminie Krasnobród znajdowało się w szkołach podstawowych łącznie 30 oddziałów, w tym po 15 w Krasnobrodzie i na obszarach wiejskich. Szkoły posiadały łącznie 512 uczniów (w tym 338 w Krasnobrodzie i 174 na obszarach wiejskich). Liczba uczniów wzrosła w latach 2013-2015 o 8,7%. Szkoły ukończyło w 2015 r. 88 dzieci (62 w Krasnobrodzie i 26 na obszarach wiejskich). Liczba absolwentów szkół podstawowych w gminie Krasnobród zmalała w latach 2013-2015 o 11,1%. Na jeden oddział w szkołach podstawowych przypadało w gminie 17 dzieci, w tym 23 dzieci w Krasnobrodzie i 12 na obszarach wiejskich. Wskaźnik dla

miasta jest najwyższy wśród porównywanych jednostek (23 dzieci na 1 oddział), a dla obszarów wiejskich najniższy (12 dzieci na 1 oddział).

Tabela 68 Uczniowie przypadający na 1 oddział w szkołach podstawowych w latach 2013-2015

Jednostka terytorialna	Uczniowie przypadający na 1 oddział w szkołach podstawowych		
	2013	2014	2015
Polska	18	18	18
*miasto	21	21	21
*wieś	15	15	15
Województwo lubelskie	16	17	17
*miasto	22	21	21
*wieś	14	14	14
Powiat zamojski	15	15	15
*miasto	21	21	21
*wieś	14	14	14
Gmina Krasnobród	16	17	17
*miasto	22	21	23
*wieś	11	12	12

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS/BDL

W gminie Krasnobród znajdowało się w 2015 r. w dwóch szkołach gimnazjalnych 11 oddziałów, posiadających 234 absolwentów. Szkoły gimnazjalne ukończyło w tym roku 94 absolwentów. Liczba oddziałów pozostała w latach 2013-2015 na tym samym poziomie, zaś liczba uczniów 13%, zaś absolwentów pozostała na tym samym poziomie. Na jeden oddział przypadało w 2015 r. w gminie Krasnobród 21 uczniów i wartość tego wskaźnika była identyczna, jak w powiecie zamojskim, województwie lubelskim i kraju. Ponieważ na obszarach wiejskich gminy nie występują gimnazja, jest to jednocześnie wskaźnik dla miasta Krasnobród i w tym przypadku jego wartość była nieco niższa, niż wskaźnik dla miast w powiecie, regionie i kraju, który wyniósł w 2015 r. 22. W latach 2013-2015 nieznacznie ubyło uczniów przypadających na jeden oddział w gimnazjach w gminie Krasnobród.

Tabela 69 Uczniowie przypadający na 1 oddział w gimnazjach w latach 2013-2015

Jednostka terytorialna	Uczniowie przypadający na 1 oddział w gimnazjach		
	2013	2014	2015
Polska	21	21	21
*miasto	22	22	22
*wieś	20	20	20
Województwo lubelskie	21	21	21
*miasto	23	23	22
*wieś	20	20	19
Powiat zamojski	21	21	21
*miasto	23	23	22

*wieś	21	21	21
Gmina Krasnobród	22	22	21
*miasto	22	22	21
*wieś	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS/BDL

Liceum ogólnokształcące znajdujące się w gminie Krasnobród miało w 2015 r. dwa oddziały, w których kształciło się 18 uczniów. W tym roku szkołę ukończyło 11 absolwentów. Liczba oddziałów pozostała w latach 2013-2015 na tym samym poziomie, natomiast liczba uczniów i absolwentów zmalała odpowiednio o 48,6% i 45%. Na jeden oddział w szkołach ogólnokształcących przypadało w gminie Krasnobród w 2015 r. dziesięciu uczniów i wartość tego wskaźnika jest najwyższa wśród porównywanych jednostek (wyższą wartość osiągnął jedynie wskaźnik dla obszarów wiejskich powiatu zamojskiego, gdzie na jeden oddział przypadało dziesięciu uczniów). Na obszarach wiejskich gminy Krasnobród nie ma tego typu szkół.

Tabela 70 Uczniowie przypadający na 1 oddział w szkołach ogólnokształcących w latach 2013-2015

Jednostka terytorialna	Uczniowie przypadający na 1 oddział w szkołach ogólnokształcących		
	2013	2014	2015
Polska	27	2	3
*miasto	27	3	3
*wieś	22	2	2
Województwo lubelskie	27	3	4
*miasto	28	4	4
*wieś	19	2	2
Powiat zamojski	14	2	3
*miasto	15	2	2
*wieś	10	10	10
Gmina Krasnobród	12	10	9
*miasto	12	10	9
*wieś	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS/BDL

Według aktualnych danych do 9 szkół znajdujących się w Krasnobrodzie uczęszcza 874 uczniów i zatrudnionych w nich jest 120 nauczycieli.

Zdawalność egzaminów szóstoklasisty w szkołach podstawowych była w 2016 r. na dobrym poziomie (70% w j. polskiego, 63,9% z matematyki i 76,5% z j. angielskiego – najwyższe wartości procentowe uzyskane w poszczególnych szkołach). Uczniowie najwięcej punktów uzyskiwali z egzaminu j. angielskiego, a najmniej – z matematyki. Średnia punktów uzyskanych z egzaminów dla gminy wyniosła: 13,8 (j. polski), 12,0 (matematyka), 27,7 (j. angielski).

Najlepszą zdawalność egzaminów szóstoklasisty miała szkoła podstawowa w Majdanie Wielkim (jednocześnie osiągnęła najmniej zadowalający wynik z egzaminu z j. polskiego).

Tabela 71 Zdawalność egzaminu szóstoklasisty w szkołach podstawowych w gminie Krasnobród w 2016 r.

Zdawalność egzaminów	J. polski		Matematyka		J. angielski	
Zespół szkół podstawowych w Krasnobrodzie	14,1	70,7%	b.d.	56,5%	26,0	65,0%
Szkoła Podstawowa w Majdanie Wielkim	13,3	66,7%	12,8	63,9%	30,6	76,5%
Szkoła Podstawowa w Kaczórkach	14,0	69,9%	11,2	56,1%	26,4	66,0%
Gmina Krasnobród	13,8	b.d.	12,0	b.d.	27,7	b.d.
Województwo lubelskie	b.d.	63	48,0	b.d.	b.d.	b.d.

Źródło: Dane gminy Krasnobród

Zespół szkół ogólnokształcących w Krasnobrodzie uzyskał z egzaminów maturalnych następujące wyniki: 20,8 punktów (64,9%) z egzaminu z j. polskiego, 13,9 punktów (49,6%) z egzaminu z matematyki i 49,4 punkty (48,8%) z egzaminu z j. angielskiego. Zdawalność egzaminu z j. polskiego była niższa, niż w województwie lubelskim i powiecie zamojskim. Z egzaminu z matematyki szkoła uzyskała najlepszy wynik wśród porównywanych jednostek, a z j. angielskiego – najłabszy, znacząco słabszy niż szkoły ogólnokształcące w powiecie zamojskim i województwie lubelskim.

Tabela 72 Zdawalność egzaminów maturalnych w gminie Krasnobród w 2016 r.

Zdawalność egzaminów	J. polski		Matematyka		J. angielski	
Zespół Szkół Ogólnokształcących w Krasnobrodzie	20,8	64,9%	13,9	49,6%	19,4	48,5%
Gmina Krasnobród	20,8	64,9%	13,9	49,6%	19,4	48,5%
Powiat zamojski	21,2	66,1%	12,4	44,2%	23,2	57,9%
Województwo lubelskie	22,3	69,7%	13,6	48,6%	25,3	63,1%

Źródło: Dane gminy Krasnobród

2.2.3.5 KULTURA, SPORT I REKREACJA

W gminie Krasnobród swoją siedzibę ma Krasnobrodzki Dom Kultury. Do stałych form pracy KDK należy zaliczyć następujące zajęcia:¹⁴

- Teatralne,
- Świetlicowe,
- Plastyczne (Pracownia Małych Artystów, Mały Artysta),
- Muzyczne,
- Zespół tańca nowoczesnego „Fart”,

¹⁴ Ibidem., s. 33.

- Klub szachowy,
- Pracownia komputerowa.

Krasnobrodzki Dom Kultury zorganizował w 2015 r. łącznie 112 imprez (w 2013 r. było ich 224, w 2014 – 249). Liczba imprez zmniejszyła się w stosunku do 2013 r. o połowę. Podobnie, jak liczba uczestników imprez: w 2015 r. w imprezach zorganizowanych w Krasnobrodzie wzięło udział 25 335 osób, o 60,2% mniej, niż w 2013 r. W imprezie brało przeciętnie udział 8 osób (w 2013 było to 20 osób). W analizowanym roku funkcjonowały 3 grupy artystycznie w stosunku do 5 w 2013 r. Liczba członków grup artystycznych wyniosła 50 osób i nie zmieniała się znacząco do 2013 r. (ubyła 1 osoba). Wzrosła natomiast liczba kół (z 6 do 7), jak również ich członków (z 96 do 132, o 37,5%). W bezpłatnych zajęciach (8 rodzajów) według danych Urzędu Miejskiego w Krasnobrodzie uczestniczyło w tym roku 117 osób, natomiast w płatnych (2 grupy zajęć) – 40 osób.

Na terenie gminy Krasnobród znajdują się 3 muzea: Muzeum Sztuki Sakralnej, Muzeum Wieńców Dożynkowych i Krasnobrodzkie Muzeum Parafialne, a także 3 galerie: Galeria „Szur”, Galeria „Przystanek” w budynku Informacji Turystycznej w Krasnobrodzie oraz Galeria Sztuki Ludowej w Majdanie Wielkim.

W gminie Krasnobród funkcjonują 2 biblioteki łącznie z filiami. Jedna biblioteka znajduje się w Krasnobrodzie, a druga w Hutkach. Zatrudnionych było w nich w 2015 r. łącznie 6 pracowników, księgozbiór obejmował 14 130 wolumenów (w tym 8 999 w bibliotece w Krasnobrodzie i 5 131 w Hutkach). Liczba wolumenów zmniejszyła się w stosunku do 2013 r. o 4,6%, w tym o 6,4% na obszarach wiejskich. Liczba czytelników wynosiła w 2015 r. 918 osób, w tym 796 w Krasnobrodzie i 122 na obszarach wiejskich. Liczba ta wzrosła w stosunku do 2013 r. o 23,8% w gminie, w tym o 28,2% w Krasnobrodzie. Liczba czytelników biblioteki w Hutkach pozostała bez zmian.

W 2015 r. w gminie Krasnobród na 1 placówkę biblioteczną przypadało 3 604 osób, w tym 3 117 w Krasnobrodzie i 4 147 na obszarach wiejskich. Wskaźnik dla gminy był wyższy, niż w powiecie zamojskim (2 521) i województwie lubelskim (2 827), ale niższy, niż w Polsce (4 113). Wartość wskaźnika dla Krasnobrodu była najniższa wśród porównywanych jednostek (3 108), natomiast na obszarach wiejskich – najwyższa (na 1 placówkę biblioteczną przypadało 4 090 osób). W latach 2013-2015 zmniejszyła się liczba osób przypadających na 1 placówkę biblioteczną w gminie Krasnobród. Spadek dotyczył obszarów wiejskich. W Krasnobrodzie wartość wskaźnika pozostała bez zmian.

Na 1000 ludności w gminie przypadało w 2015 r. 1 960,6 wolumenów, w tym 2 887,1 w Krasnobrodzie i 1 254,5 na obszarach wiejskich. Wartości te były najniższe wśród porównywanych jednostek, co jest nie korzystne dla gminy. Ponadto wysokość wskaźników zmniejszyła się w gminie Krasnobród w stosunku do 2013 r.

Na 1000 ludności w gminie Krasnobród przypadało w 2015 r. 127 czytelników, w tym 256 w Krasnobrodzie i 30 na obszarach wiejskich. Wskaźnik dla gminy był wyższy, niż w powiecie zamojskim (122), ale niższy, niż w województwie lubelskim (177) i kraju (162). Wskaźnik dla miasta Krasnobród był najwyższy wśród porównywanych jednostek (256), zaś na obszarach wiejskich – najniższy (30). Świadczy to korzystnie o poziomie czytelnictwa w Krasnobrodzie i jednocześnie o sytuacji kryzysowej na obszarach wiejskich gminy. W latach 2013-2015 w gminie Krasnobród wzrósł wskaźnik czytelnictwa bibliotek przypadających na 1000 ludności, szczególnie w Krasnobrodzie (z 201 do 256). Jest to najwyższy wzrost wśród porównywanych jednostek.

Ostatni wskaźnik odnosi się do wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika. W gminie Krasnobród wskaźnik ten był w 2015 r. na poziomie 17,2, w tym 15,7 dla Krasnobrodu i 27,6 dla obszarów wiejskich. Wartość wskaźnika dla gminy i miasta Krasnobród była najniższa wśród porównywanych jednostek, natomiast dla obszarów wiejskich – najwyższa (znacząco wyższa: wartość wskaźnika dla kraju wyniosła na obszarach wiejskich 18,8). Korzystnie świadczy to o czytelnictwie na obszarach wiejskich gminy Krasnobród, jednocześnie wskazuje na problem w tym zakresie w Krasnobrodzie. Wartość wskaźnika wzrosła ponadto na obszarach wiejskich gminy Krasnobród w latach 2013-2015 (odmiennie, niż w innych porównywanych jednostkach), podczas gdy w Krasnobrodzie uległ on zmniejszeniu.

Tabela 73 Wskaźniki dotyczące bibliotek w latach 2013-2015

Jednostka terytorialna	Ludność na 1 placówkę biblioteczną			Księgozbiór bibliotek na 1000 ludności			Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności			Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015
	[osoba]			[wol.]			[osoba]			[wol.]		
Polska	4 103	4 100	4 113	3 402,4	3 397,6	3 379,7	167	164	162	18,5	18,3	18,0
*miasto	6 801	6 733	6 725	3 378,0	3 396,3	3 391,6	207	202	200	18,2	18,0	17,8
*wieś	2 555	2 571	2 588	3 439,5	3 399,5	3 361,6	106	105	105	19,4	19,1	18,8
Województwo lubelskie	2 918	2 902	2 827	2 845,7	2 906,3	2 916,4	177	176	177	19,7	19,1	19,1
*miasto	5 634	5 366	5 200	2 926,0	3 064,1	3 079,2	233	234	235	19,7	19,0	19,0
*wieś	2 062	2 081	2 031	2 776,6	2 770,6	2 776,8	129	126	127	19,6	19,4	19,2
Powiat zamojski	2 951	2 940	2 521	2 564,2	2 488,0	2 570,9	119	118	122	20,7	19,8	18,5
*miasto	3 903	3 877	3 850	3 126,5	2 918,3	3 291,8	240	250	240	25,2	24,5	23,5

*wieś	2 867	2 857	2 421	2 496,7	2 436,4	2 485,0	105	103	107	19,5	18,4	17,2
Gmina Krasnobród	3 622	3 628	3 604	2 044,5	1 799,9	1 960,6	103	117	127	17,3	16,9	17,2
*miasto	3 117	3 108	3 117	2 990,7	2 653,8	2 887,1	201	235	256	16,2	15,3	15,7
*wieś	4 126	4 147	4 090	1 329,6	1 159,9	1 254,5	29	30	30	22,8	26,5	27,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS/BDL

W gminie Krasnobród funkcjonowały w 2012 i 2014 r. (brak danych za 2013 i 2015 r.) 2 kluby sportowe mające w 2014 r. 113 członków i 100 osób ćwiczących (w stosunku do 2012 r. nastąpił spadek członków o 2,6% i wzrost ćwiczących o 2%).

Tabela 74 Kluby, ich członkowie oraz ćwiczący w gminie Krasnobród w 2012 i 2014 roku

Jednostka terytorialna	Kluby		Członkowie		Ćwiczący ogółem	
	2012	2014	2012	2014	2012	2014
	[szt.]		[osoba]		[osoba]	
Miasto Krasnobród	2	2	116	113	97	100
Gmina Krasnobród	2	2	116	113	97	100

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS/BDL

Do najważniejszych obiektów sportowych gminy Krasnobród można zaliczyć:¹⁵

- Kompleks boisk sportowych Orlik 2012, w którego w skład wchodzi: boisko do piłki nożnej o sztucznej nawierzchni, boisko wielofunkcyjne do koszykówki, siatkówki, piłki ręcznej.
- Park linowy w Krasnobrodzie, który znajduje się tuż przy brzegu Zalewu Miejskiego, posiada dwie trasy – średnią i wysoką, złożonych z 34 przeszkód i 5 zjazdów o łącznej długości ponad 200m, zawieszonych na koronach drzew na wysokości 2-10m nad ziemią. Na wyspie nie odległej od parku znajduje się kompleks basenów i brodzików podgrzewane solarnie wodą.
- Wyciąg narciarski, który znajduje się na północnym stoku Chełmowej Góry. Stok dośniewany jest armatką śnieżną, ratrakowany oraz oświetlony. Wyciąg jest orczykowy. Długość wyciągu wynosi 750m, a różnica poziomów 70m (czasowo wyłączony z użytkowania).

Na terenie gminy Krasnobród występują również ścieżki spacerowe, szlaki turystyczne oraz trasy rowerowe. Łączna długość ścieżek - 6 ścieżek spacerowych wynosi 44 kilometry, 4 szlaków turystycznych – 266,5 kilometrów, a 3 tras rowerowych – 81,25 kilometra. W gminie znajdują się również 4 ogólnodostępne place zabaw: 2 w Krasnobrodzie oraz po 1 w Starej Hucie i Wólce Husińskiej. Łączna powierzchnia terenów rekreacyjnych w gminie Krasnobród wynosi 36,52 hektary (park przy kościele – 0,5ha, wyciąg narciarski (nieczynny) – 1,67ha, plac

¹⁵ Ibidem., s. 31.

zabaw nad rzeką – 0,55ha, zalew i otoczenie – ok. 20ha, stadion – 3,3ha, park uzdrowiskowy i przyległe tereny – 6ha, ulica Młyńska (będzie realizowany wniosek z RPO) – 4,5ha). Tereny rekreacyjne zlokalizowane są przede wszystkim w dzielnicach Podzamek i Podklasztor.

2.2.3.6 INFRASTRUKTURA TURYSTYCZNA

Według danych Urzędu Miejskiego w Krasnobrodzie w gminie znajduje się na chwilę obecną 73 obiekty noclegowe dysponujące łącznie 1 596 miejscami noclegowymi (51 z nich, tj. 70,0% wszystkich obiektów noclegowych w gminie Krasnobród, to obiekty całoroczne). W Krasnobrodzie znajduje się 51 obiektów noclegowych dysponujących 1 367 miejscami. Jest to 70,0% i 85,7% wszystkich obiektów i miejsc noclegowych w gminie Krasnobród. Jeśli chodzi o obszary wiejskie najwięcej obiektów znajduje się w sołectwie Hutki (6 obiektów, 49 miejsc noclegowych) oraz Kaczórki (3 obiekty, 58 miejsc noclegowych). Obiekty noclegowe nie występują w sołectwach: Hucisko, Majdan Mały, Malewsczyzna, Szur i Zielone.

Tabela 75 Obiekty noclegowe w gminie Krasnobród (obszar wiejski)

Jednostka		Obiekty	Miejsca noclegowe
1.	Dominikanówka	1	6
2.	Grabnik	2	24
3.	Hucisko		
4.	Hutki	6	49
5.	Hutków	1	8
6.	Kaczórki	3	58
7.	Majdan Mały		
8.	Majdan Wielki	2	30
9.	Malewsczyzna		
10.	Nowa Wieś	1	6
11.	Potok-Senderki	2	24
12.	Stara Huta	3	15
13.	Szur		
14.	Wólka Husińska	1	8
15.	Zielone		
Razem obszar wiejski gminy Krasnobród		22	228
Miasto Krasnobród		51	1367
Razem gmina Krasnobród		73	1595

Źródło: Dane gminy Krasnobród

Największa liczba obiektów i miejsc noclegowych znajduje się w dzielnicy Centrum Krasnobrodu (43 obiekty, 1 293 miejsca noclegowe, tj. 84,3% obiektów w Krasnobrodzie i 58,9% w gminie oraz 94,6% miejsc noclegowych w Krasnobrodzie i 81,1% miejsc noclegowych w gminie). Najmniej obiektów i miejsc noclegowych zlokalizowanych jest w dzielnicy Podzamek (1 obiekt posiadający 8 miejsc noclegowych). Stosunkowo niewiele

obiektów jest również w turystycznej dzielnicy Podklasztor (7 obiektów mających 66 miejsc noclegowych).

Tabela 76 Obiekty noclegowe w gminie Krasnobród (miasto)

Dzielnica / rok		Obiekty	Miejsca noclegowe
1.	Miasto Krasnobród (Centrum)	43	1293
2.	Miasto Krasnobród (Podklasztor)	7	66
3.	Miasto Krasnobród (Podzamek)	1	8
Razem miasto Krasnobród		51	1367

Źródło: Dane gminy Krasnobród

Według danych GUS w gminie Krasnobród znajdowało się łącznie 17 obiektów noclegowych, w tym 7 obiektów całorocznych. Dysponowały one łącznie 977 miejscami noclegowymi, w tym 535 miejscami o charakterze całorocznym. W latach 2013-2015 nastąpił wzrost obiektów (przybył 1), miejsc noclegowych (o 17%), w tym całorocznych (o 43,8%). Dane GUS nie uwzględniają wszystkich obiektów ewidencjonowanych przez Urząd Miasta i Gminy Krasnobród.

Tabela 77 Turystyczne obiekty i miejsca noclegowe w gminie Krasnobród w latach 2013-2015

Jednostka terytorialna	Obiekty ogółem VII			Obiekty całoroczne VII			Miejsca noclegowe ogółem VII			Miejsca noclegowe całoroczne VII		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015
	[ob.]			[ob.]			[msc.]			[msc.]		
Miasto Krasnobród	16	16	17	5	5	7	835	834	977	372	372	535
Gmina Krasnobród	16	16	17	5	5	7	-	-	-	-	-	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS/BDL

GUS podaje, że w 2014 r. z wymienionych obiektów noclegowych skorzystało 16 209 turystów, w tym 42 turystów zagranicznych, którym udzielono łącznie 47 893 noclegów, z czego 80 stanowiły noclegi udzielone turystom zagranicznym. W stosunku do 2013 r. nastąpił zarówno wzrost liczby turystów (o 15,6%, w tym o 210% wzrosła liczba turystów zagranicznych), a także udzielonych noclegów (o 16,5%, w tym o 11,1% wzrosła liczba noclegów udzielonych turystom zagranicznym). Według informacji uzyskanych z Urzędu Miasta i Gminy Krasnobród, gminę odwiedza ok 20 tys. turystów w ciągu roku i są to przede wszystkim mieszkańcy województwa lubelskiego.

Tabela 78 Korzystający i udzielone noclegi w gminie Krasnobród w latach 2013-2015.

Jednostka terytorialna	Turyści (korzystający) ogółem I-XII			Turyści zagraniczni (korzystający) - nierezydenci I-XII			Udzielone noclegi ogółem I-XII			Udzielone noclegi turystom zagranicznym I-XII		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015
	[osoba]			[osoba]			[-]			[-]		
Miasto Krasnobród	14 020	16 209	-	20	42	-	41 098	47 893	-	72	80	-
Gmina Krasnobród	14 020	16 209	-	20	42	-	41 098	47 893	-	72	80	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS/BDL

2.2.3.7 ZABYTKI I DZIEDZICTWO KULTUROWE

W gminie Krasnobród znajduje się 7 obiektów wpisanych do Rejestru Zabytków. Cztery z nich to zabytkowe obiekty z dzielnicy Podklasztor, 2 z Centrum i 1 z dzielnicy Podzamek. W Gminnej Ewidencji Zabytków znajduje się 17 obiektów.

Tabela 79: Obiekty wpisane do Rejestru Zabytków

Miejscowość (adres)	Rejestr zabytków	Obiekt	Czas powstania
Krasnobród (Podzamek) ul. Sanatoryjna	226/82	Zespół pałacowo-parkowy, a w nim: - dwór (mur). - pałac -dawna oficyna(mur) - galeria (mur) - wieża ciśnień (mur) - park	1 poł. XVII w. XVIII/XIX w. XVIII/XIX w. XVIII/XIX w. L 20 XX w. XVIII/XIX w.
Krasnobród (Centrum)	488/90	Apteka -ob. mieszkania (mur.)	1890 r.
Krasnobród (obszar południowy) ul. Cmentarna	483/90	Cmentarz grzebalny z drzewostanem	2 ćw. XIX w.
Krasnobród (Podklasztor) ul. Tomaszowska	186/78 36/67	Zespół klasztorny Dominikanów, a w nim: - kościół (mur)p.w. Nawiedzenia N.M.P. - d. klasztor I piętr. (mur) - spichlerz (drewn.) - organistówka (mur) - ogrodzenie z 3 bramami i furtą (mur.) - kapliczka słupowa (kam) - figura MB Niepok. Poczęcia (kam.) - figura MB Krasnobrodzkiej usyt. na p-ko kościoła(kam) - figura MB Krasnobrodzkiej usytuowana w wirydarzu (kam). - cmentarz kościelny z drzewostanem, ogród, podwórze	1698 r. k. XVII w. 1795 r. 1 poł. XIX w. 1778 r. 1646 r. 2 poł. XVIII w. XVIII w. XVIII w. XVIII w.
Krasnobród (Podklasztor) Al. N.M.P.	38/67	Kaplica Objawienia "na wodzie" (drewn.)	k. XVIII w.
Krasnobród (Podklasztor) Al. N.M.P.	197/79	- aleja do kaplicy "na wodzie" - kaplica Św. Onufrego (mur) - kaplica Św. Antoniego (drewn.) - kaplic Św. Anny (drewn.)	XVIII w. 1846 r. XIX w. XIX w.
Krasnobród (Centrum) ul. Św. Rocha	ZA/198	Kaplica św. Rocha	XVII w.

2.2.3.8 DROGI, KOLEJE, KOMUNIKACJA

W gminie Krasnobród łączna długość dróg publicznych wynosi 110km, a w tym 60km to drogi o nawierzchni twardej. Strukturę komunikacyjną na terenie gminy Krasnobród tworzą:¹⁶

- droga wojewódzka 849 relacji Zamość – Jacnia – Wola Obszańska (długość drogi na terenie gminy wynosi 8,85 km),
- drogi powiatowe o łącznej długości 47,63 km,
- drogi gminne o łącznej długości ok. 53 km, z czego jedynie 10 km ma nawierzchnię bitumiczną lub z kostki brukowej.

Stan techniczny nawierzchni dróg na terenie gminy oceniany jest jako średni lub poniżej średniego. Istniejący układ drogowy wymaga poprawy nawierzchni. Duża część dróg gminnych to drogi gruntowe, złej jakości, m.in. z powodu rosnącego natężenia ruchu związanego z napływem turystów. Drogi bitumiczne są często w złym stanie technicznym. Istniejące nawierzchnie, na których nie wykonywano robót konserwacyjnych i przebudowy, wykazują pęknięcia i koleiny. Brakuje ciągów pieszo-rowerowych, co również wpływa na utrudnienia komunikacyjne.

Drogi o złym stanie technicznym znajdują się przede wszystkim na terenie miasta Krasnobród. Dokumenty planistyczne, którymi dysponuje gmina, podkreślają niską jakość funkcjonalnych połączeń pomiędzy dzielnicami Podklasztor i Centrum, co dotyczy również stanu technicznego dróg, jak również zagospodarowania ich otoczenia. Jest to istotne, ponieważ Podklasztor jest dzielnicą o charakterze turystycznym.

W Krasnobrodzie na 15 parkingach znajduje się 480 miejsc parkingowych (dane szacunkowe, nie ma wyznaczonych miejsc na pojedyncze pojazdy).

2.2.4 OBSZAR TECHNICZNY

Aktualna sieciowa infrastruktura techniczna została szczegółowo scharakteryzowana w następujących opracowaniach: *Plan gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Krasnobród (2015)* oraz *Strategia rozwoju kompetencji uzdrowiskowych i turystycznych regionów Polski Wschodniej (2014)*.

---

¹⁶ Ibidem., s. 45.

2.2.4.1 INFRASTRUKTURA WODOCIĄGOWA I KANALIZACYJNA

Na terenie gminy Krasnobród w 2015 r. znajdowało się 45,6 km czynnej rozdzielczej sieci wodociągowej (w tym 13,3 km w Krasnobrodzie i 32,3 km na obszarach wiejskich gminy). Do gospodarstw domowych dostarczono 160,6 dam³ wody (w tym 97,4 dam³ w mieście i 63,2 dam³ na obszarach wiejskich gminy). Długość sieci nie zmieniła się w latach 2013-2015 r. Wzrosło natomiast zużycie wody (z 146 dam³ w 2013 r.).

W gminie Krasnobród w 2012 r. długość czynnej sieci kanalizacyjnej wynosiła 25,6 km. Od 2013 r. długość ta wzrosła o 5,3%. Z sieci kanalizacyjnej korzystało w 2015 r. 3 045 osób i liczba korzystających wzrosła w latach 2013-2015 o 49,7%. W 2015 r. odprowadzono poprzez urządzenie kanalizacyjne 97 dam³ ścieków i nastąpił ich wzrost w stosunku do 2013 r. o 1%.

W 2015 r. z sieci wodociągowej według danych GUS korzystało 89,1% ogółu mieszkańców, tj. więcej, niż w powiecie zamojskim (57,6%) i województwie lubelskim (86,8%), ale mniej, niż w kraju (91,8%). Wskaźnik korzystających dla Krasnobrodu wyniósł 99,6% i był najwyższy wśród porównywanych jednostek. Natomiast relacje wskaźnika dla obszarów wiejskich (81,1%) były podobne, jak dla całej gminy Krasnobród. Udział korzystających z sieci wodociągowej wzrósł w latach 2013-2015 z 84,9% i wzrost ten był zbliżony do tego, jaki nastąpił w powiecie i regionie. Sytuacja gminy, szczególnie miasta Krasnobród, w zakresie dostępności do sieci wodociągowej jest dobra.

Tabela 80 Korzystający z instalacji wodociągowej w % ogółu ludności

Jednostka terytorialna	Korzystający z instalacji wodociągowej w % ogółu ludności		
	2013	2014	2015
Polska	88,0	91,6	91,8
*miasto	95,5	96,4	96,5
*wieś	76,6	84,3	84,7
Województwo lubelskie	81,9	86,7	86,8
*miasto	94,0	94,7	94,7
*wieś	71,5	79,8	80,0
Powiat zamojski	53,2	57,4	57,6
*miasto	93,1	94,5	94,5
*wieś	48,4	53,0	53,2
Gmina Krasnobród	84,9	88,9	89,1
*miasto	94,1	99,5	99,6
*wieś	77,9	80,9	81,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS/BDL

W 2015 r. w sieci kanalizacyjnej korzystało 42,3% mieszkańców gminy Krasnobród. Wskaźnik ten był wyższy, niż w powiecie zamojskim (16,0%), ale niższy, niż w województwie lubelskim (52,1%) i kraju (69,7%). Również w tym przypadku wskaźnik dla miasta Krasnobród jest najwyższy wśród porównywanych jednostek. Na wartość wskaźnika korzystających z kanalizacji w gminie wpływa negatywnie to, że obszary wiejskie są pozbawione kanalizacji (wartość wskaźnika dla obszarów wiejskich Polski wyniosła w 2015 r. 39,2%). Dynamika wzrostu wskaźnika w gminie Krasnobród w latach 2013-2015 była najwyższa wśród porównywanych jednostek (wzrost z 28,1% do 42,3%).

Tabela 81 Korzystający z instalacji kanalizacyjnej w % ogółu ludności

Jednostka terytorialna	Korzystający z instalacji kanalizacyjnej w % ogółu ludności		
	2013	2014	2015
Polska	65,1	68,7	69,7
*miasto	87,4	89,3	89,8
*wieś	30,9	37,3	39,2
Województwo lubelskie	49,7	51,5	52,1
*miasto	86,7	88,3	88,7
*wieś	17,7	19,9	20,7
Powiat zamojski	12,1	14,5	16,0
*miasto	60,9	79,6	80,5
*wieś	6,2	6,7	8,3
Gmina Krasnobród	28,1	41,8	42,3
*miasto	65,3	97,7	97,7
*wieś	0,0	0,0	0,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS/BDL

2.2.4.2 SYSTEM CIEPŁOWNICZY

„Na obszarze Gminy Krasnobród nie występuje komunalna sieć ciepłownicza. Gospodarka ciepła bazuje na indywidualnych źródłach ciepła opalanych paliwami stałymi lub gazem. Podstawą zaopatrzenia i pokrycia potrzeb ciepłych w gminie są indywidualne tradycyjne lokalne źródła ciepła – przydomowe kotłownie węglowe, gazowe, na drewno. Notuje się także przypadki spalania odpadów plastikowych w domowych kotłowniach.”¹⁷

¹⁷ Plan gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Krasnobród, opracowanie własne Miasta i Gminy Krasnobród, Krasnobród, 2015., s. 31.

2.2.4.3 SYSTEM GAZOWNICZY

Źródłem zasilania w gaz ziemny na terenie gminy Krasnobród jest gazociąg wysokoprężny Lubartów – Zamość, od którego gaz doprowadzony jest do stacji redukcyjno-pomiarowej w mieście Krasnobród.¹⁸ Sieć gazowa nie obejmuje następujących miejscowości: Dominikanówka, Hutków, Stara Huta, Zielone, Grabnik, Wólka Husińska. Pozostałe miejscowości oraz Krasnobród mają dostęp do sieci gazowej. Do sieci gazowniczej podłączeni są również niektórzy przedsiębiorcy działający na terenie gminy a także budynki użyteczności publicznej – gminne i powiatowe.

W 2015 r. długość czynnej sieci gazowej wyniosła 71 265 m i w latach 2013-2015 wzrosła o 0,7%. Odbiorcami gazu było 640 gospodarstw domowych (wzrost o 1,9%), tj. 2 051 osób (wzrost o 0,2%), a zużycie gazu wyniosło 379,3 m³.

W 2015 r. z sieci gazowej korzystało w gminie Krasnobród 28,5% ogółu mieszkańców gminy i wskaźnik ten był wyższy, niż w powiecie zamojskim (22,0%), ale niższy, niż w województwie lubelskim (40,4%) i Polsce (52,1%). W Krasnobrodzie dostęp do sieci gazowej miało 49,2% mieszkańców Krasnobrodu. Wskaźnik ten również był wyższy, niż w powiecie zamojskim (33,7%), ale niższy, niż w województwie lubelskim (70,0%) i Polsce (71,6%). Na obszarach wiejskich gminy Krasnobród wskaźnik wyniósł 12,6% i był najniższy wśród porównywanych jednostek. Udział korzystających z sieci gazowej w gminie Krasnobród, jak również w mieście i na obszarach wiejskich pozostał w latach 2013-2015 bez zmian.

Tabela 82 Korzystający z instalacji gazowej w % ogółu ludności

Jednostka terytorialna	Korzystający z instalacji gazowej w % ogółu ludności		
	2013	2014	2015
Polska	52,4	52,2	52,1
*miasto	72,3	71,7	71,6
*wieś	22,0	22,4	22,6
Województwo lubelskie	40,1	40,2	40,4
*miasto	69,9	70,0	70,0
*wieś	14,5	14,7	15,0
Powiat zamojski	21,5	21,8	22,0
*miasto	32,9	33,4	33,7
*wieś	20,1	20,4	20,6
Gmina Krasnobród	28,2	28,4	28,5
*miasto	49,0	49,5	49,2
*wieś	12,6	12,6	12,6

¹⁸ Ibidem., s. 32.

2.2.4.4 SYSTEM ELEKTROENERGETYCZNY

„Na terenie gminy istnieje stacja transformatorowa 110/SN, czyli Główny Punkt Zasilający. Obszar gminy zasilany jest z Rozdzielni Sieciowej 15/15 kV zlokalizowanej w Krasnobrodzie. Z rozdzielni w Krasnobrodzie wyprowadzonych jest 7 linii magistralnych zasilających stacje 15/0,4 kV położone na terenie gminy. Wszystkie te linie wykonane są jako napowietrzne. Na system oświetlenia ulic w gminie Krasnobród składa się ogółem 1 046 punktów oświetleniowych, z czego 591 punkty znajdują się na majątku gminy. Roczne zużycie energii na oświetlenie ulic wyniosło w 2013 r. 242 491 kWh.¹⁹

W mieście Krasnobród zużycie energii elektrycznej na jednego mieszkańca w 2015 r. wyniosło 698,5 kWh, a na jedno gospodarstwo domowe – 1 755,4 kWh. Zużycie energii wzrosło w stosunku do 2013 r. o 1,5% na mieszkańca i o 1% na gospodarstwo domowe.

2.2.4.5 ZASOBY MIESZKANIOWE

„Na terenie gminy Krasnobród, zarówno w mieście jak i na obszarach wiejskich, dominuje zwarta zabudowa jednorodzinna. Na koniec 2013r. na terenie gminy zlokalizowanych było ogółem 2 258 mieszkań. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania wynosi 87,1 m², a wskaźnik powierzchni mieszkaniowej przypadającej na 1 osobę wynosi 27,2 m².”²⁰

„Na podstawie diagnozy stanu aktualnego zasobów mieszkaniowych w Gminie Krasnobród można stwierdzić, że duży udział w strukturze stanowią budynki charakteryzujące się niezbyt dobrym stanem technicznym, niskim stopniem termomodernizacji, a częściowo brakiem instalacji centralnego ogrzewania (ogrzewanie piecowe). Infrastruktura ta wznoszona była w dużej części (prawie 45% budynków) w latach 1971-1988 oraz w latach 1945-1970 (ponad 40%), a więc w technologiach odbiegających względem cieplnym od obecnie obowiązujących standardów (przyjmuje się, że budynki wybudowane przed 1989, a nie docieplone do tej pory, wymagają termomodernizacji).”²¹

Budynki Gminy Krasnobród wymagające remontu to:

¹⁹ *Plan gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Krasnobród*, opracowanie własne Miasta i Gminy Krasnobród, Krasnobród, 2015., s. 31.

²⁰ *Plan gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Krasnobród*, opracowanie własne Miasta i Gminy Krasnobród, Krasnobród, 2015., s. 21.

²¹ *Ibidem.*, s. 22.

1. Budynek Starego Urzędu Gminy – działka 607/9 (Al. NMP).
2. Stary budynek przychodni – działka 911 (skrzyżowanie ul. Spokojnej i ul. Lelewela).
3. Budynek na działce – 1126 (okolice rynku).

GUS podaje, że w 2015 r. zasoby mieszkaniowe gminy Krasnobród wynosiły 2 213 lokali, w tym 1 338 (60,5% zasobów mieszkaniowych gminy ogółem) na obszarach wiejskich i 875 (39,5%) w Krasnobrodzie. W stosunku do 2013 r. nastąpił wzrost lokali o 0,9%. W zasobach gminy znajdowało się w 2015 r. 6 mieszkań (pustostanów), w tym 4 w Krasnobrodzie i 2 na obszarach wiejskich. Trzy pustostany o łącznej powierzchni 136,8 m² znajdowały się w Krasnobrodzie-Centrum, 2 lokale o łącznej powierzchni 50,3m² były zlokalizowane w Krasnobrodzie-Podklasztor, a jeden o powierzchni 51,3m² w dzielnicy Podzamek. Jeden pustostan o powierzchni 52,6 m² gmina posiadała na terenie sołectwa Majdan Wielki.²² Można stwierdzić, że zasoby pustostanów w posiadaniu gminy nie są znaczące. W 2013 r. gmina dysponowała trzema pustostanami (2 w Krasnobrodzie i 1 na obszarach wiejskich). W 2015 r. 97,2% mieszkań w Krasnobrodzie posiadała instalację wodociągową, 87,8% łazienkę, a 77,4% centralne ogrzewanie. Na obszarach wiejskich udział ten kształtował się następująco: 89,9% (wodociąg), 60,9% (łazienka) i 48,3% (centralne ogrzewanie).

Tabela 83 Zasoby mieszkaniowe w gminie Krasnobród w latach 2013-2015

Jednostka terytorialna	Ogółem		
	2013	2014	2015
Miasto Krasnobród	868	879	875
Krasnobród - obszar wiejski	1 326	1 333	1 338
Razem gmina Krasnobród	2 194	2 212	2 213

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS/BDL

Wskaźnik mieszkań przypadających w gminie Krasnobród w 2015 r. na jednego mieszkańca wynosił 317,1 i był najniższy wśród porównywanych jednostek, podobnie, jak wartość wskaźnika dla Krasnobrodu (307,7) oraz obszarów wiejskich (324,2). Można stwierdzić, że problemem gminy Krasnobród jest dostępność do lokali mieszkaniowej, szczególnie na terenie miasta Krasnobród.

Tabela 84 Mieszkania na 1000 mieszkańców w latach 2013-2015

Jednostka terytorialna	Mieszkania na 1000 mieszkańców		
	2013	2014	2015
Polska	359,9	363,4	367,3
*miasto	401,4	405,9	410,8

²² Na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Miasta i Gminy w Krasnobrodzie.

*wieś	296,4	298,7	301,5
Województwo lubelskie	348,3	352,0	355,9
*miasto	381,5	386,2	391,1
*wieś	319,8	322,6	325,7
Powiat zamojski	330,4	333,5	336,0
*miasto	352,0	355,9	359,1
*wieś	327,8	330,8	333,3
Gmina Krasnobród	311,7	313,7	317,1
*miasto	303,2	307,6	307,7
*wieś	318,2	318,3	324,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS/BDL

Dość korzystnie wypada natomiast dla gminy wskaźnik przeciętnej powierzchni użytkowanego mieszkania 1 mieszkania (88,1 m²) w porównaniu z województwem lubelskim (76,9 m²) i krajem (73,6 m²). Większą przeciętną powierzchnią użytkową mieszkania ma jedynie powiat zamojski (89,9). Wskaźnik dla miasta Krasnobrodu (98,6) jest najwyższy wśród porównywanych jednostek dla miast (średnia dla Polski wynosi 64,4 m²). Wskaźnik dla obszarów wiejskich gminy jest najniższy wśród porównywanych jednostek. W latach 2013-2015 wskaźnik ten wzrósł dla gminy Krasnobród z 87,1 do 88,1 m².

Z danych uzyskanych z Urzędu Miasta i Gminy Krasnobród sytuacja pod względem przeciętnej powierzchni użytkowanego mieszkania na 1 mieszkańca kształtowała się w poszczególnych jednostkach administracyjnych następująco: sołectwo Dominiakówna (76,2), Grabnik (82,4), Hucisko (85,9), Hutki (82,1), Hutków (83,1), Kaczórki (77,1), Majdan Mały (87,5), Majdan Wielki (89,2), Malewsczyzna (60,6), Nowa Wieś (60,9), Podklasztor (62,7), Potok-Senderki (61,4), Stara Huta (74,6), Szur (78,2), Wólka Husińska (85,4). W mieście Krasnobród wskaźnik ten był wyższy we wszystkich dzielnicach, niż w sołectwach i wyniósł odpowiednio: 96,2 w Krasnobrodzie-Centrum, 97,5 w Krasnobrodzie-Podklasztor i 98,9 w Krasnobrodzie Podzamek. Wysoką wartość wskaźnik osiągnął we wszystkich trzech dzielnicach miasta Krasnobród, jednak najwyższą wartość odnotowano w dzielnicy Podzamek, następnie w dzielnicy Podklasztor. Na obszarach wiejskich najniższą wartość odnotowano w sołectwach> Nowa Wieś, Potok-Senderki i Stara Huta.

Tabela 85 Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w latach 2013-2015

Jednostka terytorialna	Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania		
	2013	2014	2015
Polska	73,1	73,4	73,6
*miasto	64,1	64,2	64,4
*wieś	91,8	92,3	92,7

Województwo lubelskie	76,5	76,7	76,9
*miasto	65,3	65,4	65,5
*wieś	87,9	88,2	88,6
Powiat zamojski	89,4	89,7	89,9
*miasto	81,7	82,0	82,1
*wieś	90,4	90,7	90,9
Gmina Krasnobród	87,1	87,8	88,1
*miasto	97,8	98,5	98,6
*wieś	79,4	80,1	80,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS/BDL

Kolejny wskaźnik pokazuje przeciętną powierzchnię użytkową mieszkania na 1 osobę. W 2015 r. w gminie Krasnobród wyniósł on 27,9 m² i był niższy, niż w powiecie zamojskim (30,2 m²), ale wyższy, niż w województwie lubelskim (27,4 m²) i kraju (27 m²). Wartość wskaźnika dla miasta Krasnobród (30,3 m²) była najwyższa wśród porównywanych jednostek, a dla obszarów wiejskich (26,1 m²) najniższa. Wskaźnik ten wzrósł w stosunku do 2013 r. o 0,9 m² dla gminy Krasnobród.

Tabela 86 Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w latach 2013-2015.

Jednostka terytorialna	Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę		
	2013	2014	2015
Polska	26,3	26,7	27,0
*miasto	25,7	26,1	26,4
*wieś	27,2	27,6	27,9
Województwo lubelskie	26,6	27,0	27,4
*miasto	24,9	25,3	25,6
*wieś	28,1	28,5	28,8
Powiat zamojski	29,5	29,9	30,2
*miasto	28,8	29,2	29,5
*wieś	29,6	30,0	30,3
Gmina Krasnobród	27,2	27,6	27,9
*miasto	29,7	30,3	30,3
*wieś	25,3	25,5	26,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS/BDL

Ostatni wskaźnik informuje o przeciętnej liczbie osób przypadających na 1 mieszkanie. W 2015 r. jego wartość wynosiła 3,15 osób na 1 mieszkanie i była najwyższa wśród porównywanych jednostek. Niekorzystny jest wskaźnik dla miasta Krasnobród, gdzie na 1 mieszkanie przypadało 3,25 osób. W przypadku obszarów wiejskich wskaźnik wyniósł 3,08 i tylko w przypadku przeciętnej liczby osób przypadających na 1 mieszkanie w kraju osiągnął on wyższą wartość (3,32), natomiast w województwie lubelskim i powiecie zamojskim był niższy.

Tabela 87 Przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie w latach 2013-2015.

Jednostka terytorialna	Przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie		
	2013	2014	2015
Polska	2,78	2,75	2,72
*miasto	2,49	2,46	2,43
*wieś	3,37	3,35	3,32
Województwo lubelskie	2,87	2,84	2,81
*miasto	2,62	2,59	2,56
*wieś	3,13	3,10	3,07
Powiat zamojski	3,03	3,00	2,98
*miasto	2,84	2,81	2,78
*wieś	3,05	3,02	3,00
Gmina Krasnobród	3,21	3,19	3,15
*miasto	3,30	3,25	3,25
*wieś	3,14	3,14	3,08

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS/BDL

3. WYZNACZENIE OBSZARÓW ZDEGRADOWANEGO I REWITALIZACJI

3.1 DIAGNOZA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH I OBSZARU REWITALIZACJI – WYZNACZENIE

3.1.1 ZAŁOŻENIA WSTĘPNE

W celu jak najskuteczniejszego przeprowadzenia analizy porównawczej za optymalny uznano podział dla celów analitycznych gminy Krasnobród na jednolite jednostki pomocnicze, odpowiadające (w przypadku obszarów wiejskich) podziałowi przyjętemu w statyce regionalnej (część danych GUS znajdujących się w Banku Danych Lokalnych przyporządkowanych zostało do sołectw). Urząd Miejski w Krasnobrodzie prowadzi również ewidencję w zakresie meldunków i świadczeń społecznych w podziale na sołectwa. Jeśli chodzi o miasto Krasnobród odwołano się do Uchwały Nr XXXV/267/06 Rady Miejskiej z dnia 18 lipca 2006 roku, zgodnie z którą miasto Krasnobród podzielone zostało na 3 osiedla: Krasnobród Centrum, Podklasztor i Podzamek. Dane w poszczególnych obszarach niezbędnych do zdiagnozowania obszarów zdegradowanych i obszaru do rewitalizacji otrzymano dla Krasnobrodu w podziale na ulice. Dla celów analitycznych zagregowano te dane dla poszczególnych dzielnic, aby wskaźniki cząstkowe i sumaryczne oznaczone mogły zostać przedstawione dla każdego z 16 sołectw i 3 dzielnic miasta.

Delimitacja obszarów zdegradowanych i obszaru rewitalizacji oparta jest na wskaźnikach. Uznanie danego zjawiska ze stan kryzysowy ma miejsce, jeśli dane negatywne zjawisko charakteryzuje się wartością wskaźników je oceniających, przekraczających średnią wartość notowaną w skali gminy. Nowe podejście do rewitalizacji wymusza uwzględnienie sfery społecznej w procesach wyciągania z sytuacji kryzysowych odpowiednich części tkanki miejskiej. Wybrano następujące wskaźniki w obszarze społecznym:

- udział % bezrobotnych w liczbie bezrobotnych w gminie, liczba osób bezrobotnych na 100 osób w wieku produkcyjnym, liczba długotrwale bezrobotnych na 100 osób w wieku produkcyjnym,
- liczba osób korzystających ze świadczeń socjalnych na 100 osób,
- liczba postępowań w procedurze „niebieskiej karty” na 100 mieszkańców,
- liczba fundacji, stowarzyszeń, organizacji społecznych prowadzących działalność na 100 osób.

Obszar zdegradowany może być wyznaczony w przypadku występowaniu na nim co najmniej jednego z negatywnych zjawisk gospodarczych lub środowiskowych lub przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych. Dlatego dodatkowo uwzględniono również następujące wskaźniki:

- osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób,
- liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 100 ludności
- gęstość zaludnienia,
- liczba kg materiałów z azbestem na 1 km² powierzchni jednostki,
- obiekty noclegowe na 1 km² powierzchni,
- powierzchnia użytkowa lokalu na osobę (m²),
- liczba pustostanów,
- powierzchnia pustostanów w m².

Obszar rewitalizacji wybierany jest spośród obszarów zdegradowanych, cechujących się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk.

3.1.2 ZAKRES I ŹRÓDŁA DANYCH

Dane wykorzystane w analizie i diagnozie odnoszą się zasadniczo do lat 2013-2015. Ponadto wykorzystano aktualne informacje dot. niektórych obszarów: meldunków, faktycznej liczby miejsc noclegowych, organizacji pozarządowych i społecznych, osób prowadzących działalność gospodarczą w rejestrze REGON. W przypadku danych GUS niektóre dane dostępne były za inny okres, niż zakładany, tj. lata 2013-2015, np. kluby sportowe, ich członkowie i ćwiczący są ewidencjonowani co dwa lata w latach parzystych.

Zgromadzone dane odnoszą się do obszarów, w których diagnozowane są zjawiska kryzysowe: społecznego, gospodarczego, środowiskowego i przestrzenno-funkcjonalnego oraz technicznego. Wykorzystano następujące źródła danych:

- dokumenty planistyczne gminy Krasnobród,
- dane gromadzone i udostępnione przez Urząd Miasta i Gminy w Krasnobrodzie,
- dane GUS znajdujące się w Banku Danych Lokalnych,
- dane udostępnione przez Powiatowy Urząd Pracy w Zamościu,
- dane udostępnione przez Powiatową Komedę Policji w Zamościu,

- dane Państwowej Komisji Wyborczej,
- informacje znajdujące się w następujących rejestrach: CEIDG, REGON, KRS.

3.1.3 ANALIZA WEDŁUG PRZYJĘTYCH WSKAŹNIKÓW

3.1.3.1 OBSZAR SPOŁECZNY

W celu jednoznacznego wskazania na jakim obszarze gminy Krasnobród występuje **największe natężenie negatywnych zjawisk**, poszczególnym zjawiskom problemowym przypisano odpowiadające im wskaźniki. Uznanie danego zjawiska za problemowe, w przypadku danych statystycznych opisujących zjawiska w sferze społecznej, następowało w przypadku stwierdzenia wartości wskaźnika (natężenia i skali) powyżej średniej dla gminy.

Tabela 88 Wskaźniki w obszarze społecznym

Jednostka/rok		Udział % bezrobotnych w liczbie bezrobotnych w gminie	Liczba bezrobotnych na 100 ludności w wieku produkcyjnym	Liczba długotrwale bezrobotnych na 100 osób w wieku produkcyjnym	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej pomocy na 100 osób	Niebieskie karty na 100 osób	Organizacje pozarządowe i społeczne na 100 osób	Razem sfera społeczna
Średnia dla gminy		-	9,7	5,7	12,3	0,2	0,4	
1.	Dominikanówka	5,6%	10,8	8,1	16,0	0,0 ²³	0,6	4
2.	Grabnik	2,3%	12,3	8,2	8,9	0,0	0,8	3
3.	Hucisko	1,9%	12,0	6,7	26,7	0,0	0,7	4
4.	Hutki	1,5%	4,4	1,8	5,9	0,0	0,3	1
5.	Hutków	6,4%	9,1	6,7	10,0	0,0	0,2	3
6.	Kaczórki	2,3%	10,2	5,1	9,5	0,0	0,0 ²⁴	4
7.	Majdan Mały	2,6%	8,3	5,8	16,9	0,0	0,9	2
8.	Majdan Wielki	13,2%	9,2	6,1	14,7	0,5	0,2	7
9.	Malewsczyzna	1,5%	13,7	3,9	5,9	0,7	0,6	5
10.	Nowa Wieś	3,8%	19,8	11,0	6,1	0,0	0,0	9
11.	Podklasztor	0,8%	6,1	6,1	0,0	0,0	0,0	4
12.	Potok-Senderki	1,9%	15,4	7,7	37,8	0,0	0,9	7
13.	Stara Huta	4,5%	15,7	9,9	22,8	0,0	1,1	7
14.	Szur	0,0%	12,5	0,0	12,0	0,0	0,0	5
15.	Wólka Husińska	4,1%	7,9	4,0	26,4	0,2	0,2	5
16.	Zielone	9,0%	14,1	9,4	26,0	0,2	0,5	8
17.	Miasto Krasnobród	38,7%	8,9	5,0	7,2	0,3	0,5	5
18.	Miasto Krasnobród (Centrum)	68,3%	10,0	5,3	7,6	0,4	0,6	6
19.	Miasto Krasnobród (Podklasztor)	22,4%	7,5	4,9	7,0	0,2	0,1	6

²³ Wartość zerowa oznacza brak kart dla danej jednostki.

²⁴ Wartość zerowa oznacza brak występowania organizacji w danej jednostce.

20.	Miasto Krasnobród (Podzamek)	9,3%	6,6	3,9	6,0	0,0	0,4	1
-----	------------------------------	------	-----	-----	-----	-----	-----	---

Źródło: opracowanie własne

Legenda:

Na potrzeby określenia i zręgowania natężenia występowania poszczęólnych negatywnych zjawisk w sferze społecznej, przyjęto 3-stopniową skalę odnoszącą się do średniej wartości wskaźnika dla gminy. Rozpiętość skali wyraża się w różnicy pomiędzy średnią wartością dla gminy i odpowiednio najwyższą/najniższą wartością dla poszczęolnej jednostki. Kolorem żółtym oznaczono te wskaźniki, które w przypadku danej jednostki wykazują odchylenie na poziomie +/- 33,3% od średniej dla gminy. Wartości wskaźników w przedziale 33,3-66,6% oznaczono kolorem pomarańczowym, a powyżej tej wartości – kolorem czerwonym. Według tych samych kryteriów dokonano również rangowania wskaźników w tabeli 89.

Tabela 88 zawiera zastawienie wskaźników w sferze społecznej. W sferze społecznej negatywnymi zjawiskami charakteryzują się w największym stopniu sołectwa: **Majdan Wielki, Nowa Wieś, Potok-Senderki, Stara Huta i Zielone, a także dzielnice Centrum i Podklasztor w Krasnobrodzie. Obszary te należy uznać za zdegradowane.**

W Krasnobrodzie zjawiska negatywne w sferze społecznej występują jednakże w mniejszym natężeniu, niż na obszarach wiejskich. Należy stwierdzić, że szczególna kumulacja negatywnych zjawisk społecznych występuje w sołectwach Nowa Wieś i Zielone, następnie w sołectwach: Majdan Wielki, Potok-Senderki i Stara Huta. Dwa pierwsze sołectwa charakteryzują się jednak niskim i średnim udziałem mieszkańców w całkowitej ludności gminy (2,1 i 5,7%). Podobnie jest w Potoku-Senderkach (1,6%) i Starej Hucie (2,5% ogółu gminy). Jedynie w sołectwie Majdan Wielki, które jest największym i najbardziej ludnym sołectwem gminy Krasnobród, mieszka blisko 13% mieszkańców gminy. W Krasnobrodzie-Centrum mieszka natomiast co czwarty mieszkaniec gminy. Pomimo niewystępowaniu w tej dzielnicy wybitnego natężenia zjawisk społecznych w ujęciu procentowym, czy też w przeliczeniu na 100 ludności, można mówić o dużej liczbie osób i rodzin objętych problemami społecznymi w wartościach bezwzględnych, co potwierdzają również informacje uzyskane z Urzędu Miasta i Gminy Krasnobród oraz diagnoza występowania problemów społecznych zawarta w *Planie Odnowy Miasta Krasnobród na lata 2010-2015*²⁵.

Istotnym elementem diagnozy było obiektywne stwierdzenie czy za pomocą dostępnych danych można uznać, czy dane zjawisko ma charakter zjawiska problemowego (stanu

²⁵ *Plan odnowy miejscowości Krasnobród na lata 2010-2015*, opracowanie własne Miasta i Gminy Krasnobród, Krasnobród, 2009., s. 11-18.

kryzysowego). Temu właśnie służyła analiza porównawcza, tj. odniesienie skali zjawisk do występujących na innych poziomach statystycznych (zobiektywizowanie, czy coś jest realnie problemem?). Takie podejście rzutuje na całą logikę dokumentu. Program rewitalizacji ma bowiem pomóc rozwiązywać kluczowe problemy, w sposób najefektywniejszy. To jakie działania rewitalizacyjne gmina zamierza prowadzić zależy od rzetelności diagnozy, w tym rzetelności zdefiniowania problemów. Jeśli dostępność lub jakość danych, opisujących potencjalne problemy nie była zadowalająca, to takie dane nie były ujmowane w dalszej analizie.

KONKLUZJE DOTYCZĄCE WYSTĘPOWANIA I KOCENTRACJI NEGATYWNYCH ZJAWISK SPOŁECZNYCH:

- **LUDNOŚĆ: MIESZKAŃCY GMINY WEDŁUG EKONOMICZNYCH GRUP LUDNOŚCI**

Niepokojącym zjawiskiem w obszarze społecznym jest niekorzystna struktura według ekonomicznych grup ludności. Gmina Krasnobród charakteryzuje się największą dynamiką spadkową ludności w wieku przedprodukcyjnym. W 2015 r. takich osób ubyło 1%, a więc więcej, niż w powiecie zamojskim (-0,9%), województwie lubelskim (-0,4%) i Polsce (-0,2%). Największy spadek odnotowano wśród ludności w wieku przedprodukcyjnym na obszarach wiejskich gminy (-1,2%). O ile najmniejszy udział osób w wieku przedprodukcyjnym występuje na 3 ulicach dzielnicy Podzamek, **o tyle skala problemu jest najmocniej odczuwalna w dzielnicy Centrum**. Najtrudniejsza sytuacja pod względem udziału ludności według grup ekonomicznych jest przy ulicach: Mostowa, Plac Siekluckiego, Sanatoryjna, Różana, Cicha, Mickiewicza, Partyzantów, Świerkowa, Wolności i Zamojska. Oprócz ulic: Sanatoryjna i Różana wszystkie pozostałe znajdują się w Centrum.

Gminę cechuje korzystna relacja ludności w wieku poprodukcyjnym w stosunku do osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym. Jedynie w przypadku drugiego wskaźnika sytuacja jest niekorzystna na obszarach wiejskich. Jednocześnie w gminie wystąpiła niekorzystna relacja pomiędzy ludnością w wieku nieprodukcyjnym, a osobami w wieku produkcyjnym.

- **BEZROBOCIE**

Z niekorzystną sytuacją w obszarze społecznym wiąże się również problem bezrobocia w gminie Krasnobród. Wprawdzie liczba bezrobotnych i długotrwale bezrobotnych

systematycznie spada, jednak problem długotrwałego bezrobocia odczuwalny jest nadal silnie na obszarach wiejskich gminy i dotyczy głównie sołectw: Majdan Wielki, Zielone, Dominiakówna, Hutków i Stara Huta, **w Krasnobrodzie-Centrum (ulice: 3 Maja, Lelewela, Zamojska)**. **Osiedle Centrum dotknięte jest również w największym stopniu problemem długotrwałego bezrobocia spośród trzech osiedli znajdujących się w Krasnobrodzie.** W 2015 r. wykazano 66 takich osób, co stanowi 64,1% długotrwanie bezrobotnych miasta i 24,8% długotrwanie bezrobotnych w gminie Krasnobród. Liczba długotrwanie bezrobotnych w Centrum spada wolniej, niż w innych dzielnicach.

Na obszarze gminy, w szczególności na terenie miasta Krasnobród na osiedlach Centrum i Podklasztor, problem bezrobocia wyraża się również w udziale procentowym bezrobotnych w liczbie bezrobotnych w gminie. Gminę, w szczególności obszary wiejskie, cechuje niekorzystna proporcja bezrobotnych w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym. Wskaźnik bezrobotnych oraz długotrwanie bezrobotnych na 100 osób w wieku produkcyjnym najbardziej niekorzystną wartość osiągnął w sołectwie Nowa Wieś. Liczba długotrwanie bezrobotnych na 100 osób w wieku produkcyjnym była również wysoka w sołectwach Stara Huta i Zielone.

- **POMOC SPOŁECZNA**

Negatywne zjawiska obrazuje również udzielanie świadczeń społecznych dla mieszkańców gminy Krasnobród. Najczęstszym powodem przyznawania świadczeń w gminie Krasnobród jest ubóstwo. Drugim najczęstszym powodem przyznawania świadczeń jest bezrobocie. Jeśli chodzi o strukturę przyznawanych świadczeń na obszarach wiejskich, w najtrudniejszej sytuacji są sołectwa: Majdan Wielki, Zielone i Wólka Husińska. Jeśli chodzi o charakterystykę poszczególnych osiedli pod względem powodów przyznawania świadczeń, **największa liczba korzystających z każdej kategorii zasiłków byli mieszkańcy osiedla Centrum**, a najmniejsza – osiedla Podzamek. Wskaźnik korzystających z pomocy społecznej na 100 osób największą wartość osiągnął w sołectwie Potok-Senderki.

W 2015 r. w gminie Krasnobród z pomocy społecznej skorzystało łącznie 917 osób. Z wsparcia skorzystało 686 mieszkańców obszarów wiejskich, co stanowi 74,8% korzystających ogółem. Największa liczba osób objętych wsparciem zamieszkiwała w sołectwach: Majdan Wielki (20,3% korzystających z pomocy społecznej na obszarach wiejskich ogółem), Wólka Husińska (16,2%) oraz Zielone (16,2%). Jednocześnie w tych sołectwach nastąpił spadek liczby

korzystających. Wzrost odnotowano natomiast w sołectwach: Potok-Senderki (23,5%) oraz Zielone (2,8%). **Największa liczba udzielonych świadczeń dotyczyła osiedla Centrum (61,9% korzystających w Krasnobrodzie).** Z Podklasztoru pochodziło 59 korzystających (25,5%), a z Podzamku 29 osób (29%).

W gminie Krasnobród w 2015 r. 17 rodzin miało założone tzw. „Niebieskie Karty”, w tym 8 rodzin z obszarów wiejskich i 9 z Krasnobrodu. Liczba takich kart wzrosła w gminie w latach 2013-2015 ponad trzykrotnie. **Najwięcej „Niebieskich Kart” założono dla rodzin z sołectwa Majdan Wielki. W Krasnobrodzie problem „Niebieskich Kart” dotyczy w największym stopniu rodzin zamieszkałych w Centrum.** Jednocześnie wskaźnik „Niebieskich Kart” dla 100 ludności osiągnął najwyższą wartość w sołectwie Malewyszczyna.

W obszarze bezpieczeństwa i przestępczości oraz aktywności społecznej sytuacja gminy Krasnobród jest dobra (lepszą, niż w porównywalnych poziomach administracyjnych). Nie odnotowano nasilenia, ani koncentracji negatywnych zjawisk, które wymagałyby interwencji w zakresie rewitalizacji. Do analizy wskaźników w obszarze społecznym przyjęto jednakże liczbę organizacji pozarządowych na 100 ludności. O ile gmina Krasnobród nie odstaje pod względem liczby takich podmiotów od powiatu zamojskiego, województwa lubelskiego i kraju, o tyle ich liczba na 100 ludności w poszczególnych jednostkach gminy Krasnobród osiągnęła niską wartość w przypadku niektórych sołectw (Kaczórki, Nowa Wieś, Podklasztor i Szur), w których brak jest takich organizacji oraz Krasnobrodu-Podklasztor.

3.1.3.2 POZOSTAŁE OBSZARY (GOSPODARCZY, ŚRODOWISKOWY I PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNY ORAZ TECHNICZNY

Spośród wskaźników dotyczących pozostałych sfer, do analizy przyjęto 2 wskaźniki w obszarze gospodarczym (liczba osób prowadzących działalność gospodarczą na 100 ludności i liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 100 ludności), 3 wskaźniki w obszarze środowiskowym i przestrzenno-funkcjonalnym (gęstość zaludnienia, liczba kg materiałów z azbestem na 1 km² powierzchni jednostki i obiekty noclegowe na 1 km² powierzchni) oraz trzy wskaźniki w obszarze środowiskowym (powierzchnia użytkowa lokalu na osobę w m², liczba pustostanów oraz powierzchnia pustostanów w m²). Dobór takich wskaźników zdeterminowany był dostępnością danych w podziale na jednostki administracyjne gminy (sołectwa na obszarach wiejskich i osiedla w mieście Krasnobród), według których przeprowadzona została diagnoza mająca na celu wskazanie obszaru zdegradowanych.

Z uwagi na brak dostępności danych w takim ujęciu zaistniała konieczność z uwzględnienia wskaźników, które uznano za problemowe według danych GUS w podziale na miasto i obszar wiejski gminy Krasnobród. Ponieważ dane o takim stopniu szczegółowości, głównie w obszarach środowiskowym i przestrzenno-funkcjonalnym oraz technicznym) są w posiadaniu Urzędu Miasta i Gminy Krasnobród, uwzględniono wszystkie możliwe dane, jakimi dysponowała ta jednostka.

Tabela 89 Wskaźniki w sferze gospodarczej, środowiskowej i przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej

Jednostka/rok		Liczba osób prowadzących działalność gospodarczą na 100 ludności	Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 100 ludności	Gęstość zaludnienia	Liczba kg materiałów z azbestem na 1km ² powierzchni jednostki	Obiekty noclegowe na 1km ² powierzchni	Powierzchnia użytkowa lokalu na osobę (m ²)	Liczba pustostanów	Powierzchnia pustostanów w m ²
Średnia dla gminy		5,3	6,7	342,0	2 347	1,0	88,1	6	291,0
1.	Dominikanówka	2,9	3,8	109,0	6 838	0,02	76,2	0	0,0
2.	Grabnik	2,4	3,3	23,0	1 138	0,02	82,4	0	0,0
3.	Hucisko	1,4	2,1	35,0	2 739	0,01	85,9	0	0,0
4.	Hutki	4,0	4,8	22,0	828	0,03	82,1	0	0,0
5.	Hutków	3,0	3,6	29,0	1 894	0,02	83,1	0	0,0
6.	Kaczórki	6,5	7,5	78,0	1 918	0,04	77,1	0	0,0
7.	Majdan Mały	0,4	0,8	31,0	2 581	0,01	87,5	0	0,0
8.	Majdan Wielki	3,5	4,8	43,0	2 682	0,02	89,2	1	52,6
9.	Malewsczyzna	3,9	4,6	29,0	1 258	0,02	60,6	0	0,0
10.	Nowa Wieś	5,4	5,4	185,0	6 735	0,03	60,9	0	0,0
11.	Podklasztor	4,0	4,0	9,0	185	0,05	62,7	0	0,0
12.	Potok-Senderki	2,7	4,5	33,0	2 162	0,02	61,4	0	0,0
13.	Stara Huta	6,9	7,4	18,0	1 053	0,02	74,6	0	0,0
14.	Szur	8,0	8,0	7,0	1 068	0,01	78,2	0	0,0
15.	Wólka Husińska	5,0	5,5	38,0	1 845	0,02	85,4	0	0,0
16.	Zielone	2,6	3,3	47,0	2 641	0,02	88,2	0	0,0
17.	Miasto Krasnobród	7,5	9,7	451,0	9 232	0,05	98,6	0	0,0
18.	Miasto Krasnobród (Centrum)	9,6	8,2	382,0	7 294	0,05	96,2	3	136,8
19.	Miasto Krasnobród (Podklasztor)	4,4	10,2	652,0	4 291	0,15	97,5	2	50,3
20.	Miasto Krasnobród (Podzamek)	5,0	12,8	497,0	4 957	0,10	98,9	1	51,3

Źródło: opracowanie własne

Negatywnymi zjawiskami w sferze gospodarczej, środowiskowej i przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej charakteryzują się następujące jednostki gminy Krasnobród: **Miasto Krasnobród w obszarze osiedli Podklasztor i Centrum oraz sołectwa Hucisko i Nowa Wieś, następnie w sołectwach: Dominikanówka, Podklasztor i Potok-Senderki.** Są to przede

wszystkim zjawiska w sferze gospodarczej i przestrzenno-funkcjonalnej. Największe natężenie negatywnych zjawisk w analizowanych sferach łączenie występuje w mieście **Krasnobród, w szczególności na osiedlu Centrum i Podklasztor**. Również Krasnobród-Podzamek charakteryzuje się również wysoką koncentracją negatywnych zjawisk.

W przypadku kilku jednostek (sołectw Nowa Wieś i Potok-Senderki) zauważalne jest współwystępowanie koncentracji negatywnych zjawisk społecznych i zjawisk w pozostałych sferach. W sołectwie Nowa Wieś oprócz bardzo niskiego wskaźnika liczby obiektów noclegowych na 1km² mamy do czynienia z bardzo wysokim wskaźnikiem 1 kg materiałów z azbestem na 1km² powierzchni jednostki. Wartości poniżej średniej dla gminy osiągnęły również wskaźniki w obszarze gospodarczym, jednak są one wyższe, niż w innych jednostkach gminy. Jednocześnie problemem jest liczba bezrobotnych i długotrwale bezrobotnych na 100 osób w wieku produkcyjnym oraz niewystępowanie organizacji pozarządowych.

Podobnie jest w sołectwie Potok-Senderki, gdzie bardzo niską wartość osiągnął wskaźnik osób prowadzących działalność gospodarczą na 100 ludności oraz liczby obiektów noclegowych na 1km². Jednak w pozostałych obszarach nie odnotowano koncentracji zjawisk negatywnych. Jednocześnie w sołectwie tym dominuje problem osób korzystających z pomocy społecznej, a ich wskaźnik na 100 ludności jest bardzo wysoki.

Sołectwo Hucisko charakteryzuje się średnim natężeniem występowania negatywnych zjawisk społecznych, które dotyczą głównie wskaźnika osób korzystających z pomocy społecznej na 100 ludności. Wartość tego wskaźnika jest powyżej średniej dla gminy. Jednocześnie sołectwo charakteryzuje się występowaniem koncentracji negatywnych zjawisk w obszarze gospodarczym, wyrażającym się w wskaźniku osób prowadzących działalność gospodarczą na 100 ludności oraz liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 100 ludności.

Sołectwa Dominikanówka i Podklasztor charakteryzują się średnim natężeniem występowania negatywnych zjawisk społecznych, które dotyczą głównie liczby długotrwale bezrobotnych na 100 osób w wieku produkcyjnym (w sołectwie Dominikanówka) oraz występowania organizacji pozarządowych (sołectwo Podklasztor). Jeśli chodzi o pozostałe obszary, problemem sołectwa Dominikanówka jest przede wszystkim wysoki wskaźnik 1 kg materiałów z azbestem na 1 km² powierzchni jednostki i niski wskaźnik obiektów noclegowych na 1 km² powierzchni. Ponadto poniżej średniej dla gminy odnotowano liczbę podmiotów REGON na 100 ludności oraz powierzchnię użytkową lokalu mieszkaniowego przypadającego na 1

mieszkańca. Niedostatek obiektów noclegowych oraz niska powierzchnia lokali mieszkaniowych przypadających na 1 mieszkańca są również dominującymi problemami w sferze przestrzenno-strukturalnej i technicznej w sołectwie Podklasztor. Ponadto występują tutaj w średnim natężeniu problemy gospodarcze wskazujące na sytuację kryzysową.

Miasto Krasnobród na osiedlu Centrum i Podklasztor charakteryzuje się kumulacją negatywnych zjawisk społecznych na poziomie średnim, jednak w przypadku 3 wskaźników w każdej z osiedli wyższym, niż średnia dla gminy, co predestynuje te jednostki do objęcia rewitalizacją. Jednocześnie, jak pokazała analiza wskaźników, te części miasta charakteryzują się koncentracją negatywnych zjawisk w co najmniej jednej z pozostałych sfer, a wskaźniki te osiągnęły wartości powyżej/poniżej średniej dla gminy. W przypadku osiedla Podklasztor, charakteryzującego się najwyższą kumulacją negatywnych zjawisk w pozostałych sferach łącznie, najbardziej problematyczna sytuacja występuje w obszarze wysokiej gęstości zaludnienia (najwyższa wartość w gminie, prawie dwukrotnie przewyższająca średnią dla gminy Krasnobród), udziału 1 kg materiałów z azbestem na 1 km² powierzchni jednostki, a także wskaźnika osób prowadzących działalność gospodarczą na 100 ludności oraz liczby obiektów noclegowych na 1 km². W przypadku osiedla Centrum największym problemem jest występowanie materiałów z azbestem na 1 km² powierzchni, liczba obiektów noclegowych na 1km², jak również liczba pustostanów i ich powierzchnia. Również gęstość zaludnienia w Krasnobrodzie-Centrum przekracza średnią wartość dla gminy.

3.2 WYNIKI SUMARYCZNE – WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO

Zestawienie wskaźników w sferze społecznej z wybranymi wskaźnikami w sferze gospodarczej, środowiskowej i przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej pozwala stwierdzić, że zgodnie z przyjętymi kryteriami za obszary zdegradowane, czyli cechujące się wysoką koncentracją negatywnych zjawisk w wymienionych obszarach należy uznać: **sołectwa Nowa Wieś i Majdan Wielki, Krasnobród-Podklasztor, Krasnobród-Centrum, sołectwa Zielone, Stara Huta oraz Potok-Senderki**. Jednocześnie na obszarze wymienionych sołectw występuje największa kumulacja negatywnych zjawisk w sferze społecznej. W przypadku miasta Krasnobród, w szczególności osiedla Centrum, dominujące są zjawiska w pozostałych obszarach (głównie środowiskowym, przestrzennym i technicznym), jednakże w obu osiedlach niektóre wskaźniki

definiujące obszar społeczny osiągają wartości wyższe/nizsze, niż średnia wartość dla gminy Krasnobród.²⁶ Krasnobród-Podklasztor został wskazany we wniosku aplikującym o środki na realizację Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Krasnobród jako obszar priorytetowy i wymagający pilnej interwencji, co uzasadniano turystycznym charakterem osiedla oraz rozwijającymi się tutaj funkcjami turystycznymi, mającymi istotne znaczenie gospodarczo-społeczne dla gminy. Osiedle Krasnobród-Centrum nie charakteryzuje się wprawdzie szczególną kumulacją negatywnych zjawisk społecznych, ale ma znaczenie strategiczne dla gminy, co predestynuje tę dzielnicę do uznania jej za obszar zdegradowany i obszar do rewitalizacji. Z kolei Krasnobród-Centrum jest zwornikiem funkcji miastotwórczych i ośrodkiem skupiającym kluczowe instytucje publiczne, administracyjne, społeczne i kulturalne gminy. Funkcjonowanie i stan osiedla determinują i będą determinować w przyszłości rozwój gminy, dlatego jest ono tak ważne w kontekście uznania za obszar zdegradowany, pomimo stwierdzenia wybitnej kumulacji negatywnych zjawisk społecznych, która jest wyższa w innych jednostkach, znajdujących się na obszarach wiejskich gminy Krasnobród. **Obszary te są predystynowane do tego, aby uznać je za obszar zdegradowany gminy Krasnobród.**

Tabela 90 Wybór obszarów zdegradowanych

Jednostka/rok		Razem sfera społeczna	Razem sfera gospodarcza, środowiskowa i przestrzenno-funkcjonalna oraz techniczna	Wynik sumaryczny
1.	Dominikanówka	4	10	14
2.	Grabnik	3	9	11
3.	Hucisko	4	11	15
4.	Hutki	1	7	8
5.	Hutków	3	8	11
6.	Kaczórki	4	5	9
7.	Majdan Mały	2	9	11
8.	Majdan Wielki	7	9	18
9.	Malewyszczyna	5	9	14
10.	Nowa Wieś	9	11	20
11.	Podklasztor	4	10	14
12.	Potok-Senderki	7	10	17
13.	Stara Huta	7	10	17
14.	Szur	5	5	10
15.	Wólka Husińska	5	5	10
16.	Zielone	8	9	17

²⁶ Uzasadnienie wyboru dzielnicy Krasnobród-Centrum i Krasnobród-Podklasztor jako obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji zaprezentowane zostanie w punkcie 3.3.

17.	Miasto Krasnobród	5	8	13
18.	Miasto Krasnobród (Centrum)	6	11	17
19.	Miasto Krasnobród (Podklasztor)	6	12	18
20.	Miasto Krasnobród (Podzamek)	1	10	11

Źródło: opracowanie własne

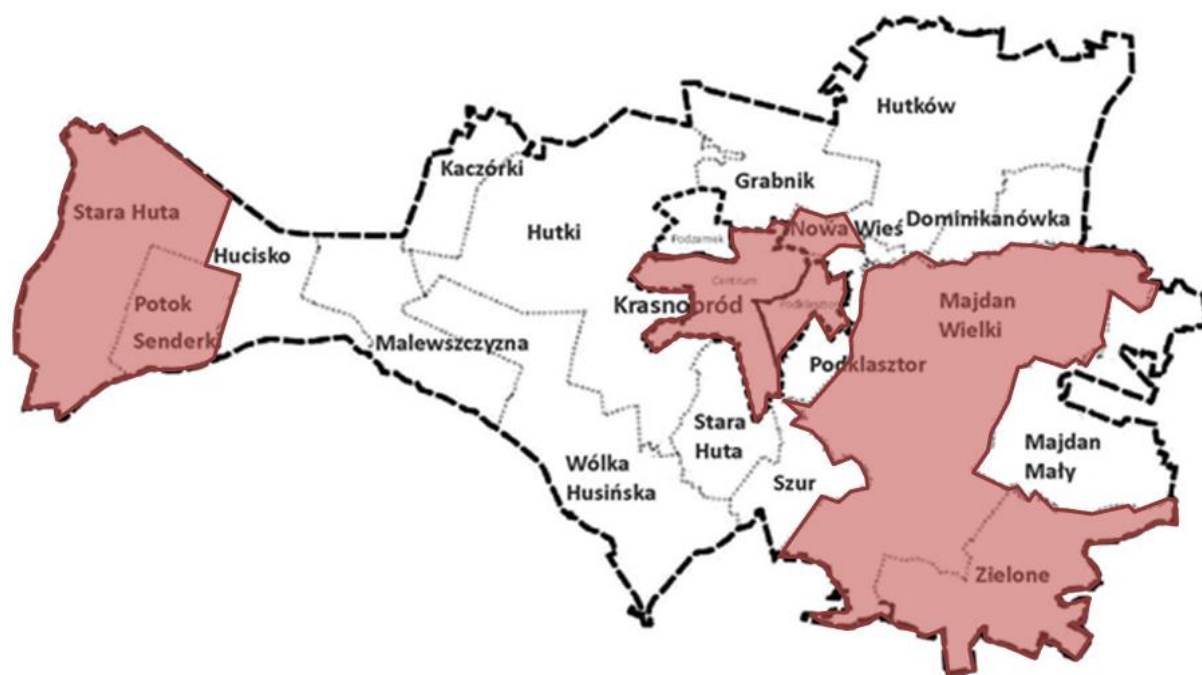
Legenda:

Wynik sumaryczny determinujący wybór obszarów zdegradowanych w gminie Krasnobród określony został na podstawie wskaźników wyliczonych dla poszczególnych jednostek w obszarach, w jakich prowadzona była diagnoza (społeczny, gospodarczym, środowiskowy i przestrzenno-funkcjonalny oraz techniczny). Odnosząc się do skali, według której zrangowane zostały negatywne zjawiska (tabele 88 i 89) określono niską, średnią i wysoką wartość natężenie w stosunku do średniej wartości dla gminy. Na potrzeby określenia wyniku sumarycznego zastosowano punktację poszczególnych wskaźników, w zależności od występowania natężenia badanego zjawiska. Jeśli wartość wskaźnika była niska (wartości oznaczone kolorem żółtym), otrzymał on 1 punkt. Jeśli wartość wskaźnika była na poziomie średnim (wartości oznaczone kolorem pomarańczowym), otrzymywał on 2 punkty. Wskaźniki o wysokiej wartości (oznaczone kolorem czerwonym), otrzymywał 3 punkty. Wynik sumaryczny jest sumą punktów przyznanych dla poszczególnych jednostek gminy Krasnobród w diagnozowanych obszarach. Również w tym przypadku zastosowano trójstopniową skalę, którą wyznaczono w oparciu o maksymalny całkowity wynik sumaryczny, który wystąpił na terenie sołectwa Nowa Wieś (20 punktów). Wynik w przedziale od 8 (najmniejsza wartość) do 12 uznano za obrazujący niską koncentrację negatywnych zjawisk. Jednostki, które otrzymały wynik sumaryczny w przedziale od 13 do 16 cechuje średnie natężenie, a w przedziale 17-20 – wysokie natężenie negatywnych zjawisk.

Z powyższej diagnozy wynika, że obszarem najbardziej zdegradowanym jest obszar miasta Krasnobród (bez obszaru Podzamek) oraz sołectwa Nowa Wieś, Majdan Wielki, Potok-Senderki, Stara Huta i Zielone. Pomimo poważnych problemów wynikających z analizowanych wskaźników występujących na terenach wiejskich wymienionych sołectw - ta część gminy o charakterze wyraźnie rolniczym, nie ma wyraźnego wspomagania w realizacji podstawowych funkcji rozwojowych całego Krasnobrodu.

Niska dochodowość produkcji rolnej prowadzi do pogłębiającej się biedy na terenach wiejskich. Następuje pauperyzacja społeczeństwa wiejskiego spowodowana dużym bezrobociem. Młode osoby migrują z obszarów wiejskich poszukując miejsc pracy w większych ośrodkach, co powoduje zmniejszanie się liczby ludności w Gminie. Funkcjonujące na terenie Gminy Krasnobród przedsiębiorstwa są słabe, posiadają niską aktywność ekonomiczną, a pracodawcy nie wykorzystują elastycznych form zatrudnienia. Kolejnym problemem jest

niewystarczająca ilość środków finansowych na walkę z problemami społecznymi oraz utrudnienia komunikacyjne i architektoniczne dla osób niepełnosprawnych²⁷.

Rysunek 4 Koncentracja negatywnych zjawisk w gminie Krasnobród – wyznaczenie obszarów zdegradowanych charakteryzujących się występowaniem negatywnych zjawisk w obszarze społecznym powyżej średniej dla gminy i współwystępowaniem w dużym natężeniu, co najmniej jednego ze zjawisk w pozostałych sferach

Źródło: opracowanie własne

Tabela 91 Charakterystyka statystyczna obszaru zdegradowanego

Lp.	Nazwa sołectwa/jednostki	Pow. w ha	liczba ludności
1	Majdan Wielki	2117,5	917
2	Potok Senderki	337,8	113
3	Stara Huta	998,4	180
4	Nowa Wieś	81,7	151
5	Zielone	879,3	416
6	Miasto Krasnobród(Centrum)	462,5	1767
7	Miasto Krasnobród(Podklasztor)	137,0	893
Powierzchnia całkowita i liczba ludności obszaru degradowanego		5 014	4 437
Udział obszaru zdegradowanego w powierzchni gminy i liczbie mieszkańców gminy		39,5%	60,7%

Źródło: opracowanie własne

Zestawienie powierzchni całkowitej i liczby ludności obszarów sklasyfikowanych jako zdegradowane pokazuje, że w obu przypadkach wskaźniki są wyższe, niż te przewidziane w Ustawie (nie więcej, niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30%

²⁷ Strategia rozwiązywania problemów społecznych Gminy Krasnobród na lata 2013-2020 Analiza SWOT

mieszkańców gminy). Po przeprowadzeniu analiz prowadzących do wyznaczenia obszaru zdegradowanego, niezbędne jest wyznaczenie (w ramach tego obszaru) obszaru rewitalizacji. Obszar rewitalizacji jest obszarem, na którym prowadzona będzie rewitalizacja. Wynika z tego, że część obszarów zdegradowanych nie zostanie objętych rewitalizacją. Wyniki sumaryczne wyznaczające obszar zdegradowany wskazują, że za taki powinno się uznać w pierwszej kolejności: sołectwa Nowa Wieś i Majdan Wielki oraz dzielnicę Krasnobród-Podklasztor. W następnej kolejności zaś Krasnobród-Centrum oraz sołectwa Potok-Senderki, Stara Huta i Zielone.

3.3 WYZNACZENIE OBSZARU REWITALIZACJI

Rewitalizacja jest prowadzona na obszarach, gdzie mamy do czynienia ze zjawiskiem degradacji, czyli stanem kryzysowym. Oznacza to, że nie prowadzi się rewitalizacji na terenach, które nie mogą być zdefiniowane jako zdegradowane, znajdujące się w kryzysie. Degradacja ma obejmować przestrzeń, funkcję i substancję. To znaczy, że możemy mówić o obszarze zdegradowanym w sytuacji, gdy na danym obszarze stan kryzysowy występuje nie tylko w odniesieniu do sfery architektoniczno-urbanistycznej (substancja) danego obszaru, czy przestrzennej, ale także jest związany ze sferą gospodarczą i społeczną (funkcja) terenu. Warto w tym miejscu podkreślić, że rewitalizacja ma rozwiązywać problemy danego obszaru związane ze wszystkimi sferami, a nie jedną z nich. Dlatego też nie można mówić o rewitalizacji w miejscu, gdzie planowane są do wdrożenia jedynie przedsięwzięcia związane np. z remontem zniszczonych przestrzeni, czy budową infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, a pomijając działania bezpośrednio wpływające pozytywnie na rozwój ekonomiczny i społeczny danego obszaru. Ale także nie należy pomijać aspektu działań infrastrukturalnych. Działania infrastrukturalne powinny być narzędziem do osiągnięcia celów ekonomicznych i społecznych i być tym celom podporządkowane.

Obszar rewitalizacji – obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. Po przeprowadzeniu analiz prowadzących do wyznaczenia obszaru zdegradowanego, niezbędne jest wyznaczenie (w ramach tego obszaru) obszaru rewitalizacji. Obszar rewitalizacji jest obszarem, na którym prowadzona będzie rewitalizacja.

Określenie, która część obszaru zdegradowanego stanowić będzie obszar rewitalizacji następuje w oparciu o dwie przesłanki. Pierwszą z nich jest stwierdzenie, że na obszarze tym koncentracja negatywnych zjawisk jest szczególna. Do wniosku tego można dojść za pomocą metod badawczych służących wyznaczeniu obszaru zdegradowanego (porównanie wartości mierników, ich koncentracji terytorialnej np.).

Drugą z przesłanek jest uznanie, że obszar ten ma istotne znaczenie dla rozwoju gminy. To bardzo szeroka przesłanka, która pozwala gminie na zachowanie marginesu uznaniowości we wskazaniu, która część obszaru zdegradowanego poddana ma zostać rewitalizacji. Znaczenie dla rozwoju gminy oceniać można na różne sposoby, przede wszystkim istotność danego obszaru powinna jednak wynikać z gminnych dokumentów strategicznych, być w nich wskazana jako obszar szczególnej troski władz publicznych, obszar na którym skupiać się będzie życie społeczno-gospodarcze w gminie.

Wyniki analizy wskazały na obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji. Dokonany wybór został wsparty wynikami konsultacji społecznych. Jako **obszar rewitalizacji** wybrano część osiedla Krasnobród-Centrum oraz osiedle Podklasztor (warto zwrócić uwagę, że w mieście nie ma formalnego podziału na osiedla). Szczegóły przedstawia poniższa tabela.

Tabela 92 Ulice należące do obszaru rewitalizacji

Ulica	Liczba mieszkańców
Krasnobród – Centrum	
Mostowa	6
Plac Siekluckiego	6
Cicha	39
Mickiewicza	26
Nadrzeczna	35
Rynek	12
Handlowa	0
3 Maja	217
Andersa	39
Szkolna	42
Gietki	43
Leśna	157
Wolności	24
Targowa	75
Zapiasek	23
Partyzantów	115
Sosnowa (jedna strona)	43
Lelewela – od Gimnazjum	145
Kościuszki (fragment)	154
Sikorskiego (fragment)	75
Krasnobród - Podklasztor	
Tomaszowska	293
Aleja NMP	222

Dominikańska	33
Sobieskiego	122
Królowej Marysieńki	23
Łąkowa	59
Słoneczna	63
M. Konopnickiej	37
Spokojna	53
Razem:	2.154

Źródło: opracowanie własne

Obszar rewitalizacji zajmuje powierzchnię 2,51 km². Obszar całej Gminy Krasnobród to 127 km². Z tego wynika, że powierzchnia obszaru rewitalizowanego mieści się w założeniach Ustawy i wynosi 1,97% powierzchni Gminy. Obszar rewitalizacji jest zamieszkiwany przez 2.154 osoby co stanowi 29,89% mieszkańców Gminy i również mieści się w założeniach zgodnych z Ustawą i Wytycznymi.

3.3.1 WYBÓR OBSZARU REWITALIZACJI – UZASADNIENIE

ODNIESIENIE W DOKUMENTACH STRATEGICZNYCH GMINY UZASADNIAJĄCE OBJĘCIE REWITALIZACJĄ OSIEDLA PODKLASZTOR I CZĘŚCI OSIEDLA CENTERUM

Najważniejszymi przestrzeniami publicznymi są główne ulice: 3-go Maja, Kościuszki, Lelewela, Spokojna, Sosnowa (Krasnobród-Centrum) oraz o specjalnym charakterze Aleja NMP. Dzięki przeprowadzonej modernizacji infrastruktury drogowej poprzez budowę i modernizację dróg gminnych ulic: Wczasowej i Sosnowej został wraz z powyższymi głównymi ulicami wyodrębniony wstępny obszar rewitalizacji dotyczący Podklasztoru oraz części centrum.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Krasnobród do 2020 roku wskazuje na **istotne problemy społeczno-gospodarcze, techniczne i przestrzenne utrudniające rozwój osiedla Podklasztor**. Degradacja przestrzeni osiedla Podklasztor oraz zatracenie przez mieszkańców umiejętności kontynuowania lokalnej tradycji przestrzennej, a także zanik więzi społecznych powoduje konieczność przeprowadzenia kompleksowej rewitalizacji tego obszaru. Najwłaściwszą drogą postępowania wydaje się rewitalizacja kompleksowa poprzez wprowadzenie zmian w różnych sferach życia mieszkańców miasta – społecznej (np. edukacja, aktywizacja społeczna), kulturowej, gospodarczej (np. promowanie samozatrudnienia, ułatwienia w zakładaniu działalności gospodarczej), przestrzennej (np. remonty, działania infrastrukturalne dla tworzenia przyjaznego, bezpiecznego otoczenia) czy środowiskowej, zintegrowana poprzez współpracę i uporządkowanie działań różnych podmiotów (aby np. techniczna poprawa warunków zamieszkania na obszarach kryzysowych zawsze szła w parze z działaniami

społecznymi adresowanymi do mieszkańców), prowadzona w ścisłej współpracy ze społecznością lokalną (a także przez nią samą), skoncentrowana na terenie osiedla Podklasztor, które w jej wyniku powinno stać się ośrodkiem rozwoju aktywności społecznej.²⁸

W zdiagnozowanym obszarze następuje dynamiczny rozwój ruchu turystycznego i drobnej przedsiębiorczości, który kontrastuje ze słabo rozwiniętym zapleczem materialnym kultury. Na tym terenie brakuje obiektów do organizowania imprez kulturalnych na otwartej przestrzeni oraz urządzonych przestrzeni publicznych. Rewaloryzacja rynku i pierzei rynkowych oraz dostosowanie do potrzeb mieszkańców i turystów przestrzeni publicznych obszaru Podklasztoru oraz centrum poprzez poprawę architektury oraz tworzenia bazy rozrywki i imprez kulturalnych przyczyni się istotnie do rozwoju Gminy.

Degradacja przestrzeni osiedla Podklasztor oraz zatracenie przez mieszkańców umiejętności kontynuowania lokalnej tradycji przestrzennej, a także zanik więzi społecznych powoduje konieczność przeprowadzenia kompleksowej rewitalizacji tego obszaru. Najważniejszą drogą postępowania wydaje się rewitalizacja kompleksowa poprzez wprowadzenie zmian w różnych sferach życia mieszkańców miasta - społecznej (np. edukacja, aktywizacja społeczna), kulturowej, gospodarczej (np. promowanie samozatrudnienia, ułatwienia w zakładaniu działalności gospodarczej), przestrzennej (np. remonty, działania infrastrukturalne dla tworzenia przyjaznego, bezpiecznego otoczenia) czy środowiskowej, zintegrowana poprzez współpracę i uporządkowanie działań różnych podmiotów (aby np. techniczna poprawa warunków zamieszkania na obszarach kryzysowych zawsze szła w parze z działaniami społecznymi adresowanymi do mieszkańców), prowadzona w ścisłej współpracy ze społecznością lokalną (a także przez nią samą), skoncentrowana na terenie osiedla Podklasztor, które w jej wyniku powinno stać się ośrodkiem rozwoju aktywności społecznej²⁹.

Władze Gminy zamierzają wykorzystując proces rewitalizacji zmniejszyć stopień wykluczenia społecznego i rozwijać usługi społeczne w oparciu o instrumenty ekonomii społecznej poprzez wykorzystanie potencjału turystycznego i ekologicznego Gminy do stworzenia miejsc pracy dla

---

²⁸ *Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Krasnobród do 2020 roku. Aktualizacja*, opracowanie własne Miasta i Gminy Krasnobród, Krasnobród, 2008., s. 63.

²⁹ *Uchwała Nr VII/43/2015 Rady Miejskiej W Krasnobrodzie z dnia 27 maja 2015 r. w sprawie zmiany uchwały Nr XVI/142/08 Rady Miejskiej w Krasnobrodzie w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Krasnobród do 2020 r.*

osób wykluczonych.³⁰ **Z tego względu osiedle Krasnobród-Podklasztor wskazane zostało we wniosku rewitalizacyjnym jako priorytetowa do objęcia działaniami rewitalizacyjnymi.**

Cytowany kluczowy dokument programujący rozwój gminy Krasnobród, jak również inne programy strategiczne i operacyjne gminy wskazują na **potrzebę, czy wręcz konieczność prowadzenia działań rewitalizacyjnych na terenie osiedla Krasnobród-Centrum**. Potrzeba ta wykrystalizowała się podczas planowania działań w zakresie rewitalizacji gminy. Stwierdzono wówczas, że rewitalizacja pozostałych obszarów gminy, w tym osiedla Krasnobród-Podklasztor, będzie nieefektywna, jeśli nie uwzględni się w programie rewitalizacji przynajmniej tej części Centrum, która stanowi naturalne połączenie z osiedlem Podklasztor oraz skupia w sobie najważniejsze funkcje gminy Krasnobród. Aby zachować niezbędne proporcje wynikające z konieczności ograniczenia powierzchni i liczby mieszkańców do wymogów ustawowych zrezygnowano tym samym z objęcia rewitalizacją tej części osiedla, która nie spełnia kryteriów, które zostały szczegółowo opisane w dalszej części uzasadnienia.

Najważniejszą przestrzenią publiczną Krasnobrodu, podobnie, jak większości małych miasteczek jest rynek. W sytuacji silnej degradacji przestrzeni i zatraceniu przez mieszkańców umiejętności kontynuowania lokalnej tradycji przestrzennej, najwłaściwszą drogą postępowania wydaje się rewaloryzacja o charakterze planowym. Narzucona z zewnątrz powinna być oczywiście konsultowana lokalnie, ale nie może być naginana do ich partykularnych interesów i poglądów poza ramy wyznaczone podstawowymi zasadami planowania przestrzennego i urbanistyki, czyli ładu przestrzennego i zrównoważonego rozwoju.³¹

Plan odnowy miejscowości Krasnobród na lata 2010-2015 stwierdza, że krasnobrodzki rynek wymaga rewaloryzacji urbanistyczno-architektonicznej, szczególnie w obszarze rewitalizacji funkcjonalnej. W rynku brakuje dawniej istniejących funkcji centrotwórczych – handlu, usług, gastronomii itp. Brakuje miejsca lokalnych zgromadzeń, imprez i wydarzeń kulturalnych. Niezbędne jest opracowanie koncepcji rewaloryzacji zabudowy przyrynkowej i określenie stylu dla nowopowstającej architektury krasnobrodzkiej. Drastyczną kolizję stanowią najnowsze budynki: handlowy ze szklanym, cylindrycznym nawisem nad wejściem oraz budynek apteki

---

³⁰ *Plan Rozwoju Ekonomii Społecznej Gminy Krasnobród na lata 2017-2022*

³¹ *Ibidem.*, s. 60.

w stylu willi podmiejskiej. Kolizyjne są również budynki z epoki PRL-u: budynek Banku Spółdzielczego i budynek handlowy we wschodniej pierzei.

Krasnobród został uznany przez Rząd RP 30.07.2002 uzdrowiskiem, stając się drugą, obok Nałęczowa, gminą uzdrowiskową w województwie lubelskim. Na obszarze gminy Krasnobród znajduje się ponad połowa wszystkich turystycznych obiektów noclegowych w powiecie zamojskim³². Większość (88%) z nich mieści się w Krasnobrodzie³³. W związku z tym generalnym celem strategicznym Gminy stał się: „Wzrost konkurencyjności miasta i gminy Krasnobród jako ośrodka obsługi ruchu turystyczno-rekreacyjnego”.³⁴

W Krasnobrodzie jako ośrodka rozwijającego się ruchu turystycznego brakuje urządzonych przestrzeni publicznych, jak reprezentacyjne place przed Sanktuarium Maryjnym i Urzędem Miasta. Poważnym problemem jest użytkowanie tych placów, jako parkingów.³⁵ Rynek krasnobrodzki wymaga rewaloryzacji urbanistyczno-architektonicznej, jak i rewitalizacji funkcjonalnej³⁶. W rozwijanej funkcji turystycznej miasta uwidacznia się braku ciągów spacerowych, które łączyłyby lokalizacje usług w centrum z sąsiedztwem zalewu. Z rozwojem funkcji turystyczne związany jest również projekt rewitalizacji zespołu klasztorno-kościelnego parafii p.w. Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny, zlokalizowany w dzielnicy Podklasztor.

UZASADNIENIE WYBORU OBSZARU DO REWITALIZACJI W KONTEKŚCIE KONSULTACJI SPOŁECZNYCH ORAZ PROJEKTÓW REWITALIZACYJNYCH ZGŁASZANYCH PRZEZ SPOŁECZNOŚĆ LOKALNĄ

Aby pogłębić wyniki badań prowadzono dalsze konsultacje oraz spacerowe badania pozwalające na uszczegółowienie deficytów i potencjałów na wskazanym obszarze rewitalizacji. Konsultacje społeczne dostarczają dalszych argumentów, które wskazują na konieczność objęcia obszarem rewitalizacji nie tylko osiedla Krasnobród-Centrum jako jednostki, ale w szczególności wybór postulowanych ulic, czy też konkretnych budynków. Uczestnicy konsultacji społecznych wskazywali na potrzebę objęcia rewitalizacją tego obszaru

---

³² *Strategia rozwoju kompetencji uzdrowiskowych i turystycznych regionów Polski Wschodniej*, Urząd Miasta i Gminy Krasnobród, Krasnobród 2015, s. 39-44.

³³ *Promocja i dystrybucja usług noclegowych w gminie Krasnobród*, Bogusław Sawicki Sylwia Golian, Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie

³⁴ *Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Krasnobród Do 2020 Roku Aktualizacja* opracowanie własne Miasta i Gminy Krasnobród, Krasnobród, 2008., s. 163.

³⁵ *Plan odnowy miejscowości Krasnobród na lata 2010-2015, opracowanie własne Miasta i Gminy Krasnobród*, Krasnobród, 2009., s. 68-69.

³⁶ *Ibidem.*, s. 68.

nie tylko na etapie konsultowania obszarów zdegradowanych i obszaru do rewitalizacji, ale również przy zgłaszaniu propozycji projektów rewitalizacyjnych.

Określono, że Krasnobrodzki Dom Kultury, położony przy ulicy 3 Maja 26, będącej jedną z głównych arterii komunikacyjnych miasta, jest jedynym w okolicy miejscem mogącym zaspokajać deficyt zajęć rozwojowo-integracyjnych zarówno dla dzieci i młodzieży jak i osób w wieku senioralnym. Zapewnienie miejsca oraz przygotowanie ciekawych spotkań, nie wymagających ponoszenia istotnych kosztów jest koniecznym warunkiem działań na rzecz włączenia społecznego, będącego istotnym elementem rzeczywistej rewitalizacji. Ogromnym potencjałem tego miejsca jest znana od lat i dogodna lokalizacja, fakt, że jest jednostką miejską. Pełnienie założonych funkcji wymaga remontu głównej sali spotkań. Należałoby też uzupełnić sprzęt i wyposażenie w postaci stolików, krzeseł, niezbędnych mebli i urządzeń audiowizualnych. Warto by poprawić zagospodarowanie otoczenia poprzez remont parkingu (dokumentacja remontu jest już opracowana). Interesującym rozwiązaniem podnoszącym walory tego miejsca byłoby zakupienie mobilnej sceny plenerowej, umożliwiającej wychodzenie z imprezami bliżej mieszkańców. Podczas remontu należałoby rozpatrzyć wyposażenie budynku w instalacje OZE, zarówno ze względu na bezpośrednie oszczędności, ale także ze względu na element promocyjno-edukacyjny.

Przy ul. Lelewela mieści się budynek po byłym ośrodku zdrowia. Jest w złym stanie technicznym. Ze względu na występujący w mieście deficyt związany z ośrodkami dbającymi o włączenie społeczne budynek został przeznaczony na siedzibę ośrodka pomocy społecznej oraz centrum aktywizacji społecznej integrujące osoby wykluczone i bezrobotne. Niemniej, aby to zrealizować zarówno budynek jak i jego otoczenie wymaga wielu nakładów. Wstępnie można określić konieczny zakres potrzebnego remontu na: termomodernizację poprzez wymianę pokrycia dachowego, docieplenie ścian, wymianę okien, montaż instalacji CO i OZE, przygotowanie pomieszczeń biurowych dla pracowników OPS i CAS, dostosowanie obiektu dla osób niepełnosprawnych, zagospodarowanie otoczenia obejmujące remont ogrodzenia i modernizacja budynków garażowo- gospodarczych, zagospodarowanie otoczenia.

Podobne funkcje może pełnić opuszczony budynek w krasnobrodzkim rynku. Były tam mieszkania dla nauczycieli. Obecnie planuje się, ze względu na świetne położenie w centrum, w gęsto zamieszkałym terenie, przeznaczyć go na siedzibę spółdzielni socjalnej, prowadzony przez podmiot ekonomii społecznej, np. bar wraz zapleczem gastronomicznym. Ze względu na

swą wielkość świetnie wypełni także inne formy aktywności społeczno-zawodowej zapewniając powierzchnię do różnych działań, np. produkcji pamiątek.

Aby wypełnić te funkcje budynek wymaga gruntownego remontu obejmującego termomodernizację poprzez wymianę pokrycia dachowego, docieplenie ścian, wymianę okien, montaż instalacji CO i OZE. I zagospodarowanie terenu wokół obiektu.

Ze względu na brak budynków publicznych w jednej i drugiej okolicy taka zmiana funkcji, wsparta wolą społeczną, zapełni istniejącą lukę we wsparciu działań na rzecz włączenia społecznego.

Kolejny teren poddany pogłębionej analizie to okolice Klasztoru w tym ul. Łąkowa (jest dokumentacja na oświetlenie), Najświętszej Maryi Panny, Królowej Marysienieki, Tomaszowska, budynek dawnego Urzędu Gminy

Jest to teren na który istotnie wpływają uroczystości kościelne i jest obciążony dużym ruchem turystycznym. Wyraźnym deficytem jest brak możliwości zapewnienia bezpiecznej komunikacji, brak wystarczającej ilości miejsc parkingowych, miejsc chwilowego wypoczynku (parki publiczne, ławki, place zabaw dla dzieci). Niedostateczny przy dużym ruchu jest monitoring, brakuje chodników i ścieżek rowerowych. Ponadto widoczny jest zły stan niektórych obiektów klasztornych i przyklasztornych.

Oddzielnym problemem jest stan techniczny ulicy Łąkowej, który jest utrudnieniem zarówno dla mieszkańców położonego w pobliżu osiedla jak i dla zlokalizowanych w pobliżu firm.

Obiekt po byłym Urzędzie Gminy będący we władaniu Parafii Najświętszej Marii Panny będzie rewitalizowany przez Parafię z przeznaczeniem na potrzeby parafii (finansowanie ze środków własnych, bądź grantów zdobywanych indywidualnie). Podobnie rewitalizacja zespołu klasztornego będzie rewitalizowana przez Parafię we własnym zakresie.

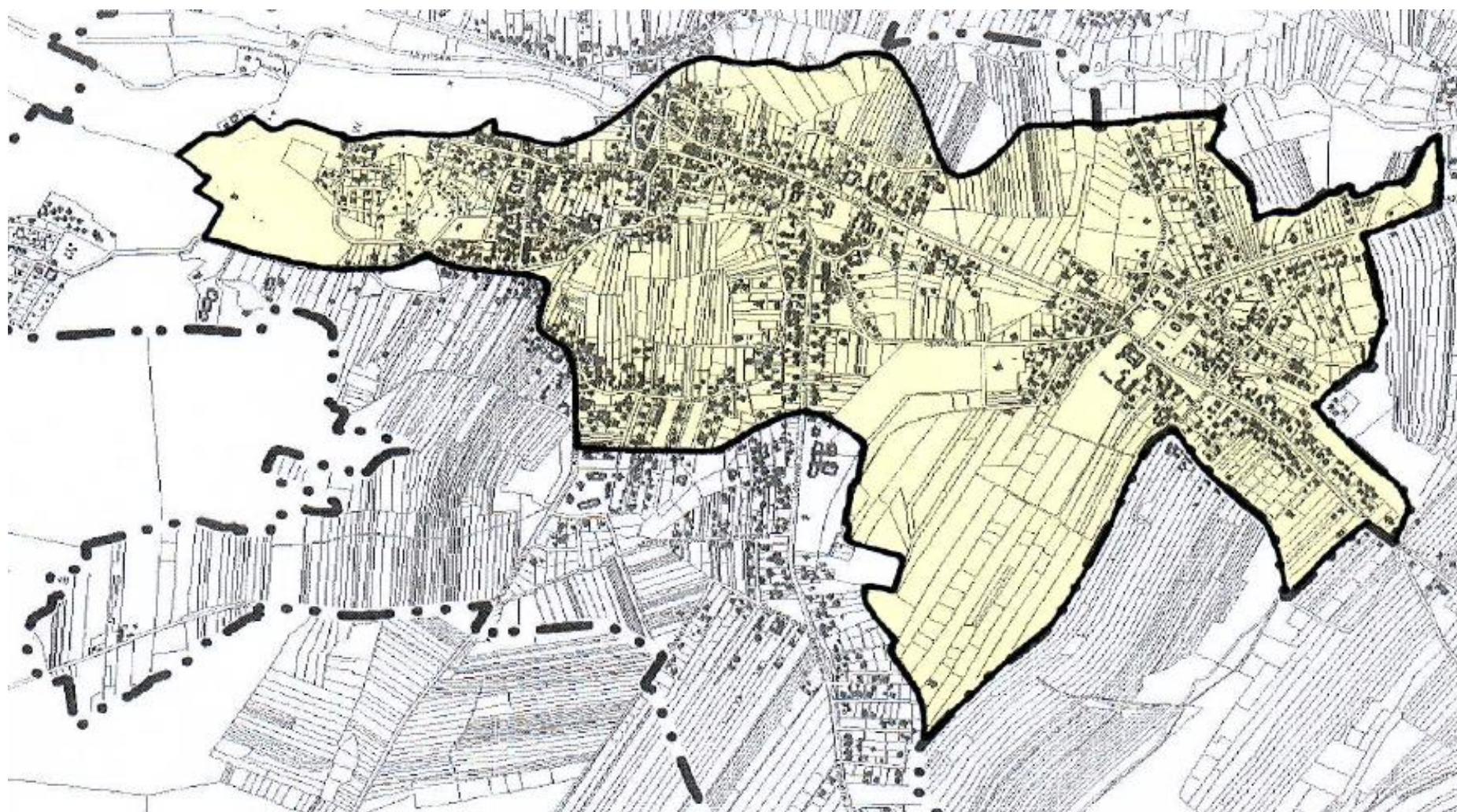
Leżąca w sąsiedztwie rzeki Wieprz ulica Andersa staje się miejscem zabudowy pensjonatowej przyciągającej do miasta turystów. Jest też siedzibą wielu firm. Jednak stan techniczny ulicy (jest to droga gruntowa), brak oświetlenia, nie sprzyja rozwojowi funkcji biznesowych. Nadaje się świetnie na utworzenie ciągu pieszo-jezdnego.

Podobne cechy (zabudowa pensjonatowa, mieszkańcy wynajmujący pokoje) dotyczy leżącej po drugiej stronie ulicy 3 Maja ul. Gietki. Przypomina bardziej polną drogę niż ulicę w mieście. Brakuje przy niej chodnika, nie ma oświetlenia. Ulica tymczasem obsługuje nie tylko mieszkańców, ale też turystów. Istnieje przygotowany projekt oświetlenia ulicznego. Podsumowując: deficyty: zły stan techniczny, brak oświetlenia stwarzający zagrożenie dla bezpieczeństwa ludzi powodujący utrudnienie w prowadzeniu działalności gospodarczej oraz w obsłudze turystów.

Potencjały: Jest to ważna droga dojazdowa do terenów zurbanizowanych. Można poprawić bezpieczeństwo i warunki życia przez budowę kanalizacji burzowej i nawierzchni utwardzonej. Ze względu na położenie i funkcje przewiduje się utworzenie ciągu pieszo-jezdnego.

Proces partycypacji społecznej prowadzonej w trakcie opracowywania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Krasnobród na lata 2017-2023 wskazuje, że zarówno władze gminy poprzez kluczowe dokumenty strategiczne i prowadzone działania, jak również reprezentanci różnych środowisk mieszkańców gminy oczekują, aby rewitalizacją objąć postulowany obszar, w szczególności określoną powyżej część dzielnicy Krasnobród-Centrum.

Warto zwrócić uwagę na jeszcze jeden ważny element przemawiający za tą decyzją. Jest to struktura urbanistyczna gminy. W Mieście zamieszkuje 3197 mieszkańców, natomiast w poszczególnych sołectwach od 46 do 927 mieszkańców (mediana – 189). Mieszkańcy sołectw, co potwierdziły konsultacje, realizują większość swoich potrzeb w Krasnobrodzie.

Rysunek 5 Obszar rewitalizacji w Gminie Krasnobród (źródło: opracowanie Remedis SA)

4. WIZJA I CELE REWITALIZACJI

4.1 WIZJA STANU DOCELOWEGO OBSZARU PODDANEGO REWITALIZACJI

Dla optymalnego przygotowania procesu rewitalizacji, pierwszym krokiem było przeprowadzenie pełnej diagnozy problemów z jakimi borykają się mieszkańcy i użytkownicy gminy Krasnobród. Na tej podstawie zdefiniowana została wizja zmiany (odnowy) obszaru wymagającego rewitalizacji, czyli część centrum miasta oraz część osiedla Podklasztor. Wizja wyprowadzenia obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego obejmuje okres do 2023 r. i odnosi się do wszystkich sfer, w których zdiagnozowano problemy.

Ważne przy określaniu wizji było poznanie oczekiwań społeczeństwa wobec zamierzonej rewitalizacji danego obszaru – dotyczy to zarówno mieszkańców i użytkowników obszaru rewitalizacji, jak i wszystkich, na których będą mieć wpływ podjęte działania rewitalizacyjne. Przeprowadzone spotkania z mieszkańcami oraz badanie ankietowe wskazały najbardziej oczekiwane efekty procesu rewitalizacji, na podstawie których sformułowano wizję obszaru rewitalizacji:

Teren rewitalizowany charakteryzuje się:

- *dostępem do infrastruktury potrzebnej dla dobrej jakości życia,*
- *dostępnością miejsca pracy dla osób najbardziej zagrożonych wykluczeniem,*
- *łatwym dostępem do aktywności społeczno-kulturalnej dla mieszkańców,*
  - *ogranicza wykluczenie społeczne.*

Przeciwdziałanie różnorodnym problemom w obszarze rewitalizacji wpłynie na znaczącą poprawę jakości życia, co w dalszej kolejności powinno przyczynić się do pozytywnych zmian w innych obszarach Gminy.

4.2 CELE REWITALIZACJI

W odpowiedzi na problemy zidentyfikowane na etapie diagnozy i konsultacji społecznych wyznaczono odpowiadające im cele rewitalizacji odnoszące się przede wszystkim do sfery społecznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej. Poniżej sformułowane cele są pochodną wizji określającej stan końcowy procesu rewitalizacji w roku 2023 i są ukierunkowane na osiągnięcie efektów procesów rewitalizacji w województwie lubelskim. W niniejszym programie

obowiązuje hierarchiczny układ celów składający się z celu głównego rewitalizacji, celów operacyjnych oraz kierunków działań. Odpowiadają one zidentyfikowanym w diagnozie potrzebom rewitalizacyjnym i stanowią zestawienie najważniejszych grup działań pozwalających na osiągnięcie założonych celów.

Celem głównym Lokalnego Programu Rewitalizacji Obszarów Zdegradowanych w Krasnobrodzie jest:

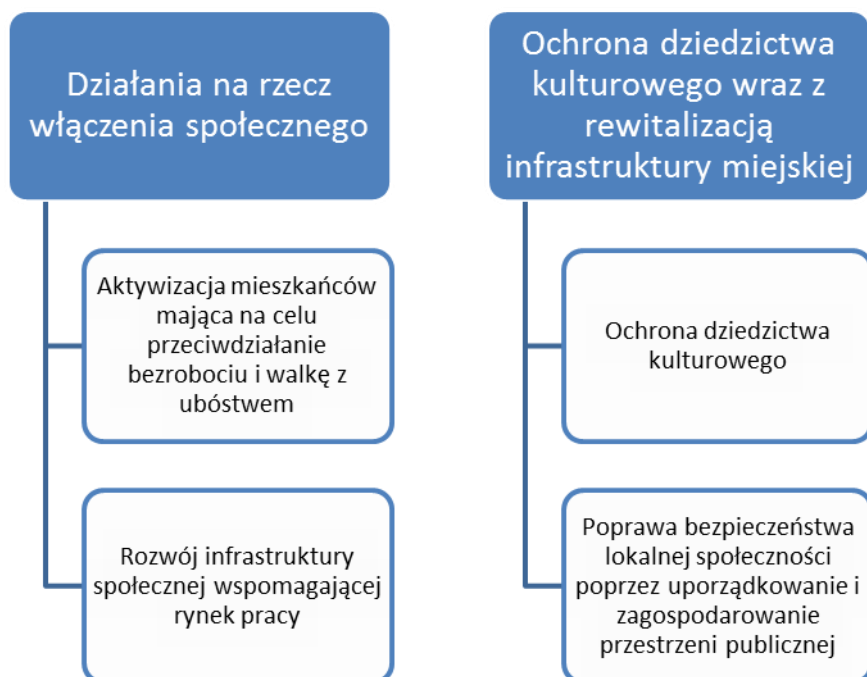
Przywrócenie do życia obszaru rewitalizacji poprzez nadanie mu nowych funkcji i odbudowanie istniejących oraz realizację zadań ukierunkowanych na ograniczenie wykluczenia społecznego, ułatwiających dostęp do aktywności społeczno-kulturalnych i dostępność miejsc pracy

Następnie zaprezentowano cele operacyjne, w ramach których zostały wyznaczone kierunki działań. Kolejność celów jest przypadkowa i nie stanowi o hierarchii ich ważności lub kolejności ich wdrażania. Są one na tym samym poziomie zgodnie z zasadą kompleksowości. Wyznaczone cele rewitalizacji odpowiadają kryteriom SMART. Są sprecyzowane, mierzalne (każdemu celowi odpowiadają odpowiednie wskaźniki), atrakcyjne dla mieszkańców Gminy Krasnobród, możliwe do zrealizowania i terminowe (zostaną zrealizowane w okresie obowiązywania Lokalnego Programu Rewitalizacji).

Przeanalizowane deficyty i potencjały pozwoliły sformułować w ramach celu głównego dwa cele operacyjne rewitalizacji:

- Cel operacyjny 1: Działania na rzecz włączenia społecznego;
- Cel operacyjny 2: Ochrona dziedzictwa kulturowego wraz z rewitalizacją infrastruktury miejskiej.

Dla wyznaczonych celów operacyjnych określono kierunki działań odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym.

Rysunek 6 Schemat – Cele operacyjne i kierunki działań rewitalizacyjnych

Zadania wynikające z kierunku *Aktywizacja mieszkańców mająca na celu przeciwdziałanie bezrobociu i walkę z ubóstwem* będą zmierzać do poprawy sytuacji mieszkańców obszarów rewitalizowanych w zakresie dostępu do rynku pracy, szkoleń poszerzających wiedzę i kompetencje zawodowe itp. Ważnymi aspektami w ramach realizowanych przedsięwzięć będą: integracja osób nieaktywnych zawodowo oraz grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, wszelkie działania aktywizujące najmłodszych mieszkańców z terenu gminy, pobudzenie aktywności kulturalnej mieszkańców, wspieranie osób niepełnosprawnych oraz aktywizacja seniorów. Ważnym elementem w funkcjonowaniu społeczności lokalnej są działające organizacje pozarządowe, które będą miały możliwość podejmowania inicjatyw wspierających poprawę życia i integracji lokalnej społeczności

Zadania wynikające z kierunku *Rozwój infrastruktury społecznej wspomagającej rynek pracy* będą polegały na realizacji przedsięwzięć przeznaczonych do wyprowadzenia wyznaczonego obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego pod względem zagospodarowania przestrzennego i poprawy infrastruktury wpływającej na jakość życia mieszkańców. W wyremontowanych budynkach będą mogły odbywać się działania aktywizujące wynikające z kierunku *Aktywizacja mieszkańców mająca na celu przeciwdziałanie bezrobociu i walkę z ubóstwem*.

Zadania wynikające z kierunków *Ochrona dziedzictwa kulturowego* i *Poprawa bezpieczeństwa lokalnej społeczności poprzez uporządkowanie i zagospodarowanie przestrzeni publicznej* obejmują wszelkie inwestycje mające na celu uporządkowanie oraz zagospodarowanie

przestrzeni, w tym poprawę dotychczasowej funkcji obszaru, a także nadanie mu nowych funkcji. Zostaną również podjęte działania mające na celu podniesienie poziomu uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym.

Wyznaczone kierunki działań obejmują: wzmocnienie działalności lokalnych przedsiębiorstw w celu poprawy ich konkurencyjności, promowanie zakładania działalności gospodarczej w celu pobudzenia przedsiębiorczości mieszkańców gminy oraz wspieranie terenów aktywności gospodarczej. Wszystkie projekty infrastrukturalne mają także na celu ograniczenie niskiej emisji w budynkach użyteczności publicznej.

4.3 CHARAKTERYSTYKA PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH WRAZ Z UZASADNIENIEM KOMPLEMENTARNOŚCI

Dla zapewnienia osiągnięcia wyznaczonych celów oraz wyprowadzenia obszarów rewitalizowanych ze stanu kryzysowego niezbędne jest wskazanie głównych i uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Na przedsięwzięcie rewitalizacyjne składa się projekt lub grupa projektów i innych działań w szczególności o charakterze społecznym, gospodarczym, urbanistycznym, budowlanym, środowiskowym, konserwatorskim, edukacyjnym, naukowym, zdrowotnym lub kulturalnym, wynikających z programu rewitalizacji i logicznie powiązanych z treścią oraz celami programu.

Lista przedsięwzięć zawiera wszystkie niezbędne informacje na temat przedsięwzięć rewitalizacyjnych tj. nazwa, podmiot realizujący, zakres projektu, lokalizacja, szacowana wartość, wskaźniki produktu i prognozowane rezultaty.

Wszystkie przedsięwzięcia i realizowane w ich ramach projekty odpowiadają kryteriom SMART:

- S – sprecyzowane: przedsięwzięcia zawierają jasno określony zakres zadań, które zostaną zrealizowane oraz odnoszą się do konkretnego miejsca,
- M – mierzalne: do każdego przedsięwzięcia zostały określone wskaźniki, dzięki którym będzie możliwe zmierzenie stopnia ich realizacji,
- A – atrakcyjne: przedsięwzięcia zostały określone z aktywnym udziałem mieszkańców Gminy Krasnobród, są więc dla nich atrakcyjne,

- R – realistyczne: przedsięwzięcia zostały zweryfikowane w kontekście realności ich wykonania,
- T – terminowe: wykonanie wszystkich przedsięwzięć zostało określone w czasie.

4.3.1 LISTA PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Tabela 93 Lista przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Zakres realizowanych zadań	Miejsce realizacji projektu	Szacowana wartość projektu	Podmiot realizujący projekt	Możliwe źródła finansowania	Okres realizacji projektu	Wskaźniki produktu	Planowane rezultaty realizacji projektu (rocznie)
Cel operacyjny 1: Działania na rzecz włączenia społecznego									
1.	Remont budynku na potrzeby utworzenie Centrum Aktywności Społecznej oraz siedziby Ośrodka Pomocy Społecznej w dawnym Ośrodku Zdrowia	<p>Obiekt przeznaczony na funkcje społeczne i utworzenie CAS społecznej oraz siedziby nowo powstałych podmiotów, stowarzyszeń i organizacji społecznych aktywizującej osoby wykluczone i bezrobotne.</p> <p>Termomodernizacja poprzez wymianę pokrycia dachowego, docieplenie ścian, wymianę okien, montaż instalacji CO i OZE, przygotowanie pomieszczeń biurowych, dostosowanie obiektu dla osób niepełnosprawnych, w tym komunikacja na 1 piętro, zagospodarowanie otoczenia obejmujące remont ogrodzenia i modernizacja budynków garażowo-gospodarczych, zagospodarowanie otoczenia</p>	ul. Lelewela	750.000,00 zł	Gmina Krasnobród	RPO Budżet Gminy	2018 - 2019	Liczba zmodernizowanych, przystosowanych do nowych funkcji obiektów – 1 szt.	Liczba osób zatrudnionych – 1 + Pracownicy OPS
2.	Działania aktywizacyjne w ramach Centrum Aktywności Społecznej	Prowadzenie spotkań, szkoleń w kierunku integracji społecznej i działań aktywizujących dla osób, które mają problemy z podstawowymi funkcjami życia społecznego oraz podnoszenie kwalifikacji zawodowych i powrotem na rynek pracy. W tym zakup niezbędnego wyposażenia	ul. Lelewela	400.000,00 zł	Gmina Krasnobród	RPO Budżet Gminy	2019 - 2023	Liczba spotkań, działań, szkoleń podjętych na rzecz włączenia społecznego – 4 w roku	Liczba osób korzystających z CAS – 50
3.	Remont, zagospodarowanie i wyposażenie opuszczonego budynku wraz z otoczeniem w centrum Krasnobrodu w rynku z przeznaczeniem na siedzibę nowo powołanego Podmiotu Ekonomii Społecznej po mieszkaniach nauczycieli	Termomodernizacja poprzez wymianę pokrycia dachowego, docieplenie ścian, wymianę okien, montaż instalacji CO i OZE. Dostosowanie obiektu celem utworzenia centrum aktywizacji zawodowej prowadzonej przez podmiot ekonomii społecznej – bar wraz z zapleczem gastronomicznym i inne formy aktywności społeczno-zawodowej, powierzchnia do produkcji (np. pamiątki), zagospodarowanie terenu wokół obiektu	Rynek	500.000,00 zł	Gmina Krasnobród	RPO EFRR Budżet Gminy	2018 - 2019	Liczba zmodernizowanych, przystosowanych do nowych funkcji obiektów – 1 szt.	Liczba osób zatrudnionych – 5 Liczba osób korzystających z usług Spółdzielni – 5280

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Zakres realizowanych zadań	Miejsce realizacji projektu	Szacowana wartość projektu	Podmiot realizujący projekt	Możliwe źródła finansowania	Okres realizacji projektu	Wskaźniki produktu	Planowane rezultaty realizacji projektu (rocznie)
4.	Utworzenie Spółdzielni Socjalnej „Źródło” w budynku w centrum Krasnobrodu w Ryнку po mieszkaniach nauczycieli	Przeszkolenie kandydatów w zakresie utworzenia i działalności Spółdzielni Socjalnej. Podniesienie kwalifikacji osób zatrudnionych. Wsparcie pomostowe i promocja w pierwszym najtrudniejszym etapie działalności. Zakup narzędzi do prac budowlanych, utrzymania porządku i zieleni oraz podstawowego wyposażenia kuchni i baru.	Rynek	300.000,00 zł	Gmina Krasnobród Stowarzyszenie Kulturalno-Naukowe „do Źródeł”	RPO Budżet Gminy	2019 - 2020	Liczba utworzonych podmiotów Ekonomii Społecznej – 1 szt.	Liczba osób zatrudnionych – 5 osób
5.	Remont i wyposażenie Krasnobrodzkiego Domu Kultury zagospodarowanie jego najbliższej okolicy	Modernizacja sali spotkań i innych pomieszczeń, zakup sprzętu i wyposażenia w postaci stolików, krzeseł, niezbędnych mebli i urządzeń audiowizualnych. Zagospodarowanie otoczenia poprzez budowę (remont) Dla większego zaktywizowania mieszkańców obszaru zdegradowanego zasadnym było by zakupienie sceny plenerowej z możliwością jej przemieszczania (mobilna), oraz wyposażenie budynku w instalacje OZE, oraz zagospodarowanie otoczenia	ul. 3 Maja	500.000,00 zł	Gmina Krasnobród	RPO Budżet Gminy	2018 - 2019	Liczba zmodernizowanych, przystosowanych do nowych funkcji obiektów – 1 szt.	Liczba osób korzystających z KDK – 1200 Liczba zorganizowanych wydarzeń dla mieszkańców – 12
6.	Działania aktywizacyjne w ramach Krasnobrodzkiego Domu Kultury	Głównym celem projektu jest zwiększenie oferty cyklicznych zajęć w formie zorganizowanych grup i lepszej dostępności do zasobów kultury na terenie miasta i gminy oraz pobudzenie aktywności kulturalnej mieszkańców i turystów	ul. 3 Maja	400.000,00 zł	Gmina Krasnobród	RPO Budżet Gminy	2019 - 2023	Liczba działań aktywizujących mieszkańców – 10 szt.	Liczba osób korzystających z KDK – 30 osób
7.	Działania aktywizacyjne i terapeutyczne w budynku dawnego Urzędu Gminy przy ul. Tomaszowskiej	Celem prowadzonych zajęć terapeutycznych będzie wyposażenie uczestników w wiedzę i umiejętności ułatwiające zachowanie abstynencji od alkoholu oraz powrót do „normalnego” funkcjonowania psychologicznego i społecznego. Proponowana terapia będzie odbywała się w trakcie spotkań z terapeutą, grupą wsparcia oraz warsztatów tematycznych. Sesje terapeutyczne będą miały najczęściej mniej	Aleja NMP	500.000,00 zł	Parafia NMP	RPO Środki własne	2019 - 2023	Liczba zajęć terapeutycznych – 12 szt.	Liczba osób korzystających z zajęć terapeutycznych – 120

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Zakres realizowanych zadań	Miejsce realizacji projektu	Szacowana wartość projektu	Podmiot realizujący projekt	Możliwe źródła finansowania	Okres realizacji projektu	Wskaźniki produktu	Planowane rezultaty realizacji projektu (rocznie)
		schematyczny przebieg, program terapeutyczny będzie bardziej elastyczny i dostosowany do aktualnych potrzeb osób uczestniczących. Będą to zajęcia zorientowane na przyszłość. Uczestnicy w oparciu o dotychczasowe doświadczenia będą planować zmiany w zwyczajach, zachowaniach, podejściu do problemów, kontaktach z ludźmi. Planuje się regularność spotkań (np. raz na dwa tygodnie, a minimum raz w miesiącu).							
Cel operacyjny 2: Ochrona dziedzictwa kulturowego wraz z rewitalizacją infrastruktury miejskiej									
1.	Rewitalizacja wraz z termomodernizacją budynku Domu Pielgrzyma w Krasnobrodzie (dawna siedziba Urzędu Gminy)	Termomodernizacja i modernizacja budynku wraz ze stropami, podłogami, ścianami, wykonanie niezbędnych prac architektonicznych sanitarnych i elektrycznych	Aleja NMP	1.500.000,00 zł	Parafia NMP	NFOŚiGW Środki własne	2018 - 2019	Liczba zmodernizowanych, przystosowanych do nowych funkcji obiektów – 1 szt.	Liczba osób korzystających – 400 Liczba zorganizowanych wydarzeń – 12
2.	Zagospodarowanie terenu w okolicach Klasztoru w tym ul. Łąkowa, Królowej Marysieńki, łącznik do ul. Tomaszowskiej	Obecny stan dróg w poważnym stopniu utrudnia prowadzenie działalności gospodarczej umiejscowionym w pobliżu firmom oraz mieszkańcom leżące w pobliżu osiedla. Modernizacja dróg podnosząca bezpieczeństwo dla mieszkańców i ruchu turystyczno-pielgrzymkowego, podniesienie skuteczności monitoringu, uzupełnienie chodników ścieżek rowerowych, zieleni parkowej, placów zabaw w zdecydowany sposób wpłynie na wyprowadzenie tego obszaru z zapaści gospodarczej i poprawi funkcje społeczne terenu zdegradowanego.	ul. Łąkowa, ul. Królowej Marysieńki, ul. Tomaszowska,	850.000,00 zł	Gmina Krasnobród	RPO Budżet Gminy	2018 - 2021	Długość zmodernizowanych 2 ulic – 620 m i łącznika do ul. Tomaszowskiej – 50m Długość zmodernizowanych chodników i ścieżek rowerowych – 750 m Powierzchnia stworzonej zieleni miejskiej 3000 m ² i placów zabaw 1 szt.	Liczba nowo otwartych przedsiębiorstw wzdłuż zmodernizowanych ulic – 1 Liczba pielgrzymów – 5000
3.	Rewitalizacja Zespołu Klasztornego NMP poprzez remont konserwatorski Zespołu Podominańskiego Fundacji Królowej Marii Sobieskiej na cele Kultury	Remont dachu i pomieszczeń klasztornych z dostosowaniem na potrzeby organizacji wystaw w salach ekspozycyjnych, zrewitalizowanie dawnego refektarza, kuchni, cel podominańskich i korytarzy.	Zespół Klasztorny NMP w Krasnobrodzie ul. Tomaszowska	17.000.000,00 zł	Parafia NMP	POLiŚ Środki własne	2019 - 2021	Liczba zmodernizowanych, przystosowanych do nowych funkcji obiektów – 1 szt.	Liczba osób korzystających – 20 000 Liczba zorganizowanych wydarzeń – 2
4.	Budowa parkingu i chodnika przy	Remont chodnika i miejsc postojowych	Aleja NMP	150.000,00 zł	Gmina	RPO	2019	Liczba	Liczba

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Zakres realizowanych zadań	Miejsce realizacji projektu	Szacowana wartość projektu	Podmiot realizujący projekt	Możliwe źródła finansowania	Okres realizacji projektu	Wskaźniki produktu	Planowane rezultaty realizacji projektu (rocznie)
	AI. NMP	wzdłuż alei NMP ma na celu podniesienia jakości życia i bezpieczeństwa dla mieszkańców oraz usprawnienie ruchu turystyczno-pielgrzymkowego,			Krasnobród	Budżet Gminy		zmodernizowanych, przystosowanych do nowych funkcji obiektów – 1 szt. Długość zmodernizowanych chodników 125 m	mieszkańców i pielgrzymów – 2000
5.	Przebudowa zjazdów z ul. Tomaszowskiej drogi powiatowej nr 3260L dz. 794 na teren dz. Nr 796 oraz parkingów na dz. Nr 796 w Krasnobrodzie	Budowa miejsc postojowych wzdłuż ul. Tomaszowskiej ma na celu podniesienia jakości życia i bezpieczeństwa dla mieszkańców oraz usprawnienie ruchu turystyczno-pielgrzymkowego,	ul. Tomaszowska	520.000,00 zł	Gmina Krasnobród	RPO Budżet Gminy	2019 - 2023	Liczba zmodernizowanych, przystosowanych do nowych funkcji obiektów – 1 szt./w trzech elementach	Liczba mieszkańców i pielgrzymów – 4000
Przedsięwzięcia uzupełniające									
1.	Modernizacja ulicy Andersa	Poprawa stanu technicznego drogi poprzez budowę ciągu pieszo-jezdnego wykonanego z nawierzchni z kostki brukowej wraz z wykonaniem oświetlenia ulicznego	ul. Andersa	650.000,00 zł	Gmina Krasnobród	RPO Budżet Gminy	-	Długość zmodernizowanej ulicy – 600 m	Liczba nowo otwartych przedsiębiorstw wzdłuż zmodernizowanej ulicy – 1 Liczba turystów – 100
2.	Modernizacja ulicy Gietki	Poprawa stanu technicznego drogi poprzez budowę ciągu pieszo-jezdnego wykonanego z nawierzchni z kostki brukowej wraz z wykonaniem, kanalizacji burzowej i oświetlenia ulicznego	ul. Gietki	360.000,00 zł	Gmina Krasnobród	RPO Budżet Gminy	-	Długość zmodernizowanej ulicy – 410 m	Liczba nowo otwartych przedsiębiorstw wzdłuż zmodernizowanej ulicy – 1

Źródło: Opracowanie na podstawie materiałów Gminy Krasnobród

4.3.2 HARMONOGRAM REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

W tabeli poniżej zaprezentowano harmonogram realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Tabela 94 Harmonogram przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
1.	Remont budynku na potrzeby utworzenia Centrum Aktywności Społecznej oraz siedziby Ośrodka Pomocy Społecznej w budynku po dawnym Ośrodku Zdrowia		x	x				
2.	Działania aktywizacyjne w ramach Centrum Aktywności Społecznej			x	x	x	x	x
3.	Remont, zagospodarowanie i wyposażenie opuszczonego budynku wraz z otoczeniem w centrum Krasnobrodu w rynku z przeznaczeniem na siedzibę nowo powołanego Podmiotu Ekonomii Społecznej po mieszkaniach nauczycieli		x	x				
4.	Utworzenie Spółdzielni Socjalnej „Źródło” w budynku w centrum Krasnobrodu w rynku po mieszkaniach nauczycieli			x	x			
5.	Remont i wyposażenie Krasnobrodzkiego Domu Kultury zagospodarowanie jego najbliższego terenu		x	x				
6.	Działania aktywizacyjne w ramach Krasnobrodzkiego Domu Kultury			x	x	x	x	x
7.	Działania aktywizacyjne i terapeutyczne w budynku dawnego Urzędu Gminy przy ul. Tomaszowskiej			x	x	x	x	x
8.	Rewitalizacja wraz z termomodernizacją budynku Domu Pielgrzyma w Krasnobrodzie (budynek dawnego Urzędu Gminy przy Alei NMP).		x	x	x	x	x	
9.	Zagospodarowanie terenu w okolicach Klasztoru w tym ul. Łąkowa, Królowej Marysieńki, łącznik do ul. Tomaszowskiej		x	x	x	x		
10.	Rewitalizacja Zespołu Klasztornego NNMP poprzez remont konserwatorski Zespołu Podominkańskiego Fundacji Marii Sobieskiej na cele kultury.			x	x	x		
11.	Budowa parkingu i chodnika przy alei NMP			x				
12.	Przebudowa zjazdów z ul. Tomaszowskiej drogi powiatowej nr 3260L dz. 794 na teren dz. nr 796 oraz parkingów na dz. nr 796 w Krasnobrodzie			x	x	x	x	x

Źródło: Opracowanie na podstawie materiałów Gminy Krasnobród

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne będą realizowane w logicznej konsekwencji wprowadzanych zmian. Po pierwsze zostaną zrealizowane projekty inwestycyjne, dzięki którym będą mogły być realizowane przedsięwzięcia miękkie. Na kolejność realizacji przedsięwzięć ma również wpływ rozwiązanie najbardziej naglących potrzeb obszaru rewitalizacji.

4.3.3 KOMPLEMENTARNOŚĆ

Komplementarność jest jednym z ważnych aspektów Programu Rewitalizacji. Zapewnienie powiązań pomiędzy poszczególnymi projektami skutkować będzie lepszym i bardziej efektywnym wykorzystaniem środków finansowych przeznaczonych na rewitalizację.

Według *Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020* opracowanych przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju wymogiem koniecznym przy opracowaniu programów rewitalizacji jest konieczność zapewnienia komplementarności w pięciu aspektach: przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym i źródeł finansowania.

4.3.3.1 KOMPLEMENTARNOŚĆ PRZESTRZENNA

Komplementarność przestrzenną w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Krasnobród na lata 2017-2023 zapewniają projekty wyznaczone do realizacji na obszarze rewitalizacji pozwalające na wyprowadzenie go ze stanu kryzysowego. Są to projekty wzajemnie ze sobą powiązane, synergiczne i wzajemnie się dopełniające, a ich realizacja wpłynie na poprawę całego obszaru rewitalizacji. O delimitacji obszaru rewitalizacji decydowała, zarówno sytuacja społeczno-gospodarcza (wartości wskaźników), jak i wola mieszkańców gminy. Ze względu na znaczenie tego obszaru (koncentracja usług) planowana interwencja nie spowoduje przesunięcia problemów na inny obszar, a jedynie zapoczątkuje pozytywne zmiany w całym mieście jak również w pozostałych sołectwach gminy.

Wszystkie zidentyfikowane projekty rewitalizacyjne skupiają się na obszarze rewitalizacji i są z nim ściśle powiązane. Stanowią odpowiedź na główne problemy obszaru rewitalizacji. Dzięki ich realizacji pozytywne skutki widoczne będą na całym obszarze gminy, ponieważ wiele z nich dotyczy działań podejmowanych dla miejsc lub obiektów użyteczności publicznej, co wpłynie na poprawę jakości życia wszystkich mieszkańców Gminy Krasnobród.

4.3.3.2 KOMPLEMENTARNOŚĆ PROBLEMOWA

W Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Krasnobród na lata 2017-2023 zapewniona została także komplementarność problemowa. Zidentyfikowane projekty rewitalizacyjne wzajemnie dopełniają się tematycznie, sprawiając że realizowany LPR będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji we wszystkich niezbędnych aspektach (społecznym, ekonomicznym, przestrzennym i technicznym). Projekty polegające na poprawie jakości usług publicznych przełożą się na wzrost poczucia tożsamości lokalnej i budowanie silnego kapitału społecznego. Wpływie to na atrakcyjność obszaru jako miejsca zamieszkania i rekreacji co niewątpliwie przyczyni się do rozwoju usług turystycznych i okołoturystycznych jak również usług podstawowych dla mieszkańców. Działania rewitalizacyjne związane z remontem lub modernizacją infrastruktury technicznej (np. termomodernizacja) służą zarówno poprawie jakości życia mieszkańców, zwiększeniu ład przestrzennego, jak również będą miały pozytywny wpływ na poprawę jakości środowiska naturalnego. Wskazane w dokumencie przedsięwzięcia wpływają na niwelowanie problemów w różnych sferach, co przeciwdziała fragmentacji działań i wpływa na ich kompleksowość.

4.3.3.3 KOMPLEMENTARNOŚĆ PROCEDURALNO-INSTYTUCJONALNA

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Krasnobród na lata 2017-2023 charakteryzuje się komplementarnością proceduralno-instytucjonalną gdyż obejmuje system zarządzania procesem rewitalizacji, który pozwoli na efektywne współdziałanie interesariuszy, w tym niezależnych od siebie instytucji i podmiotów. Szczegółowy system zarządzania procesem rewitalizacji został przedstawiony w kolejnych rozdziałach niniejszego dokumentu, jest on spójny i przejrzysty. Instytucją bezpośrednio zaangażowaną w proces rewitalizacji na obszarze gminy Krasnobród oraz koordynującą wdrażanie LPR jest Burmistrz Krasnobrodu wraz z Radą ds. rewitalizacji.

Wśród struktur organizacyjnych biorących udział w realizacji LPR wymienić należy dwa typy podmiotów:

- podmiot zarządzający, czyli jednostka nadzorująca oraz koordynująca wdrożenie programu, jako całości, a przy tym prowadząca monitoring i ocenę programu,
- podmioty wykonawcze, czyli jednostki realizujące poszczególne zadania.

Kompleksowa rewitalizacja obszaru zdegradowanego wymaga współpracy wszystkich rodzajów jednostek funkcjonujących na obszarze gminy, dlatego korzystnym modelem jest współpraca podmiotów publicznych, prywatnych i społecznych.

Funkcję podmiotu zarządzającego i koordynującego realizację Lokalnego Programu Rewitalizacji będzie pełnił Burmistrz Krasnobrodu przy współpracy z powołaną specjalnie na potrzebę wdrożenia LPR Radą ds. rewitalizacji. Rada ds. rewitalizacji zapewni reprezentatywność w systemie zarządzania wszystkich sektorów: społecznego, publicznego i gospodarczego.

4.3.3.4 KOMPLEMENTARNOŚĆ MIĘDZYOKRESOWA

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Krasnobród na lata 2017-2023 zwraca także uwagę na zachowanie ciągłości programowej. Przedsięwzięcia podejmowane w poprzednich okresach programowych mają swoją ciągłość i kontynuację w obecnym dokumencie. Zidentyfikowane projekty inwestycyjne i nieinwestycyjne stanowią kontynuację zrealizowanych już przedsięwzięć, zarówno tych wspartych ze środków unijnych, jak i tych realizowanych przy udziale środków krajowych. Komplementarność projektów opiera się na wykorzystaniu powstałych produktów i rezultatów, udziale tych samych użytkowników, pełnieniu tych samych funkcji. Ponadto obejmują kompleksowe rozwiązania obszarowe w zakresie rozwiązywania problemów i zaspokajanie potrzeb.

W poprzednim okresie programowania gmina Krasnobród zadania z zakresu rewitalizacji identyfikowała w Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Krasnobród do roku 2020. Wnioski wyciągnięte z realizacji poprzednich zadań rewitalizacyjnych pozwolą na jeszcze bardziej efektywne wykorzystanie środków i możliwości w obecnej perspektywie finansowej.

W tabeli poniżej zaprezentowano wybrane projekty realizujące zarówno społeczne jak i infrastrukturalne potrzeby społeczności lokalnej.

Tabela 95 Wybrane projekty komplementarne międzyokresowo

LP.	TYTUŁ PROJEKTU	NAZWA PROGRAMU	DATA UDZIELENIA POMOCY
1.	Podniesienie atrakcyjności otoczenia turystyki na terenie Krasnobrodu poprzez rozbudowę i modernizację infrastruktury technicznej	Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego	2012
2.	Krasnobród miastem turystyki i rekreacji	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich	2010, 2011
3.	Rozbudowa infrastruktury turystycznej w Krasnobrodzie	Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego	2010

4.	Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu w województwie lubelskim	Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka na lata 2007-2013	2013
5.	Budowa społeczeństwa informacyjnego poprzez informatyzację samorządów Powiatu Zamojskiego	Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013	2011
6	Poprawa funkcjonowania systemu bezpieczeństwa na terenie miasta Zamość i Powiatu Zamojskiego w zakresie lokalizacji, ograniczania i likwidacji zagrożeń chemiczno-ekologicznych (wniosek składał Zamość a Krasnobród partnerem	Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013	2011

Źródło: Urząd Gminy Krasnobród

4.3.3.5 KOMPLEMENTARNOŚĆ ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA

Projekty, które zostały zapisane w Lokalnym Program Rewitalizacji Gminy Krasnobród na lata 2017-2023 mają możliwość realizacji przy udziale różnych źródeł finansowania w tym środków unijnych. W Lokalnym Programie Rewitalizacji wykorzystano możliwość łączenia wsparcia ze środków EFRR, EFS oraz EFRROW w celu realizacji założonych celów i wyprowadzania obszaru ze stanu kryzysowego. Realizacja projektów rewitalizacyjnych z różnych źródeł z wykluczeniem ryzyka podwójnego finansowania pozwala na uzyskanie korzystnych efektów i wpływa na wzrost dynamiki pożądaných zmian. Ponadto projekty zapisane w dokumencie dają także możliwość włączenia środków prywatnych w finansowanie procesów rewitalizacji.

4.3.3.6 POWIĄZANIA CELÓW I PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH Z UZASADNIENIEM ICH WPŁYWU NA ROZWIĄZANIE PROBLEMÓW ORAZ EFEKTY ICH REALIZACJI

Zidentyfikowane w procesie szerokich konsultacji społecznych z mieszkańcami obszaru rewitalizacji i w wyniku eksperckich analiz główne przedsięwzięcia rewitalizacyjne przyczynią się do realizacji wyznaczonego głównego celu rewitalizacji:

Przywrócenie do życia obszaru rewitalizacji poprzez nadanie mu nowych funkcji i odbudowanie istniejących oraz realizację zadań ukierunkowanych na ograniczenie wykluczenia społecznego, ułatwiających dostęp do aktywności społeczno-kulturalnych i dostępność miejsc pracy

oraz celów operacyjnych:

Działania na rzecz włączenia społecznego

Ochrona dziedzictwa kulturowego wraz z rewitalizacją infrastruktury miejskiej

Realizacja przedsięwzięć określonych dla pierwszego celu operacyjnego przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji. Remont i wyposażenie Krasnobrodzkiego Domu Kultury zagospodarowanie jego najbliższego terenu oraz podjęcie w jego następstwie działania aktywizujące zmniejszą deficyt zajęć rozwojowo-integracyjnych zarówno dla dzieci i młodzieży jak i osób w wieku senioralnym. Zapewnienie miejsca oraz przygotowanie ciekawych spotkań, nie wymagających ponoszenia istotnych kosztów jest koniecznym warunkiem działań na rzecz włączenia społecznego, będącego istotnym elementem rzeczywistej rewitalizacji. Przedsięwzięcie związane z utworzeniem Centrum Aktywności Społecznej w budynku po dawnym Ośrodku Zdrowia, przyczyni się, ze względu na występujący w mieście deficyt związany z ośrodkami dbającymi o włączenie społeczne, na poprawę tej sytuacji. W budynku znajdzie się miejsce na siedzibę ośrodka pomocy społecznej oraz CAS aktywizującej osoby wykluczone i bezrobotne. Niemniej, aby to zrealizować zarówno budynek jak i jego otoczenie wymaga wielu nakładów określonych w niniejszym przedsięwzięciu. Dzięki odpowiedniemu przygotowaniu budynku w CAS będą mogły odbywać się szkolenia, spotkania, warsztaty aktywizujące osoby zagrożone wykluczeniem społecznym. Podobne funkcje będzie pełnił opuszczony budynek w krasnobrodzkim rynku. Były tam mieszkania dla nauczycieli. Ze względu na świetne położenie w centrum, w gęsto zamieszkałym terenie, można przeznaczyć go na aktywizację zawodową prowadzoną przez podmiot ekonomii społecznej, np. bar wraz zapleczem gastronomicznym. Ze względu na swą wielkość świetnie wypełni także inne formy aktywności społeczno-zawodowej zapewniając powierzchnię do różnych działań. Ze względu na brak budynków publicznych w okolicy taka zmiana funkcji, wsparta wolą społeczną, zapełni istniejącą lukę we wsparciu działań na rzecz włączenia społecznego.

Poprawa infrastruktury społecznej przyczyni się do poprawy jej jakości i dostępności dla mieszkańców. Dzięki temu szereg zajęć, warsztatów, terapii itp. działań będzie mogło odbywać się w nowych, lepszych warunkach z korzyścią dla mieszkańców i osób bezpośrednio w nich uczestniczących. A to w dalszej perspektywie przyczyni się do zmniejszenia bezrobocia, zmniejszenia liczby osób zagrożonych ubóstwem i korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Powstanie również nowa przestrzeń publiczna dla mieszkańców, co korzystnie działa na rzecz ich integracji.

Realizacja przedsięwzięć określonych dla drugiego celu operacyjnego również przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji. Okolice Klasztoru w tym ul. Łąkowa,

Najświętszej Maryi Panny, Królowej Marysieńki, Tomaszowska oraz budynek dawnego Urzędu Gminy (Dom Pielgrzyma) to wizytówka miasta bowiem gromadzą najcenniejsze zabytki Krasnobrodu. Rewitalizacja obiektów sakralnych przyczyni się do wzrostu liczby turystów a co za tym idzie – otworzą się nowe możliwości dla mieszkańców (zakładanie przedsiębiorstw – pamiątki, usługi transportowe, usługi gastronomiczne itp.). Modernizacja dróg podnosząca bezpieczeństwo dla mieszkańców i ruchu turystyczno-pielgrzymkowego, podniesienie skuteczności monitoringu, uzupełnienie chodników ścieżek rowerowych, zieleni parkowej, placów zabaw w zdecydowany sposób wpłynie na wyprowadzenie tego obszaru z zapaści gospodarczej i poprawi funkcje społeczne terenu zdegradowanego. Zły stan techniczny ulic, brak parkingów przyczynia się do powstawania problemów m. in. w prowadzeniu działalności gospodarczej. Realizacja zakładanych przedsięwzięć przyczyni się do podniesienia poziomu uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym, a także wzmocnione zostaną lokalne przedsiębiorstwa (np. konkurencyjność).

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Krasnobród wykorzystuje efekty poprzednich działań o charakterze rewitalizacyjnym. Do tej pory nie przygotowano w Gminie dokumentu stricte rewitalizacyjnego ale Lokalna Strategia Rozwoju oraz Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych to dokumenty obejmujące rewitalizację społeczną. Zarówno cele jak i wpływające z nich pomysły i projekty bazują na doświadczeniach przy realizacji obu gminnych strategii. W pracach nad programem bardzo aktywnie uczestniczył MGOPS co wiąże się z zaangażowaniem tej instytucji i pracujących tam osób w realizację wcześniejszych projektów rewitalizacyjnych.

4.3.4 FISZKI PROJEKTOWE

Poniżej przedstawiono wszystkie przedsięwzięcia w postaci fiszek projektowych.

Tabela 96 Fiszka projektowa 1

Przedsięwzięcie/Projekt 1	
1.	Nazwa projektu: Remont budynku na potrzeby Utworzenia Centrum Aktywności Społecznej oraz siedziby Ośrodka Pomocy Społecznej w dawnym Ośrodku Zdrowia.
2.	Nazwa wnioskodawcy: Gmina Krasnobród
3.	Czy projekt realizowany będzie w partnerstwie: nie
4.	Lokalizacja projektu: Krasnobród ul. Lelewela
5.	Czy podmiot zgłaszający posiada tytuł prawny do lokalu lub nieruchomości, gdzie realizowany będzie projekt: tak
6.	Osoba do kontaktów: Sylwester Lizut
7.	Przewidywany okres realizacji projektu: 9.2018 r. – 08.2019 r.
8.	Cel projektu, zakres realizowanych działań wraz z uzasadnieniem projektu: Cel operacyjny 1: Działania na rzecz włączenia społecznego;

	<p>Branża architektoniczna będzie polegała na wymianie stolarki drzwiowej i okiennej oraz parapetów, dobudowie nowej klatki schodowej spełniającej normy p.poż. prowadzącej na piętro i strych oraz wymianie podłóg. Wyburzenie części wewnętrznych ścian działowych i wymurowanie nowych ścian działowych. Wymiana dachu wraz z więźbą oraz pokryciem wraz z wymianą rynien, rur spustowych, obróbek blacharskich. Zastosowana zostanie izolacja przeciwwilgociowa ścian fundamentowych oraz izolacja termiczna ścian zewnętrznych. Przeprowadzony zostanie remont ścian istniejących zewnętrznych i wewnętrznych wraz z wykonaniem nowych tynków. Zaplanowano wykonanie pochylni – podjazdu dla wózków inwalidzkich oraz opaski z płytek chodnikowych o szer. 50cm wokoło budynku. Wykonanie remontu budynku gospodarczego na funkcję garażową. Zaplanowano również wykonanie nowych zjazdów z ul. Lelewela oraz z ul. Spokojnej, wykonanie 3 miejsc parkingowych (w tym jedno dla osób niepełnosprawnych).</p> <p>Branża sanitarna ma polegać na wykonaniu kotłowni przystosowanej na gaz oraz instalacji centralnego ogrzewania z montażem grzejników. Wykonanie nowej instalacji wod-kan. oraz p.poż. Wykonanie przyłączy: wodociągowego i kanalizacji sanitarnej. Wykonanie instalacji fotowoltaicznej na dach budynku od strony południowo – zachodniej.</p> <p>Branża elektryczna będzie polegała na wykonaniu nowej instalacji wraz z montażem opraw, wymianie źródeł światła na energooszczędne.</p>
9.	Grupa odbiorców: Osoby pochodzące z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym z terenu zdegradowanego i mieszkańcy gminy
10.	<p>Wskaźniki realizacji zadania prognozowane rezultaty:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie atrakcyjności obszaru zdegradowanego 2. Zatrzymanie degradacji stanu technicznego budynków, co oprócz poprawy funkcji usługowych umożliwi efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, 3. Wstrzymanie niekorzystnych zjawisk demograficznych, m.in. migracja. <p>i prognozowane produkty:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba wyremontowanych obiektów – 1 szt. 2. Powierzchnia wyremontowanej elewacji – 465,00 m² 3. Powierzchnia dachu – 212,00 m² 4. Powierzchnia klatki schodowej – 143,30 m² 5. Zjazdy i miejsca parkingowe – 175 m²
11.	Sposoby pomiaru stopnia realizacji zadania Wszystkie wskaźniki założone na etapie projektu będą sprawdzane na etapie realizacji inwestycji i po jej zakończeniu. Monitoring będzie prowadzony przez Urząd Miejski w Krasnobrodzie we współpracy z inspektorami nadzoru poszczególnych branż. Podstawą pomiaru wskaźnika będą wizyty na placu budowy, remontowanych pomieszczeń, protokoły odbioru poszczególnych etapów prac, pełna dokumentacja z monitoringu projektu po jego zakończeniu. Częstotliwość dokonywania pomiarów poszczególnych wskaźników uzależniona będzie od okresu realizacji projektu i obowiązków zachowania osiągniętych efektów zrealizowanego projektu (w trakcie i na zakończenie realizacji inwestycji). Dokumentacja z monitoringu projektu.
12.	Szacunkowy koszt realizacji z uwzględnieniem możliwych źródeł finansowania Szacunkowy koszt realizacji wynosi 600.000,00 zł brutto. Planuje się wykonać zadanie ze środków budżetu gminy i ze środków Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014 – 2020.
13.	Gotowość do realizacji Projekt jest w opracowaniu, przygotowana jest dokumentacja techniczna. Inwestor posiada tytuł prawny do nieruchomości na której będzie realizowana operacja.

Źródło: Urząd Gminy Krasnobród

Tabela 97 Fiszka projektowa 2

Przedsięwzięcie/Projekt 2	
1.	Nazwa projektu: Działania aktywizacyjne w ramach Centrum Aktywności Społecznej.
2.	Nazwa wnioskodawcy: Gmina Krasnobród
3.	Czy projekt realizowany będzie w partnerstwie: tak
4.	Lokalizacja projektu: Krasnobród ul. Lelewela
5.	Czy podmiot zgłaszający posiada tytuł prawny do lokalu lub nieruchomości, gdzie realizowany będzie projekt: tak
6.	Osoba do kontaktów: Mirosława Konopka
7.	Przewidywany okres realizacji projektu: 12.2019 r. – 12.2023 r.
8.	<p>Cel projektu, zakres realizowanych działań wraz z uzasadnieniem projektu:</p> <p>Cel operacyjny 1: Działania na rzecz włączenia społecznego; Projekt zakłada stworzenie i realizację kompleksowych działań aktywizująco – integracyjnych</p>

	skierowanych do mieszkańców zamieszkałych na obszarze rewitalizowanym. Przedsięwzięcie przewiduje organizację warsztatów rozwojowych, szkoleń, pogadanek, seminariów i innych rozwijających kompetencje społeczne. Projekt zakłada również partnerską współpracę instytucji publicznych i lokalnych organizacji pozarządowych. Rozwój usług reintegracyjnych świadczonych przez Centrum Aktywności Społecznej poprzez wyposażenie infrastruktury społecznej sprzyjającej integracji społeczno-zawodowej mieszkańców. W ramach działań projektowych wspierane będą również kompleksowe działania na rzecz samozatrudnienia, rozwijania przedsiębiorczości oraz tworzenie nowych miejsc pracy. Będzie to stałe miejsce w celu aktywizacji, integracji i promocji podstawowych działań organizacji pozarządowych i aktywnych grup mieszkańców do zrzeszania się w stowarzyszenia, a w szczególności z terenu objętego rewitalizacją. Projekt przewiduje zakup niezbędnego wyposażenia i mebli do sali wykładowej, w której będą przeprowadzane zajęcia szkoleniowe i warsztaty oraz sprzętu informatycznego i audiowizualnego.
9.	Grupa odbiorców: Osoby pochodzące z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym z terenu zdegradowanego i mieszkańcy gminy
10.	Wskaźniki realizacji zadania (prognozowane produkty i rezultaty) - rozwinięcie usług świadczonych przez CAS - zwiększenie ilości osób objętych wsparciem - zwiększenie aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców gminy - rozwinięcie aktywności społecznej osób młodych z terenu zdegradowanego - wzmocnienie więzi międzypokoleniowych - rozwinięcie trwałego systemu wsparcia dla mieszkańców - poprawa dostępu do wysokiej jakości usług społecznych - mieszkańcy zrzeszeni w klubach sportowych i stowarzyszeniach społeczno-kulturalnych
11.	Sposoby pomiaru stopnia realizacji zadania - rejestracja uczestniczących w warsztatach, szkoleniach, sympozjach i spotkaniach itp. na podstawie prowadzonej ewidencji i statystyk.
12.	Szacunkowy koszt realizacji z uwzględnieniem możliwych źródeł finansowania Szacunkowy koszt realizacji wynosi 400.000,00 zł brutto. Planuje się wykonać zadanie ze środków budżetu gminy i ze środków Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014 – 2020.
13.	Gotowość do realizacji W trakcie opracowania są zestawienia i kosztorysy zakupu wyposażenia w sprzęt informatyczny, audiowizualny i meble oraz przygotowywana jest niezbędna dokumentacja aplikacyjna. Inwestor posiada tytuł prawny do nieruchomości na której będzie realizowana operacja.

Źródło: Urząd Gminy Krasnobród

Tabela 98 Fiszka projektowa 3

Przedsięwzięcie/Projekt 3	
1.	Nazwa projektu: Remont, zagospodarowanie i wyposażenie opuszczonego budynku wraz z otoczeniem w centrum Krasnobrodu w rynku z przeznaczeniem na siedzibę nowo powołanego Podmiotu Ekonomii Społecznej po mieszkaniach nauczycieli.
2.	Nazwa wnioskodawcy: Gmina Krasnobród
3.	Czy projekt realizowany będzie w partnerstwie: nie
4.	Lokalizacja projektu: Krasnobród ul. Rynek
5.	Czy podmiot zgłaszający posiada tytuł prawny do lokalu lub nieruchomości, gdzie realizowany będzie projekt: tak
6.	Osoba do kontaktów: Sylwester Lizut
7.	Przewidywany okres realizacji projektu: 8.2018 r. – 7.2019 r.
8.	Cel projektu, zakres realizowanych działań wraz z uzasadnieniem projektu: Cel operacyjny 1: Działania na rzecz włączenia społecznego; Projekt zakłada wykonanie niezbędnego remontu obiektu, który pozostaje pustostanem od blisko 10 lat. Tak długi okres czasu pozostawienia budynku bez konkretnego przeznaczenia poczynił w obiekcie nieodwracalną dewastację dachu i otworów okiennych i drzwiowych. Dlatego też koniecznym będzie przystąpienie do remontu w zakresie: Branży architektonicznej, która będzie polegała na wymianie stolarki drzwiowej i okiennej oraz parapetów, remoncie zewnętrznych i wewnętrznych schodów oraz wymianie podłóg. Wyburzenie części wewnętrznych ścian działowych i wymurowanie nowych ścian działowych. Wymianie dachu wraz z więźbą oraz pokryciem wraz z wymianą rynien, rur spustowych, obróbek blacharskich. Zastosowana zostanie izolacja przeciwwilgociowa ścian fundamentowych oraz izolacja termiczna ścian zewnętrznych. Przeprowadzony zostanie remont ścian istniejących wraz z wykonaniem nowych tynków. Zaplanowano wykonanie pochylni – podjazdu dla wózków inwalidzkich

	<p>oraz opaski z płytek chodnikowych o szer. 50cm wokoło budynku. Zaplanowano również wykonanie komunikacji pieszej do budynku w postaci chodnika</p> <p>Wykonanie kotłowni gazowej i instalacji centralnego ogrzewania oraz montaż grzejników. Wykonanie nowej instalacji wod-kan. oraz p.poż. Wykonanie instalacji fotowoltaicznej na dachu budynku od strony południowej.</p> <p>Branża elektryczna będzie polegała na wykonaniu nowej instalacji wraz z montażem opraw, wymianie źródeł światła na energooszczędne.</p>
9.	Grupa odbiorców: Z uwagi na charakter usług jakie będą świadczone przez Podmiot Ekonomii Społecznej po adaptacji budynku. Odbiorcami projektu będą wszyscy mieszkańcy Gminy Krasnobród oraz turyści przyjeżdżający na wypoczynek do Krasnobrodu.
10.	<p>Wskaźniki realizacji zadania prognozowane rezultaty:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie atrakcyjności obszaru zdegradowanego 2. Zatrzymanie degradacji stanu technicznego budynków, co oprócz poprawy funkcji usługowych umożliwi efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, 3. Wstrzymanie niekorzystnych zjawisk demograficznych, m.in. migracja. <p>i prognozowane produkty:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba wyremontowanych obiektów – 1 2. Powierzchnia wyremontowanej elewacji – 415,00 m² 3. Powierzchnia dachu – 220,00 m² 4. Chodnik – 105 m²
11.	Sposoby pomiaru stopnia realizacji zadania Wszystkie wskaźniki założone na etapie projektu będą sprawdzane na etapie realizacji inwestycji i po jej zakończeniu. Monitoring będzie prowadzony przez Urząd Miejski w Krasnobrodzie we współpracy z inspektorami nadzoru poszczególnych branż. Podstawą pomiaru wskaźnika będą wizyty na placu budowy, remontowanych pomieszczeń, protokoły odbioru poszczególnych etapów prac, pełna dokumentacja z monitoringu projektu po jego zakończeniu. Częstotliwość dokonywania pomiarów poszczególnych wskaźników uzależniona będzie od okresu realizacji projektu i obowiązków zachowania osiągniętych efektów zrealizowanego projektu (w trakcie i na zakończenie realizacji inwestycji). Dokumentacja z monitoringu projektu.
12.	Szacunkowy koszt realizacji z uwzględnieniem możliwych źródeł finansowania Szacunkowy koszt realizacji wynosi 500.000,00 zł brutto. Planuje się wykonać zadanie ze środków budżetu gminy i ze środków Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014 – 2020.
13.	Gotowość do realizacji Przygotowywana jest dokumentacja techniczna umożliwiająca przeprowadzenie prac remontowych. Inwestor posiada tytuł prawny do nieruchomości na której będzie realizowana operacja.

Źródło: Urząd Gminy Krasnobród

Tabela 99 Fiszka projektowa 4

Przedsięwzięcie/Projekt 4	
1.	Nazwa projektu: Utworzenie Spółdzielni Socjalnej „Źródło” w budynku w centrum Krasnobrodu w rynku po mieszkaniach nauczycieli.
2.	Nazwa wnioskodawcy: Gmina Krasnobród, Stowarzyszenie Kulturalno-Naukowe „do Źródeł”
3.	Czy projekt realizowany będzie w partnerstwie: tak
4.	Lokalizacja projektu: Krasnobród ul. Rynek
5.	Czy podmiot zgłaszający posiada tytuł prawny do lokalu lub nieruchomości, gdzie realizowany będzie projekt: tak
6.	Osoba do kontaktów: Janusz Oś
7.	Przewidywany okres realizacji projektu: 5.2019 r. – 08.2020 r.
8.	<p>Cel projektu, zakres realizowanych działań wraz z uzasadnieniem projektu:</p> <p>Cel operacyjny 1: Działania na rzecz włączenia społecznego;</p> <p>Wypełnienie założonego celu będzie możliwe poprzez realizację instrumentów i usług rynku pracy skierowanych do grup defaworyzowanych z obszaru zdegradowanego, wymagających szczególnego wsparcia. Projekt obejmował będzie wspieranie inicjatyw gospodarczych, w tym inicjowanych przez podmioty ekonomii społecznej - spółdzielnie socjalne, organizacje pozarządowe, osoby bezrobotne i osoby o niskich kwalifikacjach. Planujemy powołanie Spółdzielni Socjalnej osób prawnych (przez dwa podmioty tj. Gminę Krasnobród i Stowarzyszenie Kulturalno-Naukowe „do Źródeł”), w której zostanie zatrudnionych na starcie minimum 5-6 osób. W dalszej perspektywie zatrudnienie będzie wzrastać proporcjonalnie do pozyskiwania zleceń na lokalnym rynku pracy i skuteczniejszej promocji</p>

	oferowanych usług i produktów. Spółdzielnia Socjalna „Źródło” swoją działalność opierać będzie na prowadzeniu baru ze smaczными posiłkami, wykonywaniu prac remontowo-budowlanych, utrzymania czystości w pomieszczeniach, porządku w otoczeniu i utrzymania terenów zielonych, wykonywaniu elementów małej architektury i pamiątek, przygotowywania drewna opałowego i odśnieżania zimowego oraz z zakresu opieki społecznej. Koniecznym będzie wyposażenie Spółdzielni w sprzęty, maszyny i wyposażenie potrzebne do realizacji wyżej wyszczególnionych prac (szczegółowe zestawienie wyposażenia i sprzętów zostanie opracowane po przeszkoleniu i przygotowaniu biznesplanu z osobami zakwalifikowanymi do pracy w Spółdzielni).
9.	Grupa odbiorców: Osoby pozostające bez zatrudnienia, zwłaszcza długotrwale bezrobotne o niskich kwalifikacjach i samoocenie z obszaru rewitalizowanego i terenu gminy.
10.	Wskaźniki realizacji zadania (prognozowane produkty i rezultaty) - powstanie nowy produkt społeczny skierowany do szerokiego grona odbiorców (mieszkańców, turystów)- 1 szt. - poszerzenie dostępności do instrumentów i usług rynku pracy - wsparcie osób poszukujących zatrudnienia – 5 osób - zwiększenie szans na zatrudnienie osób z grup zagrożonych i dotkniętych - w perspektywie o kolejne osoby
11.	Sposoby pomiaru stopnia realizacji zadania Wskaźniki realizacji projektu będą sprawdzane systematycznie na etapie realizacji projektu oraz po jego zakończeniu. Pomiaru będą prowadzone na podstawie list obecności, sprawozdań poszczególnych pracowników oraz prowadzonej ewidencji usług i zleceń.
12.	Szacunkowy koszt realizacji z uwzględnieniem możliwych źródeł finansowania Szacunkowy koszt realizacji wynosi 300.000,00 zł brutto. Planuje się wykonać zadanie ze środków budżetu gminy, podmiotu partnerskiego i ze środków Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014 – 2020.
13.	Gotowość do realizacji. Przygotowane są zestawienia i dokumentacja konieczna do powołania Spółdzielni Socjalnej osób prawnych.

Źródło: Urząd Gminy Krasnobród

Tabela 100 Fiszka projektowa 5

Przedsięwzięcie/Projekt 5	
1.	Nazwa projektu: Remont i wyposażenie Krasnobrodzkiego Domu Kultury i zagospodarowanie jego najbliższej okolicy.
2.	Nazwa wnioskodawcy: Gmina Krasnobród
3.	Czy projekt realizowany będzie w partnerstwie: nie
4.	Lokalizacja projektu: Krasnobród ul. 3 Maja 26
5.	Czy podmiot zgłaszający posiada tytuł prawny do lokalu lub nieruchomości, gdzie realizowany będzie projekt: tak
6.	Osoba do kontaktów: Sylwester Lizut
7.	Przewidywany okres realizacji projektu: 11.2018 r. – 12.2019 r.
8.	Cel projektu, zakres realizowanych działań wraz z uzasadnieniem projektu: Cel operacyjny 1: Działania na rzecz włączenia społecznego; Głównym celem projektu jest zwiększenie dostępności do zasobów kultury na terenie miasta i regionu oraz pobudzenie aktywności kulturalnej mieszkańców i turystów. Projekt pn. „Remont i wyposażenie Krasnobrodzkiego Domu Kultury i zagospodarowanie jego najbliższej okolicy” obejmuje zmianę sposobu użytkowania kilku pomieszczenia min. na salę konferencyjnej na potrzeby prowadzenia zajęć (tanecznych, rekreacyjnych (np. zumba, aerobik) i muzycznych takich jak próby orkiestry i zespołów) oraz salę do spotkań i różnych zajęć. Zakup i montaż schodofazu na schodach prowadzących do sali prób w dolnej części budynku. Projekt przewiduje również zakup niezbędnego wyposażenia (w tym sprzętu audiowizualnego). Generalnie projekt zakłada wykonanie niezbędnych prac remontowych i modernizacyjnych budynku oraz najbliższego otoczenia w postaci modernizacji placu manewrowego z miejscami do parkowania pojazdów z kostki brukowej przy budynku KDK). Działania projektu są odpowiedzią na przeprowadzoną wcześniej analizę popytu obejmującą swym zasięgiem różne grupy wiekowe: dzieci, młodzież, osoby w wieku produkcyjnym oraz seniorów. Projekt zakłada rozszerzenia form dotychczasowej działalności o nowe atrakcyjne oferty oraz

zwiększenia udziału technologii multimedialnych w działaniach KDK (szczególnie atrakcyjne dla najmłodszych). Realizacja projektu będzie oznaczała poprawę dostępności do kultury w wymiarze fizycznym poprzez udostępnienie nowych powierzchni do prowadzenia działalności kulturalnej, zachowanie materialnego dziedzictwa kulturowego oraz umożliwi realizację nowych form uczestnictwa w kulturze mieszkańcom gminy i turystom.

2. Wykonanie Placu manewrowego z miejscami do postoju z kostki brukowej przy budynku KDK
3. Modernizacja (dostosowanie) sali konferencyjnej na potrzeby prowadzenia zajęć (tanecznych, rekreacyjnych (np. zumba, aerobik) i muzycznych takich jak próby orkiestry i zespołów) oraz organizacji wydarzeń kulturalnych, w tym:
  - a) Wykonanie nowej aranżacji lokalu w celu stworzenia odpowiednich warunków akustycznych na potrzeby w/w działalności (wyłożenie ścian i sufitu odpowiednimi materiałami dla dobrej akustyki, malowanie)
  - b) Wykonanie ściany z luster na potrzeby zajęć tanecznych i rekreacyjnych (zumba) wraz z ich odpowiednim zabezpieczeniem (zasłanianiem)
  - c) Wymiana drzwi wejściowych na salę – 1 szt.
  - d) Zakup wyposażenia:
    - schodołaz – urządzenie ułatwiające dostęp do sali osobom niepełnosprawnym – 1 szt.
    - telewizor wraz z odpowiednim nagłośnieniem (kinem domowym) – 1 zestaw,
    - projektor multimedialny – 1 szt.,
    - mikser – 1 szt.
    - stoliki składane – 20 szt.
    - krzesła miękkie – 60 szt.
  - e) Demontaż starych oraz zakup i montaż nowych kaloryferów – 6 szt.
  - f) Wymiana oświetlenia sali
4. Modernizacja (dostosowanie) pomieszczenia na pracownię muzyczną (potrzeby prowadzenia zajęć muzycznych, nauki gry na instrumentach oraz prowadzenie zajęć wokalnych)
  - a) Dostosowanie wnętrza do potrzeb akustycznych oraz wyciszenie pomieszczenia
  - b) Wykonanie instalacji elektrycznej i komputerowej
  - c) Wykonanie podłogi z paneli
  - d) Wymiana drzwi wejściowych
  - e) Wymiana kaloryfera i instalacji Co
  - f) Zakup wyposażenia:
    - Komputer wraz z programowaniem – 1 zestaw
    - kolumny głośnikowe – 2 szt.
    - mikser – 1 szt.
    - mikrofony pojemnościowe – 2 szt.
    - mikrofony dynamiczne – 4 szt.
    - mikrofony bezprzewodowe – 2 szt.
    - rejestrator (urządzenie do nagrywania, przygotowywania podkładów muzycznych dla wokalistów, nagrywanie utworów wokalnych i instrumentalnych w celach edukacyjnych)
    - okablowanie – 1 zestaw
    - statywy mikrofonowe i kolumnowe – 8 szt.
    - odtwarzacz CD/Pendrive – 1 szt.
    - DI-BOX – szt. 2
    - wzmacniacz gitarowy i basowy – 2 szt.
    - 2 szafy metalowe do przechowywania (zabezpieczenia) sprzętu, instrumentów
    - biurko – 2 szt.
    - stoły do prowadzenia zajęć – szt. 2
    - krzesła obrotowe - 2 szt.
    - krzesła składane szt. 10
5. Modernizacja pomieszczenia na potrzeby spotkań wszystkich grup społecznych od najmłodszych po seniorów
  - a) Demontaż boazerii, wyrównanie, wygładzenie i malowanie ścian
  - b) Czyszczenie i lakierowanie parkietu
  - c) Zakup wyposażenia:
    - krzesła – 20 szt.
    - stoliki – 5 szt.
    - regały, szafy – 3 szt.
6. Zakup innego wyposażenia do plenerowej prezentacji działalności KDK oraz organizacji wydarzeń

	<p>kulturalnych</p> <ol style="list-style-type: none"> scena mobilna zestaw do organizacji plenerowych wystaw namioty o wymiarach 5x 8 m) – 4 szt. 10 zestawów (stół + 2 ławki) <p>7. Zakup zewnętrznej, podświetlanej tablicy informacyjnej</p> <p>8. Montaż Fotowoltaika i paneli na ogrzewanie wody.</p> <p>Przedsięwzięcie ma na celu dostosowanie pomieszczenia i otoczenia budynku KDK do potrzeb związanych z prowadzoną działalnością i stworzenia dogodnych warunków do realizacji wybranych form działalności.</p> <p>Plac manewrowy z miejscami do parkowania samochodów przy Budniku KDK wejście do niego od strony ul. Mickiewicza są wyłożone starą i zużytą już trylinką, co powoduje że teren ten jest bardzo nierówny. Utrudnia to dojazd i dojście do budynku, a podczas opadów dodatkowo w zaniżeniach terenu zbiera się woda tworząc ogromne kałuże. Planowana jest wymiana wyeksploatowanych krawężników i obrzeży. Remont istniejącej nawierzchni placu poprzez zastosowanie nawierzchni z kostki brukowej o grubości 8 cm, natomiast stara wyeksploatowana nawierzchnia po lokalnym wyprofilowaniu zostanie wykorzystana jako podbudowa. Zostaną poprawione systemy odwodnienia poprzez zastosowanie spadków podłużnych i poprzecznych na remontowanej nawierzchni. Konieczna będzie regulacja wysokościowa 2 szt. studzienek kanalizacji sanitarnej.</p> <p>Sala konferencyjna (na dole budynku) ma bardzo złą akustykę, co powoduje, że prowadzenie zajęć tanecznych i ruchowych (np. zumba, aerobik) jest utrudnione dla instruktorów i niekomfortowe dla uczestników. Poprzez warunki akustyczne, które są na sali odtwarzana muzyka jest nieodpowiedniej jakości.</p> <p>Poza tym ze względu na brak sali wyposażonej w lustra utrudnione jest prowadzenie zajęć tanecznych oraz prób zespołu folklorystycznego.</p> <p>Sala na której prowadzone są te zajęcia nie posiada też odpowiedniego wyposażenia takiego jak telewizor, projektor multimedialny, mikser, czy też odpowiednią liczbę krzeseł i stolików.</p> <p>Lokalizacja sali w podpiwniczeniu utrudnia dostęp do niej osobom starszym i niepełnosprawnym, stąd też konieczny jest zakup schodofazu.</p> <p>Salę do zajęć muzycznych i spotkań grup społecznych</p> <p>Nie ma obecnie w budynku KDK jednego pomieszczenia, w którym prowadzone byłyby zajęcia muzyczne i wokalne. Instruktorzy korzystają z różnych pomieszczeń, które nie są do tego przystosowane i utrudnia to im prowadzenie zajęć.</p> <p>Stąd też, aby zapewnić odpowiednie warunki nauki gry i wokalu konieczne jest zagospodarowanie, obecnie nie używanego pomieszczenia.</p> <p>Pomieszczenie to wymaga remontu i uzupełnienia wyposażenia.</p> <p>Zakup wyposażenia plenerowego</p> <p>W celu prezentacji działalności KDK w różnych miejscach na terenie gminy niezbędny jest zakup wyposażenia plenerowego. Scena mobilna pozwoli na realizację tego zadania w dowolnie wybranym miejscu, co pozwoli na uatrakcyjnienie form realizacji różnych przedsięwzięć (koncerty, występy itp.).</p> <p>Zakup namiotów umożliwi realizację tych wydarzeń niezależnie od pogody, gdyż w namiotach uczestnicy tych form działalności będą mogli się skryć od deszczu i chłodu.</p> <p>Zakup zestawu do plenerowej prezentacji wystaw umożliwi wyjście do odbiorów sztuki i prezentowanie dorobku artystycznego uczestników zajęć plastycznych oraz profesjonalistów w przestrzeni miasta .</p> <p>Fotowoltaika</p> <p>Wykonanie instalacji fotowoltaicznej i solarnej na dachu budynku od strony południowej.</p>
9.	<p>Grupa odbiorców: Z uwagi na charakter usług kulturalno-oświatowych świadczonych przez Krasnobrodzki Dom Kultury (KDK) odbiorcami projektu będą wszyscy mieszkańcy Gminy Krasnobród oraz turyści odwiedzający gminę.</p>
10.	<p>Wskaźniki realizacji zadania prognozowane rezultaty:</p> <ol style="list-style-type: none"> Zwiększenie atrakcyjności obszaru zdegradowanego Zatrzymanie degradacji stanu technicznego budynków, co oprócz poprawy funkcji usługowych umożliwi efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, Wstrzymanie niekorzystnych zjawisk demograficznych, m.in. migracja. <p>i prognozowane produkty:</p> <p>Liczba wyremontowanych obiektów – 1szt.</p> <p>Utwardzenie placu manewrowego o powierzchni ok. 725 m²</p>

	Liczba zorganizowanych wydarzeń kulturalnych – 12 szt. Wzrost liczby odwiedzin w obiekcie – 1200 osób
11.	Sposoby pomiaru stopnia realizacji zadania Wszystkie wskaźniki założone na etapie projektu będą sprawdzane na etapie realizacji inwestycji i po jej zakończeniu. Monitoring będzie prowadzony przez Urząd Miejski w Krasnobrodzie we współpracy z inspektorami nadzoru poszczególnych branż. Podstawą pomiaru wskaźnika będą wizyty na placu budowy, remontowanych pomieszczeń, protokoły odbioru poszczególnych etapów prac, pełna dokumentacja z monitoringu projektu po jego zakończeniu. Częstotliwość dokonywania pomiarów poszczególnych wskaźników uzależniona będzie od okresu realizacji projektu i obowiązków zachowania osiągniętych efektów zrealizowanego projektu (w trakcie i na zakończenie realizacji inwestycji). Dokumentacja z monitoringu projektu.
12.	Szacunkowy koszt realizacji z uwzględnieniem możliwych źródeł finansowania Szacunkowy koszt realizacji wynosi 500 000,00 zł brutto. Planuje się wykonać zadanie ze środków gminy i ze środków Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014 – 2020.
13.	Gotowość do realizacji: W trakcie opracowania są kosztorysy i przygotowывается jest niezbędna dokumentacja techniczna. Inwestor posiada tytuł prawny do nieruchomości na której będzie realizowana operacja.

Źródło: Urząd Gminy Krasnobród

Tabela 101 Fiszka projektowa 6

Przedsięwzięcie/Projekt 6	
1.	Nazwa projektu: Działania aktywizacyjne w ramach Krasnobrodzkiego Domu Kultury
2.	Nazwa wnioskodawcy: Krasnobrodzki Dom Kultury
3.	Czy projekt realizowany będzie w partnerstwie: tak
4.	Lokalizacja projektu: Krasnobród ul. 3 Maja 26
5.	Czy podmiot zgłaszający posiada tytuł prawny do lokalu lub nieruchomości, gdzie realizowany będzie projekt: tak
6.	Osoba do kontaktów: Mariola Czapla
7.	Przewidywany okres realizacji projektu: 10.2019 r. – 12.2023 r.
8.	<p>Cel projektu, zakres realizowanych działań wraz z uzasadnieniem projektu:</p> <p>Celem projektu jest pobudzenie aktywności mieszkańców miasta i gminy Krasnobród (na obszarze rewitalizacji), rozwijanie ich pasji i zainteresowań, zdobywanie nowych umiejętności, poszerzanie wiedzy, integracja społeczna oraz zwiększenie dostępności do różnego rodzaju form aktywności poprzez:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Stworzenie atrakcyjnej oferty spędzania wolnego czasu, 2. Stworzenie możliwości zdobywania wiedzy i nowych umiejętności, 3. Przeciwdziałanie biernemu trybowi życia, 4. Zwiększenie aktywności ruchowej społeczeństwa, 5. Integracja społeczna, 6. Rozwijanie sprawności fizycznej i dbanie o zdrowie, 7. Promowanie aktywności fizycznej jako najlepszego sposobu na spędzanie czasu wolnego na świeżym powietrzu. <p>A w szczególności powyższy cel będzie realizowany również poprzez:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie możliwości uczestnictwa w formach aktywności dotychczas realizowanych w KDK (zumba, zajęcia: taneczne, plastyczne, wokalne, muzyczne, teatralne) poprzez rozszerzenie kręgu odbiorców o nowe grupy wiekowe (dzieci, młodzież, dorosłych, seniorów) oraz nowe formy zajęć. 2. Wzbogacenie i rozszerzenia form dotychczasowej działalności o nowe formy aktywności, takie jak zajęcia: rękodzieła artystycznego, (np. powertex, decoupage i in.) florystyczno-dekoracyjne, kulinarne i fotograficzne. 3. Udział w spektaklach teatralnych. 4. Organizację cyklu letnich plenerowych projekcji filmowych – 4 cykle. 5. Organizację cyklu wydarzeń rekreacyjno-sportowych promujących aktywny wypoczynek na świeżym powietrzu: rajdy i zawody nordic walking i rowerowe, biegi, turnieje piłki plażowej, zumba w plenerze, zawody narciarskie – 4 cykle. <p>Potrzeba realizacji projektu wynika z faktu, że osoby zamieszkujące na obszarze rewitalizacji i mieszkańcy Krasnobrodu są mało aktywne społecznie i ruchowo. Czas wolny spędzają najczęściej oglądając telewizję lub siedząc przy komputerze, co niekorzystnie wpływa zarówno na zdrowie fizyczne jak i psychiczne. Taki tryb życia sprawia też, że są odizolowani od reszty społeczeństwa i nie integrują się z nim. Ograniczony</p>

	dostęp do szerokiej oferty kulturalnej i aktywnego wypoczynku, oddalenie od większych miast, które oferują bogatą ofertę kulturalną (kino, teatr) i zajęć ruchowych (siłownia, pływalnia, klub fitness i szkoły tańca itp.) niekorzystnie wpływa na rozwijanie zainteresowań związanych z szeroko rozumianą aktywnością. Poza tym mieszkańcom nie wystarcza funduszy na pokrycie kosztów dojazdu do większego miasta i zakupu biletów do kina czy teatru oraz karnetów na zajęcia. Działania realizowane w ramach projektu są odpowiedzią na potrzeby i oczekiwania mieszkańców, które znane są z analizy informacji uzyskanych podczas rozmów i kontaktów, konsultacji prowadzonych z mieszkańcami.
9.	Grupa odbiorców: Odbiorcami projektu będą głównie mieszkańcy obszaru rewitalizacji, ale także inni mieszkańcy miasta i gminy Krasnobród (dzieci, młodzież i osoby dorosłe, w tym seniorzy).
10.	Wskaźniki realizacji zadania (prognozowane produkty i rezultaty) - zwiększenie liczby uczestników zajęć dotychczas prowadzonych – o 30% - wzrost liczby rodzajów oferowanych stałych zajęć – 4 szt. - zwiększenie liczby uczestników nowych zajęć – o 30 osób - wzrost liczby ofert aktywnego spędzania czasu – 6 szt. - wzrost liczby osób korzystających z ofert aktywnego wypoczynku – o 40%
11.	Sposoby pomiaru stopnia realizacji zadania Wskaźniki realizacji projektu będą sprawdzane systematycznie na etapie realizacji projektu oraz po jego zakończeniu. Pomiary będą prowadzone na podstawie list uczestników poszczególnych zajęć oraz uczestników realizowanych wydarzeń - ofert aktywnego spędzania czasu oraz dokumentacji fotograficznej. - na podstawie wydanych bezpłatnych okolicznościowych biletów (numerowanych).
12.	Szacunkowy koszt realizacji z uwzględnieniem możliwych źródeł finansowania Szacunkowa wartość całego projektu, to kwota 400 000,00 zł brutto.
13.	Gotowość do realizacji: Projekt jest w trakcie opracowania, zbierane są informacje i materiały do pisania dokumentów aplikacyjnych.

Źródło: Urząd Gminy Krasnobród

Tabela 102 Fiszka projektowa 7

Przedsięwzięcie/Projekt 7	
1.	Nazwa projektu: Działania aktywizacyjne i terapeutyczne w budynku dawnego Urzędu Gminy przy Al. NMP.
2.	Nazwa wnioskodawcy: Parafia NNMP
3.	Czy projekt realizowany będzie w partnerstwie: tak
4.	Lokalizacja projektu: Krasnobród Al. NNMP
5.	Czy podmiot zgłaszający posiada tytuł prawny do lokalu lub nieruchomości, gdzie realizowany będzie projekt: tak
6.	Osoba do kontaktów: ks. Eugeniusz Derdziuk
7.	Przewidywany okres realizacji projektu: 11.2019 r. – 12.2023 r.
8.	Cel projektu, zakres realizowanych działań wraz z uzasadnieniem projektu: Cel operacyjny 1: Działania na rzecz włączenia społecznego; Projekt przewiduje realizację działań nakierowanych na przeciwdziałanie przemocy domowej i rówieśniczej na terenie obszaru rewitalizowanego. W ramach projektu organizowane będą kampanie informacyjne, spotkania, szkolenia i in. Profilaktyka i promocja zdrowego trybu życia. Przedsięwzięcie zakłada realizację szeregu działań z zakresu promowania zdrowego stylu życia i przeciwdziałania zachowaniom niebezpiecznym wśród mieszkańców obszaru rewitalizowanego, w tym profilaktyka uzależnień. Projekt przewiduje realizację działań nakierowanych na przeciwdziałanie przemocy domowej i rówieśniczej na terenie obszaru rewitalizowanego. W ramach projektu organizowane będą kampanie informacyjne, spotkania, szkolenia i in. W ramach działalności ośrodka będą prowadzone zajęcia terapeutyczne dla osób uzależnionych i ich rodzin. Z pomieszczeń będą korzystały również dzieci i osoby potrzebujące z osiedla Podklasztor w tym Spółdzielni Mieszkaniowej. Projekt przewiduje zakup niezbędnego wyposażenia i mebli oraz sprzętu informatycznego i audiowizualnego do sal, w których będą przeprowadzane zajęcia, szkolenia, turnusy terapeutyczne i spotkania.
9.	Grupa odbiorców: Odbiorcami projektu będą głównie mieszkańcy obszaru rewitalizacji, ale także inni mieszkańcy miasta i gminy Krasnobród (dzieci, młodzież i osoby dorosłe, w tym seniorzy) oraz osoby potrzebujące z okolicznych gmin.
10.	Wskaźniki realizacji zadania (prognozowane produkty i rezultaty)

	<ul style="list-style-type: none"> - nowa jakość i wzrost działań skierowanych do mieszkańców i przyjezdnych - zwiększenie dostępności do profesjonalnych usług i informacji profilaktycznych - zwiększenie wiedzy mieszkańców obszaru rewitalizowanego w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom - zmniejszenie ilości zachowań przemocowych - zwiększenie umiejętności przeciwdziałania przemocy wśród mieszkańców obszaru rewitalizowanego
11.	Sposoby pomiaru stopnia realizacji zadania <ul style="list-style-type: none"> - prowadzonej ewidencji zajęć terapeutycznych, spotkań i szkoleń - na podstawie prowadzonych przez organizatora kart pobytu (statystyk) - liczba szkół i dzieci uczestniczących w nowej formie edukacji i promocji zdrowego stylu życia
12.	Szacunkowy koszt realizacji z uwzględnieniem możliwych źródeł finansowania Szacunkowy koszt realizacji wynosi 500.000,00zł brutto. Planuje się wykonać zadanie ze środków parafii i ze środków Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014 – 2020.
13.	Gotowość do realizacji W trakcie opracowania są zestawienia i kosztorysy zakupu wyposażenia w sprzęt informatyczny, audiowizualny i meble oraz przygotowywana jest niezbędna dokumentacja aplikacyjna. Inwestor posiada tytuł prawny do nieruchomości na której będzie realizowana operacja.

Źródło: Urząd Gminy Krasnobród

Tabela 103 Fiszka projektowa 8

Przedsięwzięcie/Projekt 8	
1.	Nazwa projektu: Rewitalizacja wraz z termomodernizacją budynku Domu Pielgrzyma w Krasnobrodzie (dawna siedziba Urzędu Gminy).
2.	Nazwa wnioskodawcy: Parafia NNMP w Krasnobrodzie
3.	Czy projekt realizowany będzie w partnerstwie: nie
4.	Lokalizacja projektu: dz. nr 607/9 Krasnobród Al. NNMP
5.	Czy podmiot zgłaszający posiada tytuł prawny do lokalu lub nieruchomości, gdzie realizowany będzie projekt: tak
6.	Osoba do kontaktów: ks. Eugeniusz Derdziuk
7.	Przewidywany okres realizacji projektu: 5.2018 r. – 6.2023 r.
8.	Cel projektu, zakres realizowanych działań wraz z uzasadnieniem projektu: Cel operacyjny 2: Ochrona dziedzictwa kulturowego wraz z rewitalizacją infrastruktury miejskiej. Projekt rewitalizacji budynku Domu Pielgrzyma został podzielony na branże: architektoniczną, sanitarną i elektryczną. Branża architektoniczna będzie polegała na wymianie stolarki drzwiowej i okiennej oraz parapetów, wymianie wewnętrznych schodów na strych oraz wymianie podłóg drewnianych. Wyburzenie części wewnętrznych ścian działowych i wymurowanie nowych ścian działowych. Wymiana dachu wraz z więźbą oraz pokryciem wraz z wymianą rynien, rur spustowych, obróbek blacharskich. Izolacja termiczna dachu. Wymianie ulegnie strop nad parterem. Zastosowana zostanie izolacja przeciwwilgociowa ścian fundamentowych oraz izolacja termiczna ścian zewnętrznych. Przeprowadzony zostanie remont ścian istniejących wraz z wykonaniem nowych tynków. Zaplanowano wykonanie pochylni – podjazdu dla wózków inwalidzkich oraz opaski z płytek chodnikowych o szer. 50cm wokół budynku. Zaplanowano również wykonanie nowego zjazdu z Alei NMP oraz wykonanie 5 miejsc parkingowych (w tym jedno dla osób niepełnosprawnych). Branża sanitarna ma polegać na wykonaniu odwiertów pod gruntowe wymienniki ciepła – 5 odwiertów pionowych głębokości do 100 m. Montaż pompy ciepła wraz z urządzeniami i armaturą w piwnicy budynku. Wykonanie instalacji centralnego ogrzewania podłogowego oraz montaż grzejników i Klima konwektorów. Wykonanie nowej instalacji wod-kan. oraz p.poż. Wykonanie instalacji wentylacyjnej mechanicznej – wywiewnej z odzyskaniem ciepła. Czerpnie i wyrzutnie umieszczone w trzech istniejących kominach. Montaż okapu wyciągowego z kuchni z wyprowadzeniem zużytego powietrza ponad dach. Wykonanie przyłączy: wodociągowego i kanalizacji sanitarnej. Wykonanie instalacji fotowoltaicznej na dach budynku od strony południowo – zachodniej. Branża elektryczna będzie polegała na wykonaniu nowej instalacji wraz z montażem opraw, wymianie źródeł światła na energooszczędne oraz montaż systemu zarządzania energią.
9.	Grupa odbiorców: Z uwagi na charakter usług świadczonych w budynku po rewitalizacji odbiorcami projektu będą mieszkańcy obszaru zdegradowanego oraz wszyscy mieszkańcy Gminy Krasnobród,

	pielgrzymi i turyści odwiedzający sanktuarium i okoliczne atrakcje turystyczne i korzystających z usług uzdrowiskowych.
10.	<p>Wskaźniki realizacji zadania (prognozowane produkty i rezultaty)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie atrakcyjności obszaru zdegradowanego, 2. Zatrzymanie degradacji stanu technicznego budynków, co oprócz poprawy funkcji usługowych umożliwi efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, 3. Wstrzymanie niekorzystnych zjawisk demograficznych, m.in. migracja. <p>i prognozowane produkty:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba wyremontowanych obiektów – 1 2. Powierzchnia wyremontowanej elewacji – 515,00 m² 3. Powierzchnia dachu – 420,00 m² 4. Zjazd na działkę – 1 szt. 5. Miejsca postojowe – 5 szt.
11.	<p>Sposoby pomiaru stopnia realizacji zadania</p> <p>Wszystkie wskaźniki założone na etapie projektu będą sprawdzane na etapie realizacji inwestycji i po jej zakończeniu. Monitoring będzie prowadzony przez Parafię NNMP w Krasnobrodzie we współpracy z inspektorami nadzoru poszczególnych branż. Podstawą pomiaru wskaźnika będą wizyty na placu budowy, remontowanych pomieszczeń, protokoły odbioru poszczególnych etapów prac, pełna dokumentacja z monitoringu projektu po jego zakończeniu. Częstotliwość dokonywania pomiarów poszczególnych wskaźników uzależniona będzie od okresu realizacji projektu i obowiązków zachowania osiągniętych efektów zrealizowanego projektu (w trakcie i na zakończenie realizacji inwestycji). Dokumentacja z monitoringu projektu.</p>
12.	<p>Szacunkowy koszt realizacji z uwzględnieniem możliwych źródeł finansowania Szacunkowy koszt realizacji wynosi 1.437.459,33 zł brutto. Planuje się wykonać zadanie ze środków własnych w wysokości 71.872,97 zł i ze środków NFOŚiGW a wnioskowane dofinansowanie na poziomie 95% tj. 1.365.586,36 zł.</p>
13.	<p>Gotowość do realizacji Projekt posiada opracowaną dokumentację techniczną. Inwestor posiada tytuł prawny do nieruchomości na której będzie realizowana operacja.</p>

Źródło: Urząd Gminy Krasnobród

Tabela 104 Fiszka projektowa 9

Przedsięwzięcie/Projekt 9	
1.	Nazwa projektu: Zagospodarowanie terenu w okolicach Klasztoru w tym ul. Łąkowa, Królowej Marysieńki, łącznik do ul. Tomaszowskiej.
2.	Nazwa wnioskodawcy: Gmina Krasnobród
3.	Czy projekt realizowany będzie w partnerstwie: nie
4.	Lokalizacja projektu: Krasnobród ul. Łąkowa, Królowej Marysieńki, łącznik do ul. Tomaszowskiej.
5.	Czy podmiot zgłaszający posiada tytuł prawny do lokalu lub nieruchomości, gdzie realizowany będzie projekt: tak
6.	Osoba do kontaktów: Sylwester Lizut
7.	Przewidywany okres realizacji projektu: 9.2018 r. – 08.2021 r.
8.	<p>Cel projektu, zakres realizowanych działań wraz z uzasadnieniem projektu:</p> <p>Cel operacyjny 2: Rozwój infrastruktury społecznej wspomagającej rynek pracy.</p> <p>Projekt polega na przebudowie ul. Łąkowej drogi gminnej 112304L wraz z miejscami parkingowymi z kostki betonowej, oświetleniem i kanalizacją deszczową, na odcinku od drogi powiatowej w ul. Tomaszowskiej do bocznego odejścia do Al. NMP oraz w ul. Królowej Marysieńki na odcinku od Al. NMP do Ul. Sobieskiego, a także wyjazd z parkingu i miejsca imprez plenerowych z terenu dz. 607/14. w postaci łącznika do ul. Tomaszowskiej – dla wszystkich wskazanych dróg prędkość projektowa – 30km/h, Wybudowanie placu zabaw, chodnika i ścieżek komunikacyjnych oraz zagospodarowanie zielenią, ukwiecenie wzdłuż nowopowstałych alejek z małą architekturą parku Ks. Kan. Kazimierza Wójtowicza na działce 605/2. Wykonanie monitoringu miejskiego terenu rewitalizowanego. Projekt dotyczy rozszerzenia zasięgu systemu monitoringu miejskiego i zakłada poprawę bezpieczeństwa polegającą na podniesieniu poczucia bezpieczeństwa w obszarze rewitalizowanym - zmniejszenie liczby wykroczeń i naruszeń prawa.</p> <p>Wykonanie nawierzchni z kostki betonowej na pełnej podbudowie na drodze o ruchu pieszo - jezdnym,</p>

	<p>oraz wykonanie do 10 miejsc parkingowych oraz rozwiązania komunikacyjne dla pieszych w postaci budowy chodnika stworzy bezpieczne dojście do klasztoru, a także na pozostałą część osiedla Podklasztor i cmentarz parafialny. Znacznie ułatwi dostęp komunikacyjny dla mieszkańców, turystów oraz dzieci do szkoły, dla osób niepełnosprawnych, rodzin z małymi dziećmi i seniorów.</p> <p>Głównym problemem jaki skłonił Wnioskodawcę do podjęcia działań rewitalizacyjnych i modernizacyjnych jest zjawisko degradacji obszaru miejskiego Krasnobrodu, który ma kilka wymiarów wśród nich najistotniejszy to wymiar społeczny, gospodarczy, techniczny i środowiskowy. Niszczeniu ulega przede wszystkim nie remontowana od lata zabudowa i infrastruktura drogowa. Nawierzchnia ulic w obszarze rewitalizacyjnym jest w bardzo złym stanie technicznym, ciągi pieszo-jezdne pokryte są nawierzchnią tymczasową - szutrową i w niewielkich ilościach wyeksploatowaną kostką betonową, połączenie różnych technologii budowy nawierzchni na styku ulic powoduje zagrożenie dla ruchu pieszego i samochodowego. Na terenie obszaru rewitalizacji odnotowuje się bardzo dużo ubytków w nawierzchni ulic i chodników, co wpływa niekorzystnie na bezpieczeństwo jak również na estetykę. Realizacja projektu wychodzi naprzeciw tym problemom, modernizacja dróg w obszarze wpłynie na podniesienie bezpieczeństwa ruchu drogowego, poprawę dostępności do obiektów klasztornych, które niemal w całości należą do niewątpliwych atrakcji turystycznych o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym oraz przyczyni się do zwiększenia poziomu ochrony dziedzictwa kulturowego tego obszaru. Obszar, na którym jest realizowany projekt charakteryzuje się nasilającymi się negatywnymi zjawiskami społecznymi i ekonomicznymi, obszary zdegradowane stanowią niejednokrotnie zagrożenie dla ludzi i środowiska naturalnego, ze względu na to że na opisywanych terenach następuje kumulacja negatywnych zjawisk (niski poziom aktywności gospodarczej, wysokie bezrobocie, wysoki stopień przestępczość itp.), dlatego realizacja projektu jest tak ważna. Dzięki realizacji projektu w znacznym stopniu nastąpi poprawa jakości dróg w centrum, uregulowany zostanie ruch kołowy i pieszy, ciągi pieszo – jezdne zostaną dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych (zwiększenia ilości chodników i zmniejszenie ich wysokości) rozwiązany zostanie problemem gospodarczy uatrakcyjnienie miasta, poprawa bezpieczeństwa mieszkańców i turystów oraz wzmocnienie tożsamości mieszkańców. W dłuższej perspektywie czasu inwestycja jest szansą na ożywienie społeczno-gospodarcze.</p> <p>Projekt odpowiada na potrzeby rewitalizacyjne w następujących sferach:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. sferze społecznej (przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu, podniesie poziomu bezpieczeństwa w korzystaniu ze ciągów komunikacyjnych); 2. sferze przestrzenno-funkcjonalnej (poprawa dostępu i jakości ciągów komunikacyjnych w gminie, drogowych, rowerowych i pieszych); 3. sferze gospodarczej (niski stopień przedsiębiorczości); 4. sferze technicznej (stworzenie rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie jakości środowiska, a także stworzenie objazdu w czasie uroczystości religijnych, dojazdu do ulic i miejscowości położonych w części wschodniej).
9.	<p>Grupa odbiorców: Z uwagi na lokalizację głównymi odbiorcami będą mieszkańcy obszaru rewitalizowanego, niemniej ze względu na charakter otoczenia klasztoru odbiorcami projektu będą wszyscy mieszkańcy Gminy Krasnobród oraz turyści i pielgrzymi.</p>
10.	<p>Wskaźniki realizacji zadania prognozowane rezultaty:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie atrakcyjności obszaru zdegradowanego. 2. Zatrzymanie degradacji stanu technicznego dróg i ulic, co umożliwi poprawę efektywnego korzystanie z obiektów budowlanych i rozwój przedsiębiorczości. 3. Wstrzymanie niekorzystnych zjawisk związanych z ochroną środowiska. <p>i prognozowane produkty:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nowopowstała przestrzeń publiczna w tym plac zabaw – 1 szt. - powierzchnia odnowiona z zakresu drobnej infrastruktury, ukwiecenia i zieleni w przestrzeni publicznej – 4664m² - długość zmodernizowanych dwóch dróg gminnych i łącznika na obszarze miejskim – 600 m - nowo wybudowane chodniki i ścieżki spacerowe – 250 m
11.	<p>Sposoby pomiaru stopnia realizacji zadania</p> <p>Wszystkie wskaźniki założone na etapie projektu będą sprawdzane na etapie realizacji inwestycji i po jej zakończeniu. Monitoring będzie prowadzony przez Urząd Miejski w Krasnobrodzie we współpracy z inspektorami nadzoru poszczególnych branż. Podstawą pomiaru wskaźnika będą wizyty na placu budowy, protokoły odbioru poszczególnych etapów prac, pełna dokumentacja z monitoringu projektu po jego zakończeniu. Częstotliwość dokonywania pomiarów poszczególnych wskaźników uzależniona będzie od okresu realizacji projektu i obowiązków zachowania osiągniętych efektów zrealizowanego</p>

	projektu (w trakcie i na zakończenie realizacji inwestycji).
12.	Szacunkowy koszt realizacji z uwzględnieniem możliwych źródeł finansowania Szacunkowy koszt realizacji wynosi 850.000,00 zł brutto. Planuje się wykonać zadanie ze środków budżetu gminy i ze środków Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014 – 2020.
13.	Gotowość do realizacji Projekt jest w opracowaniu, przygotowywana jest dokumentacja techniczna. Inwestor posiada tytuł prawny do nieruchomości, na której będzie realizowana operacja.

Źródło: Urząd Gminy Krasnobród

Tabela 105 Fiszka projektowa 10

Przedsięwzięcie/Projekt 10	
1.	Nazwa projektu: Rewitalizacja Zespołu Klasztornego NNMP poprzez remont konserwatorski Zespołu Podominańskiego Fundacji Królowej Marii Sobieskiej na cele Kultury.
2.	Nazwa wnioskodawcy: Parafia NNMP w Krasnobrodzie
3.	Czy projekt realizowany będzie w partnerstwie: tak
4.	Lokalizacja projektu: Krasnobród ul. Tomaszowska 18
5.	Czy podmiot zgłaszający posiada tytuł prawny do lokalu lub nieruchomości, gdzie realizowany będzie projekt: tak
6.	Osoba do kontaktów: ks. Eugeniusz Derdziuk
7.	Przewidywany okres realizacji projektu: 5.2019 r. – 11.2021 r.
8.	<p>Cel projektu, zakres realizowanych działań wraz z uzasadnieniem projektu:</p> <p>Cel operacyjny 3: Ochrona dziedzictwa kulturowego wraz z rewitalizacją infrastruktury miejskiej. Projekt zakłada wykonanie niezbędnej rewitalizacji Zespołu Klasztornego NNMP poprzez remont konserwatorski Zespołu Podominańskiego Fundacji Królowej Marii Sobieskiej na cele Kultury polegają na wykonaniu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - izolacji pionowej i poziomej - nowej więźby dachowej - wymianie stolarki drzwiowej i okiennej - odnowieniu elewacji - remontu konserwatorskiego murów ogrodowych - ogrzewania kościoła i całego obiektu klasztornego poprzez zastosowanie pomp ciepła do instalacji podłogowej - przebudowa podwórza i cmentarza przykościelnego z odnowieniem i udostępnieniem krypt - remont pęknięć murów <p>Realizacja projektu pozwoli na przywrócenie pełni wartości historycznych i artystycznych zespołowi podominańskiemu, utrwali pozycję zabytku na trasie wycieczek po Zamościu i okolicach oraz po Roztoczu. Już od dawna funkcjonuje nazwa Mała Częstochowa, obiekt przyciąga wielu turystów indywidualnych i zbiorowych. Klasztor i kościół zachowany w stanie prawie niezmiennym od czasów powstania jest interesującym świadkiem historii. Planowane ekspozycje przyczynią się do lepszego odbioru dziejów, jakie oglądały te mury, a jak się okazuje, w maleńkim i leżącym na uboczu Krasnobrodzie zachodziły wydarzenia o znaczeniu ogólnopolskim, a nawet szerszym. Wystarczy wymienić synod kalwiński w 1647 roku, czy uniwersał Jana Sobieskiego, wówczas hetmana koronnego, wzywający szlachtę do obrony kraju przed Turkami wydany 10 sierpnia 1672 roku w Krasnobrodzie. Polepszenie warunków w kościele i budynku klasztornym, ogrzanie i wyposażenie, pozwoli na realizowanie dalszych zamierzeń kulturalnych:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Makieta dotykowa umieszczona przed wejściem do zespołu zachęci także osoby niewidzące i niedowidzące do zwiedzania klasztoru i kościoła, gdzie znajdą wiele ułatwień, pozwalających im na percepcję propozycji muzealnych i kulturowych. 2. Sklepiony korytarz klasztorny na parterze w południowo – zachodnim skrzydle, którydy będzie przechodził każdy odwiedzający obiekt, będzie służył jako galeria dla eksponowania prac konkursowych: plastycznych, fotograficznych, poetyckich. Będzie nobilitacją dla biorących udział w konkursach przez pokazanie prac szerszej, nie tylko szkolnej czy lokalnej publiczności. 3. Zrewitalizowana dawna kuchnia klasztorna, przywrócona pierwotnej funkcji i udostępniona, pozwoli na organizację cyklicznych (obiady śródowe) warsztatów kulinarnych, prowadzonych przez koła gospodyń wiejskich i zaproszonych gości w trzech blokach tematycznych: <ul style="list-style-type: none"> • kulinarne tradycje dominikańskie, • kuchnia francuska od Ludwika XIV po dziś dzień, • kuchnia regionalna – roztoczańska. 4. Zrewitalizowany dawny refektarz klasztorny będzie gościł między innymi konkursy krasomówcze, a

także debaty polemiczne kontynuując, na świecki sposób, kaznodziejskie tradycje dominikańskie. Wydarzenia współorganizowane przez szkoły średnie będą z wyprzedzeniem ogłaszane na stronie internetowej z podaniem tematu i ram czasowych wypowiedzi. Będą to więc imprezy otwarte, na których każdy będzie mógł wystąpić, pod warunkiem uprzedniego zarejestrowania się. Będzie prowadzony zapis filmowy wyróżnionych występów, zwiedzający obiekt będą mieli możliwość obejrzenia archiwalnych nagrań dzięki aparaturze kina domowego w jaką refektarz będzie wyposażony. Tematy konkursów będą dotyczyły historii Polski i regionu, oraz ważnych problemów współczesności.

5. Ekspozycja muzealna jest tak pomyślana, żeby sprowokować turystów do aktywności poznawczej. Zwiedzanie będzie można rozbudować o udział w grach terenowych typu QUEST w dziedzinach: historii geologii, sztuki, etnografii i zielarstwa. Kto dotrze do celu na podstawie właściwie odczytanych wskazówek – przybije sobie pieczęć znalezionej na końcu trasy.

6. Odnowione i wyposażone pomieszczenia pozwolą na organizowanie zajęć dla grup specjalnych, w tym dla autystyków

7. Stałe warsztaty kaligraficzne dla młodzieży szkolnej i dorosłych

8. Obiekt będzie nieodpłatnie udostępniał swoje pomieszczenia – refektarz, korytarze dla promocji publikacji dotyczących regionu i na wieczory autorskie

9. Prowadzenie stałych bloków edukacyjnych

- rośliny zielarskie – skarby natury

- podstawowe tworzywa – drewno glina kamień

- chleb jako symbol, dar, pokarm, - w tym bloku m. in. zajęcia z tradycyjnego wypieku opłatka

10. Cztery razy do roku korytarz parteru będzie gościł zlot bukinistów – targi zbieraczy osobliwości

11. Muzeum historyczne: dawny klasztor i parafia na tle dziejów regionu, Polski, Europy – ekspozycja będzie oddziaływać na różne zmysły zwiedzających: wzrok, słuch, dotyk, powonienie, odczuwanie temperatury. Wielotorowy przekaz pozwoli na korzystanie z oferty muzealnej także turystom o różnych ograniczeniach percepcji

12. W Krasnobrodzie na leczeniu klimatycznym przebywa wiele dzieci przez cały rok. Multisensoryczna ekspozycja historyczna pozwoli na urządzenie w budynku klasztornej lekcji dla pacjentów sanatoriów, oraz uczestników zielonych szkół.

13. Wykonawcy koncertujący w kościele w ramach festiwalu i konkursów muzycznych będą upamiętniani w galerii muzycznej na piętrze. Fotografie artystów oprawione osobno w drewniane ramki będą rozmieszczone na ścianach południowo-zachodniego skrzydła klasztoru. Pewna liczba ramek będzie wisiał pusta na podobieństwo pustych medalionów papieskich u św. Pawła za Murami w Rzymie, dla zaznaczenia, że sytuacja jest rozwojowa

14. Zostanie stworzona możliwość interaktywnego zwiedzania poprzez uczestnictwo w programie: „Regionalne Studia Historyczno-Przyrodnicze” z pobraniem „Indeksu” i gromadzeniem kolejnych „zaliczeń” celem uzyskania pieczęci ukończenia „Studiów”

Głównym problemem jaki skłonił Wnioskodawcę do podjęcia działań rewitalizacyjnych i modernizacyjnych jest zjawisko degradacji obszaru miejskiego Krasnobrodu, który ma kilka wymiarów wśród nich najistotniejszy to wymiar społeczny, gospodarczy, techniczny i środowiskowy. Niszczeniu ulega przede wszystkim niedostatecznie remontowana przez lata zabudowa, w tym zabytkowa. Projekt polegać będzie na przeprowadzeniu robót budowlanych i konserwatorskich na obiekcie zabytkowym, adaptacji obiektu na cele jak wspomniano wyżej: kulturalne i turystyczne oraz społeczne. Dzięki takim działaniom stworzone zostaną potencjalne możliwości związane z rozwojem branży usług turystycznych, usługowych - zaistnieje konieczność stałego zatrudnienia osób do obsługi obiektów, a także rozwinięta zostanie sfera usług: usługi przewodnickie, produkcja i punkty sprzedaży pamiątek itp. Brak dostępności do unikatowych obiektów zabytkowych, powoduje mniejsze zainteresowanie turystów tymi obiektami oraz miejscem, na którym są one zlokalizowane. Ma to istotny wpływ na obniżenie wielkości ruchu turystycznego w danym obszarze, a co za tym idzie zmniejszenie dochodów mieszkańców zajmujących się obsługą turystów i mieszkańców. Szczególnie dotkliwe jest to w okresie zmniejszonego ruchu turystycznego (jesień – zima), kiedy małe miejscowości „zamierają” i zamykane są punkty związane z obsługą turystów i przyjezdnych (gastronomia, wypożyczalnia sprzętu, usługi przewodnickie, itp.). Głównym celem projektu jest rewitalizacja obiektów dziedzictwa kulturowego i poprawa dostępności do tych obiektów, a także wykorzystanie ich potencjału dla stworzenia całorocznej oferty związanej ze sferą społeczną miasta wpływająca także na wzrost udziału mieszkańców w życiu publicznym i kulturalnym. Dzięki rewitalizacji obiektu i założonemu wzrostowi ruchu turystycznego, stworzone zostaną warunki do wzrostu zatrudnienia, w efekcie doprowadzi to do wzrostu potencjału gospodarczego miasta i regionu. Zaistnieje konieczność powstania nowych miejsc pracy w sferze usług – usługi przewodnickie, gastronomia, pamiątki, transport, drobna wytwórczość, w

	sferze kultury - koncerty, prezentacje, teatr oraz w sferze gospodarki komunalnej – utrzymanie obiektów, prace porządkowe. Realizacja w/w projektu przyczyni się do podniesienia atrakcyjności turystycznej gminy oraz całego regionu, przyczyni się do zachowania i propagowania dziedzictwa kulturowego i wzbogaci ofertę turystyczną.
9.	Grupa odbiorców: Z uwagi na zabytkowy charakter obiektu (świadka pamięci) oraz unikatowe dziedzictwo kultury narodowej i religijnej jaką pełni Zespół Poddominikański, odbiorcami projektu będą wszyscy odwiedzający to miejsce w tym również mieszkańcy Gminy Krasnobród oraz turyści odwiedzający nasze miasto. Są to głównie turyści z województwa lubelskiego oraz innych regionów Polski, a także coraz liczniejsi turyści zagraniczni.
10.	Wskaźniki realizacji zadania prognozowane rezultaty: Zwiększenie atrakcyjności obszaru zdegradowanego Zatrzymanie degradacji stanu technicznego obiektów zabytkowych i prognozowane produkty: Liczba zrewitalizowanych miejsc użyteczności publicznej oraz obiektów w strukturach zabytkowych – 1 kompleks, Liczba obiektów przystosowanych do korzystania z OZE (odnawialne źródła energii) – 1 szt. Liczba zorganizowanych ekspozycji i atrakcji edukacyjnych – 14 szt. Liczba zorganizowanych wydarzeń – 6 szt. Wzrost udziału społeczeństwa w aktywnościach społecznych (poprzez rekreację dziedzictwo kulturowe i działania kulturalne) – min. 2 działania w roku Wzrost liczby odwiedzin w obiekcie – 1200 osób
11.	Sposoby pomiaru stopnia realizacji zadania Wszystkie wskaźniki założone na etapie projektu będą sprawdzane na etapie realizacji inwestycji i po jej zakończeniu. Monitoring będzie prowadzony przez Parafię NNMP w Krasnobrodzie we współpracy z inspektorami nadzoru poszczególnych branż. Podstawą pomiaru wskaźnika będą wizyty na placu budowy, remontowanych pomieszczeń, protokoły odbioru poszczególnych etapów prac, pełna dokumentacja z monitoringu projektu po jego zakończeniu. Częstotliwość dokonywania pomiarów poszczególnych wskaźników uzależniona będzie od okresu realizacji projektu i obowiązków zachowania osiągniętych efektów zrealizowanego projektu (w trakcie i na zakończenie realizacji inwestycji). Dokumentacja z monitoringu projektu.
12.	Szacunkowy koszt realizacji z uwzględnieniem możliwych źródeł finansowania Szacunkowy koszt realizacji wynosi 17.000.000,00 zł brutto. Planuje się wykonać zadanie ze środków parafii i ze środków POIiŚ.
13.	Gotowość do realizacji Projekt jest opracowany, przygotowana jest dokumentacja techniczna. Inwestor posiada tytuł prawny do nieruchomości na której będzie realizowana operacja.

Źródło: Urząd Gminy Krasnobród

Tabela 106 Fiszka projektowa 11

Przedsięwzięcie/Projekt 11	
1.	Nazwa projektu: Budowa parkingu i chodnika przy alei NMP.
2.	Nazwa wnioskodawcy: Gmina Krasnobród
3.	Czy projekt realizowany będzie w partnerstwie: nie
4.	Lokalizacja projektu: Krasnobród Al. NMP
5.	Czy podmiot zgłaszający posiada tytuł prawny do lokalu lub nieruchomości, gdzie realizowany będzie projekt: tak
6.	Osoba do kontaktów: Sylwester Lizut
7.	Przewidywany okres realizacji projektu: 8.2019r. – 11.2019 r.
8.	Cel projektu, zakres realizowanych działań wraz z uzasadnieniem projektu: Cel operacyjny 2: Ochrona dziedzictwa kulturowego wraz z rewitalizacją infrastruktury miejskiej. Projekt polega na przebudowie zdegradowanej i niewykorzystywanej zatoki autobusowej na parking z miejscami postojowymi i chodnika łączącego ul. Królowej Marysienki ciągu pieszo jezdnego z chodnikiem prowadzącym do klasztoru i dalej na osiedlu. Wykonanie nawierzchni z kostki betonowej z opaską w postaci krawężnika i obrzeży na pełnej podbudowie. Dokumentacja projektowo-kosztorysowa. do 10 miejsc parkingowych i budowy chodnika stworzy bezpieczne dojście do klasztoru, a także na pozostałą część osiedla Podklasztor i cmentarz parafialny. Znacznie ułatwi dostęp komunikacyjny dla mieszkańców, turystów oraz dzieci do szkoły i osób niepełnosprawnych.
9.	Grupa odbiorców: Z uwagi na lokalizację głównymi odbiorcami będą mieszkańcy obszaru rewitalizowanego, niemniej ze względu na charakter otoczenia klasztoru odbiorcami projektu będą wszyscy mieszkańcy Gminy

	Krasnobród oraz turyści i pielgrzymi.
10.	Wskaźniki realizacji zadania (prognozowane produkty i rezultaty) Zmodernizowanie jednego parkingu. powierzchnia odnowiona z zakresu drobnej infrastruktury parkingowej – 210 m ² , długość wybudowanego chodnika na obszarze miejskim – 125 m
11.	Sposoby pomiaru stopnia realizacji zadania Wszystkie wskaźniki założone na etapie projektu będą sprawdzane na etapie realizacji inwestycji i po jej zakończeniu. Monitoring będzie prowadzony przez Urząd Miejski w Krasnobrodzie we współpracy z inspektorami nadzoru poszczególnych branż. Podstawą pomiaru wskaźnika będą wizyty na placu budowy, protokoły odbioru poszczególnych etapów prac, pełna dokumentacja z monitoringu projektu po jego zakończeniu. Częstotliwość dokonywania pomiarów poszczególnych wskaźników uzależniona będzie od okresu realizacji projektu i obowiązków zachowania osiągniętych efektów zrealizowanego projektu (w trakcie i na zakończenie realizacji inwestycji).
12.	Szacunkowy koszt realizacji z uwzględnieniem możliwych źródeł finansowania Szacunkowy koszt realizacji wynosi 68.000,00 zł brutto. Planuje się wykonać zadanie ze środków budżetu gminy i ze środków Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014 – 2020.
13.	Gotowość do realizacji Projekt jest w opracowaniu, przygotowywana jest dokumentacja techniczna umożliwiającą realizację inwestycji.

Źródło: Urząd Gminy Krasnobród

Tabela 107 Fiszka projektowa 12

Przedsięwzięcie/Projekt 12	
1.	Nazwa projektu: Przebudowa zjazdów z ul. Tomaszowskiej drogi powiatowej nr 3260L dz. 794 na teren dz. nr 796 oraz parkingów na dz. nr 796 w Krasnobrodzie.
2.	Nazwa wnioskodawcy: Gmina Krasnobród
3.	Czy projekt realizowany będzie w partnerstwie: nie
4.	Lokalizacja projektu: Krasnobród ul. Tomaszowska
5.	Czy podmiot zgłaszający posiada tytuł prawny do lokalu lub nieruchomości, gdzie realizowany będzie projekt: tak
6.	Osoba do kontaktów: Sylwester Lizut
7.	Przewidywany okres realizacji projektu: 9.2019 r. – 06.2023 r.
8.	Cel projektu, zakres realizowanych działań wraz z uzasadnieniem projektu: Cel operacyjny 2: Ochrona dziedzictwa kulturowego wraz z rewitalizacją infrastruktury miejskiej. Projekt polega na przebudowie ulicy i wykonanie nawierzchni zjazdów i miejsc parkingowych z kostki betonowej na pełnej podbudowie. Dokumentacja projektowo-kosztorysowa obejmuje następujący zakres opracowania wykonanie 2 zjazdów z ul. Tomaszowskiej, zjazd z ul. Konopnickiej stanowiący włączenie drogi dojazdowej do parkingów do ul. Konopnickiej oraz 3 parkingi. Zaplanowane zjazdy z ul. Tomaszowskiej o długości 31,3m oraz 14,5m oraz drogi dojazdowe do parkingów o długości 43,0m i o długości 86,5m szerokość dróg równa 5,0m. Stanowiska postojowe zaprojektowano po obu stronach dróg manewrowych. Na trzech parkingach łącznie zaprojektowano 57 miejsc postojowych o wymiarach 2,5x5,0m i 3 miejsca dla pojazdów osób niepełnosprawnych o wymiarach 3,6x5,0 m. Konstrukcja nawierzchni zjazdów, dróg, miejsc postojowych: - nawierzchnia z kostki brukowej gr. 8 cm - podsypka cementowo piaskowa gr. 4 cm - warstwa zasadnicza podbudowy z tłuczni stabilizowanego mechanicznie gr. 10 cm - warstwa pomocnicza podbudowy z tłuczni stabilizowanego mechanicznie gr. 15 cm - warstwa odsączająca z piasku gruboziarnistego gr. 20 cm Na styku krawędzi zjazdów z jezdnią ul. Tomaszowskiej oraz na styku drogi dojazdowej do parkingów i krawędzi jezdni ul. Konopnickiej zastosowano krawężniki ścięte "na płask", na całej długości zjazdów zastosowano krawężniki ścięte o wymiarach 15x30 cm na ławach betonowych z oporem gr. 12 cm – wtopione. Parkingi i drogi dojazdowe ograniczone zostały krawężnikami o wymiarach 15x30 cm na ławach betonowych z oporem gr. 12 cm – wystające.
9.	Grupa odbiorców: Z uwagi na lokalizację głównymi odbiorcami będą mieszkańcy obszaru rewitalizowanego, niemniej ze względu na charakter otoczenia klasztoru odbiorcami projektu będą wszyscy mieszkańcy Gminy Krasnobród oraz turyści i pielgrzymi.
10.	Wskaźniki realizacji zadania (prognozowane produkty i rezultaty)

	W sumie powstanie 57 miejsc parkingowych na trzech parkingach. powierzchnia odnowiona z zakresu drobnej infrastruktury parkingowej
11.	Sposoby pomiaru stopnia realizacji zadania Wszystkie wskaźniki założone na etapie projektu będą sprawdzane na etapie realizacji inwestycji i po jej zakończeniu. Monitoring będzie prowadzony przez Urząd Miejski w Krasnobrodzie we współpracy z inspektorami nadzoru poszczególnych branż. Podstawą pomiaru wskaźnika będą wizyty na placu budowy, protokoły odbioru poszczególnych etapów prac, pełna dokumentacja z monitoringu projektu po jego zakończeniu. Częstotliwość dokonywania pomiarów poszczególnych wskaźników uzależniona będzie od okresu realizacji projektu i obowiązków zachowania osiągniętych efektów zrealizowanego projektu (w trakcie i na zakończenie realizacji inwestycji). Trzy parkingi możliwe że zadanie będzie etapowane.
12.	Szacunkowy koszt realizacji z uwzględnieniem możliwych źródeł finansowania Szacunkowy koszt realizacji wynosi 520.000,00 zł brutto. Planuje się wykonać zadanie ze środków gminy i ze środków Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014 – 2020.
13.	Gotowość do realizacji Projekt jest w opracowaniu, przygotowawana jest dokumentacja techniczna.

Źródło: Urząd Gminy Krasnobród

Tabela 108 Fiszka projektowa 1 (przedsięwzięcia uzupełniające)

Przedsięwzięcia uzupełniające	
Przedsięwzięcie/Projekt 1	
1.	Nazwa projektu: Budowa ulicy Andersa.
2.	Nazwa wnioskodawcy: Gmina Krasnobród
3.	Czy projekt realizowany będzie w partnerstwie: nie
4.	Lokalizacja projektu: Krasnobród ul. Andersa
5.	Czy podmiot zgłaszający posiada tytuł prawny do lokalu lub nieruchomości, gdzie realizowany będzie projekt: tak
6.	Osoba do kontaktów: Sylwester Lizut
7.	Przewidywany okres realizacji projektu:
8.	Cel projektu, zakres realizowanych działań wraz z uzasadnieniem projektu: Cel operacyjny 2: Ochrona dziedzictwa kulturowego wraz z rewitalizacją infrastruktury miejskiej. Projekt polega na przebudowie ulicy Andersa Nawierzchnia ulic w obszarze rewitalizacyjnym jest w bardzo złym stanie technicznym, ciągi pieszo-jezdne pokryte są nawierzchnią tymczasową - szutrową i w niewielkich ilościach wyeksploatowaną kostką betonową, połączenie różnych technologii budowy nawierzchni na styku ulic powoduje zagrożenie dla ruchu pieszego i samochodowego. Na terenie obszaru rewitalizacji odnotowuje się bardzo dużo ubytków w nawierzchni ulic i chodników, co wpływa niekorzystnie na bezpieczeństwo jak również na estetykę. Realizacja projektu wychodzi naprzeciw tym problemom, modernizacja dróg w obszarze wpłynie na podniesienie bezpieczeństwa ruchu drogowego, poprawę dostępności do obiektów klasztornych, które niemal w całości należą do niewątpliwych atrakcji turystycznych o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym oraz przyczyni się do zwiększenia poziomu ochrony dziedzictwa kulturowego tego obszaru. Obszar, na którym jest realizowany projekt charakteryzuje się nasilającymi się negatywnymi zjawiskami społecznymi i ekonomicznymi, obszary zdegradowane stanowią niejednokrotnie zagrożenie dla ludzi i środowiska naturalnego, ze względu na to że na opisywanych terenach następuje kumulacja negatywnych zjawisk (niski poziom aktywności gospodarczej, wysokie bezrobocie, wysoki stopień przestępczość itp.), dlatego realizacja projektu jest tak ważna. Dzięki realizacji projektu w znacznym stopniu nastąpi poprawa jakości dróg w centrum, uregulowany zostanie ruch kołowy i pieszy, ciągi pieszo – jezdne zostaną dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych (zwiększenia ilości chodników i zmniejszenie ich wysokości) rozwiązany zostanie problemem gospodarczy uatrakcyjnienie miasta, poprawa bezpieczeństwa mieszkańców i turystów oraz wzmocnienie tożsamości mieszkańców. W dłuższej perspektywie czasu inwestycja jest szansą na ożywienie społeczno-gospodarcze.
9.	Grupa odbiorców: Projekt skierowany jest do lokalnych przedsiębiorców i mieszkańców Krasnobrodu oraz turystów i kuracjuszy.
10.	Wskaźniki realizacji zadania (prognozowane produkty i rezultaty) linia oświetlenia ulicznego – 1 szt. długość zmodernizowanych dróg gminnych na obszarze miejskim – 600,00 m
11.	Sposoby pomiaru stopnia realizacji zadania Wszystkie wskaźniki założone na etapie projektu będą sprawdzane na etapie realizacji inwestycji i po jej

	zakończeniu. Monitoring będzie prowadzony przez Urząd Miejski w Krasnobrodzie we współpracy z inspektorami nadzoru poszczególnych branż. Podstawą pomiaru wskaźnika będą wizyty na placu budowy, protokoły odbioru poszczególnych etapów prac, pełna dokumentacja z monitoringu projektu po jego zakończeniu. Częstotliwość dokonywania pomiarów poszczególnych wskaźników uzależniona będzie od okresu realizacji projektu i obowiązków zachowania osiągniętych efektów zrealizowanego projektu (w trakcie i na zakończenie realizacji inwestycji).
12.	Szacunkowy koszt realizacji z uwzględnieniem możliwych źródeł finansowania Szacunkowy koszt realizacji wynosi 500.000,00 zł brutto. Planuje się wykonać zadanie ze środków gminy i ze środków Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014 – 2020.
13.	Gotowość do realizacji Projekt jest w opracowaniu, przygotowywana jest dokumentacja techniczna. Inwestor posiada tytuł prawny do nieruchomości na której będzie realizowana operacja.

Źródło: Urząd Gminy Krasnobród

Tabela 109 Fiszka projektowa 1 (przedsięwzięcia uzupełniające)

Przedsięwzięcie/Projekt 2	
1.	Nazwa projektu: Budowa ulicy Gietki.
2.	Nazwa wnioskodawcy: Gmina Krasnobród
3.	Czy projekt realizowany będzie w partnerstwie: nie
4.	Lokalizacja projektu: Krasnobród ul. Gietki
5.	Czy podmiot zgłaszający posiada tytuł prawny do lokalu lub nieruchomości, gdzie realizowany będzie projekt: tak
6.	Osoba do kontaktów: Sylwester Lizut
7.	Przewidywany okres realizacji projektu:
8.	Cel projektu, zakres realizowanych działań wraz z uzasadnieniem projektu: Cel operacyjny 2: Ochrona dziedzictwa kulturowego wraz z rewitalizacją infrastruktury miejskiej. Projekt polega na przebudowie ulicy Gietki Nawierzchnia ulic w obszarze rewitalizacyjnym jest w bardzo złym stanie technicznym, ciągi pieszo-jezdne pokryte są nawierzchnią tymczasową - szutrową i w niewielkich ilościach wyeksploatowaną kostką betonową, połączenie różnych technologii budowy nawierzchni na styku ulic powoduje zagrożenie dla ruchu pieszego i samochodowego. Na terenie obszaru rewitalizacji odnotowuje się bardzo dużo ubytków w nawierzchni ulic i chodników, co wpływa niekorzystnie na bezpieczeństwo jak również na estetykę. Realizacja projektu wychodzi naprzeciw tym problemom, modernizacja dróg w obszarze wpłynie na podniesienie bezpieczeństwa ruchu drogowego, poprawę dostępności do obiektów klasztornych, które niemal w całości należą do niewątpliwych atrakcji turystycznych o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym oraz przyczyni się do zwiększenia poziomu ochrony dziedzictwa kulturowego tego obszaru. Obszar, na którym jest realizowany projekt charakteryzuje się nasilającymi się negatywnymi zjawiskami społecznymi i ekonomicznymi, obszary zdegradowane stanowią niejednokrotnie zagrożenie dla ludzi i środowiska naturalnego, ze względu na to że na opisywanych terenach następuje kumulacja negatywnych zjawisk (niski poziom aktywności gospodarczej, wysokie bezrobocie, wysoki stopień przestępczość itp.), dlatego realizacja projektu jest tak ważna. Dzięki realizacji projektu w znacznym stopniu nastąpi poprawa jakości dróg w centrum, uregulowany zostanie ruch kołowy i pieszy, ciągi pieszo – jezdne zostaną dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych (zwiększenia ilości chodników i zmniejszenie ich wysokości) rozwiązany zostanie problem gospodarczy uatrakcyjnienie miasta, poprawa bezpieczeństwa mieszkańców i turystów oraz wzmocnienie tożsamości mieszkańców. W dłuższej perspektywie czasu inwestycja jest szansą na ożywienie społeczno-gospodarcze.
9.	Grupa odbiorców: Projekt skierowany jest do lokalnych przedsiębiorców i mieszkańców Krasnobrodu oraz turystów i kuracjuszy.
10.	Wskaźniki realizacji zadania (prognozowane produkty i rezultaty) nowopowstała linia oświetlenia ulicznego – 1 szt. długość zmodernizowanych dróg gminnych na obszarze miejskim – 410 m
11.	Sposoby pomiaru stopnia realizacji zadania Wszystkie wskaźniki założone na etapie projektu będą sprawdzane na etapie realizacji inwestycji i po jej zakończeniu. Monitoring będzie prowadzony przez Urząd Miejski w Krasnobrodzie we współpracy z inspektorami nadzoru poszczególnych branż. Podstawą pomiaru wskaźnika będą wizyty na placu budowy, protokoły odbioru poszczególnych etapów prac, pełna dokumentacja z monitoringu projektu po jego zakończeniu. Częstotliwość dokonywania pomiarów poszczególnych wskaźników uzależniona

	będzie od okresu realizacji projektu i obowiązków zachowania osiągniętych efektów zrealizowanego projektu (w trakcie i na zakończenie realizacji inwestycji).
12.	Szacunkowy koszt realizacji z uwzględnieniem możliwych źródeł finansowania Szacunkowy koszt realizacji wynosi 350.000,00 zł brutto. Planuje się wykonać zadanie ze środków gminy i ze środków Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014 – 2020.
13.	Gotowość do realizacji Projekt jest w opracowaniu, przygotowywana jest dokumentacja techniczna. Inwestor posiada tytuł prawny do nieruchomości na której będzie realizowana operacja.

Źródło: Urząd Gminy Krasnobród

5.RAMY FINANSOWE

5.1 ŹRÓDŁA I MODELE FINANSOWANIA PRZEDSIĘWZIĘĆ

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Krasnobród został opracowany zgodnie z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 Ministra Rozwoju oraz Zasadami programowania, wdrażania i wsparcia rewitalizacji w województwie lubelskim Departamentu Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Departamentu Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym. Źródłem jego finansowania mogą być zarówno wewnętrzne fundusze budżetu gminy i podmiotów prywatnych, jak i zewnętrzne środki unijne i krajowe.

Gmina powinna wykorzystać dostępne środki z programów rządowych oraz funduszy pomocowych Unii Europejskiej oraz stworzyć warunki dla możliwie szerokiego włączenia się sektora prywatnego w działania związane z rewitalizacją. Przede wszystkim powinno się do tego zachęcić i zmobilizować lokalne przedsiębiorstwa i instytucje.

Głównym unijnym źródłem finansowania projektów rewitalizacyjnych jest Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020, w ramach którego działaniami dedykowanymi rewitalizacji są:

- 13.3 Rewitalizacja obszarów miejskich,
- 13.4 Rewitalizacja obszarów wiejskich.

W ramach powyższych działań na dofinansowanie szansę mają projekty infrastrukturalne, mające na celu przywracanie bądź nadanie nowych funkcji obszarom zdegradowanym pod względem przestrzennym, środowiskowym, społecznym i gospodarczym.

Dla gminy Krasnobród najbardziej istotnym działaniem jest 13.3 Rewitalizacja obszarów miejskich. Realizacja projektów rewitalizacyjnych przy współfinansowaniu RPO WL w ramach tego działania będzie możliwa jedynie pod warunkiem wpisania ich do Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Celem Działania 13.3 jest odnowa zdegradowanych przestrzeni miejskich prowadząca do rozwiązywania zdiagnozowanych problemów społecznych tych obszarów. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez wsparcie przedsięwzięć rewitalizacyjnych obejmujących m.in. zadania w zakresie głębokiej przebudowy i adaptacji zdegradowanych obiektów i obszarów, ukierunkowane w szczególności na poprawę jakości korzystania z przestrzeni, likwidację izolacji obszarów problemowych oraz poprawę jakości życia mieszkańców obszarów

zdegradowanych. Inwestycje infrastrukturalne w zakresie rewitalizacji ukierunkowane na rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów społecznych wzmocnią wysiłki na rzecz ograniczania liczby osób bezrobotnych oraz wykluczenia społecznego mieszkańców obszarów rewitalizowanych. Pozwolą także na odnowę zdegradowanych przestrzeni miejskich przyczyniając się do wzmocnienia ich potencjałów rozwojowych.

W działaniu 13.3 określony został szeroki katalog beneficjentów, którzy mogą starać się o dofinansowanie projektu rewitalizacyjnego:

- Jednostki samorządu terytorialnego oraz ich związki, porozumienia i stowarzyszenia;
- Samorządowe jednostki organizacyjne sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną;
- Służby ratownicze i bezpieczeństwa publicznego;
- Przedsiębiorstwa społeczne, zgodnie definicją Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej;
- Podmioty działające w oparciu o partnerstwo publiczno-privatne;
- Spółki prawa handlowego, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki;
- Organizacje pozarządowe;
- Jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną nie wymienione wyżej;
- MŚP (przedsiębiorstwa muszą prowadzić działalność na terenie województwa lubelskiego);
- Podmioty wdrażające instrument finansowy, które spełniają kryteria wymienione w rozporządzeniu delegowanym nr 480/2014.

W ramach RPO WL przewidziano także preferencje dla inwestycji niezbędnych dla kompleksowej rewitalizacji danego obszaru realizowanych w ramach następujących działań:

- 3.1 Tereny inwestycyjne,
- 5.2 Efektywność energetyczna sektora publicznego,
- 5.3 Efektywność energetyczna sektora mieszkaniowego,
- 5.5 Promocja niskoemisyjności,
- 7.1 Dziedzictwo kulturowe i naturalne,
- 9.1 Aktywizacja zawodowa,
- 9.3 Rozwój przedsiębiorczości,

- 11.1 Aktywne włączenie,
- 11.2 Usługi społeczne i zdrowotne,
- 12.2 Kształcenie ogólne,
- 13.2 Infrastruktura usług społecznych.

Szczególną formą finansowania działań rewitalizacyjnych jest połączenie środków publicznych i prywatnych poprzez zawiązanie partnerstwa publiczno-prywatnego (PPP). W rozumieniu ustawy o PPP z dnia 28 lipca 2005 r. (Dz. U. Nr 169 poz.1420) jest to oparta na umowie współpraca podmiotu publicznego i partnera prywatnego, służąca realizacji zadania publicznego, w ramach której partner prywatny w całości albo w części poniesie nakłady na wykonanie przedsięwzięcia będącego przedmiotem współpracy lub zapewni ich poniesienie przez osoby trzecie. Podobną formą finansowania działań rewitalizacyjnych jest partnerstwo publiczno-społeczne czyli forma współpracy jednostki publicznej z organizacjami pozarządowymi.

Ważne jest aby pamiętać o tym, że zakres, organizacja i finansowanie rewitalizacji powinny być dostosowane do specyfiki obszaru, z wykorzystaniem wszystkich doświadczeń podmiotów planujących realizację projektów rewitalizacyjnych.

5.2 PLAN FINANSOWY

Plan finansowy w odniesieniu do poszczególnych przedsięwzięć przedstawia poniższa tabela

Tabela 110 Plan finansowy Programu Rewitalizacji

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Okres realizacji przedsięwzięcia	Typ projektu	Szacowana wartość projektu	Podmiot realizujący projekt	Możliwe źródła finansowania		
						Środki zewnętrzne [zł]	Środki gminne [zł]	Środki prywatne [zł]
Cel operacyjny 1: Działania na rzecz włączenia społecznego								
1.	Remont budynku na potrzeby utworzenia Centrum Aktywności Społecznej oraz siedziby Ośrodka Pomocy Społecznej w budynku po dawnym Ośrodku Zdrowia	2018 - 2019	Infrastrukturalny	750.000,00 zł	Gmina Krasnobród	637 500	112 500	-
2.	Działania aktywizacyjne w ramach Centrum Aktywności Społecznej	2019 - 2023	Społeczny	400.000,00 zł	Gmina Krasnobród	360 000	40 000	-
3.	Remont, zagospodarowanie i wyposażenie opuszczonego budynku wraz z otoczeniem w centrum Krasnobrodu w rynku z przeznaczeniem na siedzibę nowo powołanego Podmiotu Ekonomii Społecznej po mieszkaniach nauczycieli	2018 - 2019	Infrastrukturalny	500.000,00 zł	Gmina Krasnobród	425 000	75 000	-
4.	Utworzenie Spółdzielni Socjalnej „Źródło” w budynku w centrum Krasnobrodu w rynku po mieszkaniach nauczycieli	2018-2019	Społeczny	300.000,00 zł	Gmina Krasnobród i Stowarzyszenie Kulturalno-Naukowe „do Źródeł”	280 000	19 500	500
5.	Remont i wyposażenie Krasnobrodzkiego Domu Kultury zagospodarowanie jego najbliższego terenu	2018 - 2019	Infrastrukturalny	500.000,00 zł	Gmina Krasnobród	425 000	75 000	-
6.	Działania aktywizacyjne w ramach Krasnobrodzkiego Domu Kultury	2019 - 2023	Społeczny	400.000,00 zł	Gmina Krasnobród	360 000	40 000	-
7.	Działania aktywizacyjne i terapeutyczne w budynku dawnego Urzędu Gminy przy ul. Tomaszowskiej	2019 - 2023	Społeczny	500.000,00 zł	Parafia NMP	475 000	12 500	12 500
Cel operacyjny 2: Ochrona dziedzictwa kulturowego wraz z rewitalizacją infrastruktury miejskiej								
1.	Rewitalizacja wraz z termomodernizacją budynku Domu Pielgrzyma w Krasnobrodzie (budynek dawnego Urzędu Gminy przy Alei NMP).	2018 - 2019	Infrastrukturalny	1.500.000,00 zł	Parafia NMP	1.425 000	-	72 500
2.	Zagospodarowanie terenu w	2018 - 2021	Infrastrukturalny	850.000,00 zł	Gmina	722.500	127.500	-

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Okres realizacji przedsięwzięcia	Typ projektu	Szacowana wartość projektu	Podmiot realizujący projekt	Możliwe źródła finansowania		
						Środki zewnętrzne [zł]	Środki gminne [zł]	Środki prywatne [zł]
	okolicach Klasztoru w tym ul. Łąkowa, Królowej Marysieńki, łącznik do ul. Tomaszowskiej				Krasnobród			
3.	Rewitalizacja Zespołu Klasztornego NNMP poprzez remont konserwatorski Zespołu Poddominikańskiego Fundacji Królowej Marii Sobieskiej na cele Kultury	2019 - 2021	Infrastrukturalny	17.000.000,00 zł	Parafia NMP	13.000 000	-	4.000 000
4.	Budowa parkingu i chodnika przy alei NMP	2019	Infrastrukturalny	68.000,00 zł	Gmina Krasnobród	57.800,00	10.200,00	-
5.	Przebudowa zjazdów z ul. Tomaszowskiej drogi powiatowej nr 3260L dz. 794 na teren dz. nr 796 oraz parkingów na dz. nr 796 w Krasnobrodzie	2019 - 2023	Infrastrukturalny	520.000,00 zł	Gmina Krasnobród	442.000,00	78.000,00	-

Źródło: Opracowanie na podstawie materiałów Gminy Krasnobród

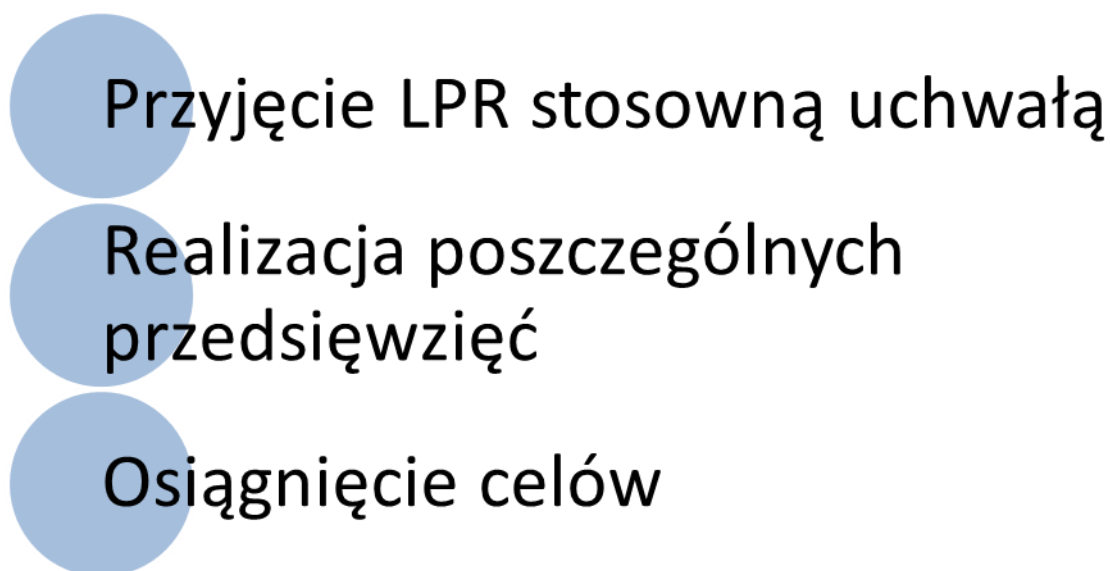
6. WDRAŻANIE, MONITOROWANIE I AKTUALIZACJA

6.1 SYSTEM WDRAŻANIA, MONITOROWANIA I AKTUALIZACJI DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH

Wdrażanie założeń Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Krasnobród jest procesem ciągłym, ze względu na jego długookresowy charakter. Wymagane jest ciągłe śledzenie zmian prawnych, gospodarczych, politycznych. Program jest elastyczny w dostosowywaniu się do wytycznych w zakresie pozyskiwania środków finansowych zewnętrznych. Cele rewitalizacji w wyniku działań podejmowanych przez Gminę będą osiągnane i w związku z tym będą zmieniały się priorytety. Ustalenie i opracowanie celów rewitalizacji oraz konkretnych przedsięwzięć przeznaczonych do realizacji poprzedza proces wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Rysunek 7 Uproszczony schemat działania LPR

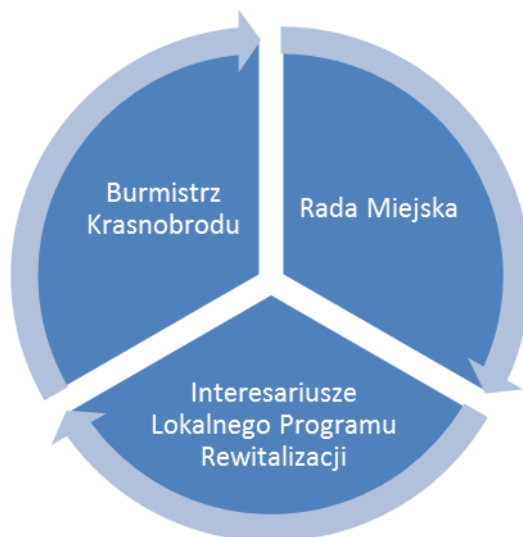
Podczas całego procesu wdrażania odbywa się okresowa ocena stopnia jego realizacji. Dzięki niej można wprowadzić niezbędne aktualizacje, jeżeli występują odchylenia od pierwotnie założonego planu.

6.1.1 STRUKTURA ZARZĄDZANIA

Jednym z kluczowych czynników sukcesu programu rewitalizacji jest sprawna koordynacja działań i sprawny przepływ informacji pomiędzy podmiotami zaangażowanymi w jego

realizację. Istotą procesu rewitalizacji jest prowadzenie przez interesariuszy skoordynowanych działań na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki.

Głównymi podmiotami zaangażowanymi w proces przygotowania i wdrożenia programu są: Burmistrz Krasnobrodu, Rada Miejska i Interesariusze rewitalizacji.

Rysunek 8 Schemat struktury zarządzania

Najważniejsze zadania podmiotów uczestniczących w procesie przygotowania i wdrażania programu rewitalizacji:

- Burmistrz Krasnobrodu:
  - Koordynowanie całego procesu rewitalizacji;
  - Prowadzenie analiz służących wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, sporządzeniu lub zmianie LPR, ocenie aktualności i stopnia jego realizacji;
  - Prowadzenie konsultacji społecznych;
  - Ogłaszanie informacji o podjęciu uchwały w sprawie uchwalenia LPR;
- Rada Miejska:
  - Zatwierdzenie i uchwalenie LPR;
  - Wprowadzenie przedsięwzięć rewitalizacyjnych zawartych w LPR, służących realizacji zadań własnych gminy, do załącznika do uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej gminy;
  - Uchwalanie zmian LPR;
  - Podjęcie uchwały o uchyleniu LPR w całości lub w części w przypadku stwierdzenia osiągnięcia celów rewitalizacji w nim zawartych.

6.1.2 SPOSÓB KOORDYNACJI DZIAŁAŃ PODMIOTÓW UCZESTNICZĄCYCH W PROGRAMIE REWITALIZACJI

Ponieważ koordynatorem całego procesu rewitalizacji gminy Krasnobród będzie Urząd Miejski, który jako instytucja samorządowa posiada odpowiedni potencjał organizacyjny oraz doświadczenie niezbędne do realizacji tego zadania, Burmistrz Krasnobrodu wyznaczy pracownika odpowiedzialnego za wsparcie wszystkich wymienionych w poprzednim podrozdziale organów w realizacji ich zadań. Najważniejsze zadania podmiotu koordynującego działania w programie rewitalizacji:

- Koordynator rewitalizacji – pracownik Urzędu Miasta:
  - Współpraca ze wszystkimi podmiotami zaangażowanymi w realizację programu,
  - Koordynowanie działań projektowych wymagających jednoczesnego zaangażowania jednostek i spółek gminy oraz strony społecznej,
  - Składanie wniosków i pozyskiwanie środków zewnętrznych na ich realizację,
  - Ocena projektów zgłoszonych do realizacji na obszarze objętym rewitalizacją pod kątem osiągnięcia celów programu,
  - Przygotowywanie projektów aktualizacji programu, w tym w szczególności wykazu projektów,
  - Promocja programu,
  - Organizacja i wdrażanie systemu monitorowania rzeczowego i finansowego dla programu,
  - Dokonywanie okresowych przeglądów realizacji projektów,
  - Sporządzanie raportów okresowych oraz raportu końcowego z realizacji programu,
  - Współpraca z innymi referatami Urzędu Miejskiego w zakresie realizacji programu.

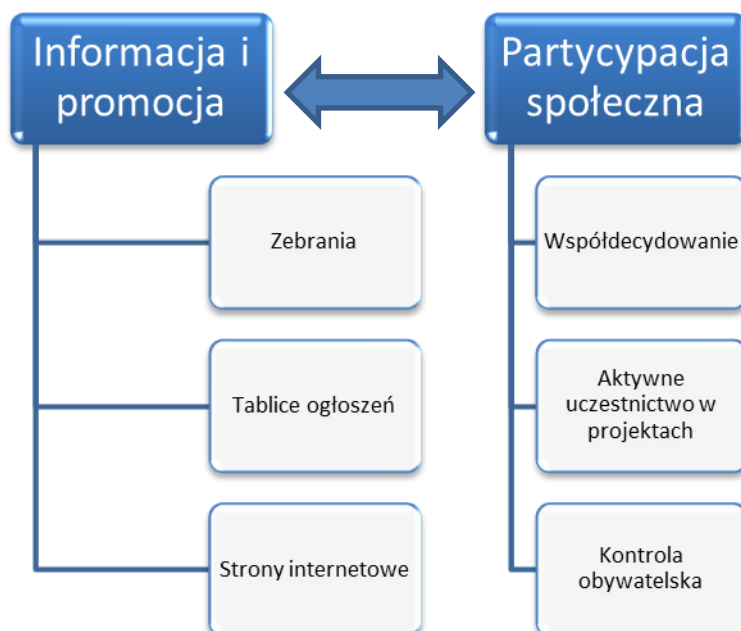
Wdrażanie Lokalnego Programu Rewitalizacji wymaga zaangażowania lokalnych partnerów z sektora: publicznego, społecznego i gospodarczego. Realizacja niniejszego programu wiąże się z udziałem podmiotu zarządzającego i koordynującego poszczególne działania (pracownika Urzędu Miejskiego) także w procesie monitoringu i oceny programu (przede wszystkim zapewnienie zgodności z harmonogramem realizacji programu rewitalizacji).

Głównym zadaniem wszystkich podmiotów zaangażowanych w proces rewitalizacji jest ukierunkowanie, kontrolowanie i ocena z punktu widzenia zapewnienia pełnej spójności z

dokumentami strategicznymi. Jest to wyjątkowo istotne z uwagi na znaczenie realizacji programu dla sprawnej implementacji pozostałych instrumentów rozwoju gminy, a także np. dla możliwości pozyskiwania środków z funduszy strukturalnych, itp.

6.1.3 SYSTEM INFORMACJI I PROMOCJI

Partycypacja społeczności lokalnej na każdym etapie powstawania i realizacji programu rewitalizacji odgrywa niezmiernie istotną rolę, dostarczając najbardziej rzetelnych informacji na temat problemów, potrzeb oraz potencjałów danego obszaru, które nie są możliwe do uzyskania na podstawie jedynie analizy danych statystycznych. Zaangażowanie na każdym etapie interesariuszy zainteresowanych udziałem w programie (m.in. organizacji pożytku publicznego, stowarzyszeń, przedsiębiorców, spółdzielni, mieszkańców gminy Krasnobród) umożliwi im aktywny udział w planowaniu i wdrażaniu zmian społecznych, gospodarczych i infrastrukturalnych zgodnie z ich potrzebami i interesami. Dlatego też niezbędne jest umożliwienie wymiany informacji i dyskusji o kształcie, jaki powinna przybrać rewitalizacja za pomocą różnorodnych instrumentów promocyjnych i informacyjnych. Poniższy schemat przedstawia instrumenty systemu informacji i promocji w powiązaniu z mechanizmami włączenia mieszkańców i partnerów w proces rewitalizacji.

Rysunek 9 Schemat powiązań mechanizmów informacji i promocji z partycypacją społeczną

Jak wynika z powyższego schematu działania informacyjne i promocyjne są nierozzerwalnie związane z mechanizmami włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji. Aby udział lokalnej

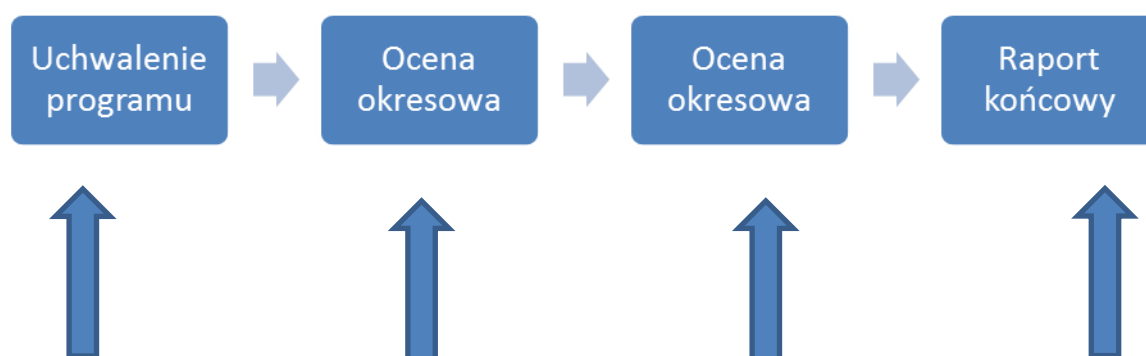
społeczności w tworzeniu i wdrażaniu programu przyniósł spodziewane efekty, konieczne jest prowadzenie szeregu działań, skupiających się przede wszystkim na:

- Organizacji zebrań z mieszkańcami zwłaszcza obszarów rewitalizowanych oraz partnerami społecznymi i gospodarczymi, które stanowią forum wymiany informacji i pomysłów na działania rewitalizacyjne,
- Publikowaniu ogłoszeń zamieszczanych na tablicach ogłoszeń,
- Wykorzystaniu możliwości kontaktu elektronicznego w postaci publikacji na stronach internetowych.

Dzięki tak zorganizowanej informacji i promocji społeczność lokalna zyska możliwość aktywnego udziału w tworzeniu wizji obszaru zdegradowanego po rewitalizacji, współdecydowania o kształcie zmian oraz kontroli społecznej nad procesem realizacji programu. Wszelkie formy partycypacji społecznej, w połączeniu z formami informacji i promocji, mają na celu pobudzenie i aktywizację społeczności na rzecz rozwoju lokalnego z wykorzystaniem posiadanej wiedzy i doświadczenia wszystkich interesariuszy, tak aby wszelkie podejmowane działania prowadziły do urzeczywistnienia wizji obszaru po rewitalizacji.

6.1.4 RAMOWY HARMONOGRAM PROGRAMU REWITALIZACJI

Ramowy harmonogram realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Krasnobród na lata 2017-2023 obejmuje okres od 2016 r. kiedy zostały rozpoczęte prace nad programem do końca 2023 r., czyli do planowanego zakończenia realizacji projektów wynikających z programu.

Rysunek 10 Schemat harmonogramu LPR

Szczegółowe informacje na temat realizacji programu wynikają z rozdziału 4. Wizja i cele rewitalizacji.

6.1.5 SYSTEM MONITORUNGU I OCENY SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ

Monitorowanie postępów realizacji oparte będzie na stałym pozyskiwaniu i analizowaniu danych dotyczących realizacji poszczególnych projektów. Bieżąca i systematyczna analiza danych ilościowych i jakościowych osiągniętych w trakcie realizacji projektu i porównanie ich z zaplanowanymi w programie, pozwoli na wykrycie rozbieżności oraz umożliwi odpowiednio wczesną korektę możliwych do przewidzenia komplikacji. Zastosowane będą dwie formy monitoringu: monitorowanie postępu prac oraz monitorowanie środków finansowych projektu.

Monitoring rzeczowy obejmuje proces realizacji i polegać będzie przede wszystkim na bieżącej kontroli zakresu merytorycznego prowadzonych działań oraz harmonogramu wdrażania projektu na podstawie pomiarów osiągania założonych rezultatów oraz wskaźników realizacji i ich analizy, a także weryfikacji przedmiotowej zgodności z założeniami LPR.

Monitorowanie efektów działań rewitalizacyjnych będzie się odbywało na dwóch poziomach:

- wskaźniki produktu na poziomie realizowanych projektów: określone indywidualnie dla poszczególnych projektów w podrozdziale 4.3.1. Lista przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- wskaźniki rezultatu na poziomie realizowanych projektów: określone indywidualnie dla poszczególnych projektów w podrozdziale 4.3.1. Lista przedsięwzięć rewitalizacyjnych,

Aby najpełniej odzwierciedlić poprawę sytuacji na obszarze przeznaczonym do rewitalizacji należy porównać wskaźniki otrzymane na początku tego procesu ze wskaźnikami uzyskanymi na kolejnych etapach oraz po jego zakończeniu.

Monitoring finansowy obejmuje zarządzanie środkami przyznanymi na realizację programu i jest podstawą oceny sprawności ich wydatkowania. Polegać będzie na bieżącej kontroli finansowych aspektów inwestycji: przepływów gotówkowych i poziomu wykorzystania

funduszy w poszczególnych kategoriach budżetowych, weryfikacji kwalifikowalności kosztów oraz gromadzeniu informacji o źródłach finansowania programu i stopniu wykorzystania dotacji. Istotnym elementem będzie również kontrola wykonania wzajemnych rozliczeń i zobowiązań z podwykonawcami, ewentualnymi partnerami, uczestnikami projektu i pracownikami oraz weryfikacja finansowej zgodności z założeniami programu.

Monitoring końcowy zweryfikuje, czy wytyczone cele zostały zrealizowane.

Wszystkie projekty objęte programem rewitalizacji będą podlegały jednakowemu systemowi oceny. Odpowiedzialny za to będzie koordynator ds. rewitalizacji. Do jego obowiązków należeć będzie także wykonanie wzoru formularza oceny projektu, który będzie wypełniany przez poszczególne podmioty wykonujące projekty rewitalizacyjne. Umożliwi to oszacowanie wartości wskaźników produktu i rezultatu z perspektywy pojedynczej inwestycji, co z kolei umożliwi opisanie i porównanie efektów w sposób jednoznaczny i przejrzysty. Gromadzenie kart projektów inwestycji już zrealizowanych pozwoli ocenić ich skuteczność oraz zdefiniować zagrożenia i szanse inwestycji o zbliżonym charakterze. Stanowić to będzie punkt odniesienia w następnych latach procesu rewitalizacji i pozwoli nadać mu pożądany kierunek oraz uniknąć błędów dotychczas popełnionych. Okresowe badanie stopnia realizacji wskaźników będzie się odbywać co dwa lata.

Przyjęty system monitorowania jest podstawą do efektywnej ewaluacji i aktualizacji LPR w przypadku gdy stwierdzony zostanie brak osiągnięcia założonych celów. Systematyczna ocena i aktualizacja umożliwi dostosowywanie założeń Lokalnego Programu Rewitalizacji do bieżących uwarunkowań zewnętrznych wpływających na efektywność realizacji zaplanowanych działań mających na celu poprawę zdiagnozowanej sytuacji kryzysowej.

6.1.6 ZASADY, TRYB I METODY PRZEPROWADZENIA EWALUACJI

Ewaluacja ma na celu poprawę jakości, skuteczności i spójności realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji w odniesieniu do konkretnych problemów obszaru rewitalizowanego z jednoczesnym uwzględnieniem celu głównego Programu i właściwego prawodawstwa lokalnego, krajowego i wspólnotowego dotyczącego m.in. oddziaływania na środowisko projektów zapisanych do realizacji w LPR.

Ewaluacja LPR będzie służyć przede wszystkim oszacowaniu osiągnięcia wskaźników monitorujących, a przez to stopnia wdrożenia całego LPR. Odpowie również na pytanie o

trafność planowanych, przeprowadzonych i zakończonych projektów w odniesieniu do potrzeb, oraz pozwoli ocenić efekty i korzyści z ich wdrożenia.

Ewaluacja Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Krasnobród opiera się na 3 rodzajach ocen:

- ex-ante (przed realizacją LPR) – uznać można, że ocenę taką przeprowadzono na etapie przygotowywania Lokalnego Programu Rewitalizacji, harmonogram przedsięwzięć sporządzono w oparciu o lokalne potrzeby,,
- on-going (w trakcie realizacji LPR) – ocenie tej podlegać będą poszczególne przedsięwzięcia w trakcie ich realizacji, system monitorowania i kontroli powinien być skierowany na analizę postępów w realizacji Programu i kontrolę terminów wykonania poszczególnych zadań,
- ex-post (po zakończeniu realizacji LPR) – w jej ramach przewiduje się, że po zakończeniu realizacji LPR przez kolejne pięć lat, w systemie rocznym sporządzane będą raporty celem weryfikacji rzeczywistych i planowanych wskaźników rezultatu i oddziaływania.

W raporcie ewaluacyjnym należy wziąć pod uwagę następujące kryteria ewaluacyjne: trafność, skuteczność, efektywność (przy ewaluacji on-going) oraz skuteczność, efektywność, użyteczność, trwałość (przy ewaluacji ex-post).

6.1.7 SYSTEM WPROWADZANIA ZMIAN

Ze względu na cel i charakter Lokalny Program Rewitalizacji ma formułę otwartą, tzn. że w przypadku zmiany wymogów prawnych, pojawiania się nowych problemów oraz wykreowania nowych projektów – będzie on aktualizowany. Projekty odpowiadające na zidentyfikowane problemy będą systematycznie przygotowywane w całym okresie wdrożeniowym.

Sytuacje, w których konieczna może być zmiana programu to m.in.:

- Zmiana aktualnych warunków sytuacji społeczno-gospodarczej gminy,
- Nowo zidentyfikowane potrzeby i oczekiwania mieszkańców obszarów kryzysowych,
- Wzrost bądź spadek poziomu zaangażowania podmiotów lokalnych w planowane działania,
- Konieczność dostosowania działań do możliwości budżetu gminy oraz dostępności środków zewnętrznych.

Ewentualność wprowadzenia poprawek i aktualizacji dokumentu wiązała się będzie z przyjęciem odpowiedniej uchwały przez Radę Miasta, tak aby LPR mógł w dalszym ciągu spełniać swoje zadania operacyjne. Wszelkie zmiany w Programie będą jednak musiały posiadać swoje uzasadnienie merytoryczne. Do LPR na późniejszym etapie jego realizacji będą mogli być również uwzględnieni dodatkowi partnerzy (zupełnie nowi, jak i zastępujący dotychczas funkcjonujących w Programie). Akceptowane będą te inicjatywy, które mogą się przyczynić do sukcesu Lokalnego Programu Rewitalizacji. Projekty, które zostaną dopisane do Programu, muszą być zgodne z politykami i programami lokalnymi, regionalnymi, krajowymi i europejskimi oraz z pilnością zaspokojenia potrzeb lokalnego społeczeństwa, jak również mieć wpływ na osiągnięcie spójności przestrzennej i społeczno-gospodarczej.

Procedura okresowej aktualizacji LPR obejmuje następujące kroki:

- Zainteresowane podmioty, działające na obszarach wskazanych do rewitalizacji w ramach LPR lub zainteresowane podjęciem takiej działalności, w zakresie przyczyniającym się do realizacji celów rewitalizacji, zgłaszają swoje propozycje w formie pisemnej do Urzędu Miasta w Krasnobrodzie lub do koordynatora rewitalizacji,
- Burmistrz wraz z koordynatorem rewitalizacji dokonuje weryfikacji zgłoszonych propozycji i wydaje opinię odnośnie włączenia lub odmowy włączenia zgłoszonego działania bądź innej proponowanej zmiany do Lokalnego Programu Rewitalizacji,
- Jeżeli planowane zmiany wymagają: włączenia do LPR nowych projektów, modyfikacji założonych celów bądź też wyznaczonych kierunków działań warunkujących powodzenie rewitalizacji, Burmistrz przy współpracy z koordynatorem rewitalizacji i Radą Miejską podejmuje decyzję o przystąpieniu do aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Zmiana programu następuje w trybie, w jakim został on uchwalony.

7.MECHANIZMY WŁĄCZANIA INTERESARIUSZY

7.1 PROCES KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

Ważnym etapem przy sporządzeniu Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Krasnobród na lata 2017-2023 były przeprowadzone konsultacje społeczne w postaci zarówno bezpośrednich spotkań z mieszkańcami, jak i badań ankietowych. Głównym celem konsultacji było przedstawienie społeczności lokalnej oraz władzom postępów związanych z procesem tworzenia dokumentu, a także uzyskanie ich opinii w zakresie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i rewitalizacji, a także celów rewitalizacji i planowanych projektów rewitalizacyjnych.

7.1.1 INTERESARIUSZE A REWITALIZACJA

Partycypacja społeczna jest nieodłącznym elementem procesu rewitalizacji i stanowi fundament działań na każdym etapie tego procesu (diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitorowanie). Partycypacja powinna być ukierunkowana na możliwie dojrzałe formy uczestnictwa społeczności w podejmowaniu decyzji, które jej dotyczą. Nie powinna ograniczać się jedynie do informowania (np. w formie spotkań, dyskusji i warsztatów) czy konsultowania działań władz lokalnych. Procesowi rewitalizacji powinny towarzyszyć zaawansowane metody partycypacji, takie jak współdecydowanie, aktywne uczestnictwo w projektach czy kontrola obywatelska.

Ideą rewitalizacji jest wyprowadzenie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, poprzez prowadzone w sposób kompleksowy, zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, które są skoncentrowane terytorialnie i prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie Lokalnego Programu Rewitalizacji. Podmioty zaliczane do interesariuszy rewitalizacji to:

- Mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczyści nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze;
- Mieszkańcy gminy inni niż mieszkańcy obszaru rewitalizacji;
- Podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić działalność gospodarczą na terenie gminy;
- Podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić działalność społeczną na terenie gminy, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne;

- Jednostka samorządu terytorialnego i jej jednostki organizacyjne;
- Organy władzy publicznej.

Aktywne uczestnictwo interesariuszy w procesie rewitalizacji zapewniają konsultacje społeczne.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Krasnobród został wypracowywany przez samorząd i poddany dyskusji w oparciu o diagnozę lokalnych problemów: społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych. Prace nad przygotowaniem programu opierały się na współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy, w tym szczególnie ze społecznością zamieszkującą obszar rewitalizacji, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi oraz innymi użytkownikami obszaru.

7.1.2 PARTYCYPACJA SPOŁECZNA NA ETAPIE WDRAŻANIA I MONITOROWANIA PROGRAMU

Aby zapewnić i utrzymać zainteresowanie społeczeństwa rewitalizacją oraz zagwarantować wszystkim interesariuszom wiedzę i możliwość uczestniczenia w procesie rewitalizacji, przez cały okres wdrażania prowadzone będą działania związane z promocją i informowaniem o realizacji poszczególnych projektów rewitalizacyjnych zawartych w programie oraz stanie wdrażania programu. W celu zapewnienia każdemu zainteresowanemu dostępu do tych informacji i możliwość zgłaszania uwag przewidywane są następujące formy konsultowania/informowania:

- Strona internetowa www.krasnobrod.pl,
- Biuletyn Informacji Publicznej,
- Zebrania sołeckie,
- Promocja działań rewitalizacyjnych podczas lokalnych imprez,
- Rozmowy z przedstawicielami mieszkańców – radnymi i sołtysem.

7.1.3 KONSULTACJE SPOŁECZNE W SPRAWIE WYZNACZANIA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

Przeprowadzone konsultacje społeczne, które odbyły w okresie od dnia 4 kwietnia 2017 r. do dnia 11 kwietnia 2017 r. w przedmiocie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Krasnobród dla potrzeb sporządzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji, miały na celu zebranie uwag, opinii i propozycji dotyczących wyznaczenia obszaru kryzysowego, na podstawie analizy koncentracji

negatywnych zjawisk ze sfery społecznej oraz uzupełniająco ze sfery gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej.

Konsultacje społeczne przeprowadzone zostały w następujących formach:

Spotkania z mieszkańcami w formie spaceru badawczego połączonego z wywiadami w dniu 4.04.2017 r. Spotkanie rozpoczęło się o godzinie 14.30 przed budynkiem Krasnobrodzkiego Domu Kultury. Rozmowy z mieszkańcami oraz lokalnymi liderami miały na celu omówienie wyznaczonego obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Krasnobród. Podczas spaceru badawczego pozyskano rzetelne i prawdziwe dane dotyczące sfery społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzennej i technicznej Gminy Krasnobród.

Spacer badawczy objął następujące tereny: okolice Centrum Kultury w Krasnobrodzie; ul. Rynek mieszkania po nauczycielach; ul. Gietki; dawny Ośrodek Zdrowia (ul. Lelewela); teren i okolice Klasztoru w tym ul. Łąkowa, Najświętszej Maryi Panny, Królowej Marysieńki, Tomaszowska, budynek dawnego Urzędu Gminy oraz ul. Andersa. Przed rozpoczęciem spaceru uczestnikom wyjaśniono jego znaczenie oraz cele rewitalizacji. Uczestnicy spaceru wskazali na deficyty na obszarach, objętych spacerem: braki w wyposażeniu i potrzeba remontów (Krasnobrodzkiego Domu Kultury), zły stan techniczny, brak oświetlenia i chodnika (ul. Gietki), zły stan budynku, zaniedbany teren (dawny Ośrodek Zdrowia), Niebezpieczna komunikacji - objazd w przypadku uroczystości kościelnych i dużego ruchu turystycznego, brak infrastruktury parkingów, placów zabaw, niedostateczne funkcje istniejącego monitoringu, konieczność przebudowy ścieżki, brak chodnika, istniejącym kiedyś chodnikiem biegnie wykorzystywana często ścieżka rowerowa, zły stan niektórych obiektów klasztornych i przyklasztornych (okolice Klasztoru), brak utwardzonej nawierzchni, chodnika i oświetlenia (ul. Andersa). Mieszkańcy widzą szanse w rewitalizacji tych obszarów: wzrost aktywności mieszkańców, dogodne centralne położenie (KDK), najkrótsza droga do dawnego ośrodka zdrowia i połączenie z centrum i terenami zabudowanymi (ul. Gietki), brak budynków publicznych w tej okolicy, stosunkowo blisko centrum, wola społeczności do umieszczenia tu Centrum Aktywności Społecznej, brak miejsc rekreacji, znana lokalizacji - przyległe targowisko (dawny Ośrodek Zdrowia), duża gęstość zaludnienia- budynki wielorodzinne, wizytówka miasta - lokalizacja najcenniejszych zabytków, w tym obszary cenne przyrodniczo (teren i okolice Klasztoru), położenie w bliskości rzeki Wieprz, powstająca szybko zabudowa pensjonatowa, lokalizacja wielu firm (ul. Andersa).

Spotkania z mieszkańcami w formie debaty konsultacyjnej w dniu 21.04.2017 r. na której omówiony został projekt wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na Gminy Krasnobród – opracowany na podstawie danych zastanych pochodzących z instytucji publicznych.

Na początku spotkania zostały zaprezentowane regulacje dotyczące rewitalizacji oraz wykonanej diagnozy dla Lokalnego Programu Rewitalizacji. Uczestnicy debaty zaakceptowali wybór obszaru rewitalizacji i potwierdzili trafność wyboru obszarów zdegradowanych. Z racji dostępnych środków oraz danych demograficznych podtrzymano wybór dwóch kluczowych obszarów jako obszaru rewitalizacji Krasnobród (centrum) i Krasnobród (Podklasztor) jako wymagających rewitalizacji zarówno w wymiarze społecznym jak i infrastrukturalnym. Podczas dyskusji mieszkańcy zwracali uwagę na znaczenie dla nich walorów kulturalnych miasta oraz na potrzebę aktywizacji mieszkańców, z którą obecnie jest duży problem. Wnioski z debaty zostały wzięte pod uwagę przy opracowaniu celów rewitalizacji.

Zbieranie uwag za pomocą formularzy i ankiety:

W wyznaczonym terminie nie wpłynęła żadna ankieta konsultacyjna.

7.1.4 KONSULTACJE SPOŁECZNE DOTYCZĄCE PRZEDSIĘWZIĘĆ

Przeprowadzone konsultacje społeczne, które odbyły się w okresie od dnia 11 kwietnia 2017 r. do dnia 20 kwietnia 2017 r., miały na celu zebranie uwag, w tym propozycji przedsięwzięć dotyczących Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Krasnobród.

Konsultacje społeczne przeprowadzone zostały w następujących formach:

- Warsztatów z mieszkańcami, które odbyły się 11 kwietnia o godz. 15 w Urzędzie Miejskim w Krasnobrodzie. W pierwszej części spotkania zaprezentowano uczestnikom spotkania proponowane przedsięwzięcia do realizacji w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji. Uczestnicy warsztatów zgodnie zaakceptowali zaproponowane przedsięwzięcia, wnosząc do nich swoje uwagi. W toku ćwiczeń warsztatowych uczestnicy doszli do wniosku, że najbardziej priorytetowymi przedsięwzięciami dla nich są remont budynku w centrum z przeznaczeniem na siedzibę spółdzielni socjalnej, rewitalizacja Domu Kultury oraz rewitalizacja budynku Domu Pielgrzyma (dawnej siedziby Urzędu Gminy). Mieszkańcy zadawali pytania dot. szczegółowości opisów przedsięwzięć oraz szans na ich realizację.
- Pisemnej z wykorzystaniem formularza zgłaszania propozycji przedsięwzięć. W okresie trwania konsultacji społecznych do urzędu miejskiego wpłynęło pięć formularzy zgłaszania przedsięwzięć. Dotyczyły one następujących przedsięwzięć:
  - remont i zagospodarowanie oraz wyposażenie budynku w centrum Krasnobrodu w rynku,
  - modernizacja budynku Krasnobrodzkiego Domu Kultury wraz z zakupem wyposażenia,
  - działania aktywizacyjne w ramach Krasnobrodzkiego Domu Kultury,

- utworzenie spółdzielni socjalnej „Źródło” w budynku w centrum Krasnobrodu w rynku po mieszkaniach nauczycieli,
- remont budynku na potrzeby utworzenia Centrum Aktywności Społecznej oraz siedziby Ośrodka Pomocy Społecznej w budynku po dawnym Ośrodku Zdrowia.

Wszystkie powyższe przedsięwzięcia zostały uwzględnione w projekcie Lokalnego Programu Rewitalizacji.

7.1.5 KONSULTACJE SPOŁECZNE DOTYCZĄCE LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Przeprowadzone konsultacje społeczne, które odbyły w okresie od dnia 11 maja 2017 r. do dnia 17 maja 2017 r., miały na celu zebranie uwag dotyczących Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Krasnobród.

Konsultacje społeczne przeprowadzone zostały w następujących formach:

- Warsztatów z mieszkańcami, które odbyły się 17 maja o godz. 12 w Urzędzie Miejskim w Krasnobrodzie. Na początku spotkania przypomniano założenia rewitalizacji oraz cel konsultacji społecznych. Następnie omówiono projekt Lokalnego Programu Rewitalizacji, ze szczególnym uwzględnieniem diagnozy oraz planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Po zapoznaniu się mieszkańców z projektem dokumentu, zgłoszono propozycję zmiany w opisie przedsięwzięcia dot. remontu i doposażenia Domu Kultury (dopisanie modernizacji placu manewrowego). Jeden z mieszkańców zwrócił uwagę na harmonogram realizacji przedsięwzięć, pytając czy muszą być zrealizowane w wyznaczonych latach Uczestnicy spotkania zaakceptowali zaproponowaną wersję dokumentu.
- Pisemnej z wykorzystaniem formularza zgłaszania uwag. W czasie trwania konsultacji społecznych wpłynęły trzy uwagi na formularzach konsultacyjnych. Uwagi dotyczyły nazw i opisów przedsięwzięć, znajdujących się na liście przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Wszystkie uwagi zostały uwzględnione w dokumencie.

8.OKREŚLENIE NIEZBĘDNYCH ZMIAN W UCHWAŁACH

8.1 OKREŚLENIE NIEZBĘDNYCH ZMIAN W UCHWAŁACH, O KTÓRYCH MOWA W ART. 21 UST 1 USTAWY Z 21 CZERWCA 2001 ROKU O OCHRONIE PRAW LOKATORÓW, MIESZKANIOWYM ZASOBIE GMINNYM I O ZMIANIE KODEKSU CYWILNEGO

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Krasnobród nie wymusza żadnych zmian w uchwale Rady Miejskiej Krasnobrodu z dnia w sprawie określenia zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Krasnobród.

8.2 OKREŚLENIE NIEZBĘDNYCH ZMIAN W UCHWALE, O KTÓREJ MOWA W ART. 7 UST. 3 (DOTYCZĄCE KOMITETU REWITALIZACJI)

Komitet ds. Rewitalizacji, to ciało doradczo-opiniotwórcze, przewidziane w Ustawie z dnia 9 października 2015 roku o Rewitalizacji, jako podmiot wspierający Burmistrza w podejmowaniu decyzji i wydawaniu opinii o działaniach rewitalizacyjnych. Komitet ds. Rewitalizacji, zgodnie z prawodawstwem zostanie powołany do 3 miesięcy od daty wejścia w życie Uchwały o przyjęciu Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Krasnobród. Jego zadania zostaną określone w odrębnej Uchwale.

9. OKREŚLENIE ZMIAN W ZAKRESIE PLANOWANIA I ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

9.1 SPECJALNA STREFA REWITALIZACJI

Na dzień przyjęcia uchwały o przyjęciu Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Krasnobród nie przewiduje się ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji, jednakże Gmina zastrzega sobie możliwość jej powołania, zgodnie z art. 25 Ustawy z dnia 9 października o Rewitalizacji.

9.2 ZMIANY W STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Krasnobród, nie przewiduje wprowadzenia zmian obecnym dokumencie „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Krasnobród”.

9.3 ZMIANY W MIEJSCOWYCH PLANACH ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Na dzień przyjęcia Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Krasnobród, nie przewiduje się wprowadzenia zmian w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, jednakże Gmina zastrzega sobie możliwość wprowadzenia zmian, w razie zmian/aktualizacji w dokumencie LPR.

10. OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 ze zm.) projekt niniejszego dokumentu został przedłożony Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Lublinie w sprawie uzgodnienia konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko oraz określenia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko w przypadku konieczności jej opracowania. W piśmie (WSTIII.410.54.2017.KŁ z 17 maja 2017 r.) otrzymanym od Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie stwierdzono, że Lokalny Program Rewitalizacji gminy Krasnobród na lata 2017-2023 nie jest dokumentem, dla którego wymagane jest przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. W piśmie (DNS-NZ.7016.125.2017.MW z 11 maja 2017 r.) Lubelski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny także odstąpił od wymogu przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

10. SPIS TABEL I RYSUNKÓW

Tabela 1 Zestawienie powiązań pomiędzy celami Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (z perspektywą do roku 2030) a celami Lokalnego Program Rewitalizacji Gminy Krasnobród na lata 2017-2023.....	13
Tabela 2 Zestawienie powiązań pomiędzy celami Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego do roku 2030 a celami Lokalnego Program Rewitalizacji Gminy Krasnobród na lata 2017-2023	13
Tabela 3 Zestawienie powiązań pomiędzy celami Strategii Rozwoju Powiatu Zamojskiego a celami Lokalnego Program Rewitalizacji Gminy Krasnobród na lata 2017-2023.....	14
Tabela 4 Zestawienie powiązań pomiędzy priorytetami rozwojowymi Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Krasnobród do 2020 roku a celami Lokalnego Program Rewitalizacji Gminy Krasnobród na lata 2017-2023.....	15
Tabela 5 Zestawienie powiązań pomiędzy celami Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych a celami Lokalnego Program Rewitalizacji Gminy Krasnobród na lata 2017-2023	15
Tabela 6 Liczba osób zameldowanych w gminie Krasnobród w latach 2013-2016. Podsumowanie.....	19
Tabela 7 Liczba osób zameldowanych w gminie Krasnobród w latach 2013-2016. Obszar wiejski	19
Tabela 8 Liczba osób zameldowanych w gminie Krasnobród w latach 2013-2016. Miasto.....	20
Tabela 9 Liczba osób zameldowanych w gminie Krasnobród w latach 2013-2016. Miasto w podziale na dzielnice.....	21
Tabela 10 Współczynnik feminizacji określający liczbę kobiet przypadająca na 100 mężczyzn.	22
Tabela 11 Współczynnik feminizacji określający liczbę kobiet przypadająca na 100 mężczyzn w gminie Krasnobród. Obszar wiejski	22
Tabela 12 Współczynnik feminizacji określający liczbę kobiet przypadająca na 100 mężczyzn w gminie Krasnobród. Obszar wiejski	23
Tabela 13 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem	25
Tabela 14 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem. Obszar wiejski.	27
Tabela 15 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem. Miasto.....	28
Tabela 16 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem. Miasto.....	29

Tabela 17 Wskaźniki obciążenia demograficznego	30
Tabela 18 Urodzenia żywe, zgony i przyrost naturalny na 1000 ludności.....	32
Tabela 19 Liczba bezrobotnych w gminie Krasnobród i udział procentowy sołectw oraz miasta w liczbie bezrobotnych ogółem gminie w latach 2013-2015.	33
Tabela 20 Liczba bezrobotnych w mieście Krasnobród i udział procentowy ulic miasta w liczbie bezrobotnych ogółem w Krasnobrodzie latach 2013-2015.	34
Tabela 21 Liczba bezrobotnych w mieście Krasnobród i udział procentowy dzielnic miasta w liczbie bezrobotnych ogółem w Krasnobrodzie latach 2013-2015.	35
Tabela 22 Liczba długotrwale bezrobotnych w gminie Krasnobród i udział procentowy sołectw oraz miasta w liczbie bezrobotnych ogółem gminie w latach 2013-2015.	36
Tabela 23 Liczba długotrwale bezrobotnych w mieście Krasnobród i udział procentowy ulic miasta w liczbie bezrobotnych ogółem w Krasnobrodzie latach 2013-2015.	37
Tabela 24 Liczba długotrwale bezrobotnych w mieście Krasnobród i udział procentowy dzielnic miasta w liczbie bezrobotnych ogółem w Krasnobrodzie latach 2013-2015.	38
Tabela 25 Udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym w latach 2013-2015 ...	38
Tabela 26 Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej według kryterium dochodowego	39
Tabela 27 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej i suma świadczeń w gminie Krasnobród w latach 2013-2015. Obszar wiejski.	39
Tabela 28 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Krasnobród w latach 2013-2015. Miasto.....	40
Tabela 29 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Krasnobród w latach 2013-2015. Dzielnice Krasnobrodu	41
Tabela 30 Powody przyznania świadczeń w gminie Krasnobród w latach 2013-2015. Obszar wiejski.	43
Tabela 31 Powody przyznania świadczeń w gminie Krasnobród w latach 2013-2015. Miasto.	43
Tabela 32 Powody przyznania świadczeń w gminie Krasnobród w latach 2013-2015. Dzielnice Krasnobrodu.	45
Tabela 33 „Niebieskie Karty” w gminie Krasnobród w latach 2013-2015. Obszar wiejski.....	46
Tabela 34 „Niebieskie Karty” w gminie Krasnobród w latach 2013-2015. Miasto.	46
Tabela 35 Zaistniałe zdarzenia przestępcze w gminie Krasnobród i ich wykrywalność w latach 2013-2015.....	47
Tabela 36 Frekwencja w wyborach samorządowych w latach 2006,2010 i 2014.....	47

Tabela 37 Frekwencja w wyborach do sejmu i senatu w 2015 r.....	48
Tabela 38 Frekwencja w wyborach do Sejmu i Senatu RP w 2015 r w gminie Krasnobród.....	48
Tabela 39 Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne w gminie Krasnobród.....	49
Tabela 40 Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne w gminie Krasnobród w latach 2013-2015 według formy prawnej.....	50
Tabela 41 Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców w latach 2013-2015.....	51
Tabela 42 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w miejscowościach gminy Krasnobród w latach 2013-2015.	52
Tabela 43 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w dzielnicach Krasnobrodu w 2015 r.....	53
Tabela 44 Osoby prowadzące działalność gospodarczą wg sekcji PKD w gminie Krasnobród w latach 2013-2015.....	54
Tabela 45 Podmioty gospodarcze wpisane do rejestru REGON w gminie Krasnobród w latach 2013-2015.....	55
Tabela 46 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w latach 2013-2015	56
Tabela 47 Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w latach 2013-2015.....	57
Tabela 48. Jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności w latach 2013-2015 ...	58
Tabela 49 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w latach 2013-2015	58
Tabela 50 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 osób w wieku produkcyjnym w latach 2013-2015	59
Tabela 51 Podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym w latach 2013-2015.....	60
Tabela 52 Udział podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON w latach 2013-2015.....	60
Tabela 53 Podmioty gospodarcze zatrudniające 0-9 pracowników na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym w latach 2013-2015.....	61
Tabela 54 Liczba pracujących w gminie Krasnobród w latach 2013-2015	62
Tabela 55 Pracujący na 1000 ludności w latach 2013-2015.....	63
Tabela 56 Struktura powierzchni gminy Krasnobród w 2015 r.	64
Tabela 57 Gęstość zaludnienia w km ² w latach 2013-2015.....	66

Tabela 58 Grunty zabudowane i zurbanizowane ogółem - udział w powierzchni ogółem w latach 2013-2014	67
Tabela 59 Odsetek terenów mieszkaniowych, przemysłowych oraz rekreacji i wypoczynku w gruntach zabudowanych i zurbanizowanych ogółem w latach 2013-2014	68
Tabela 60 Odsetek terenów zurbanizowanych niezabudowanych oraz komunikacyjnych (drogi i tereny kolejowe) w gruntach zabudowanych i zurbanizowanych ogółem w latach 2013-2014	69
Tabela 61 Odsetek użytków rolnych i gruntów rolnych w latach 2013-2014	70
Tabela 62 Udział parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej w powierzchni ogółem	71
Tabela 63 Odpady zmieszane w gospodarstwach domowych ogółem i odpady przypadające na 1 mieszkańca w latach 2013-2015.....	72
Tabela 64 Materiały zawierające azbest w gminie Krasnobród (stan obecny, luty 2017)	73
Tabela 65 Przychodnie na 10 tys. ludności w latach 2013-2015.....	74
Tabela 66: Ludność na aptekę ogólnodostępną w latach 2013-2015	75
Tabela 67 Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym (dzieci w wieku 3 – 6 lat) w latach 2013-2015	76
Tabela 68 Uczniowie przypadający na 1 oddział w szkołach podstawowych w latach 2013-2015	77
Tabela 69 Uczniowie przypadający na 1 oddział w gimnazjach w latach 2013-2015	77
Tabela 70 Uczniowie przypadający na 1 oddział w szkołach ogólnokształcących w latach 2013-2015	78
Tabela 71 Zdawalność egzaminu szóstoklasisty w szkołach podstawowych w gminie Krasnobród w 2016 r.	79
Tabela 72 Zdawalność egzaminów maturalnych w gminie Krasnobród w 2016 r.	79
Tabela 73 Wskaźniki dotyczące bibliotek w latach 2013-2015	81
Tabela 74 Kluby, ich członkowie oraz ćwiczący w gminie Krasnobród w 2012 i 2014 roku	82
Tabela 75 Obiekty noclegowe w gminie Krasnobród (obszar wiejski)	83
Tabela 76 Obiekty noclegowe w gminie Krasnobród (miasto).....	84
Tabela 77 Turystyczne obiekty i miejsca noclegowe w gminie Krasnobród w latach 2013-2015	84
Tabela 78 Korzystający i udzielone noclegi w gminie Krasnobród w latach 2013-2015.	85
Tabela 79: Obiekty wpisane do Rejestru Zabytków	85
Tabela 80 Korzystający z instalacji wodociągowej w % ogółu ludności	87

Tabela 81 Korzystający z instalacji kanalizacyjnej w % ogółu ludności	88
Tabela 82 Korzystający z instalacji gazowej w % ogółu ludności.....	89
Tabela 83 Zasoby mieszkaniowe w gminie Krasnobród w latach 2013-2015	91
Tabela 84 Mieszkania na 1000 mieszkańców w latach 2013-2015	91
Tabela 85 Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w latach 2013-2015	92
Tabela 86 Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w latach 2013-2015.	93
Tabela 87 Przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie w latach 2013-2015.	94
Tabela 88 Wskaźniki w obszarze społecznym	98
Tabela 89 Wskaźniki w sferze gospodarczej, środowiskowej i przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej.....	103
Tabela 90 Wybór obszarów zdegradowanych.....	106
Tabela 91 Charakterystyka statystyczna obszaru zdegradowanego	108
Tabela 92 Ulice należące do obszaru rewitalizacji	110
Tabela 92 Lista przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	125
Tabela 93 Harmonogram przedsięwzięć rewitalizacyjnych	129
Tabela 94 Wybrane projekty komplementarne międzyokresowo.....	132
Tabela 95 Fiszka projektowa 1.....	135
Tabela 96 Fiszka projektowa 2.....	136
Tabela 97 Fiszka projektowa 3.....	137
Tabela 98 Fiszka projektowa 4.....	138
Tabela 99 Fiszka projektowa 5.....	139
Tabela 100 Fiszka projektowa 6.....	142
Tabela 101 Fiszka projektowa 7.....	143
Tabela 102 Fiszka projektowa 8.....	144
Tabela 103 Fiszka projektowa 9.....	145
Tabela 104 Fiszka projektowa 10	147
Tabela 105 Fiszka projektowa 11	149
Tabela 106 Fiszka projektowa 12	150
Tabela 107 Fiszka projektowa 1 (przedsięwzięcia uzupełniające)	151
Tabela 108 Fiszka projektowa 1 (przedsięwzięcia uzupełniające)	152
Tabela 109 Plan finansowy Programu Rewitalizacji	158

Rysunek 1 Liczba bezrobotnych w gminie Krasnobród w latach 2013-2015	32
Rysunek 2 Poglądowy plan Gminy Krasnobród	52
Rysunek 3 Podział terytorialny gminy Krasnobród	64
Rysunek 4 Koncentracja negatywnych zjawisk w gminie Krasnobród – wyznaczenie obszarów zdegradowanych charakteryzujących się występowaniem negatywnych zjawisk w obszarze społecznym powyżej średniej dla gminy i współwystępowaniem w dużym natężeniu, co najmniej jednego ze zjawisk w pozostałych sferach	108
Rysunek 5 Obszar rewitalizacji w Gminie Krasnobród (źródło: opracowanie Remedis SA)	118
Rysunek 6 Schemat – Cele operacyjne i kierunki działań rewitalizacyjnych	122
Rysunek 7 Uproszczony schemat działania LPR	161
Rysunek 8 Schemat struktury zarządzania	162
Rysunek 9 Schemat powiązań mechanizmów informacji i promocji z partycypacją społeczną	164
Rysunek 10 Schemat harmonogramu LPR.....	166